

DELIMITACJA MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH WŁOCŁAWKA ORAZ WSPARCIE ICH ROZWOJU POPRZEZ PRZYGOTOWANIE DOKUMENTÓW PLANISTYCZNO- STRATEGICZNYCH

Analiza rynku pracy miasta Włocławek i jego obszaru funkcjonalnego oraz branży przyszłości w rozwoju miasta

Opracowanie:
AGERON Polska na zlecenie
Gmina Miasto Włocławek
Sierpień, 2014

Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Metodologia	6
2. Gospodarcze uwarunkowania rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek	9
2.1. Delimitacja OF Włocławek.....	9
2.2. Dostępność komunikacyjna.....	11
2.2.1. Komunikacja kołowa.....	11
2.2.2. Komunikacja kolejowa.....	12
2.2.3. Komunikacja lotnicza.....	13
2.2.4. Komunikacja wodna	14
2.3. Profil gospodarczy	15
2.3.1. Liczba podmiotów gospodarczych.....	15
2.3.2. Profil gospodarczy OF Włocławek	18
2.3.3. Profil gospodarczy gmin OF Włocławek	22
2.3.4. Staż, zasięg i konkurencyjność firm	25
2.4. Koniunktura gospodarcza	27
2.4.1. Wskaźniki koniunktury gospodarczej	27
2.4.2. Bariery prowadzenia biznesu	31
2.4.3. Szanse prowadzenia biznesu	32
2.4.4. Koszty prowadzenia działalności	33
2.4.5. Tereny inwestycyjne.....	39
2.4.6. Sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstw	42
3. Popyt rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek.....	46
3.1. Popyt na pracę w latach 2007-2012.....	46
3.1.1. Liczba i struktura pracujących	46
3.1.2. Wskaźnik zatrudnienia.....	51
3.1.3. Dostępność miejsc pracy	53
3.1.4. Wolne miejsca pracy	54
3.1.5. Sezonowość zatrudnienia.....	59
3.1.6. Zlikwidowane miejsca pracy.....	61
3.1.7. Zawody deficytowe	63
3.1.8. Zawody nadwyżkowe	66
3.1.9. Struktura kwalifikacyjna popytu i podaży pracy.....	68
3.2. Oczekiwania pracodawców	71
3.2.1. Wymagania pracodawców	71

3.2.2.	Trudności w pozyskaniu pracowników.....	74
3.2.3.	Dostępność kursów i szkoleń.....	76
3.2.4.	Dostępność praktyk zawodowych.....	79
4.	Podaż rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek	82
4.1.	Demografia	82
4.1.1.	Liczba ludności.....	82
4.1.2.	Struktura płci	84
4.1.3.	Struktura wieku	85
4.1.4.	Struktura wykształcenia	87
4.1.5.	Zmiana liczby ludności.....	88
4.1.6.	Migracje.....	89
4.1.7.	Aktywność zawodowa	91
4.1.8.	Prognozy demograficzne	92
4.2.	Charakterystyka uczniów i studentów	94
4.2.1.	Wybory edukacyjne młodzieży.....	94
4.2.2.	Aktywność w zakresie kształcenia pozaszkolnegoakresie kształcenia pozaszkolnego..	97
4.2.3.	Ocena jakości kształcenia	100
4.2.4.	Użyteczność wiedzy szkolnej.....	104
4.2.5.	Ścieżki edukacyjne.....	106
4.2.6.	Motywy decyzji edukacyjnych.....	108
4.2.7.	Podnoszenie kwalifikacji – praktyki i staże.....	110
4.2.8.	Podnoszenie kwalifikacji – kursy i szkolenia.....	113
4.2.9.	Plany zawodowe.....	115
4.2.10.	Przydatność absolwentów.....	123
4.2.11.	Szanse zawodowe.....	125
4.2.12.	Problemy z wejściem na rynek pracy	127
4.2.13.	System edukacji a rynek pracy	128
4.3.	Charakterystyka pracujących.....	129
4.3.1.	Podnoszenie kwalifikacji – praktyki i staże.....	129
4.3.2.	Podnoszenie kwalifikacji – kursy i szkolenia.....	131
4.3.3.	Mobilność zawodowa pracujących.....	134
4.3.4.	Mobilność przestrzenna pracujących	135
4.4.	Charakterystyka niepracujących.....	138
4.4.1.	Stopa bezrobocia	138
4.4.2.	Struktura bezrobotnych.....	141
4.4.3.	Postawy niepracujących	146
4.4.4.	Podnoszenie kwalifikacji – praktyki i staże.....	150
4.4.5.	Podnoszenie kwalifikacji – szkolenia i kursy.....	152

4.4.6.	Mobilność przestrzenna niepracujących	155
4.4.7.	Ocena funkcjonowania PUP	158
5.	Przewidywany popyt na pracę w okresie do 2020 r.....	164
5.1.	Stan rynku pracy.....	164
5.2.	Prognoza negatywna – utrwalenie tendencji.....	165
5.3.	Działania stymulujące rynek pracy	166
6.	Branże przyszłości w rozwoju OF Włocławek.....	169
6.1.	Czynniki rozwojowe oraz potrzeby inwestycyjne.....	170
6.2.	Bariery rozwojowe oraz metody im przeciwdziałania.....	173
6.3.	Powiązane instytucje naukowo-badawcze.....	174
6.4.	Potencjał rozwojowy klastrów	175
6.5.	Informacje niezbędne w procesie planowania strategicznego	176
6.6.	Ocena potencjału rozwojowego.....	178

Wprowadzenie

Delimitacja obszarów funkcjonalnych miast jest pochodną **integracji obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich** – działania założonego w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*¹. Obszar funkcjonalny jest w tym wypadku rozumiany jako *spójna pod względem przestrzennym strefa oddziaływania miasta, która charakteryzuje się istnieniem wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, będących efektem (odbiciem) zachodzących interakcji i zjawisk*.

Celem integracji obszarów funkcjonalnych jest zmiana perspektywy zarządzania miastami. W dokumencie tym zwrócono uwagę m.in. na konieczność zmiany perspektywy zarządzania polskimi miastami z zarządzania skupionego wyłącznie na obszarze administracyjnym miasta na perspektywę zarządzania i myślenia o mieście w kontekście jego obszaru funkcjonalnego. Zmiana ta jest niezbędna za sprawą konieczności integracji działań, których efekty wykraczają poza granice administracyjne pojedynczej gminy. Przykładami tego typu działań mogą być m.in. planowanie przestrzenne, rozwój infrastruktury czy działania nakierowane na rozwój lokalnego rynku pracy.

Wpisując się w powyższe założenia, Gmina Miasto Włocławek wraz z gminami partnerskimi, przystąpiła do realizacji projektu pn. *Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych Włocławka oraz ich wsparcie poprzez przygotowanie dokumentów planistyczno-strategicznych*, którego celem jest osiągnięcie zintegrowanego podejścia do problemów miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka oraz wyznaczenie potencjalnych kierunków jego rozwoju, które będą wyrazem zrównoważonego podejścia do potencjału i potrzeb objętego zadaniem obszaru.

Na całość projektu składają się następujące działania:

- „Delimitacja obszaru funkcjonalnego miasta Włocławek”;
- „Analiza rynku pracy miasta Włocławek i jego obszaru funkcjonalnego oraz branże przyszłości w rozwoju miasta”;
- „Studium komunikacyjne dla miasta Włocławek i jego obszaru funkcjonalnego”;
- „Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego Włocławka na lata 2014-2020:.

Niniejsze opracowanie stanowi drugi etap projektu – *Analizę rynku pracy miasta Włocławek i jego obszaru funkcjonalnego oraz branże przyszłości w rozwoju miasta*.

¹ *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013

1. Metodologia

W ramach prac nad *Analizą rynku pracy miasta Włocławek i jego obszaru funkcjonalnego oraz branż przyszłości w rozwoju miasta*, wykorzystano osiem następujących metod badawczych:

- Analiza danych zastanych (ang. Desk research)
- Analiza treści medialnych
- Analiza ofert pracy
- Analiza koncentracji
- IDI (ang. In-Depth Interview) - indywidualne wywiady pogłębione
- FGI (ang. Focus Group Interview) - zogniskowane wywiady grupowe
- CATI (ang. Computer Aided Telephone Interview) – ankieta telefoniczna
- PAPI (ang. Paper and Pencil Interview) – ankieta papierowa

Ich zastosowanie pozwoliło na uzyskanie pełnego i komplementarnego obrazu rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek.

■ Analiza danych zastanych (ang. desk research)

Metoda ta polega na analizie pozyskanych danych wtórnych takich jak dane statystyczne, publikacje, raporty, biuletyny, bazy danych, katalogi oraz informacje dostępne na stronach internetowych.

Celem zastosowania metody było uzyskanie oraz pogłębienie szczegółowego obrazu rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek poprzez analizę danych i informacji wynikających z dostępnych prac badawczych i analitycznych.

■ Analiza treści medialnych

Metoda ta polega na analizie wizerunku danego obszaru/problemu badawczego prezentowanego w mediach o określonym zasięgu przestrzennym.

W ramach analizy treści medialnych przeanalizowane zostały **materiały medialne dotyczące Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek z okresu 2011-2013**. Łącznie przebadanych zostało 848 materiałów medialnych pozyskanych z prasy oraz portali internetowych o zasięgu lokalnym, regionalnym oraz ogólnokrajowym.

Celem zastosowania metody było odzwierciedlenie wizerunku rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek prezentowanego w mediach lokalnych, regionalnych oraz ogólnokrajowych.

■ Analiza ofert pracy

Metoda ta polega na analizie ofert pracy publikowanych w ogólnodostępnych źródłach.

W ramach analizy ofert pracy przeanalizowane zostały wszystkie oferty pracy opublikowane dla Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek w okresie od marca do maja 2014 r. Łącznie zebranych zostało 1344 ofert pracy.

Celem zastosowania metody było ukazanie rzeczywistego popytu rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek.

■ Analiza koncentracji

Metoda ta polega na połączeniu technik analizy danych i technik wizualizacji danych. Metoda ta jest oparta na koncepcji miar koncentracji i służy do określenia stopnia koncentracji (bądź rozproszenia) danego zjawiska na określonym terenie.

Metoda ta została zastosowana do wybranych problemów badawczych celem pogłębienia analizy badanych problemów poprzez ukazanie ich przestrzennego charakteru i zróżnicowania.

■ IDI (ang. In-Depth Interview) - indywidualne wywiady pogłębione

Metoda ta polega na realizacji semi-ustrukturyzowanych indywidualnych wywiadów pogłębionych opartych o wcześniej przygotowany scenariusz wywiadu - zestaw pytań i kwestii do poruszenia w trakcie wywiadu, mających na celu pozyskanie od badanych określonego zestawu informacji.

Metoda ta została zastosowana względem osób dysponujących **szczegółową i ekspercką wiedzą dotyczącą rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek**. Łącznie **przebadanych zostało 10 ekspertów**.

Celem zastosowania metody było pozyskanie pełnego i pogłębionego obrazu rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek z uwzględnieniem różnorodności punktów widzenia lokalnych ekspertów.

■ FGI (ang. Focus Group Interview) - zogniskowane wywiady grupowe

Metoda ta polega na realizacji grupowych wywiadów opartych o wcześniej przygotowany scenariusz wywiadu - zestaw pytań i kwestii do poruszenia w trakcie wywiadu, mających na celu pozyskanie od badanych określonego zestawu informacji.

Metodą tą zostali przebadani **bezrobotni z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek**. Łącznie przebadanych zostały **dwie dziesięcioosobowe grupy bezrobotnych** (w sumie dwudziestu bezrobotnych). W strukturze przebadanej próby uwzględnione zostało zróżnicowanie ze względu na płeć, wiek, poziom wykształcenia oraz długość okresu pozostawania bez pracy.

Celem zastosowania metody było uzyskanie pogłębionego obrazu rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek z perspektywy osób bezrobotnych.

■ CATI (ang. Computer Aided Telephone Interview) – ankieta telefoniczna

Metoda ta polega na realizacji ankiet w formie kwestionariuszowego wywiadu telefonicznego z badanym respondentem.

Metoda ta została zastosowana względem dwóch rozłącznych prób badawczych:

- **przedsiębiorców** z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek;
- **pracujących i niepracujących mieszkańców** Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek.

Liczba przebadanych prób badawczych wyniosła odpowiednio **974 przedsiębiorców oraz 1050 mieszkańców** Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek. Pozwoliło to na ograniczenie w obydwu przypadkach błędu maksymalnego do poziomu 3% oraz osiągnięcie przedziału ufności na poziomie

95%. W strukturze przebadanej próby przedsiębiorców uwzględnione zostało zróżnicowanie badanej populacji ze względu na wielkość, lokalizację oraz branżę działalności firmy. W przypadku przebadanej próby mieszkańców uwzględnione zostało zróżnicowanie badanej populacji ze względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia oraz miejsce zamieszkania.

Celem zastosowania metody było pozyskanie danych pozwalających na charakterystykę rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek z perspektywy przedsiębiorców oraz pracujących i niepracujących mieszkańców.

■ PAPI (ang. Paper and Pencil Interview) – ankieta papierowa

Metoda ta polega na realizacji ankiet w formie tradycyjnych drukowanych kwestionariuszy wypełnianych przez respondentów.

Metodą tą zostali przebadani **uczniowie i studenci Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek**. Łącznie **zrealizowanych zostało 1010 ankiet**, co pozwoliło na ograniczenie błędu maksymalnego do poziomu 3% oraz osiągnięcie przedziału ufności na poziomie 95%. W strukturze przebadanej próby uwzględnione zostało zróżnicowanie badanej populacji ze względu na poziom edukacji (średnia/wyższa) oraz rodzaj edukacji (w przypadku edukacji na poziomie średnim – licea ogólnokształcące/zasadnicze szkoły zawodowe/technika).

Celem zastosowania metody było pozyskanie danych pozwalających na charakterystykę rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek z perspektywy uczniów oraz studentów.

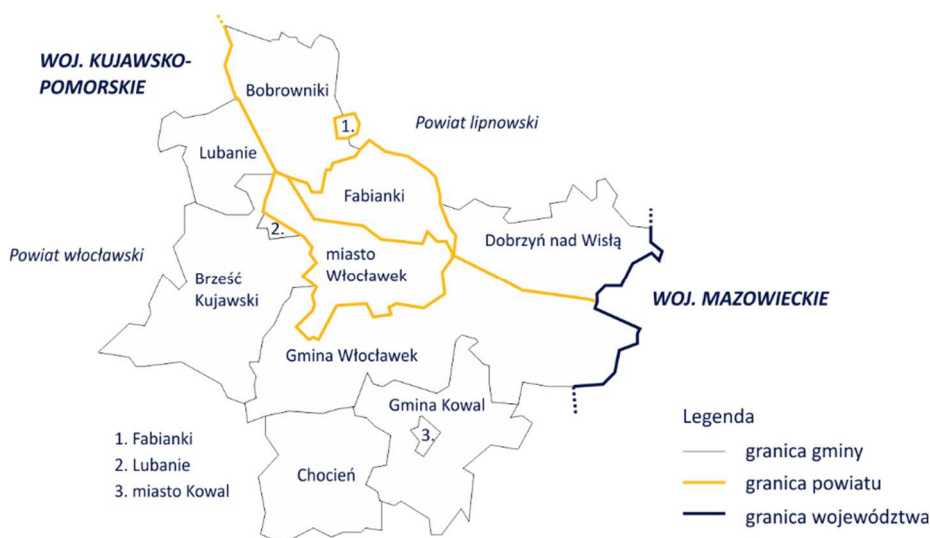
2. Gospodarcze uwarunkowania rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek

2.1. Delimitacja OF Włocławek

Obszar funkcjonalny rozumiany jest jako *spójna pod względem przestrzennym strefa oddziaływania miasta, która charakteryzuje się istnieniem wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, będących efektem (odbiciem) zachodzących interakcji i zjawisk². Na podstawie przeprowadzonych analiz³, zasięg OF Włocławek został wyznaczony jako terytorium następujących dziesięciu gmin, zlokalizowanych w ramach trzech powiatów:*

- Miasto Włocławek – miasto na prawach powiatu (rdzeń)
- Powiat włocławski:
 - Gmina Fabianki
 - Gmina Włocławek
 - Miasto Kowal
 - Gmina Kowal
 - Gmina Chocień
 - Gmina Brześć Kujawski
 - Gmina Lubanie
- Powiat lipnowski
 - Gmina Bobrowniki
 - Gmina Dobrzyń nad Wisłą

Rys. 1 Zasięg OF Włocławek

Źródło: opracowanie własne

² *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013

³ *Delimitacja Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek*, Ageron Polska, Warszawa 2014

OF Włocławek położony jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Gminy należące do analizowanego obszaru znajdują się na terenie trzech powiatów: włocławskiego (7 gmin – miejska, miejsko-wiejska i pięć wiejskich), lipnowskiego (2 gminy – wiejska i miejsko-wiejska) oraz miasta na prawach powiatu Włocławek. Powierzchnia OF Włocławek wynosi 1030 km² – stanowi 5,73% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego i 0,33% powierzchni Polski.

OF Włocławek od północy graniczy z gminami powiatu lipnowskiego (Lipno, Wielgie, Tłuchowo) i jedną gminą powiatu toruńskiego (Czernikowo), od zachodu – z powiatami aleksandrowskim (gminy Nieszawa, Waganiec, Bądkowo) i radziejowskim (Osiećciny), od wschodu – z gminą powiatu włocławskiego (Baruchowo) i województwem mazowieckim (Brudzeń Duży, Nowy Duninów), od południa – z gminami powiatu włocławskiego (Lubraniec, Boniewo, Chodecz, Lubień Kujawski).

Rys. 2 Położenie OF Włocławek w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: opracowanie własne

Powiaty lipnowski i włocławski, na terenie których położony jest analizowany obszar, od wschodu graniczą z województwem mazowieckim (powiaty sierpecki, płocki, gostyniński), od południa – z województwem łódzkim (powiat kutnowski) i wielkopolskim (powiat kolski). Na północy i zachodzie znajdują się granice z powiatami województwa kujawsko-pomorskiego (radziejowskim, aleksandrowskim, toruńskim, golubsko-dobrzyńskim, rypińskim).

OF Włocławek położony jest na trasie ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrady A1 z Łodzi do Gdańska, dróg krajowych: 62, 67, 91 oraz linii kolejowej nr 18, która łączy stację Kutno ze stacją Piła Główna. Przez badany obszar przepływa Wisła, która pełni funkcję szlaku żeglownego.

Rys. 3 Położenie OF Włocławek w Polsce

Źródło: opracowanie własne

2.2. Dostępność komunikacyjna

Komunikacja kołowa

Przez OF Włocławek, z kierunku południowo-wschodniego na północny-zachód, przebiega **autostrada A1**. łączy ona Łódź, Włocławek, Toruń, Grudziądz i Gdańsk. Autostrada przebiega przez teren pięciu gmin analizowanego obszaru: Kowal, Włocławek, Chocień, Brześć Kujawski i Lubanie. W sąsiedztwie Włocławka znajdują się trzy węzły:

- Kowal – na wysokości miasta Kowal (gmina Kowal);
- Włocławek Zachód – na wysokości miejscowości Pikutkowo (gmina Brześć Kujawski);
- Włocławek Północ – na wysokości miejscowości Brzezina (gmina Brześć Kujawski)⁴.

Obecność tak ważnego szlaku komunikacyjnego wpływa znacząco zarówno na rozwój każdej z powyższych gmin z osobna, jak i na wzrost ich wzajemnego powiązania funkcjonalnego z Włocławkiem. Ze względu na lokalizację węzłów autostrady możliwe jest wykorzystanie Włocławka jako zaplecza m.in. usług okołobiznesowych, edukacyjnych, noclegowych czy zdrowotnych.

Przez OF Włocławek przebiegają **trzy drogi krajowe**:

- droga nr 62 (wschód - zachód) – łączy Strzelno i Siemiatycze;
- droga nr 67 (północ - południe) – łączy Włocławek i Lipno;

⁴ <http://www.gddkia.gov.pl/pl/a/14832/Autostrada-A1-Wloclawek-Kowal-OTWARTA>

- droga nr 91 (południe - północny-zachód) – łączy Łódź, Włocławek, Toruń i Gdańsk⁵.

Badany obszar jest skomunikowany z najbliższym otoczeniem dzięki **ośmiu drogom wojewódzkim**:

- droga nr 252 (Inowrocław – Zakrzewo – Włocławek);
- droga nr 265 (Brześć Kujawski – Kowal – Gostynin);
- droga nr 269 (Szczerkowo – Izbica Kujawska – Chodecz – Chocień – Kowal);
- droga nr 270 (Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło);
- droga nr 301 (Janowiska - Tadzín - Bądkowo - Krotoszyn - Osięciny);
- droga nr 541 (Lubawa – Lidzbark – Żuromin – Biezuń – Sierpc – Tłuchowo – Dobrzyń nad Wisłą);
- droga nr 562 (Szpetal Górny – Dobrzyń nad Wisłą – Biskupice - Płock);
- droga nr 558 (Lipno - Dyblin)⁶.

Istniejąca sieć drogowa zapewnia dobrą komunikację wewnątrz OF Włocławek oraz dogodne połączenia z otoczeniem. Szlaki komunikacyjne umożliwiają dojazd do dwóch głównych ośrodków województwa kujawsko-pomorskiego – Torunia i Bydgoszczy oraz stolic sąsiednich regionów.

Tabela 1 Czas dojazdu samochodem z Włocławka do Bydgoszczy, Torunia i stolic sąsiednich województw⁷

Miasto	Czas dojazdu	Odległość
Bydgoszcz	1 h 15 min	103 km
Toruń	50 min	65 km
Gdańsk	1 h 56 min	217 km
Łódź	1 h 19 min	120 km
Olsztyn	3 h	224 km
Poznań	2 h 21 min	215 km
Warszawa	1 h 53 min	206 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Infrastruktura – Autostrada A1

Atrakcyjność inwestycyjną Włocławka zwiększa w ostatnich latach dostępność komunikacyjna rozwijana poprzez rozbudowę infrastruktury. Kluczową inwestycją szeroko komentowaną w prasie w ostatnim okresie była budowa autostrady A1 w bezpośredniej okolicy Włocławka. Nazwa miasta pojawiała się w mediach o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym wielokrotnie w kontekście projektu oraz oddawanych poszczególnych odcinków trasy.

"Dzięki nowej trasie skróci się czas przejazdu między Łodzią a Włocławkiem, tym samym przyspieszy czas podróży z centrum kraju na wybrzeże" - poinformowała Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Źródło: Rzeczpospolita, *Dziś otwarcie A1*, 13.11.2012.

⁵https://www.gddkia.gov.pl/userfiles/articles/s/siec-drog-krajowych-w-polsce_6848/siec_dk_23_05_2014.pdf

⁶ <http://www.zdw-bydgoszcz.pl/wykaz-drog.html>

⁷ Podane wartości to minimalny szacowany czas dojazdu z Włocławka do poszczególnych ośrodków

Komunikacja kolejowa

Przez OF Włocławek przebiega linia kolejowa nr 18, która łączy stację Kutno ze stacją Piła Główna. Biegnie ona z południa na północny-zachód, przez gminy: Chocień, Kowal, Włocławek, Brześć Kujawski, Lubanie. Odcinek linii w granicach analizowanego obszaru ma długość ok. 30 km. Pociągi zatrzymują się na trzech stacjach: Czerniewice (Chocień), Włocławek i Włocławek Brzezie oraz czterech przystankach kolejowych: Gołaszewo Kujawskie (Kowal), Warząchewka (gmina Włocławek), Włocławek Zazamcze (dzielnica miasta Włocławka), i Lubanie⁸.

Linia kolejowa nr 18 jest jedną z głównych osi komunikacyjnych w Polsce. Ma charakter linii pierwszorzędnej – łączy regiony przemysłowe i ośrodki handlowe⁹. Jest dwutorowa, zelektryfikowana oraz przystosowana do ruchu pociągów pasażerskich (do prędkości 120 km/h) i towarowych (do prędkości 100 km/h)¹⁰. Z Włocławka można nią bezpośrednio dojechać do Torunia i Bydgoszczy. Droga kolejowa łączy OF Włocławek również ze stolicami sąsiednich województw.

Tabela 2 Czas dojazdu koleją z Włocławka do Bydgoszczy, Torunia i stolic sąsiednich województw¹¹

Miasto	Czas dojazdu	Odległość
Bydgoszcz	1 h 20 min	105 km
Toruń	38 min	54 km
Gdańsk	3 h 20 min	265 km
Łódź	2 h 3 min	123 km
Olsztyn	3 h 33 min	218 km
Poznań	2 h 16 min	231 km
Warszawa	2 h 5 min	182 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://beta.rozklad-pkp.pl/>

Komunikacja lotnicza

W pobliżu analizowanego obszaru znajduje się sześć lotnisk międzynarodowych. Najbliższe położone jest w Bydgoszczy, w odległości 107 km od Włocławka i można do niego dotrzeć w nieco ponad godzinę. Pozostałe porty lotnicze znajdują się w województwach sąsiednich – łódzkim, pomorskim, wielkopolskim i mazowieckim. **Czas dojazdu w przypadku wszystkich lotnisk nie wynosi więcej niż dwie godziny** – wyjątek stanowi port w Poznaniu, do którego można dojechać w ciągu dwóch i pół godziny.

Tabela 3 Czas dojazdu z Włocławka do najbliższych lotnisk międzynarodowych¹²

Miasto	Port lotniczy	Czas dojazdu	Odległość
Bydgoszcz	Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego	1 h 13 min	107 km
Gdańsk	Port lotniczy im. Lecha Wałęsy	1 h 56 min	223 km

⁸ <http://mapa.plk-sa.pl/>

⁹ <http://kolej.mkm.szczecin.pl/encyklopedia/klaslinii>

¹⁰ <http://bitcity.kujawsko-pomorskie.pl/liniakolejowa/70-opislinii>

¹¹ Podane wartości to minimalny czas dojazdu z Włocławka do poszczególnych ośrodków

¹² Podane wartości to minimalny czas dojazdu z Włocławka do poszczególnych portów lotniczych

Łódź	Port lotniczy im. Władysława Reymonta	1 h 33 min	129 km
Nowy Dwór Mazowiecki	Port lotniczy Modlin	1 h 47 min	124 km
Poznań	Port lotniczy im. Henryka Wieniawskiego	2 h 29 min	227 km
Warszawa	Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina	1 h 48 min	207 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Komunikacja wodna

Funkcję szlaku komunikacyjnego pełni także Wisła. W granicach OF Włocławek znajduje się ok. 50 km rzeki (pomiędzy 650 km a 700 km Wisły). Połowę długości tego odcinka stanowi **Zbiornik Włocławski**. Jest to sztuczny zbiornik, którego górna i środkowa część położona jest na terenie województwa mazowieckiego, a dolna na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Zbiornik ma powierzchnię 75 m², długość ok. 57 km i średnią głębokość ok. 5,5 m. Pełni funkcje: retencyjną, energetyczną i rekreacyjną¹³.

Żeglowność Wisły w analizowanym obszarze uzależniona jest od bieżącej sytuacji hydrologicznej. Jest to związane z osiągnięciem odpowiedniej głębokości tranzytowej (najmniejszą głębokość szlaku żeglownego określonego odcinka drogi wodnej). **Zbiornik Włocławski charakteryzuje się klasą żeglowności Va** – szlak wodny charakteryzują minimalne parametry: szerokość 50 m, głębokość tranzytowa 2,8 m, promień łuku 650 m. **Dalsza część szlaku posiada klasę 1b** i parametry minimalne: szerokość 20 m, głębokość tranzytowa 1,6 m, promień łuku 200 m. Na tym odcinku żegluga jest utrudniona w wyniku przegrodzenia koryta Wisły progiem stabilizacyjnym oraz obniżeniem się dna w wyniku erozji wgłębnej¹⁴.

W mieście Włocławek znajdują się dwa porty, które zlokalizowane są na lewym brzegu Wisły – Przystań wioślarska Włocławskiego Towarzystwa Wioślarskiego i Przystań Miejska. Przystań wioślarska Włocławskiego Towarzystwa Wioślarskiego nie funkcjonuje prawidłowo ze względu na zbyt niski poziom wody poniżej włocławskiej zapory. Przy Przystani Miejskiej natomiast mogą cumować zarówno duże, jak i małe jednostki pływające, m.in. statki spacerowe, jachty, łódki, motorówki¹⁵.

Poza miastem Włocławek, w ramach OF Włocławek funkcjonują:

- W gminie Fabianki:
 - Marina w Zarzeczewie, stanowiąca własność Yacht Clubu Anvil
- W gminie Włocławek:
 - Marina w Dobiegniewie
 - Gościniec „Pod Żaglami” w Skokach Dużych
 - Ośrodek Wypoczynkowy w Wistce Szlacheckiej
 - Punkt surfingowy w Modzerowie

¹³ <http://www.biuro-planowania.pl/userfiles/file/Zbiornik.pdf>

¹⁴ http://www.warszawa.rzgw.gov.pl/gorne_menu-szlaki_zeglowne-informator_nawigacyjny-informator_nawigacyjny_wisly_i_narwi.html

¹⁵ http://www.warszawa.rzgw.gov.pl/gorne_menu-szlaki_zeglowne-informator_nawigacyjny-informator_nawigacyjny_wisly_i_narwi.html

- W gminie Dobrzyń nad Wisłą:
 - Port w Dobrzyniu nad Wisłą

Włocławek jest połączony drogą wodną z głównymi ośrodkami województwa kujawsko-pomorskiego – Toruniem (ok. 62 km) i Bydgoszczą (ok. 98 km) oraz miastami w województwie mazowieckim – Płockiem (ok. 42 km) i Warszawą (ok. 154 km). Wisłą można dopłynąć także do Bałtyku – droga wynosi ok. 265 km¹⁶.

Gospodarka wodna – remont stopnia wodnego na Wiśle

OF Włocławek stanowi ważny punkt na hydrologicznej mapie Polski i regionu, głównie za sprawą stopnia wodnego na Wiśle zlokalizowanego we Włocławku. W latach 70-tych w mieście powstał jedyny z planowanych dziewięciu stopni wodnych na rzece, co dało Włocławkowi dość strategiczną pozycję w zakresie krajowej gospodarki hydrologicznej. Do planów budowy kolejnych stopni na rzece powrócono dopiero niedawno i obecnie spółka Energa, będąca właścicielem włocławskiej tamy i hydroelektrowni, przygotowuje budowę drugiego stopnia wodnego w podaleksandrowskim Siarzewie. W związku z rolą tamy oraz zbiornika retencyjnego Włocławek, nazwa miasta pojawia się często w mediach o różnym zasięgu przy okazji fal wezbraniowych i alarmowych, odwilży czy akcji łamania lodów na Wiśle zimą. Przeprowadzana obecnie modernizacja włocławskiej zapory ma wobec tego również znaczenie ponadlokalne:

Tama we Włocławku doczeka się największego remontu od czasu powstania. To inwestycja szczególnie ważna dla bezpieczeństwa mieszkańców regionu, a samorząd województwa zabiega też o budowę drugiego stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka - podkreślił (...) Piotr Całbecki, marszałek województwa kujawsko-pomorskiego.

Źródło: Onet.pl, Będzie remont zapory na Wiśle we Włocławku, 19.12.2012.

Zapora we Włocławku działa już od 40 lat, a erozja dna poniżej zapory stwarza ryzyko wystąpienia katastrofy budowlanej. Brak stałego zabezpieczenia może doprowadzić do utraty stateczności zapory – ostrzegła Teresa Zań, dyrektor Departamentu Inwestycji i Nadzoru Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej – Skutkiem załamania się tamy byłoby zalanie ogromnych obszarów.

Źródło: Rzeczpospolita, Druga zapora uchroni przed katastrofą, 09.07.2012.

2.3. Profil gospodarczy

Liczba podmiotów gospodarczych

W latach 2009-2013 liczba przedsiębiorstw w OF Włocławek podlegała wahaniom. Do 2010 r. liczba firm rosła, po czym w 2011 r. nastąpił duży spadek – o ok. 3%. Sytuacja ta była zbieżna z tendencją występującą w Polsce (w całym kraju zanotowano spadek liczby przedsiębiorstw w stosunku do roku poprzedniego¹⁷). Od 2011 r. w

¹⁶ Odległości określone na podstawie Mapy Śródlądowych Dróg Wodnych w Polsce przygotowanej przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej we współpracy z regionalnymi zarządami gospodarki wodnej

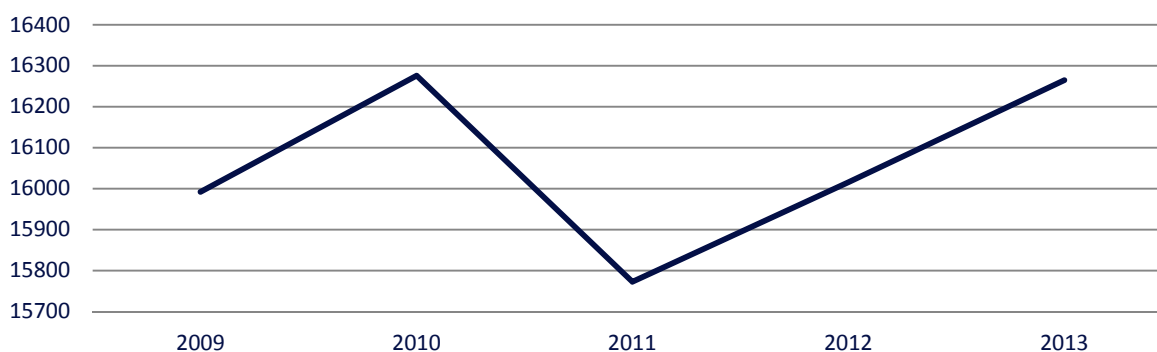
¹⁷http://www.efs.gov.pl/analizyraportypodsumowania/baza_projektow_badawczych_efs/documents/raport_przedsiębiorczosc02052013.pdf

analizowanym obszarze utrzymuje się tendencja wzrostowa. W ciągu dwóch ostatnich lat liczba podmiotów wzrosła o 3%, czyli osiągnęła podobną wartość jak w 2010 r.

W analizowanych latach wzrost liczby przedsiębiorstw nastąpił we wszystkich gminach badanego obszaru poza miastem Włocławek – w ciągu 5 lat liczba firm spadła tam o 2% (mimo utrzymującej się od 2011 r. tendencji wzrostowej). Największy wzrost nastąpił w gminie wiejskiej Włocławek – prawie 20% i gminie Lubanie – ok. 16%.

W 2013 r. liczba firm w OF Włocławek wynosiła 16 265. Blisko 75% firm (11 950) zlokalizowanych było w mieście Włocławek. Na drugim i trzecim miejscu pod względem liczby podmiotów gospodarczych znajdowały się gminy: Fabianki – 5,8% firm (945) i Brześć Kujawski – 4,8% firm (786). Powyższe gminy skupiały 84,1% podmiotów gospodarczych analizowanego obszaru – w ramach pozostałych gmin funkcjonowało łącznie 15,9% firm.

Rys. 4 Liczba podmiotów gospodarczych w OF Włocławek w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Część podmiotów gospodarczych wpisana jest do **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej**. CEIDG jest rejestrem przedsiębiorców, będących osobami fizycznymi, działających na terenie Polski. Rejestr prowadzony jest od 1 lipca 2011 r. w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw gospodarki na podstawie przepisów *Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*. **Do rejestru wpisanych jest 9406 przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie OF Włocławek** (stan na czerwiec 2014 r). Stanowią one ok. 58% wszystkich podmiotów gospodarczych w analizowanym obszarze. Wskaźnik jest niższy niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego – w przypadku całego regionu w CEIDG zarejestrowanych jest ok. 63% firm. Blisko 75% zarejestrowanych firm w badanym obszarze to podmioty działające na terenie miasta Włocławek (6774 firmy). W pozostałych gminach w ewidencji znajduje się od 105 (gmina Kowal) do 576 (gmina Fabianki) przedsiębiorstw¹⁸.

Podmioty gospodarcze zlokalizowane w OF Włocławek wpisane są także do **Krajowego Rejestru Sądowego**. KRS stanowi ogólnopolską bazę danych o podmiotach uczestniczących w obrocie gospodarczym. W rejestrze znajdują się następujące kategorie podmiotów: spółki, spółdzielnie, przedsiębiorstwa państwowe i zagraniczne, instytuty badawcze, jednostki badawczo-rozwojowe, instytucje gospodarki budżetowej, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, stowarzyszenia, organizacje społeczne i zawodowe, fundacje i samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej¹⁹. **W KRS**

¹⁸ <https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg.cms.engine/>

¹⁹ Gołębiowski G., Grycuk A., Tłaczała A., Wiśniewski P., *Analiza finansowa przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2014, s. 24

zarejestrowanych jest 3660 podmiotów z analizowanego obszaru (stan na czerwiec 2014 r.). Zdecydowana większość (2787, czyli 76%) to podmioty znajdujące się w mieście Włocławek. W pozostałych gminach do rejestru wpisanych jest od 25 (Bobrowniki) do 188 (Brześć Kujawski) podmiotów. Dużą ich część stanowią stowarzyszenia, placówki oświatowe, jednostki ochotniczej straży pożarnej, kółka rolnicze i wspólnoty mieszkaniowe²⁰.

W OF Włocławek zlokalizowane są **firmy z udziałem kapitału zagranicznego**. Są to przedsiębiorstwa, w których występuje kapitał (w postaci środków finansowych, rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych) wniesiony przez podmiot zagraniczny. Podmiotem tym może być osoba fizyczna nieposiadająca obywatelstwa polskiego, osoba prawna z siedzibą za granicą lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną z siedzibą zagranicą. **W analizowanym obszarze w 2013 r. zarejestrowanych w rejestrze REGON było 91 aktywnych przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego**²¹, z czego 80 prowadziło działalność na terenie Włocławka. Spośród pozostałych firm, 4 zlokalizowane były w Nowej Wsi (gm. Włocławek). Pojedyncze firmy funkcjonowały również w miejscowościach Bobrowniki (gm. Bobrowniki), Bogucin (gm. Fabianki), Szpetal Górny (gm. Fabianki), Chocień (gm. Chocień), Mikanowo (gm. Lubanie), Siutkówki (gm. Lubanie), Stary Brześć (gm. Brześć Kujawsko). W rejestrze REGON znajdowało się również **31 nieaktywnych podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego**.²² Baza danych aktywnych przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego prowadzących działalność na terenie OF Włocławek została przedstawiona w Załączniku nr 1.

Firmy z udziałem kapitału zagranicznego, prowadzące działalność na terenie analizowanego obszaru, stanowiły 6,4% wszystkich firm z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowanych w województwie kujawsko-pomorskim i 32,6% tego typu przedsiębiorstw funkcjonujących w podregionie włocławskim (powiaty: rypiński, lipnowski, włocławski, miasto Włocławek, aleksandrowski, radziejowski, inowrocławski, mogileński, żniński, nakielski). Firmy te działały głównie w branżach: spożywczej, chemicznej i precyzyjnej, a ich kapitał pochodził m.in. z Niemiec, Szwecji, Tajlandii²³.

W latach 2009-2013 w OF Włocławek zostało zarejestrowanych 6740 nowych podmiotów gospodarczych. Najwięcej przedsiębiorstw powstało w mieście Włocławek (4719 przedsiębiorstw, czyli 70%) oraz gminach Fabianki (439 przedsiębiorstw – 7%) i Brześć Kujawski (343 przedsiębiorstwa – 5%). Najmniej przedsiębiorstw zarejestrowano w gminie Kowal (100 przedsiębiorstw – 1,5%).

W tym samym okresie wyrejestrowane zostały 8044 podmioty – więcej firm zlikwidowano niż założono (różnica między liczbą przedsiębiorstw w obu grupach wynosi 20%). Taki stan jest spowodowany głównie sytuacją w mieście Włocławek, gdzie wyrejestrowano 6251 przedsiębiorstw (25% więcej niż zarejestrowano). Przewaga podmiotów wyrejestrowanych występowała także w gminie Bobrowniki i mieście Kowal (odpowiednio 2% i 8% więcej podmiotów zlikwidowanych). Pozostałe jednostki charakteryzowała większa liczba podmiotów zarejestrowanych niż wyrejestrowanych. Największa przewaga nowych podmiotów wystąpiła w przypadku Lubania i wyniosła 57% oraz w przypadku gmin Włocławek i Fabianki – 25% więcej przedsiębiorstw zarejestrowanych.

W województwie kujawsko-pomorskim w latach 2009-2013 liczba podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych była do siebie zbliżona (z niewielką przewagą tych pierwszych – zarejestrowano 92317 podmiotów, a wyrejestrowano 92097). **Przedsiębiorstwa zarejestrowane w OF Włocławek**

²⁰ <http://www.krs-online.com.pl/>

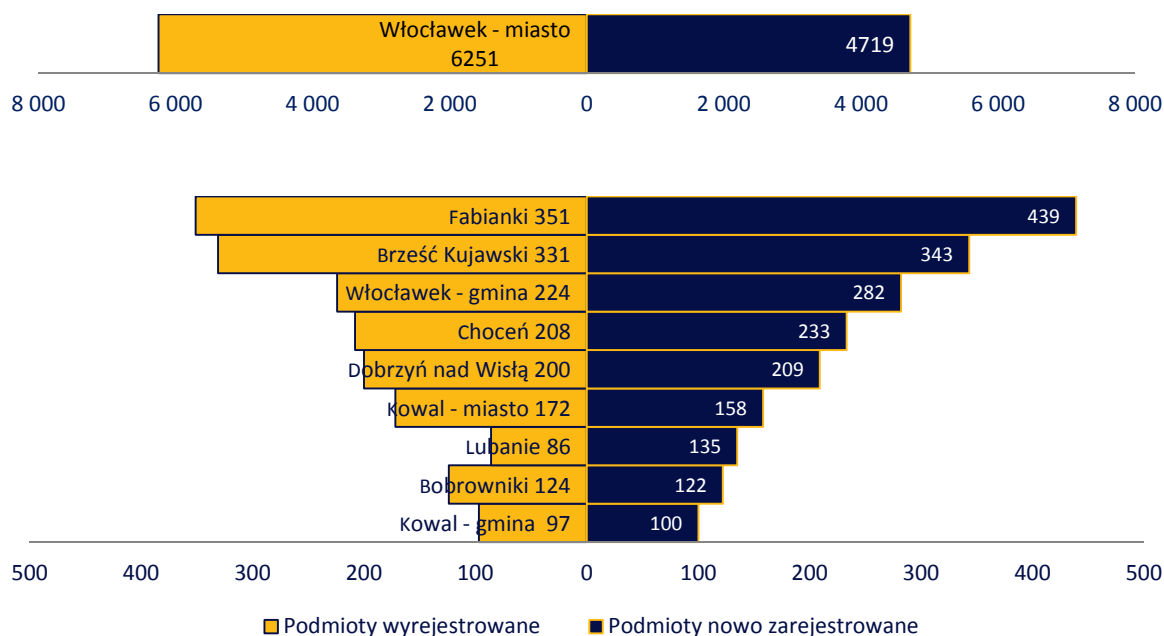
²¹ http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-234.htm

²² Dane uzyskane z Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

²³ Strategia Rozwoju miasta Włocławek 2020+

stanowiły 7% wszystkich nowych podmiotów w regionie, a wyrejestrowane – 9% firm zlikwidowanych w województwie.

Rys. 5 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w gminach OF Włocławek w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Profil gospodarczy OF Włocławek

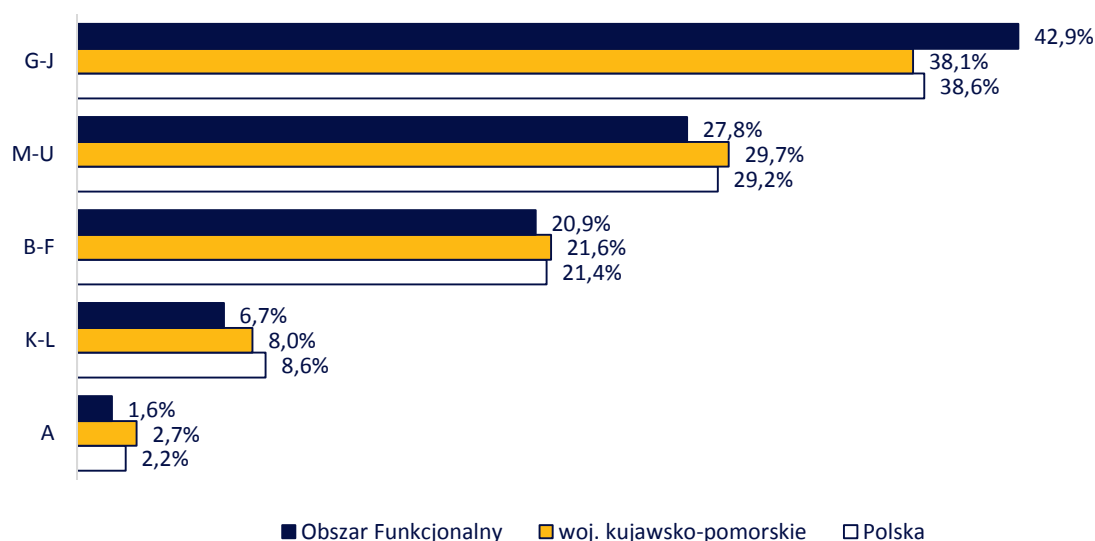
Podmioty gospodarcze zlokalizowane w OF Włocławek można podzielić według sekcji PKD 2007 (Polskiej Klasyfikacji Działalności). Przedsiębiorstwa zostały przyporządkowane do pięciu grup:

- sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- sekcje B-F – przemysł i budownictwo;
- sekcje G-J – handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja;
- sekcje K-L – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości;
- sekcje M-U – pozostałe usługi.

Struktura przedsiębiorstw w OF Włocławek w 2013 r. była zbliżona do struktury podmiotów w województwie kujawsko-pomorskim i w Polsce. Najwięcej firm należało do sekcji G-J – stanowiły one 42,9% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w analizowanym obszarze. Jest to jedyna kategoria, dla której udział przedsiębiorstw w OF Włocławek był wyższy niż średnia wojewódzka i krajowa (odpowiednio 4,9 i 4,3 punktów procentowych więcej). Firmy należące do grupy G-J i zlokalizowane w omawianym obszarze stanowiły 10% wszystkich firm tego typu w regionie.

W przypadku pozostałych grup udział podmiotów w OF Włocławek był zbliżony do średnich dla województwa i Polski. Nieco ponad 25% podmiotów prowadziło działalność związaną z innymi usługami (sekcje M-U), około 20% zajmowało się przemysłem i budownictwem (sekcje B-F). Najmniej firm działało w obszarze finansów, ubezpieczeń i rynku nieruchomości (6,7% firm) oraz rolnictwa, leśnictwa, rybactwa i łowiectwa (1,6% firm).

Rys. 6 Struktura podmiotów gospodarczych w OF Włocławek, województwie kujawsko-pomorskim i Polsce w 2013 r.

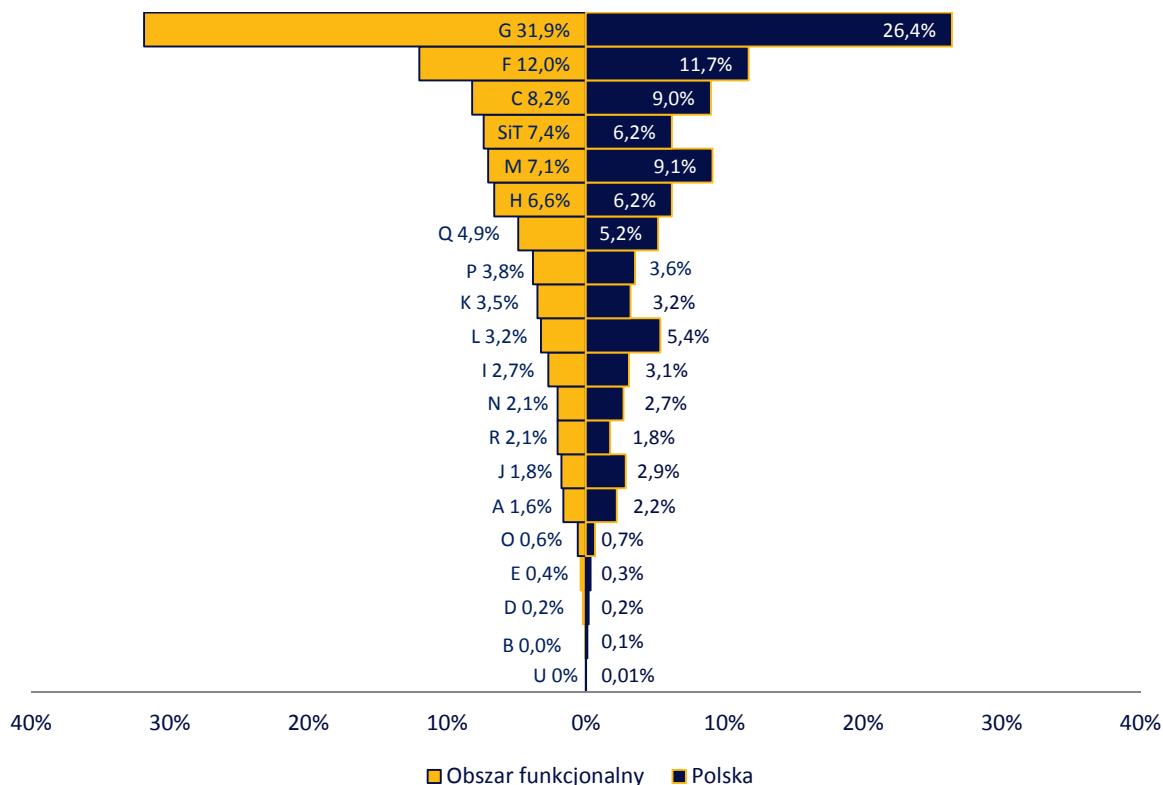

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W 2013 r. najwięcej firm OF Włocławek, ponad 30% należało do sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych). W przypadku tej grupy udział podmiotów najbardziej odbiegał od średniej krajowej – w analizowanym obszarze był wyższy o 5,5 punktu procentowego. Na drugim miejscu pod względem liczby firm znajdowała się **sekcja F (budownictwo)** – należało do niej 12% przedsiębiorstw w OF Włocławek. Na trzecim miejscu znalazła się **sekcja C (przetwórstwo przemysłowe)** – firmy tej sekcji stanowiły 8,2% ogółu firm analizowanego obszaru.

Różnice między strukturą firm w omawianym obszarze i w Polsce widoczne są w przypadku sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) i sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – udział przedsiębiorstw w OF Włocławek był niższy o 2 punkty procentowe dla każdej z tych kategorii. W przypadku pozostałych sekcji odchylenie od średniej krajowej mieściło się w granicach od 0,01 do 1,19 punktu procentowego. W badanym obszarze nie występowały podmioty z sekcji U (organizacje i zespoły eksterytorialne).

Rys. 7 Udział podmiotów gospodarczych z poszczególnych sekcji PKD²⁴ w ogóle podmiotów gospodarczych w OF Włocławek oraz Polsce w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Najliczniejszą grupę przedsiębiorstw, uznawanych przez przebadanych mieszkańców i przedsiębiorców za najważniejsze z działających w ramach OF Włocławek²⁵, stanowiły **firmy zajmujące się budownictwem oraz produkcją produktów wykorzystywanych lub powiązanych z budownictwem**. Wśród nich znalazły się m.in.:

- Budizol Sp. z o.o. S.K.A – firma budowlana;
- Firma Inżynieryjno – Drogowa "DROGTOM" Sp. z o.o.;
- HUSAR Budownictwo Inżynieryjne S.A.;
- INSTAL-PROJEKT Gawłowscy, Ścierzyńscy Spółka Jawna – producent grzejników;
- Sanitec KOŁO Sp. z o.o. – producent armatury;
- ANWIS Polska Sp. z o.o. – producent przesłon okiennych;
- Brüggmann S.A. – producent okiennie-drzwiowych profili z PCW;
- DRUMET Liny i Druty sp. z o.o. – producent lin i drutów stalowych.

²⁴ Szczegółowy podział klasyfikacji PKD 2007 jest dostępny na stronie http://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pdf/2_PKD-2007-schemat_2.pdf

²⁵ Na podstawie badań przeprowadzonych wśród przedsiębiorców (CATI n=974), mieszkańców (CATI n=1050) oraz uczniów i studentów (PAPI n=1010)

Respondenci wymieniali również **przedsiębiorstwa związane z przetwórstwem spożywczym**:

- PPHU Bomilla Sp. z o. o. – producent słodyczy;
- Bakalland S.A. – nowy właściciel zakładów Delecta produkujących dania gotowe (zakład ten był określany przez respondentów jako Delecta lub Rieber Foods – poprzedni właściciel zakładu Delecta);
- Kujawska Spółdzielnia Mleczarska (KeSeM);
- RUN-CHŁODNIA we Włocławku Sp. z o.o. – producent produktów mrożonych;
- Polskie Przetwory Sp. z o.o. - nowy właściciel zakładów produkcyjnych wytwarzających do 2013 r. Ketchup Włocławek, którego produkcja przeniesiona została do Łowicza (zakład ten był określany przez respondentów jako Ketchup, Agros Nova, Kujawski Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego).

Wśród pozostałych firm wymienianych przez respondentów znalazły się:

- ANWIL S.A. – producent nawozów azotowych, tworzyw sztucznych oraz chemikaliów;
- Guala Closures DGS Poland S.A. – producent zakrywek do opakowań szklanych;
- Wika Polska Sp. z o. o. – producent narzędzi do pomiaru ciśnienia temperatury i poziomu;
- Nobiles (Akzo Nobel Decorative Paints Sp. z o.o.) – producent farb – obecnie produkcja we wskazywanym zakładzie została zakończona.

Sektor energetyczny - inwestycje

OF Włocławek reprezentuje również duży potencjał dla inwestycji w sektorze energetyki. Obok hydroelektrowni na Wiśle kontrolowanej przez koncern Energa, Włocławek przyciągnął inwestycje kilku innych firm z tego sektora.

PKN Orlen buduje we Włocławku elektrownie gazową za 1,4 mld PLN:

Elektrociepłownia PKN Orlen we Włocławku będzie największą i najnowocześniejszą spośród elektrowni gazowo-parowych w Polsce. To strategiczna inwestycja plockiego koncernu, planującego w najbliższych latach rozwój segmentu energetycznego.

Źródło: Rzeczpospolita, PKN Orlen rozpoczyna budowę elektrociepłowni we Włocławku za 1,4 mld zł, 18.02.2013.

Instalacja powstającej elektrociepłowni przyłączona zostanie także do krajowej sieci przesyłowej gazu ziemnego na podstawie umowy z operatorem gazociągów, firmą Gaz-System. Z uwagi na planowane połączenie gazociągu z Gdynią, połączenie z Mazowszem oraz bliskość gazociągu jamalskiego, Włocławek wyrasta na strategiczny punkt na energetycznej mapie Polski. Dodatkowo, dwa lata wcześniej, w 2011 r., PKN Orlen zainwestował w mieście ok. 1 mld PLN w budowę instalacji petrochemicznej.

PKN Orlen uroczyście, z udziałem premiera Donalda Tuska, uruchamia dzisiaj we Włocławku gigantyczną instalację petrochemiczną. Posłuży do produkcji włókien poliestrowych i poliamidowych o wyjątkowej wytrzymałości. – Instalacja ta to przedsięwzięcie o znaczeniu strategicznym dla naszego przemysłu petrochemicznego zarówno ze względu na skalę produkcji, zastosowanie nowoczesnych technologii, jak i zainwestowany kapitał – mówi „Rz” Jacek Krawiec, prezes Orleu.

Źródło: Rzeczpospolita, Miliardowe inwestycje w przemyśle w tym roku, 02.06.2011.

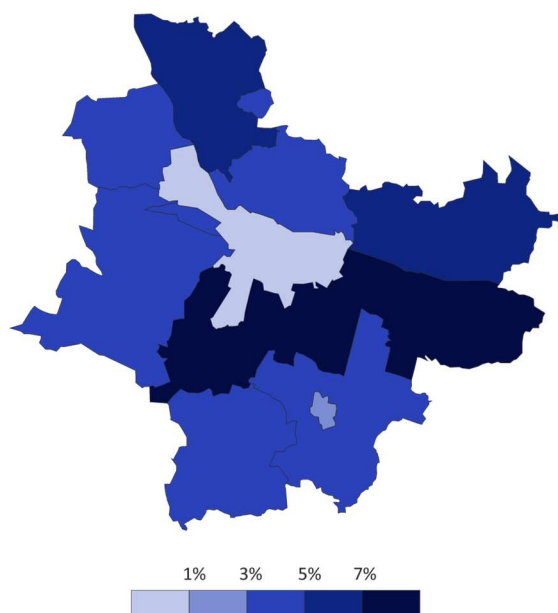
Profil gospodarczy gmin OF Włocławek

Profil gospodarczy OF Włocławek w 2013 r. był podobny do profilu gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego i Polski. Jednak wewnątrz analizowanego obszaru występowało zróżnicowanie pod tym względem. Udział przedsiębiorstw we

wskazanych powyżej grupach sekcji PKD był różny w zależności od gminy.

Do sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) należały 265 firmy, co stanowiło 1,6% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w analizowanym obszarze. We Włocławku znajdowało się 70 przedsiębiorstw tego typu, czyli blisko 25% wszystkich podmiotów z grupy. W przypadku pozostałych gmin liczebność firm wynosiła od 5 w przypadku miasta Kowal do 42 w przypadku gminy Włocławek, co stanowiło odpowiednio 1,9% i 15,8% ogółu firm sekcji A w skali OF Włocławek. Największym udziałem firm należących do omawianej grupy w ogólnej liczbie wszystkich firm danej gminy charakteryzowała się gmina Włocławek, a najmniejszym – miasto Włocławek. Firmy sekcji A stanowiły odpowiednio 7,4% i 0,6% wszystkich firm we wskazanych gminach.

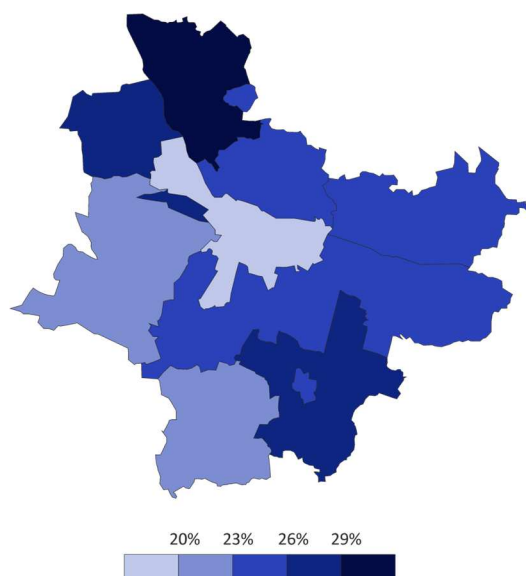
Rys. 8 Udział podmiotów gospodarczych z sekcji A w ogóle podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach OF Włocławek w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Do sekcji B-F (przemysł i budownictwo) należały 3395 firmy, co stanowiło 20,9% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w analizowanym obszarze. We Włocławku znajdowało się 2320 przedsiębiorstw tego typu, czyli około 68% wszystkich podmiotów z grupy. W przypadku pozostałych gmin liczebność firm wynosiła od 57 w przypadku gminy Kowal do 233 w przypadku gminy Fabianki, co stanowiło odpowiednio 1,7% i 6,7% ogółu firm sekcji B-F w skali OF Włocławek. Największym udziałem firm należących do omawianej grupy w ogólnej liczbie wszystkich firm danej gminy charakteryzowała się gmina Bobrowniki, a najmniejszym – miasto Włocławek. Firmy sekcji B-F stanowiły odpowiednio 33,5% i 19,4% wszystkich firm we wskazanych gminach.

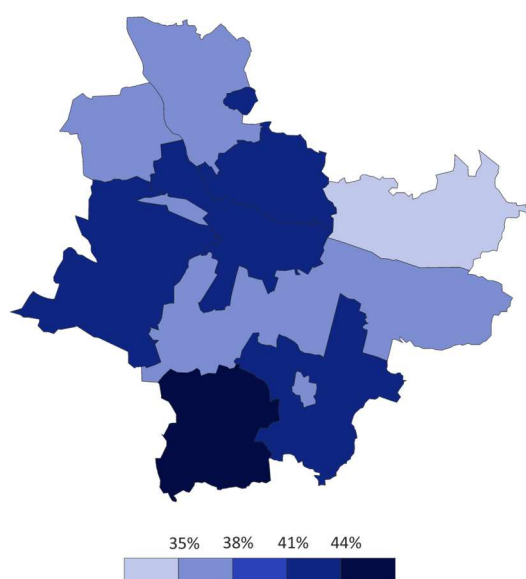
Rys. 9 Udział podmiotów gospodarczych z sekcji B-F w ogóle podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach OF Włocławek w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Do sekcji G-J (handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) należały 6985 firmy, co stanowiło 42,9% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w analizowanym obszarze. We Włocławku znajdowało się 5245 przedsiębiorstw tego typu, czyli około 75% wszystkich podmiotów z grupy. W przypadku pozostałych gmin liczebność firm wynosiła od 74 w przypadku gminy Bobrowniki do 412 w przypadku gminy Fabianki, co stanowiło odpowiednio 1,1% i 5,9% ogółu firm sekcji G-J w skali OF Włocławek. Największym udziałem firm należących do omawianej grupy w ogólnej liczbie wszystkich firm danej gminy charakteryzowała się gmina Choceń, a najmniejszym – Dobrzyń nad Wisłą. Firmy sekcji G-J stanowiły odpowiednio 44,3% i 33,7% wszystkich firm we wskazanych gminach.

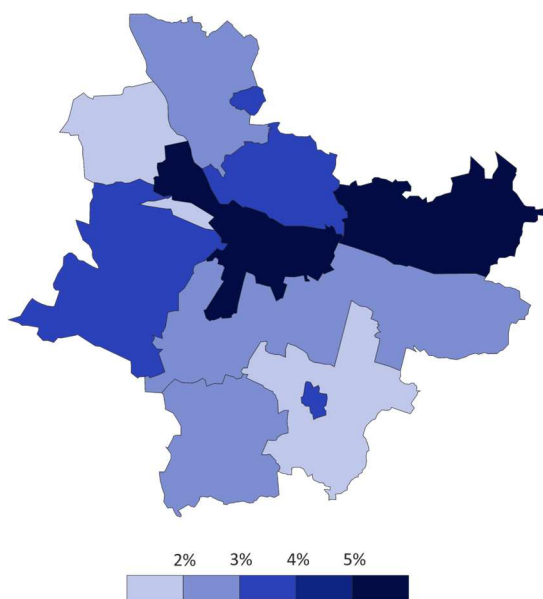
Rys. 10 Udział podmiotów gospodarczych z sekcji G-J w ogóle podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach OF Włocławek w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Do sekcji K-L (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) należały 1097 firmy, co stanowiło 6,7% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w analizowanym obszarze. We Włocławku znajdowało się 921 przedsiębiorstw tego typu, czyli 84% wszystkich podmiotów z grupy. W przypadku pozostałych gmin liczebność firm wynosiła od 4 w przypadku gminy Kowal do 43 w przypadku gminy Fabianki, co stanowiło odpowiednio 0,4% i 3,9% ogółu firm sekcji K-L w skali OF Włocławek. Największym udziałem firm należących do omawianej grupy w ogólnej liczbie wszystkich firm danej gminy charakteryzowało się miasto Włocławek, a najmniejszym – Lubanie. Firmy sekcji K-L stanowiły odpowiednio 7,7% i 1,6% wszystkich firm we wskazanych gminach.

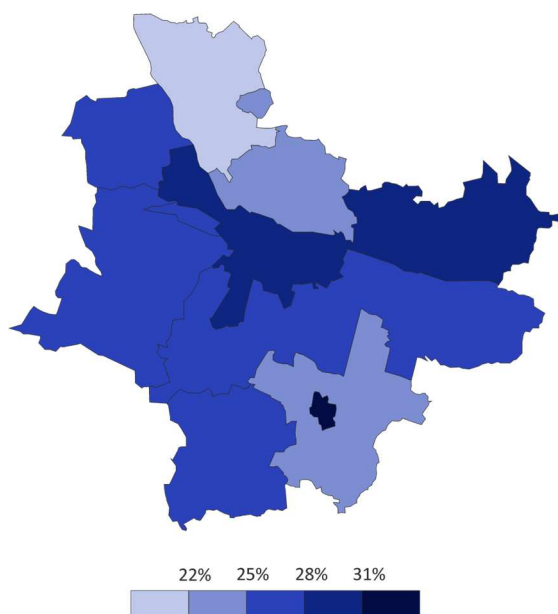
Rys. 11 Udział podmiotów gospodarczych z sekcji K-L w ogóle podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach OF Włocławek w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Do sekcji M-U (pozostałe usługi) należały 4523 firmy, co stanowiło 27,8% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w analizowanym obszarze. We Włocławku znajdowało się 3394 przedsiębiorstw tego typu, czyli około 75% wszystkich podmiotów z grupy. W przypadku pozostałych gmin liczebność firm wynosiła od 41 w przypadku gminy Bobrowniki do 223 w przypadku gminy Fabianki, co stanowiło odpowiednio 0,9% i 4,9% ogółu firm sekcji M-U w skali OF Włocławek. Największym udziałem firm należących do omawianej grupy w ogólnej liczbie wszystkich firm danej gminy charakteryzowało się miasto Kowal, a najmniejszym – Bobrowniki. Firmy sekcji M-U stanowiły odpowiednio 31,7% i 20,2% wszystkich firm we wskazanych gminach.

Rys. 12 Udział podmiotów gospodarczych z sekcji M-U w ogóle podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach OF Włocławek w 2013 r.

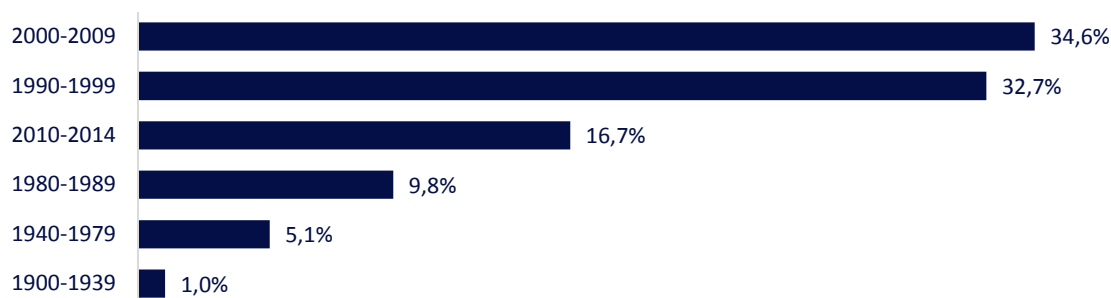
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Staż, zasięg i konkurencyjność firm

Staż, zasięg i konkurencyjność firm zostały opisane na podstawie wyników badania przeprowadzonego na reprezentatywnej grupie przedsiębiorstw z OF Włocławek. **Najwięcej firm działających w analizowanym obszarze powstało w latach 2000-2009.** W tym okresie zostało założonych 34,6% przebadanych przedsiębiorstw. Podobna liczba podmiotów rozpoczęła swoją działalność w latach 90 – stanowiły one 32,7% ankietowanych firm w OF Włocławek. Na trzecim miejscu pod względem liczebności znajdowały się przedsiębiorstwa najmłodsze, które powstały w ciągu ostatnich kilku lat – ich odsetek wynosił 16,7%.

Rys. 13 W którym roku powstała Państwa firma?

(udział wskazań roku powstania firmy wśród przedsiębiorców w podziale na okresy)

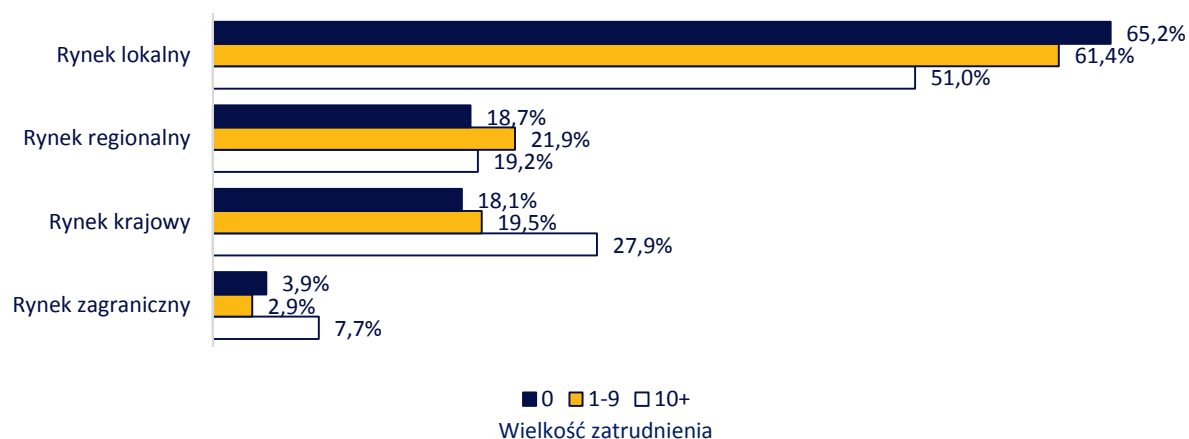
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Przebadane przedsiębiorstwa OF Włocławek działały przede wszystkim na rynku lokalnym – taki zasięg dotyczył 65,2% firm niezatrudniających pracowników, 61,4% firm, które zatrudniają od 1 do 9 pracowników oraz 51% firm, w których pracuje więcej niż 10 osób. Zdecydowanie mniej przedsiębiorstw obejmowało swoją działalnością rynek regionalny (od 18,7% do 21,9% podmiotów) i krajowy (od 18,1% do 27,9% podmiotów). Zasięg międzynarodowy charakteryzował najmniejszą liczbę

respondentów – od 2,9% do 7,7%. Warto zaznaczyć, że w przypadku przedsiębiorstw, które zatrudniają mniej niż 10 osób istnieje prawidłowość – im większy zasięg rynku, tym mniejszy udział funkcjonujących na nim firm. Reguła ta nie obejmuje podmiotów największych (zatrudniających powyżej 10 pracowników), których aktywność częściej koncentrowała się na rynku krajowym niż regionalnym.

Rys. 14 Proszę oszacować, w jakim stopniu działalność Państwa firmy koncentruje się na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Na skali od 0 do 5, proszę oszacować, w jakim stopniu działalność Państwa firmy koncentruje się na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza wyłącznie (udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia²⁶)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

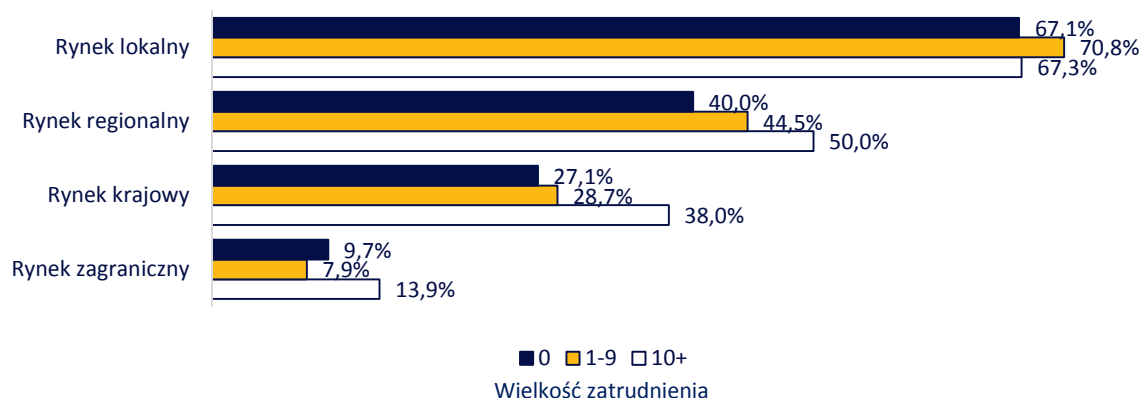
Ocena konkurencyjności firm była różna w zależności od wielkości rynku. Wśród ankietowanych przedsiębiorców OF Włocławek **większość uważała swoje firmy za konkurencyjne na rynku lokalnym** – dotyczyło to od 67,1% do 70,8% respondentów. Należy podkreślić, że **im większy zasięg rynku, tym mniej firm, które postrzegały siebie jako konkurencyjne. Powyższa prawidłowość charakteryzuje wszystkie podmioty – niezależnie od wielkości zatrudnienia.** Na rynku regionalnym swoją konkurencyjność wysoko oceniało od 40% do 50% firm, na rynku krajowym – od 27,1% do 38%, na zagranicznym – od 7,9% do 13,9%. W skali lokalnej najczęściej były to przedsiębiorstwa zatrudniające od 1 do 9 osób, a w przypadku pozostałych rynków – podmioty, w których pracuje więcej niż 10 osób.

²⁶ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 15 Proszę ocenić konkurencyjność Państwa firmy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić konkurencyjność Państwa firmy, gdzie -3 oznacza w ogóle niekonkurencyjna; 3 oznacza bardzo konkurencyjna.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia²⁷)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

2.4. Koniunktura gospodarcza

Wskaźniki koniunktury gospodarczej

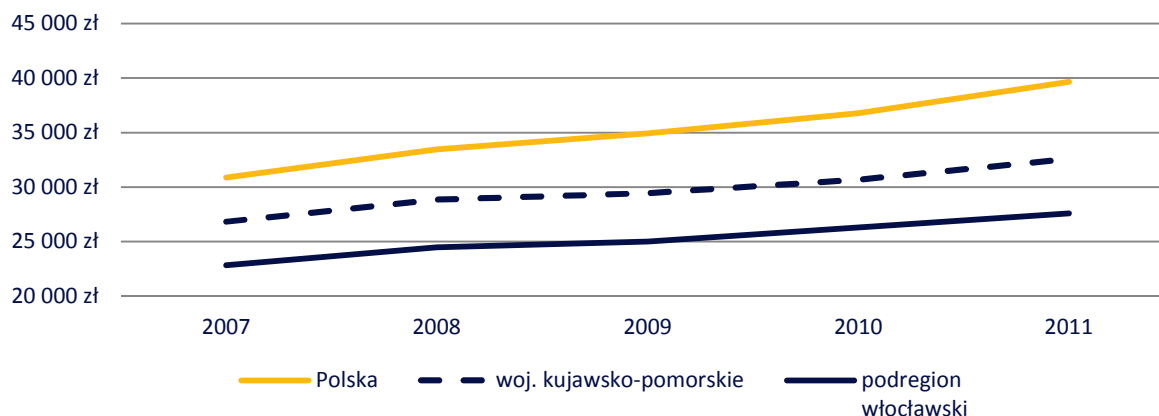
Wartość produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w podregionie włocławskim w latach 2007-2011 systematycznie wzrastała. Zmiany wskaźnika były zbieżne z tendencjami występującymi w województwie

kujawsko-pomorskim i w Polsce. Wzrost PKB w podregionie następował w podobnym tempie jak w województwie, ale wolniej niż w kraju.

W analizowanym okresie PKB per capita w podregionie włocławskim wzrosło o 20,9% (z 22 815 zł do 27 577 zł), podobnie jak w całym regionie – w województwie kujawsko-pomorskim nastąpił wzrost o 21,5% (z 26 828 zł do 32 596 zł). W Polsce natomiast zmiana wartości wskaźnika była większa i wyniosła 28,5% (wzrost z 30 873 zł do 39 665 zł). **Pomiędzy poziomem PKB per capita w podregionie a średnią wojewódzką i krajową występowały znaczące różnice.** W 2011 r. produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w przypadku województwa i Polski był wyższy od odnotowanego w podregionie o odpowiednio – 18% i 43%.

²⁷ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 16 Wartość PKB per capita w latach 2007-2011 w subregionie wrocławskim, woj. kujawsko-pomorskim, Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi na reprezentatywnej grupie firm z OF Włocławek ocena aktualnej sytuacji ekonomicznej branży, w której działa przedsiębiorstwo była różna w zależności od wielkości zatrudnienia w firmie. Należy podkreślić, że **im więcej firma zatrudnia pracowników, tym miała lepszą opinię na temat sytuacji sektora, do którego należy**. Wśród firm zatrudniających 10 i więcej osób, kondycję finansową własnej branży dobrze oceniało 46,6% badanych podmiotów. W przypadku dwóch pozostałych grup było to 38,8% i 37,1% przedsiębiorstw odpowiednio dla firm zatrudniających 1-9 osób i firm, które nie zatrudniają pracowników.

Rys. 17 Proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa branży

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa branży, gdzie -3 oznacza bardzo zła; 3 oznacza bardzo dobra.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia²⁸)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Wyniki badań pozwalają stwierdzić, że ocena aktualnej sytuacji ekonomicznej branży, w której działa przedsiębiorstwo była różna w przypadku firm z sektora przemysłowego i budowlanego oraz sektorów pozostałych (usługi, inne). Różnice między tymi dwiema grupami firm były jednak niewielkie. W przypadku przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych dobre opinie na temat kondycji finansowej własnej branży miało 43,5% respondentów, natomiast w przypadku firm pozostałych odsetek ten wynosił 39,1%. Można zakładać, że **sektor przemysłu i budownictwa charakteryzowały nieco lepsze warunki ekonomiczne**.

²⁸ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 18 Proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa branży

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa branży, gdzie -3 oznacza bardzo zła; 3 oznacza bardzo dobra.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Według deklarowanych odpowiedzi, ocena zmiany sytuacji ekonomicznej branży w ciągu 3 ostatnich lat była różna w zależności od wielkości zatrudnienia w firmie. Najwięcej pozytywnych opinii na temat zmian wyrażali przedsiębiorcy zatrudniający 10 i więcej osób – 35,6% z nich uważało, że kondycja finansowa w ich sektorze poprawiła się. W przypadku dwóch pozostałych grup podmiotów różnice w ocenach były niewielkie. Poprawę sytuacji zauważyło 28,1% firm, które nie zatrudniają pracowników i 27,6% firm, w których pracuje od 1 do 9 osób.

Rys. 19 Proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat, gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszyła; 3 zdecydowanie się polepszyła.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia²⁹⁾)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Ocena zmiany sytuacji ekonomicznej branży w ciągu 3 ostatnich lat była różna w przypadku ankietowanych firm z sektora przemysłowego i budowlanego oraz sektorów pozostałych (usługi, inne). Różnica między udziałem pozytywnych opinii w obu tych grupach wynosiła 5,4 punktu procentowego. Podobnie jak w przypadku oceny aktualnej sytuacji, zmianę kondycji finansowej na lepsze zauważyło więcej przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych – 33,9%. Wśród firm należących do innych branż odsetek ten wynosił 28,4%. Można więc zakładać, że **sektor przemysłu i budownictwa rozwijał się prężniej niż pozostałe sektory.**

²⁹ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 20 Proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat, gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszyła; 3 zdecydowanie się polepszyła.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Podobnie jak w przypadku oceny zmiany sytuacji w ostatnich 3 latach, najwięcej pozytywnych opinii na temat przyszłości swojej branży wyrażały firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników. Wśród tych przedsiębiorstw 42,3% uważało, że w ciągu najbliższych 3 lat kondycja sektora ulegnie poprawie. W przypadku dwóch pozostałych grup przebadanych podmiotów różnice w ocenach były niewielkie. Poprawę sytuacji przewidywało 31,6% firm, które nie zatrudniają pracowników i 29,8% firm, w których pracuje od 1 do 9 osób.

Rys. 21 Proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat, gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszy; 3 oznacza zdecydowanie się polepszy.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia³⁰)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Wyniki badań wskazują, że podobnie jak w przypadku oceny zmiany sytuacji w ostatnich trzech latach, najwięcej pozytywnych opinii na temat przyszłości swojej branży wyrażały firmy przemysłowe i budowlane. Wśród tych podmiotów 39,8% uważało, że w ciągu najbliższych 3 lat kondycja sektora ulegnie poprawie. W przypadku przedsiębiorstw należących do innych branż (usługi, inne) odsetek ten wynosił 31,5%.

³⁰ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 22 Proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa branży zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat, gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszy; 3 oznacza zdecydowanie się polepszy.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Barierzy prowadzenia biznesu

Przebadane przedsiębiorstwa działające w OF Włocławek najczęściej jako bariery prowadzenia biznesu wskazywały czynniki finansowe. Negatywny wpływ wysokości kosztów zatrudnienia zauważało od 45,5% do 68% przedsiębiorców, a podatków – od 50% do 59%. Można zakładać, że to zbyt duże wymagania (wynikające z przepisów prawa) dotyczące nakładów finansowych na prowadzenie działalności ograniczają rozwój firm w analizowanym obszarze. **Przedsiębiorcy często zwracali także uwagę na wielkość lokalnego rynku zbytu**, który jako barierę postrzegało od 39,4% do 47,4% przedsiębiorstw. Najbardziej jako ograniczenia prowadzenia biznesu respondenci identyfikowali położenie Włocławka oraz jakość środowiska naturalnego. Warto zaznaczyć, że **najwięcej barier wskazywały firmy zatrudniające od 1 do 9 pracowników – zależność ta jest najbardziej widoczna w przypadku kosztów zatrudnienia i podatków**. W przypadku pozostałych czynników różnice między poszczególnymi grupami ankietowanych firm były niewielkie.

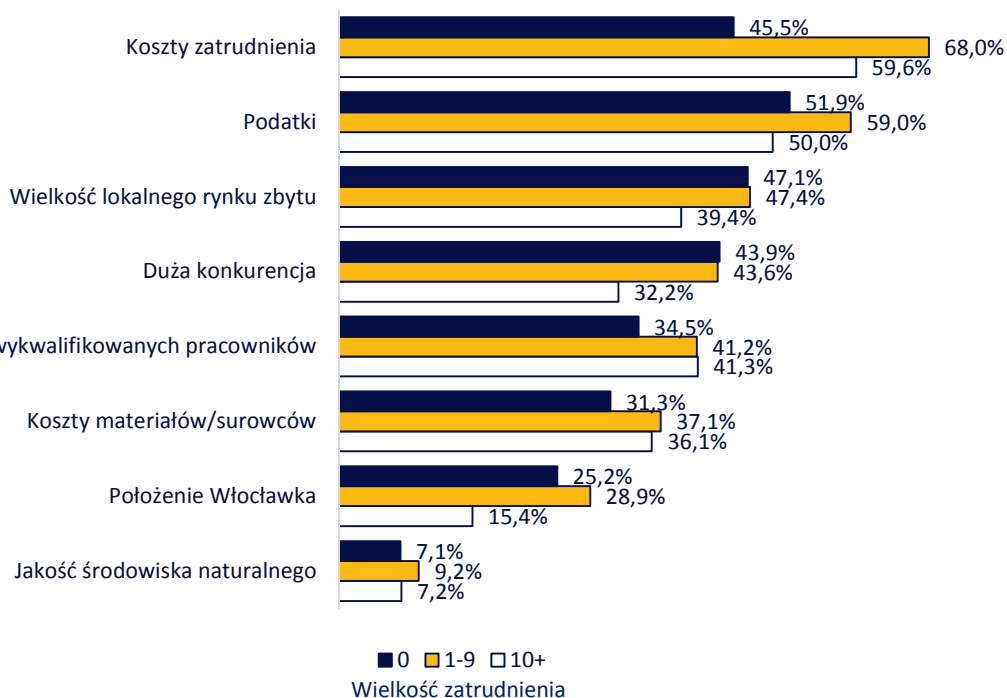
Badani przedsiębiorcy wymieniali także inne bariery prowadzenia działalności gospodarczej. Wśród nich znalazły się czynniki ekonomiczne – niskie zarobki ludności, społeczne – bezrobocie, wyludnianie się miasta, mentalność ludności (mała liczba osób nowoczesnie myślących), emigracja młodych osób, starzejące się społeczeństwo, niż demograficzny oraz prawne – skomplikowane przepisy i biurokracja. Respondenci zwracali również uwagę na niewłaściwą postawę władz lokalnych. Podkreślali brak wsparcia i zainteresowania ze strony urzędników (w tym brak pomocy przy pozyskiwaniu kredytów lub pożyczek)³¹, trudności w prowadzeniu współpracy, koncentrację na ułatwianiu prowadzenia działalności inwestorom zewnętrznym, brak promocji Włocławka. Wśród ograniczeń rozwoju przedsiębiorstw pojawiały się także brak nowych inwestycji oraz brak konkretnych odbiorców i kontrahentów.

³¹ Należy mieć na uwadze, że działania te leżą poza kompetencjami samorządu. Uwagi respondentów na ten temat dotyczą w tym wypadku ogólnych zasad funkcjonowania samorządu.

Rys. 23 Proszę ocenić rolę poniższych czynników w prowadzeniu firmy we Włocławku i/lub jego okolicach

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić rolę poniższych czynników w prowadzeniu firmy we Włocławku i/lub jego okolicach, gdzie -3 oznacza bariera; 3 oznacza szansa.

(udział wskazań odpowiedzi -1, -2 i -3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia³²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Szanse prowadzenia biznesu

Szanse prowadzenia biznesu były przez badanych przedsiębiorców wymieniane zdecydowanie rzadziej niż bariery. Można przyjąć, że poszczególne czynniki w

większym stopniu ograniczały niż stymulowały rozwój przedsiębiorstw. Wyjątek stanowiły dwa z nich: lokalizacja Włocławka oraz jakość środowiska naturalnego, które częściej postrzegane były jako uwarunkowania korzystne. Ankietowane firmy najczęściej jako szansę wskazywały położenie Włocławka. Pozytywny wpływ lokalizacji miasta zauważało od 29,8% do 38,9% respondentów. Należy to wiązać przede wszystkim z dostępnością komunikacyjną i sąsiedztwem ważnych szlaków transportowych – autostrady A1, dróg krajowych i wojewódzkich. Przedsiębiorcy zwracali także uwagę na dostępność wykwalifikowanych pracowników, którą jako szansę postrzegało od 22,6% do 37% firm. Na trzecim miejscu znajdowała się jakość środowiska – na ten aspekt wskazywało od 28,4% do 31,7% ankietowanych. **W przypadku większości czynników grupą, która częściej dostrzegała związane z nimi korzyści były firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.**

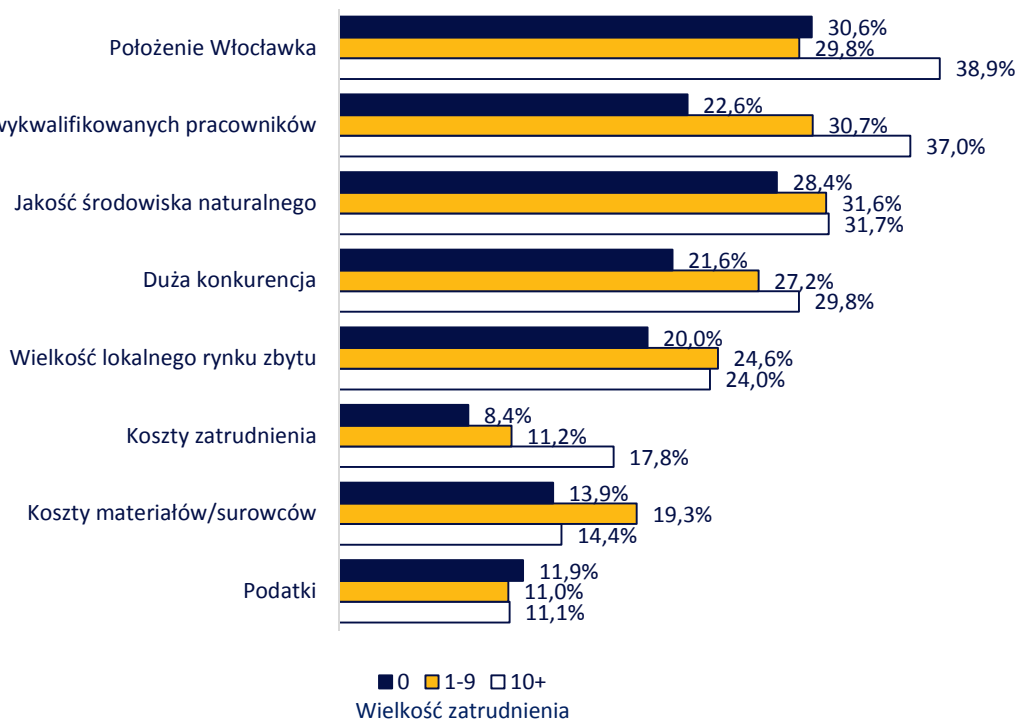
Przebadani przedsiębiorcy wymieniali także inne szanse prowadzenia działalności gospodarczej, które są bezpośrednio związane z funkcjonowaniem firm. Respondenci podkreślali bliskość autostrady A1 i położenie w jej sąsiedztwie terenów inwestycyjnych (Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego), znaczenie współpracy między przedsiębiorstwami i możliwość pozyskiwania środków unijnych. Wśród

³² Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

szans wyróżniały się również: przyciąganie nowych inwestorów oraz rozwój infrastruktury i sektora przemysłu.

Rys. 24 Proszę ocenić rolę poniższych czynników w prowadzeniu firmy we Włocławku i/lub jego okolicach

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić rolę poniższych czynników w prowadzeniu firmy we Włocławku i/lub jego okolicach, gdzie -3 oznacza bariera; 3 oznacza szansa.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Koszty prowadzenia działalności

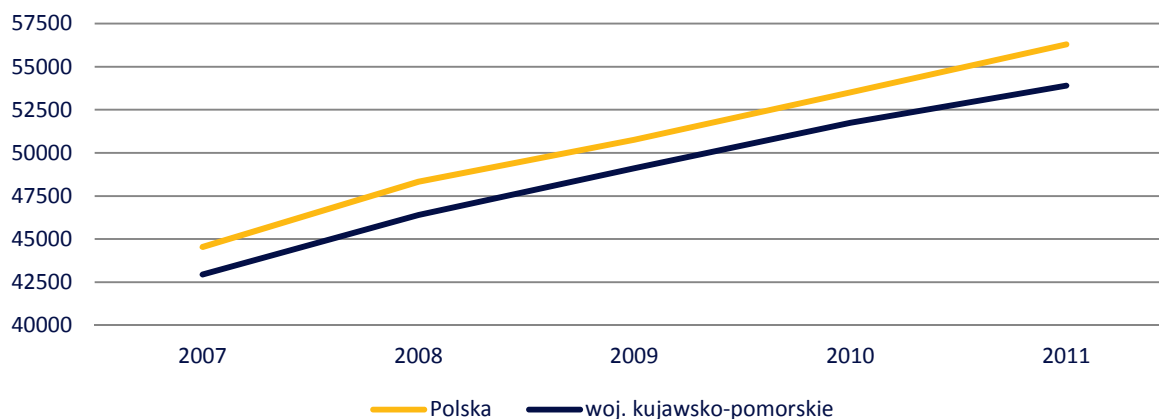
Koszty związane z zatrudnieniem (wynagrodzenia i inne koszty związane z zatrudnieniem oraz składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców³³) w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2007-2011 systematycznie

rosły. Zmiany wskaźnika w regionie były zbieżne z tendencją występującą w Polsce, wzrost następował jednak wolniej niż w kraju.

W analizowanym okresie koszty zatrudnienia w regionie wzrosły o 25,8% (z 19 176 mln zł do 24 122 mln zł), a w Polsce o 31,9% (z 418 206 mln zł do 551 765 mln zł). W przeliczeniu na jedną osobę pracującą koszty w województwie wynosiły od 42 949 zł w 2007 r. do 53 893 zł w 2011 r. W Polsce koszty zatrudnienia w poszczególnych latach były wyższe o 3,4%-4,5%.

³³ http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-271.htm

Rys. 25 Koszty związane z zatrudnieniem w przeliczeniu na 1 pracującego w woj. kujawsko-pomorskim i Polsce w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Tak jak mówiłem, **urząd ma cały wachlarz różnych form aktywizacji. Jednym z takich instrumentów jest dotacja na działalność gospodarczą**, czyli możemy dać takiemu człowiekowi około 20000 złotych, na uruchomienie własnej firmy. I cała masa ludzi z tego korzysta był taki rok przyznaliśmy 400 dotacji. To jest 400 nowych podmiotów. **Urząd pracy generuje firmy i nikt tego też tak od końca nie dostrzega. Mam takie poczucie że samorząd lokalny powinien wykorzystać urząd pracy jako awangardę promocji miasta pod kątem przedsiębiorczości**, my wykonujemy swoje zadania. A jak kiedyś byłem na spotkaniu w urzędzie miasta gdzie byli przedstawiciele promocji i inwestycji i mówiliśmy o przyciąganiu inwestorów i pytam czy mają materiały promocyjne, mówią, że mają a pytam czy jest tam mowa o urzędzie pracy, a oni że nie więc dla mnie było to duże zdziwienie. Jeżeli mówimy, kierujemy cokolwiek, czy to będzie pismo, czy folder, czy mail, cokolwiek do przedsiębiorcy, który działa w innym mieście i chcemy go przyciągnąć to powinniśmy mu dać namiary na podmiot taki jak urząd pracy, po to by on mógł się wywiedzieć, czy jest możliwość na subsydium na zatrudnienie, czy jest możliwość sfinansowania wstępnych szkoleń dla osób czy np. przyjęcie na staż kandydatów.

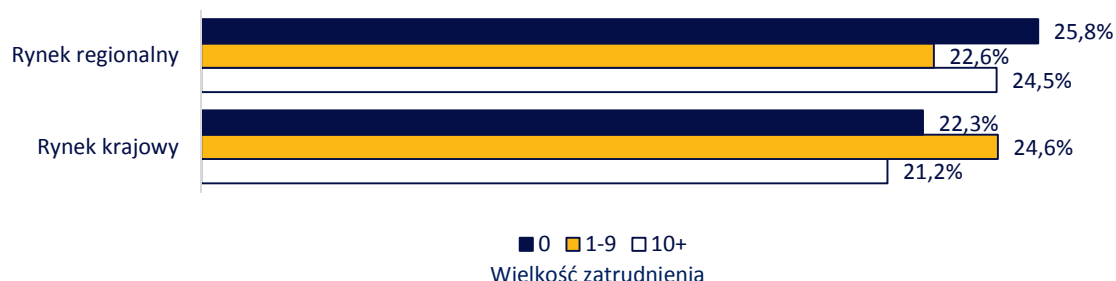
Źródło: IDI_4

Przeprowadzone badania wskazują, że koszty prowadzenia działalności w OF Włocławek w odniesieniu do kosztów ponoszonych w województwie i Polsce były podobnie oceniane przez firmy o różnej wielkości zatrudnienia. W przypadku porównania obu skal rynku różnice w ocenie również były niewielkie. **Zdecydowana większość ankietowanych przedsiębiorców uważała, że nakłady finansowe na prowadzenie działalności w analizowanym obszarze są wyższe niż w regionie i kraju – tylko około 25% podmiotów uznało koszty za niższe.** Można przypuszczać, że taka ocena związana jest ze wskazywanymi przez respondentów barierami prowadzenia działalności, które można odnieść do skali lokalnej, w tym brak ulg podatkowych.

Rys. 26 Proszę ocenić koszty prowadzenia firmy we Włocławku i/lub jego okolicach w porównaniu do analogicznych kosztów na rynku regionalnym i krajowym

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić koszty prowadzenia firmy we Włocławku i/lub jego okolicach w porównaniu do analogicznych kosztów na rynku regionalnym i krajowym, gdzie -3 oznacza zdecydowanie wyższe; 3 oznacza zdecydowanie niższe.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia³⁴)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

*Bankrutują ci ludzie. Może się za późno obudzili. Co widzę to ci **polscy pracodawcy mają niesamowicie niską wydajność pracy z powodu braku jakichkolwiek inwestycji w swoje firmy.** Tutaj powiedzmy dwunastu Kowalskich kopie dół. A tak pracodawca kupi koparkę mercedesa w której po pierwsze pracownik pracuje sobie świetnie, bo ma klimatyzację i popija sobie wodę. A u nas tych 12 Kowalskich spalonych na kamień, żaden z nich nie dostanie nawet grama pieniędzy, bo ledwo coś zarobią a efekt jest dziesięć razy gorszy. I to tak wygląda, że **jak ten polski przedsiębiorca ma coś zarobić, jak tam machinę dwa razy dżojstikiem popchnie i przekopie tyle ile tych dwunastu Kowalskich w dwa dni.** To jest potężna różnica.*

Źródło: FGI_1

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2012 r. w powiatach, które wchodzą w skład OF Włocławek było zróżnicowane. Najkorzystniej sytuacja kształtowała się we Włocławku – średnie wynagrodzenie wynosiło 3240,04 zł i było wyższe od wynagrodzenia w powiatach lipnowskim i włocławskim o odpowiednio 14% (419,07 zł) i 18% (497,68 zł). Wartość wskaźnika dla miasta Włocławek była nieco wyższa niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego (różnica wynosiła 1,8%, czyli 57,73 zł) i niższa niż średnia krajowa (o 13,5%, czyli 504,34 zł).

W powiecie lipnowskim i włocławskim przeciętne wynagrodzenie było niższe – różnice w wartości wskaźnika wynosiły odpowiednio 11,4% i 13,8% w stosunku do całego województwa i 24,7% i 26,8% w stosunku do Polski. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2012 r. dla trzech powiatów wchodzących w skład analizowanego obszaru wynosiło 3000,27 zł i było niższe niż średnia wojewódzka – o 5,7% (182,04 zł) oraz średnia krajowa – o 19,9% (744,11 zł).**

³⁴ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 27 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiatach: miasta Włocławek, włocławskim, lipnowskim, woj. kujawsko-pomorskim, Polsce w 2012 r.

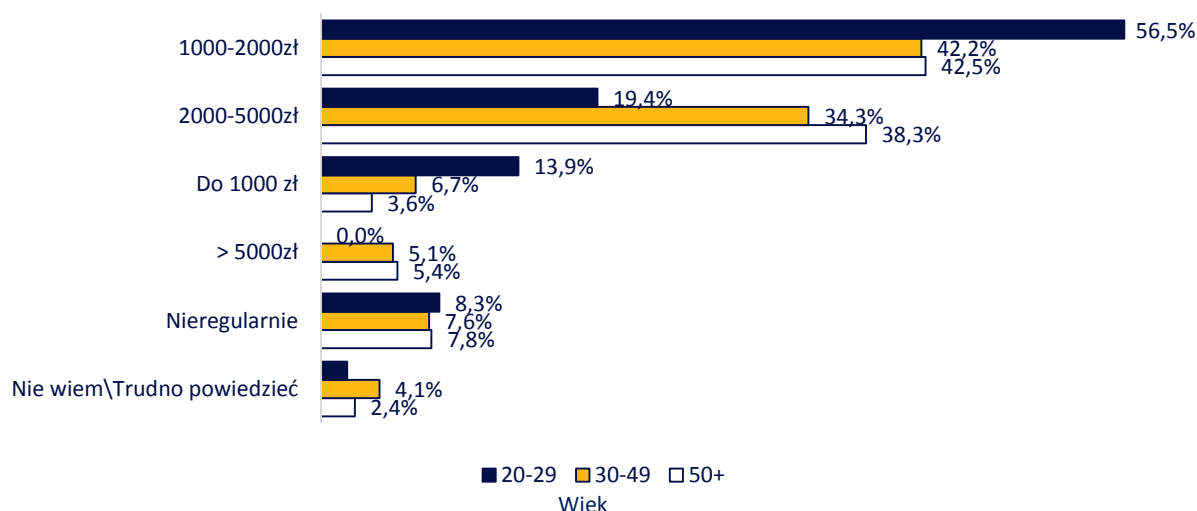
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z odpowiedziami deklarowanymi w przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu, **wśród mieszkańców OF Włocławek, osoby pracujące w firmach i instytucjach analizowanego obszaru zarabiały najczęściej 1000-2000 zł miesięcznie**. Taką pensję otrzymywało od 42,2% osób w wieku 30-49 lat do 56,5% osób w wieku 20-29 lat. Wysokość wynagrodzenia dużej części pracowników mieściła się w przedziale 2000-5000 zł – zarobki te dotyczyły od 19,4% najmłodszych respondentów do 38,3% najstarszych. W związku z tym można stwierdzić, że **wśród osób zatrudnionych w analizowanym obszarze przeważały pensje średnie**. Najmniejszą grupę stanowili pracownicy, którzy zarabiali powyżej 5000 zł miesięcznie (5,1% ankietowanych w wieku 30-49 lat i 5,4% ankietowanych powyżej 50 roku życia). W przypadku poszczególnych grup wiekowych, na podstawie przeprowadzonych badań, można zauważyć pewną zależność: **niższe pensje otrzymywały częściej osoby młode (w wieku 20-29 lat), a wyższe – osoby starsze (w wieku 30-49 lat i powyżej 50 roku życia)**.

Warto również zauważyć, że co dwunasty badany określił poziom swojego wynagrodzenia jako nieregularny, co może świadczyć o braku stabilności finansowej znaczącej grupy mieszkańców OF Włocławek.

Rys. 28 Ile aktualnie Pan/i zarabia?

(udział wskazań wysokości zarobków wśród pracujących według grup wiekowych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

W bardzo wielu działach i gospodarki i administracji ludzie nie mieli podwyżek przez 5 lat. To jeżeli człowiek zarabiał np. 2000 zł, 5 lat temu to było dużo pieniędzy. Słyszy się, że kiedyś spawacz szedł do pracy i zarabiał 18, 20, 22 zł na godzinę. Dzisiaj za najniższą krajową z kwalifikacjami. Więc jest coś nie tak. Ludzie nie mają pieniędzy. **Ja dzisiaj zostając sama nie jestem w stanie utrzymać swojego domu i dojechać do pracy.**

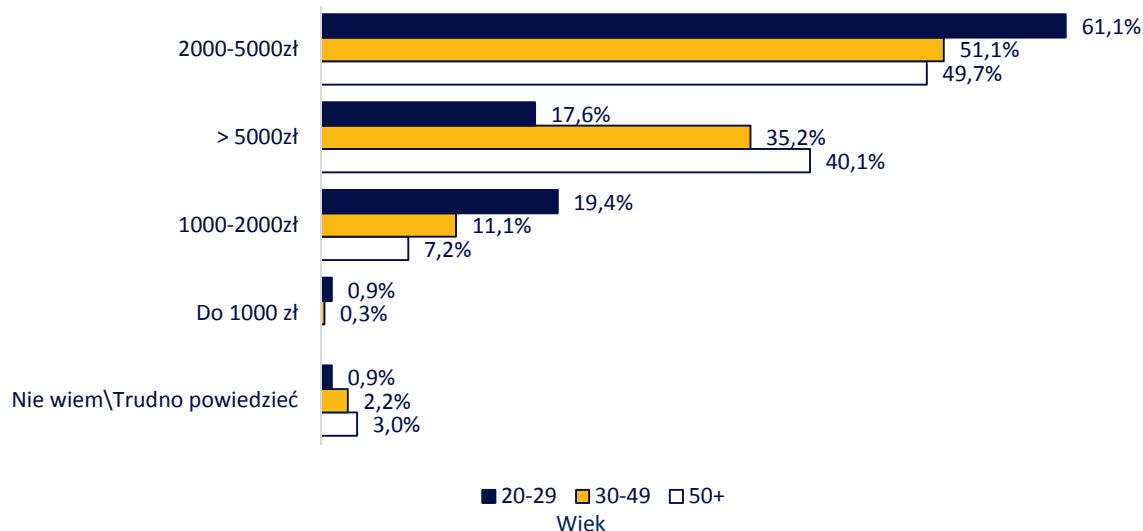
Myślę, że osoba pracująca no to już nie powinna mieć takiego problemu z utrzymaniem się. A u nas młodzi ludzie zakładający rodzinę, mający jedno dziecko i jedna osoba pracuje przy pensjach naszych wrocławskich gdzie tu jest średnio 1500 zł miesięcznie, nie jest w stanie utrzymać tej rodziny. A gdzie wyjechać? Za co? A dziecko najeść się musi a zarabiamy tyle ile zarabiamy i **to jest średnio we Wrocławku 1500 do ręki.**

Źródło: IDI_2

Najwięcej osób wśród przebadanej grupy pracujących chciałoby zarabiać 2000-5000 zł miesięcznie. Takiej pensji oczekiwaliby od 49,7% pracowników w wieku powyżej 50 lat do 61,1% pracowników w wieku 20-29 lat. Satisfakcjonującym dla dużej części ankietowanych byłoby wynagrodzenie wynoszące powyżej 5000 zł – dotyczy to od 17,6% najmłodszych respondentów do 40,1% najstarszych. Najmniejszą grupę stanowią pracownicy, którzy chcieliby zarabiać poniżej 1000 zł miesięcznie (0,3% i 0,9%). W przypadku poszczególnych grup wiekowych, na podstawie wyników badań, można zauważyć pewną zależność: **niższymi pensjami zainteresowane były częściej osoby młode (w wieku 20-29 lat), natomiast osoby starsze, a co za tym idzie bardziej doświadczone, miały wyższe wymagania finansowe.**

Rys. 29 Ile chciałby/chciałaby Pan/i zarabiać?

(udział wskazań wysokości zarobków wśród pracowników według grup wiekowych)

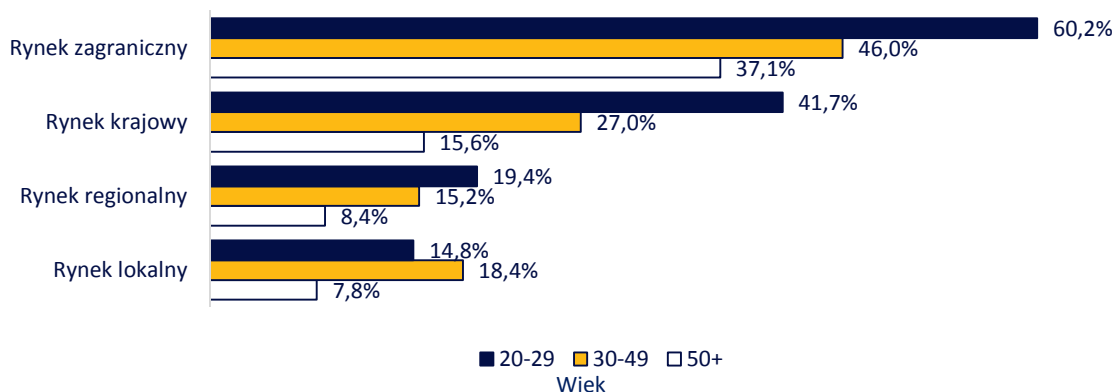
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Wyniki badań wskazują, że **ocena warunków finansowych branży, w której pracują respondenci była zróżnicowana w zależności od zasięgu rynku – im większa skala rynku, tym więcej pozytywnych opinii.** W przypadku rynku zagranicznego sytuację finansową jako korzystną oceniano od 37,1% najstarszych do 60,2% najmłodszych respondentów. Warto zaznaczyć, że warunki ekonomiczne panujące na rynku lokalnym i regionalnym były uznawane za sprzyjające przez znacznie mniejszy odsetek ankietowanych (od 7,8% do 19,4%). W przypadku poszczególnych grup wiekowych występuje zależność: **młodsze osoby lepiej oceniały sytuację finansową na poszczególnych rynkach – być może**

z powodu mniejszych wymagań dotyczących wysokości wynagrodzenia. W skali lokalnej najczęściej pozytywnych opinii wyrażali respondenci należący do grupy wiekowej 30-49.

Rys. 30 Proszę ocenić warunki finansowe pracy w Pana/i branży na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, zagranicznym

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić warunki finansowe pracy w Pana/i branży, gdzie 0 oznacza bardzo niekorzystne; 5 oznacza bardzo korzystne.
(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród pracowników według grup wiekowych)

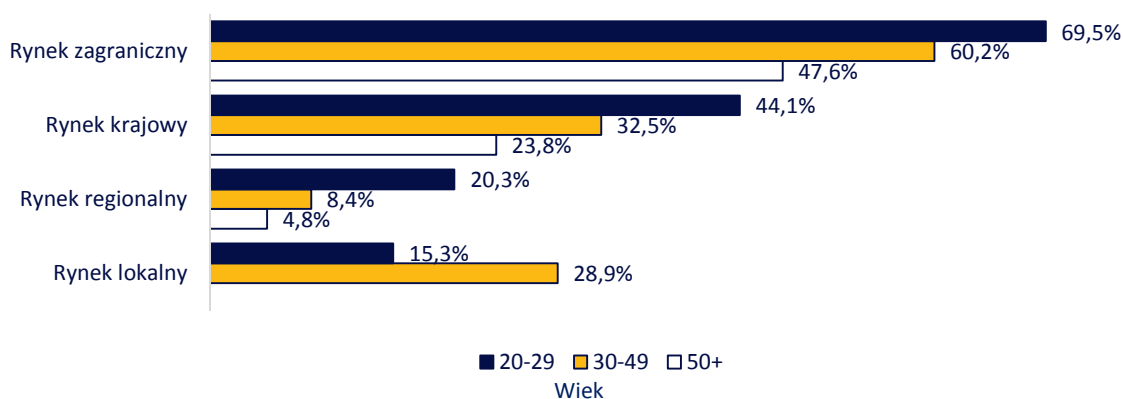

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Ocena warunków finansowych branży, w której osoby niepracujące poszukują zatrudnienia również była zróżnicowana w zależności od zasięgu rynku – im większa skala rynku, tym więcej pozytywnych opinii. W przypadku rynku zagranicznego sytuację finansową branży jako korzystną oceniało od 47,6% najstarszych do 69,5% najmłodszych respondentów. **Osoby niepracujące częściej niż osoby pracujące uważały warunki panujące na rynku zagranicznym i krajowym za sprzyjające.** Poza grupą najstarszych respondentów, lepiej oceniały także sytuację na rynku lokalnym – jako korzystną postrzegało ją 15,3% i 28,9% ankietowanych. W przypadku poszczególnych grup wiekowych występuje podobna zależność jak wśród pracowników: **młodsze osoby lepiej oceniały sytuację finansową na poszczególnych rynkach, a w skali lokalnej najczęściej pozytywnych opinii wyrażali respondenci należący do grupy wiekowej 30-49.**

Rys. 31 Proszę ocenić warunki finansowe pracy w branży w której poszukuje Pan/i pracy

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić warunki finansowe pracy w branży w której poszukuje Pan/i pracy, gdzie 0 oznacza bardzo niekorzystne; 5 oznacza bardzo korzystne.
(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród osób niepracujących według grup wiekowych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Tereny inwestycyjne

W OF Włocławek dostępne są tereny przeznaczone dla inwestorów, charakteryzujące się specjalnymi warunkami prowadzenia działalności gospodarczej, dogodną lokalizacją oraz dobrym skomunikowaniem z otoczeniem. Obszary inwestycyjne znajdują się w Brześciu Kujawskim oraz mieście Włocławek.

Brzeska Strefa Gospodarcza położona jest na wschód od Brześcia Kujawskiego, przy skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrady A1 (łączącej Łódź z Trójmiastem) i drogi krajowej 62 (łączącej Strzelno i Siemiatycze). Elementem pozytywnie wpływającym na skomunikowanie terenów inwestycyjnych z otoczeniem jest bliska lokalizacja dwóch węzłów autostrady – Włocławek Zachód i Włocławek Północ. Obecność szlaków transportowych wpływa na dobre połączenie Brzeskiej Strefy Gospodarczej z innymi miastami regionu, stolicami sąsiednich województw oraz lotniskami międzynarodowymi, co stanowi istotny aspekt zarówno dla inwestorów polskich, jak i zagranicznych³⁵.

Obszar inwestycyjny ma łączną powierzchnię 470 ha, a jego poszczególne części należą do kilku właścicieli: osób prywatnych, Agencji Nieruchomości Rolnych oraz gminy³⁶. Brzeska Strefa Gospodarcza jest objęta planem zagospodarowania przestrzennego i posiada infrastrukturę techniczną, niezbędną dla sprawnego funkcjonowania przedsiębiorstw – sieć drogową, wodociągową, kanalizacyjną, energetyczną, gazową oraz dostęp do szerokopasmowego internetu³⁷.

Przedsiębiorcy, którzy zdecydują się na prowadzenie działalności w Brzeskiej Strefie Gospodarczej mogą liczyć na różne udogodnienia i wsparcie dla ich inwestycji:

- zwolnienie z podatku od nieruchomości (na mocy uchwały Rady Miejskiej);
- udzielanie profesjonalnej pomocy dotyczącej planowania i prowadzenia działalności inwestycyjnej³⁸.

Obecnie w Brzeskiej Strefie Gospodarczej zlokalizowana jest firma Raben – centrum logistyczne, która zajmuje 10 ha powierzchni.

W Brześciu Kujawskim funkcjonują także inne tereny inwestycyjne. Na peryferiach miasta, w jego północnej części, przy ul. Przemysłowej znajduje się przeznaczony dla przedsiębiorców obszar po zlikwidowanej cukrowni. Ma on ok. 31 ha powierzchni i stanowi własność Krajowej Spółki Cukrowej (ok. 22 ha, 7 działek) oraz gminy (ok. 9 ha, 2 działki). Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod budowę obiektów i urządzeń produkcyjnych oraz składów materiałów. Dobre skomunikowanie z otoczeniem zapewniają: droga gminna, powiatowa i droga wojewódzka nr 268 (łącząca Brześć Kujawski i Brzezie). Obszar inwestycyjny jest oddalony od drogi krajowej nr 62 o 1,8 km, a od węzła autostrady Włocławek Zachód – 5 km. Nie jest uzbrojony, jednak przyłącza do sieci (elektrycznej, gazowej, wodociągowej, kanalizacyjnej, telefonicznej) znajdują się w odległości 5-10 m od jego granicy. W stosunku do terenu przy ul. Przemysłowej, zgodnie z porozumieniem z Zarządem Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z listopada 2013 r., w przypadku znalezienia inwestora, zostanie uruchomiona procedura objęcia gruntów granicami Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Wiązać się z tym będą udogodnienia dla inwestorów

³⁵ <http://inwestuj.brzesckujawski.pl/index.php?lang=pl>

³⁶ <http://inwestuj.brzesckujawski.pl/index.php?lang=pl>

³⁷ <http://stowarzyszenie1.pl/?a=41&id=86>

³⁸ <http://inwestuj.brzesckujawski.pl/index.php?lang=pl>

– zwolnienia podatkowe do 70% z tytułu kosztów nowej inwestycji oraz tworzenia nowych miejsc pracy³⁹.

W południowej części Brześcia Kujawskiego, w sąsiedztwie terenów rolnych wsi Sokołowo zlokalizowany jest obszar inwestycyjny przy ul. Krakowskiej. Ma on powierzchnię ok. 3,5 ha i jest podzielony na 4 działki (dwie stanowią własność Skarbu Państwa, a prawo do użytkowania wieczystego posiada gmina, dwie – gminy). Obszar jest skomunikowany z otoczeniem dzięki drodze powiatowej; znajduje się w odległości 2,5 km od drogi krajowej nr 62 i 5 km od węzła autostrady Włocławek Zachód. Nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, jego użytkowanie określa się na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanej przez organ gminy⁴⁰. Teren przy ul. Krakowskiej uzbrojony jest w sieć elektryczną, w przypadku pozostałych sieci (gazowej, wodociągowej, kanalizacyjnej, telefonicznej) przyłącza znajdują się w odległości 20-200 m od jego granicy.

Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny położona jest w północnej, przemysłowej części Włocławka, w sąsiedztwie dużych przedsiębiorstw, z dala od zabudowy mieszkaniowej. Komunikację z otoczeniem zapewnia droga krajowa nr 91 (łącząca Gdańsk z Częstochową), droga wojewódzka nr 252 (łącząca Włocławek z Inowrocławiem) oraz autostrada A1 (węzeł Włocławek Północ znajduje się w odległości 11 km od terenu). Szlaki transportowe umożliwiają połączenie z całym województwem kujawsko-pomorskim, dużymi ośrodkami sąsiednich regionów oraz lotniskami międzynarodowymi⁴¹.

Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego – Park Przemysłowo-Technologiczny została objęta statusem Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Ma powierzchnię ok. 33 ha, w tym ok. 26 ha stanowią działki przeznaczone pod inwestycje. Duża część terenu jest już zagospodarowana – wolnych pozostało ok. 11 ha. Obszar inwestycyjny stanowi własność miasta i jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z tym dokumentem jest to teren przemysłowy, na którym dopuszcza się także zabudowę magazynową oraz działalność usługową. Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego posiada niezbędną infrastrukturę – drogową, kanalizacyjną, wodociągową, gazową, elektryczną, teletechniczną⁴². Ponadto teren ten jest atrakcyjny również ze względu na sąsiedztwo znanych zakładów przemysłowych, tj.: Anwil SA oraz Indorama Ventures Poland Sp. z o. o., co stwarza dobre warunki do kooperacji.

Na omawianym obszarze oferowane jest wsparcie dla inwestorów w postaci:

- pomocy administracyjnej ze strony Urzędu Miasta Włocławek podczas przygotowania oraz prowadzenia inwestycji;
- zwolnień podatkowych: od nieruchomości (w ramach pomocy de minimis na terenie miasta oraz pomocy regionalnej) i od podatku dochodowego (ze względu na działanie w specjalnej strefie ekonomicznej);
- pomocy ze strony instytucji otoczenia biznesu (np. Kujawskie Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o., Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości, Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA)⁴³.

³⁹ <http://inwestuj.brzesckujawski.pl/index.php?lang=pl>

⁴⁰ <http://stowarzyszenie1.pl/files/36.pdf>

⁴¹ <http://www.wloclawek.pl/strefa/>

⁴² http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/parki_przemyslowe_i_tehnologiczne/wloclawek#

⁴³ Ibidem

Aktualnie na terenie Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego zlokalizowanych jest trzech inwestorów: WIKA Polska sp. z o.o. SGF sp.k. (producent aparatury kontrolno-pomiarowej), Clariter Poland Sp. z o.o. (firma zajmująca się przetwarzaniem tworzyw sztucznych) oraz ZM Azofer Sp. J. (przedsiębiorstwo świadczące usługi w zakresie obróbki metali). Pozostałe, wolne tereny przedsiębiorcy mogą kupić, wydzierżawić lub nabyć w formie leasingu⁴⁴.

W południowej części Włocławka, w sąsiedztwie terenów przemysłowych, zlokalizowany jest obszar inwestycyjny przy ul. Papieżka. Ma on powierzchnię ok. 10 ha. Teren jest własnością Gminy Miasto Włocławek oraz Skarbu Państwa. Obszar jest skomunikowany z otoczeniem dzięki drogom krajowym nr 62 oraz nr 67. Teren jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który jako przeznaczenie podstawowe wskazuje przemysł, produkcję oraz zabudowę składową i magazynową. Wszystkie media dostępne są w pasie drogowym ul. Papieżka – celem ich wykorzystania niezbędnym jest zbudowanie przyłączy w ramach inwestycji indywidualnych. W ramach omawianego terenu przewidziane zostało zwolnienie inwestorów od podatku od nieruchomości⁴⁵.

Natomiast dla mnie kluczowa informacja była taka, że nie podchodzi się do zadania pod tytułem przyciąganie inwestycji w sposób całościowy tzn. mając wiedzę o wszystkich możliwych podmiotach działających w mieście, które są atrakcyjne. Bo to nie polega tylko na tym, że władze lokalne zwolnią z podatków od nieruchomości, ale co by było atrakcyjne dla takiego przedsiębiorcy: że on dostanie fajny punkt gdzie będzie mógł otworzyć fabrykę, że będzie zwolniony z podatku przez 5 lat, że urząd znajdzie mu chętnych, że skieruje na staż tych ludzi. Czy nie na tym to powinno polegać? Dlatego mówię: jest rywalizacja między miastami i to miasto, które zbuduje sobie taką sieć instytucjonalną będzie skuteczniejsze.

Źródło: IDI_4

Polityka proinwestycyjna miasta - Rozszerzenie Pomorskiej SSE

Rozsądna polityka gospodarcza realizowana przez władze obok pozyskiwania unijnego finansowania skupia się wokół przyciągania inwestorów do OFW. Przykładem dobrej inicjatywy w tym zakresie może być rozszerzenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na tereny Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego – Parku Przemysłowo-Technologicznego (WSRG-PPT) w grudniu 2012 r. Zapewnienie dla obszaru zachęt inwestycyjnych zarezerwowanych dla działalności w SSE przekłada się zarówno na jego pozytywny obraz w zakresie stymulowania przedsiębiorczości, jak i bezpośrednio na zatrudnienie mieszkańców. Dzięki działaniom proinwestycyjnym na terenie Włocławka w ostatnich latach zainwestowały m. in. takie firmy jak:

- Solvay Advanced Silicas Poland Sp. z o. o. – belgijska firma z branży chemicznej, która we Włocławku zlokalizuje nowoczesny zakład produkcyjny krzemionki wysokodispersyjnej. Koszt projektu to około 75 mln EUR. W nowym zakładzie zatrudnienie znajdzie około 50 osób. Decyzję o lokalizacji zakładu we Włocławku firma właściwie uzależniła od rozszerzenia SSE, argumentując ją dodatkowo klimatem inwestycyjnym obszaru:

Za ulokowaniem nowego zakładu we Włocławku przemawia bardzo dobra lokalizacja, tuż przy autostradzie A-1, dostęp do nośników energii, głównie linii gazowych fabryki Anwil, oraz przychylność lokalnych władz - czytamy w oświadczeniu szefostwa koncernu (Solvay – przyp. autora).

Źródło: Onet.pl, Solvay ma wybudować we Włocławku swoją najnowszą fabrykę, 16.02.2013

⁴⁴ <http://www.wloclawek.pl/strefa/>

⁴⁵ <http://www.slideshare.net/UMWloclawek/oferta-inwestycyjna>

- Budizol Sp. z o. o. S. K. A. – firma z branży budowlanej we Włocławku produkować będzie konstrukcje żelbetowe i strunobetonowe i planuje zatrudnić około 50 osób. Koszt inwestycji to ok. 80 mln PLN. Rozważając kilka alternatywnych lokalizacji, firma ostatecznie zdecydowała się na Włocławek.

Zatrudnieni przez Budizol zewnętrznym doradcy finansowi wskazywali inne lokalizacje na inwestycję, przede wszystkim okolice Mszczonowa znajdującego się w Łódzkiej Strefie Ekonomicznej [...]. Bardzo ciekawą ofertę współpracy złożyły firmie Budizol również sąsiadujące z Włocławkiem gminy. Zarząd firmy podjął ostateczną decyzję o rozpoczęciu budowy we Włocławku. Firma liczy na współpracę z jednostkami badawczymi i jedną z wybranych uczelni technicznych przy wdrażaniu i rozwijaniu naszego systemu Energia.

Źródło: Wloclawek.info.pl, Budizol inwestuje. Będzie 50 nowych miejsc pracy, 11.09.2013

- WIKA Polska Sp. z o. o. SGF sp.k. – lider w produkcji przyrządów pomiarowych buduje na terenie WSRG – PPT zakład produkcyjny, w którym zamierza zatrudnić ok. 300 osób. Inwestycja kosztować będzie 80 mln PLN.
- Clariter Poland Sp. z o. o. – firma z branży przetwórstwa tworzyw sztucznych zainwestuje we Włocławku ok. 8 mln EUR i zatrudni (początkowo) 10-15 osób.

Sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstw

Sytuacja ekonomiczna podmiotów gospodarczych została scharakteryzowana na podstawie wyników badania przeprowadzonego na reprezentatywnej grupie firm z OF Włocławek. Ocena aktualnej sytuacji ekonomicznej przebadanych przedsiębiorstw była różna w zależności od wielkości zatrudnienia. Należy podkreślić, że **im więcej firma zatrudnia pracowników, tym miała lepszą opinię na temat swojej sytuacji. Wśród respondentów zatrudniających 10 i więcej osób kondycję finansową własnego przedsiębiorstwa dobrze oceniali 69,2% z nich.** W przypadku dwóch pozostałych grup było to odpowiednio 53,1% i 51,3% przedsiębiorstw. Można przypuszczać, że duże firmy dysponują większymi zasobami, mają więcej możliwości pozyskiwania środków oraz opcji działania ze względu na szerszy zasięg. Warto zaznaczyć, że ankietowani przedsiębiorcy częściej oceniali dobrze sytuację ekonomiczną swojej firmy niż branży, w której działają.

Rys. 32 Proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa firmy

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa firmy, gdzie -3 oznacza bardzo zła; 3 oznacza bardzo dobra.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia⁴⁶)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że ocena aktualnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw była różna w przypadku firm z sektora przemysłowego i budowlanego oraz sektorów pozostałych

⁴⁶ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

(usługi, inne). Różnica między tymi dwiema grupami firm wynosiła 6,6 punktu procentowego. **W przypadku przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych dobre opinie na temat własnej kondycji finansowej miało 61,3% respondentów, natomiast w przypadku firm pozostałych odsetek ten wynosił 54,7%. Podmioty działające w sektorze przemysłu i budownictwa charakteryzowała więc lepsza koniunktura.** Ponownie można zauważyć zależność – przedsiębiorcy częściej pozytywnie oceniali sytuację finansową swojej firmy niż sektora, do którego należy.

Rys. 33 Proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa firmy

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić aktualną sytuację ekonomiczną Państwa firmy, gdzie -3 oznacza bardzo zła; 3 oznacza bardzo dobra.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Według badań, oceny zmiany sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw w ciągu 3 ostatnich lat były różne w zależności od wielkości zatrudnienia w firmie. Warto zaznaczyć, że dobrych opinii na temat kondycji firm było więcej w porównaniu z oceną zmian zachodzących w branży, w której firmy działają. **Najwięcej pozytywnych opinii wyrażali przedsiębiorcy zatrudniający 10 i więcej osób – 46,6% z nich uważało, że kondycja finansowa w ich firmie poprawiła się.** W przypadku dwóch pozostałych grup ankietowanych podmiotów różnice w ocenach były niewielkie. Poprawę sytuacji zauważyło 36,6% firm, w których pracuje od 1 do 9 osób i 33,9% firm, które nie zatrudniają pracowników. Można więc zakładać, że **większe przedsiębiorstwa, w porównaniu z pozostałymi, częściej charakteryzował prężny rozwój.**

Rys. 34 Proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat; gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszyła; 3 oznacza zdecydowanie się polepszyła.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia⁴⁷)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Badania wskazują, że oceny zmiany sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw w ciągu 3 ostatnich lat były różne w przypadku firm z sektora przemysłowego i budowlanego oraz sektorów pozostałych (usługi, inne). Należy ponownie podkreślić, że dobrych opinii na temat kondycji firm było więcej w porównaniu z oceną zmian zachodzących w danej branży. **Podobnie jak w przypadku oceny aktualnej sytuacji, zmianę kondycji finansowej na lepsze zauważyło więcej przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych – 47,8%.** Wśród ankietowanych firm należących do innych branż odsetek ten wynosił

⁴⁷ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

35,5%. Można więc zakładać, że przedsiębiorstwa należące do sektora przemysłu i budownictwa, w porównaniu z pozostałymi, częściej odnotowywały wzrost wyników.

Rys. 35 Proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę ocenić, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieniła się w ciągu ostatnich 3 lat; gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszyła; 3 oznacza zdecydowanie się polepszyła.

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Ankietowani przedsiębiorcy częściej zauważali szansę dla poprawy sytuacji własnej firmy niż dla całej branży. Podobnie jak w przypadku oceny zmiany sytuacji w ostatnich 3 latach, najwięcej pozytywnych opinii na temat swojej przyszłości wyrażały firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników. Wśród tych przedsiębiorstw 47,1% uważało, że w ciągu najbliższych 3 lat ich kondycja ulegnie poprawie. W przypadku dwóch pozostałych grup badanych podmiotów różnice w ocenach były niewielkie. Poprawę sytuacji przewidywało 38,6% firm, w których pracuje od 1 do 9 osób i 37,4% firm, które nie zatrudniają pracowników. Na podstawie deklarowanych odpowiedzi można wnioskować, że większe firmy, w porównaniu z pozostałymi, częściej dostrzegają szansę na rozwój finansowy.

Rys. 36 Proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat; gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszy; 3 oznacza zdecydowanie się polepszy.)

(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia⁴⁸)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Podobnie jak w przypadku oceny zmiany sytuacji w ostatnich trzech latach, więcej pozytywnych opinii na temat swojej przyszłości wyrażały firmy przemysłowe i budowlane. Wśród tych podmiotów 45,7% uważało, że w ciągu najbliższych 3 lat ich kondycja ulegnie poprawie. W przypadku przedsiębiorstw należących do innych branż (usługi, inne) odsetek ten wynosił 38,7%. Na podstawie wyników badań można wnioskować, że przedsiębiorstwa należące do sektora przemysłu i budownictwa, w porównaniu z pozostałymi, częściej miały w perspektywie wzrost finansowy.

⁴⁸ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

Rys. 37 Proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat

Na skali od -3 do 3, proszę oszacować, jak sytuacja ekonomiczna Państwa firmy zmieni się w ciągu najbliższych 3 lat; gdzie -3 oznacza zdecydowanie się pogorszy; 3 oznacza zdecydowanie się polepszy.
(udział wskazań odpowiedzi 1, 2 i 3 wśród przedsiębiorców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

*Natomiast **zagrożenie jest takie podstawowe, że nie uda się ściągnąć inwestycji, że miejsc pracy będzie mało, a zakłady będą się redukować, cały czas mówią że mają być jakieś restrukturyzacje w Anwilu. Także obawiam się żeby zakłady lokalne nie miały jakiś kłopotów, mam nadzieje że do tego nie dojdzie, ale o tym się słyszy. Właściciel likwiduje przedsiębiorstwo ze 100 letnią tradycją i dlaczego? Mają tu wszystko co trzeba i dlaczego? I mi wytłumaczono, że jak ktoś ma sieć fabryk w całej Europie to dla niego wyjęcie jednej chorągiewki z mapy żeby uszczelnić system by był bardziej rentowny i dla nich to nie problem. Nie myślę że wyniszczą przez to rynek.***

Źródło: IDI_4

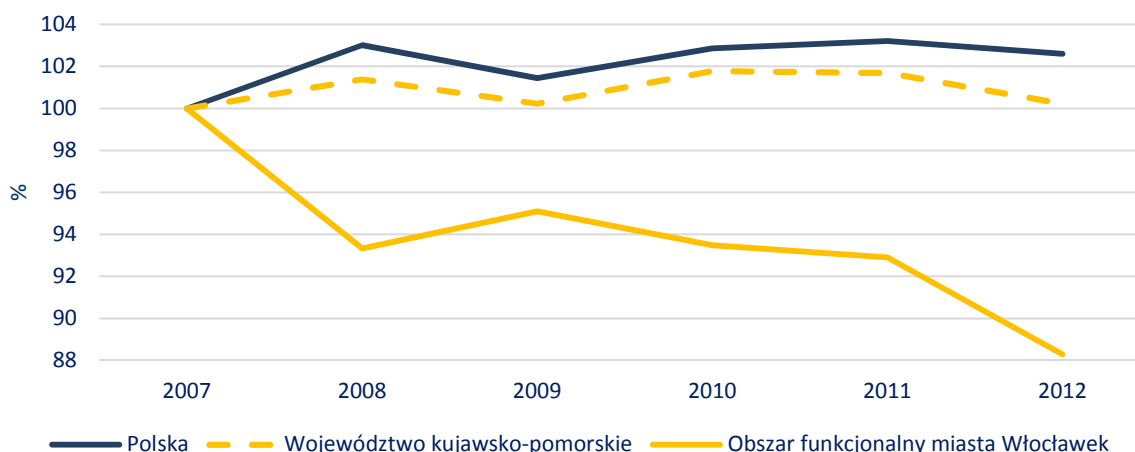
3. Popyt rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek

3.1. Popyt na pracę w latach 2007-2012

Liczba i struktura pracujących

W 2012 r. liczba pracujących w Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek wyniosła 37 502 os. i była o 5% niższa w porównaniu do roku ubiegłego i o 11,7% niższa aniżeli w 2007 r. W tym okresie liczba pracujących w kraju oraz w województwie kujawsko-pomorskim nieznacznie wzrosła. Pracujący z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek stanowili 8,6% ogółu pracujących w województwie kujawsko-pomorskim.

Rys. 38 Zmiana liczby pracujących w OF Włocławek, województwie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce w latach 2007-2012 (2007=100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Większość pracujących w Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek stanowili mężczyźni, bo 53,3% (20 tys. osób), natomiast kobiet było 46,7%, tj. 17,5 tys. osób. Wskaźniki te utrzymują się na zbliżonym poziomie od 2007 r. (odpowiednio: 53,9%; 46,1%). Nie wykazano związku pomiędzy udziałem kobiet w grupie pracujących a typem gminy. Przewaga mężczyzn w strukturze pracujących jest widoczna w gminie Włocławek (69,1%), gminie Brześć Kujawski (56,5%), gminie Fabianki (54,0%) oraz w mieście Włocławek (53,6%). Największy udział kobiet w grupie pracujących odnotowano w gminach: Chocień (65,1%) oraz Dobrzyń nad Wisłą (60,4%).

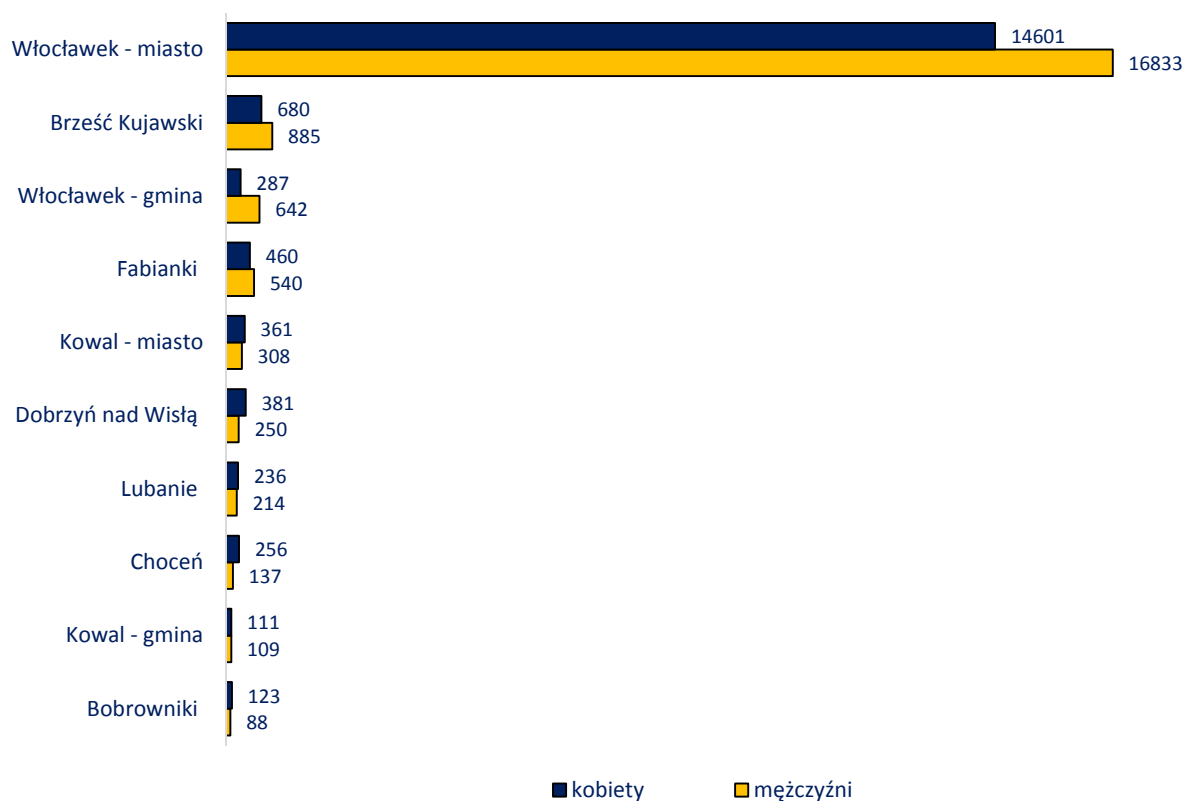
Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

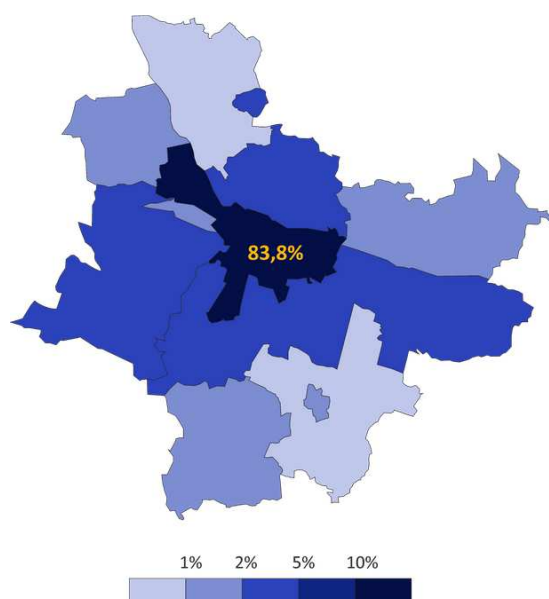
Rys. 39 Liczba pracujących według płci w poszczególnych gminach OF Włocławek w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Udział mieszkańców miasta Włocławek w ogólnej liczbie pracujących w obszarze funkcjonalnym wyniósł w 2012 r. **83,8%** i od 2007 r. nieznacznie maleje (spadek z 85,6%). Najmniejszy odsetek wśród pracujących stanowili mieszkańcy gmin Bobrowniki (0,56%) oraz Kowal (0,59%).

Rys. 40 Udział pracujących w danej gminie w ogólnej liczbie pracujących w OF Włocławek w 2012 r.

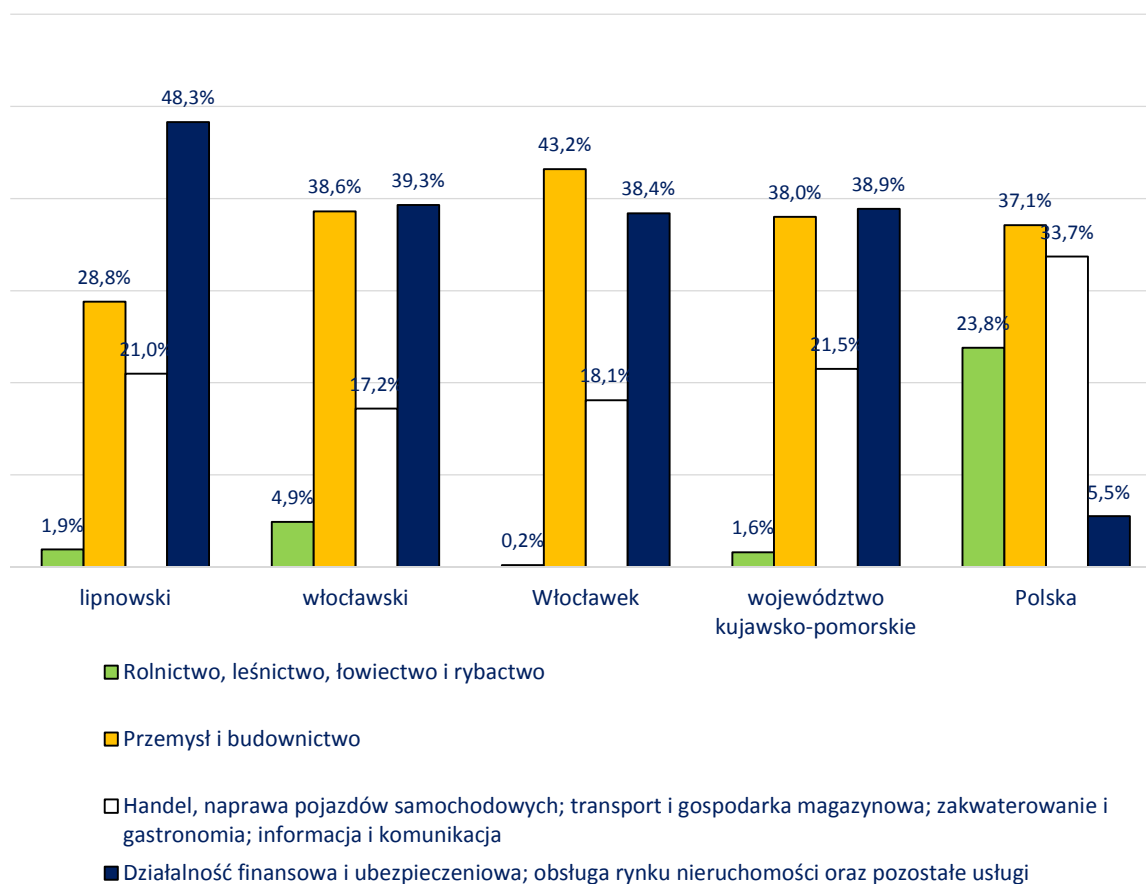

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W 2012 r. w strukturze pracujących wg grup sekcji PKD w powiatach OF Włocławek **największy udział stanowiły osoby zatrudnione w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsłudze rynku nieruchomości oraz w pozostałych usługach (40,2%)**. Istotną rolę odgrywał również **przemysł i budownictwo (40,1%)**.

Największa liczba pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wystąpiła w powiecie włocławskim (403 os.), natomiast w usługach najwięcej osób pracowało we Włocławku (49 215 os.) Struktura pracujących wg grup sekcji PKD w powiatach OFW w 2012 r. była zbliżona do struktury dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Rys. 41 Struktura pracujących wg grup sekcji PKD w 2012 r.

Źródło: Województwo Kujawsko-pomorskie. Podregiony, powiaty, gminy 2013, 2013, Bydgoszcz.

W ramach OF Włocławek stwierdzono 22 **podmiotów o zatrudnieniu przekraczającym 250 pracowników**. Podmioty te wyraźnie koncentrowały się we Włocławku. Poza granicami Włocławka funkcjonowały tylko dwa duże podmioty – Spółdzielnia Usług Rolniczych i Technicznych oraz INSTAL-PROJEKT Gawłowsky Ścierzyńscy Spółka Jawna, obydwie w Nowej Wsi w gminie Włocławek. Zestawienie podmiotów dużych oraz przykładowych średnich i małych zostało przedstawione w Załączniku nr 2.

Tabela 4 Podmioty o zatrudnieniu przekraczającym 250 pracowników funkcjonujące na terenie OF Włocławek

Nazwa firmy	Przedmiot działalności	Gmina	Miejscowość
Anwil S.A.	Produkcja nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów	Włocławek	Włocławek
Wika Polska Sp. Z O.O. S.K.	Produkcja manometrów, termometrów, termometrów manometrycznych i bimetalicznych	Włocławek	Włocławek
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki we Włocławku	Szpitalnictwo	Włocławek	Włocławek
Kujawsko Pomorski Transport Samochodowy S.A.	Lokalny transport pasażerski	Włocławek	Włocławek ⁴⁹
Przedsiębiorstwo Inwestycyjno-Remontowe Remwil Sp. Z O.O.	Wykonywanie remontów instalacji przemysłowych	Włocławek	Włocławek
Drumet Liny i Druty Sp. Z O.O.	Produkcja lin i drutów stalowych	Włocławek	Włocławek
Guala Closures DGS Poland S.A.	Produkcja zakrywek do opakowań szklanych	Włocławek	Włocławek
Rieber Foods Polska S.A.	Produkcja koncentratów spożywczych	Włocławek	Włocławek
Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. Z O.O.	Praktyka lekarska	Włocławek	Włocławek
Run Chłodnia We Włocławku Sp. Z O.O.	Produkcja produktów spożywczych mrożonych	Włocławek	Włocławek
Spółdzielnia Usług Rolniczych i Technicznych w Nowej Wsi	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i narzędzi rolniczych, włączając sprzedaż ciągników	gm. Włocławek	Nowa Wieś
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Pomoc społeczna, w tym opieka wychowawcza nad dzieckiem	Włocławek	Włocławek
Urząd Miasta Włocławek	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej	Włocławek	Włocławek
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Zakład Pracy Chronionej Emir Sp. Z O.O.	Usługi w zakresie ochrony osób i mienia, konwojowanie wartości pieniężnych	Włocławek	Włocławek
Brüggmann S.A.	Produkcja profili okiennych i drzwiowych z PCW	Włocławek	Włocławek
Anwis Polska Sp. Z O.O.	Producent przesłon okiennych	Włocławek	Włocławek
Instal Projekt Gawłowski Ścierzyńscy S.J.	Produkcja grzejników łazienkowych, pokojowych i specjalnych	gm. Włocławek	Nowa Wieś
Emex Sp. Z O.O.	Produkcja i sprzedaż hurtowa lekkiej odzieży damskiej	Włocławek	Włocławek
REMBUD Sp. z o.o.	Firma budowlano-instalacyjna	Włocławek	Włocławek
Zakład Karny Włocławek	Zakład karny	Włocławek	Włocławek

⁴⁹ Przedsiębiorstwo zasięgiem swojej działalności znacząco przekracza granice OF Włocławek

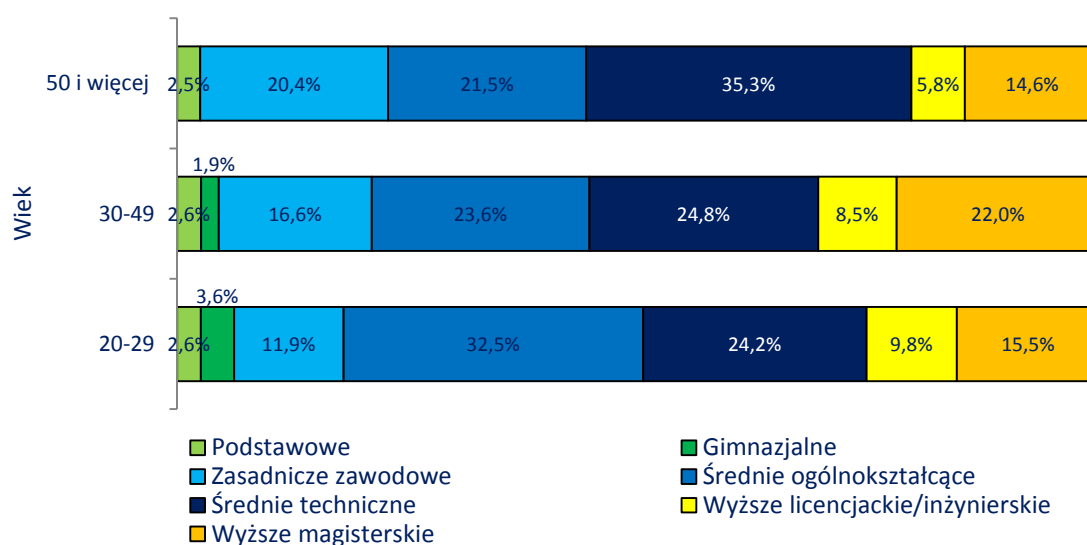
Sanitec Koło Sp. z o.o.	Producent armatury	Włocławek	Włocławek ⁵⁰
Lewiatan Holding S.A.	Sieć handlowa	OF Włocławek	OF Włocławek ⁵¹

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy desk research – na podstawie danych dostępnych w drugim kwartale 2014 r.

Najwięcej pracujących biorących udział w badaniu posiadało wykształcenie średnie (48,4%). Osób z wykształceniem wyższym było 25,8%, a z zawodowym – 18,6%. Największy odsetek osób z wykształceniem wyższym odnotowano w grupie osób w wieku 30-49. Najwięcej pracujących z wykształceniem podstawowym wystąpiło wśród osób młodych – w wieku 20-29; warto dodać, że część z tych osób łączy pracę z dalszą edukacją.

Rys. 42 Wykształcenie pracujących według wieku

(udział wskazań wśród pracujących w podziale ze względu na wiek respondenta)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

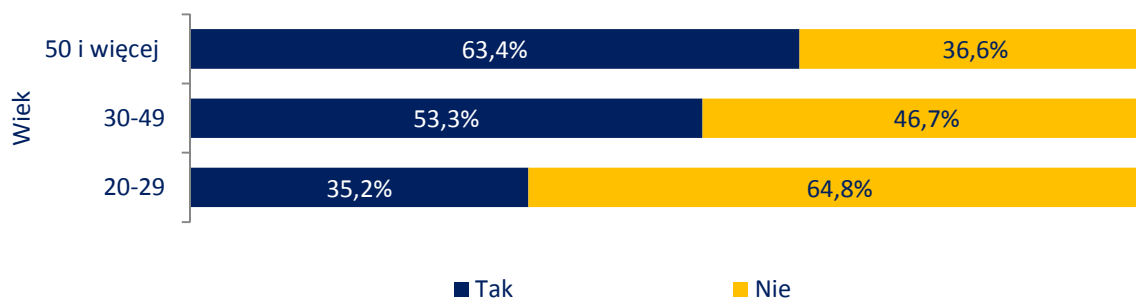
Pracę zgodną z profilem i umiejętnościami nabytymi w szkole lub na uczelni wykonuje nieco ponad połowa badanych pracowników (53,0%). Odsetek pracujących w zawodzie zgodnym z wykształceniem wzrasta z wiekiem pracowników – największy udział zaobserwowano w grupie w wieku 50 lat i więcej (63,4%), najmniejszy wśród osób w wieku 20-29 lat (35,2%), które to obecnie mogą łączyć edukację z pracą, często sezonową. Co więcej, osoby młode, w trakcie nauki w szkole czy na studiach, są dopiero w trakcie kształtowania swojego profilu zawodowego.

⁵⁰ We Włocławku zlokalizowany jest jeden z zakładów produkcyjnych firmy

⁵¹ Sklepy sieci Lewiatan działają w ramach poszczególnych gmin OF Włocławek

Rys. 43 Czy Pana/i praca jest zgodna z profilem i umiejętnościami nabytymi w szkole / na uczelni?

(udział wskazań wśród pracujących w podziale ze względu na wiek respondenta)

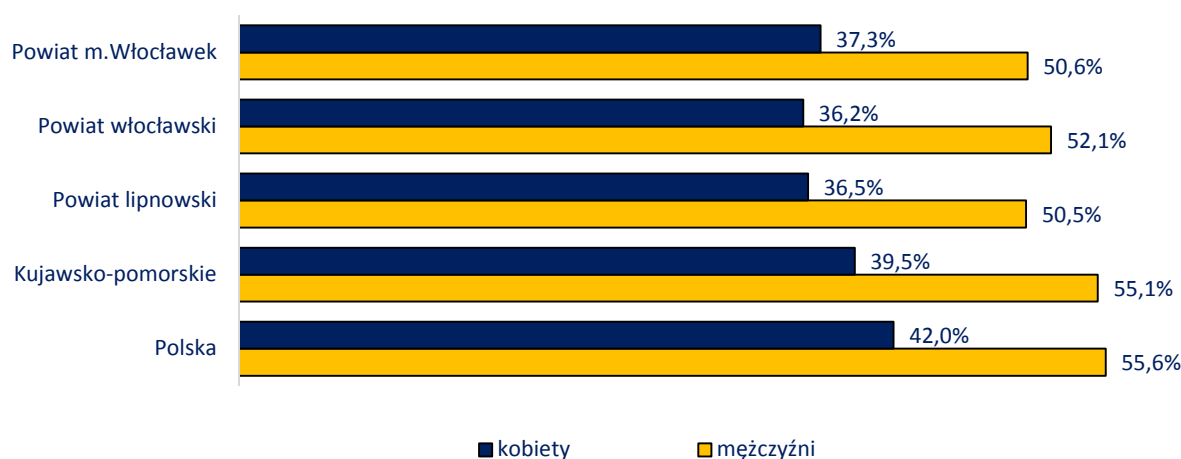
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Wskaźnik zatrudnienia

W 2011 r., według wyników spisu powszechnego, wskaźnik zatrudnienia, mówiący o udziale osób pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, w powiatach lipnowskim, włocławskim i mieście Włocławek wyniósł odpowiednio 43,4%, 43,5% oraz 44,0%, co oznacza że mniej niż połowa ludności będąca w wymienionym wieku wykonywała pracę zawodową. **Wskaźnik we wszystkich powiatach Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek był niższy aniżeli w całym województwie kujawsko-pomorskim (46,9%) oraz w Polsce (48,5%).**

Wskaźnik zatrudnienia mężczyzn był wyższy aniżeli wskaźnik zatrudnienia kobiet we wszystkich powiatach Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek. Najniższy wskaźnik zatrudnienia w grupie kobiet wystąpił w powiecie włocławskim (36,2% przy średniej dla województwa 39,5%), najwyższy natomiast w mieście Włocławek (37,3%).

Rys. 44 Wskaźnik zatrudnienia w powiecie Włocławek, włocławskim, lipnowskim, województwie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce w podziale na płeć w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Większość firm, które wzięły udział w badaniu zatrudnia pracowników na podstawie umowy o pracę (88,9%). Blisko co trzecia badana firma deklarowała, że zatrudnia pracowników na podstawie umowy o dzieło lub umowę-zlecenie (28,8%). Znacznie rzadziej wskazywano na samozatrudnienie (9,8%) oraz na franczyzę (0,3%).

I znowu wracam do tych umów śmieciowych, gdyby były inne to ta chęć podjęcia zatrudnienia byłaby wyższa. W ślad za rzetelną umową idą świadczenia. Jeżeli ktoś ma normalną umowę i może otrzymać świadczenie z zakładu pracy w postaci dofinansowania do wczasów, paczki noworocznej czy dofinansowanie do kolonii, można z nich skorzystać. A długotrwały bezrobotny to każdy grosz liczy. Jakby były takie umowy rzetelne byłoby więcej chętnych.

Źródło: IDI_10

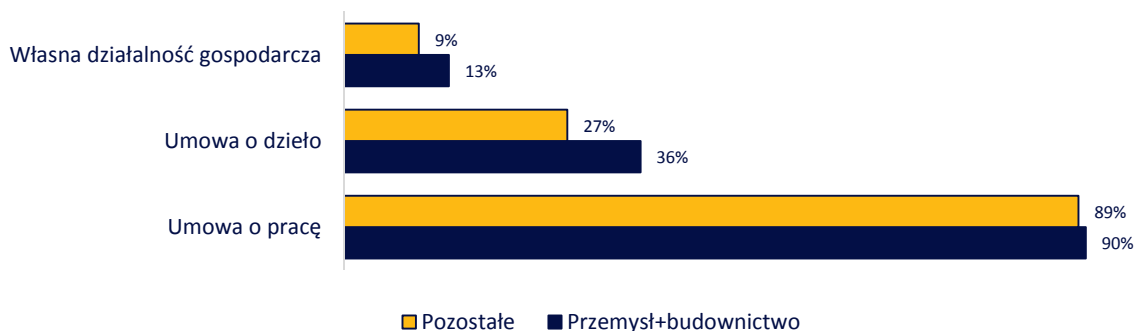
Zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe i budowlane jak i pozostałe zatrudniają pracowników głównie w oparciu o umowę o pracę (90% i 89%). Firmy działające w branżach przemysłowych i budowlanych częściej aniżeli usługowe korzystają również z elastycznych form zatrudnienia – wykorzystywanie umowy o dzieło oraz własnej działalności gospodarczej zadeklarowało odpowiednio 36% i 13% firm przemysłowych i budowlanych.

Widoczne jest również zróżnicowanie względem wielkości przedsiębiorstwa. Zarówno umowa o pracę jak i umowa o dzieło były częściej wykorzystywane przez firmy zatrudniające 10+ pracowników – były one wykorzystywane przez odpowiednio 98% i 40% badanych firm. Przewaga wartości względem firm zatrudniających mniej niż 10 pracowników może wynikać jednak z wielkości zatrudnienia i zróżnicowania typów umów względem zatrudnionych pracowników – **w przypadku firm z małym zatrudnieniem nie stwierdzono formy zatrudnienia która byłaby częstsza niż w przypadku firm o zatrudnieniu 10+.**

Rys. 45 W oparciu o jaki typ umowy zatrudniają Państwo swoich pracowników?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział odpowiedzi wśród firm zatrudniających pracowników w podziale na przemysł i budownictwo oraz branże pozostałe)

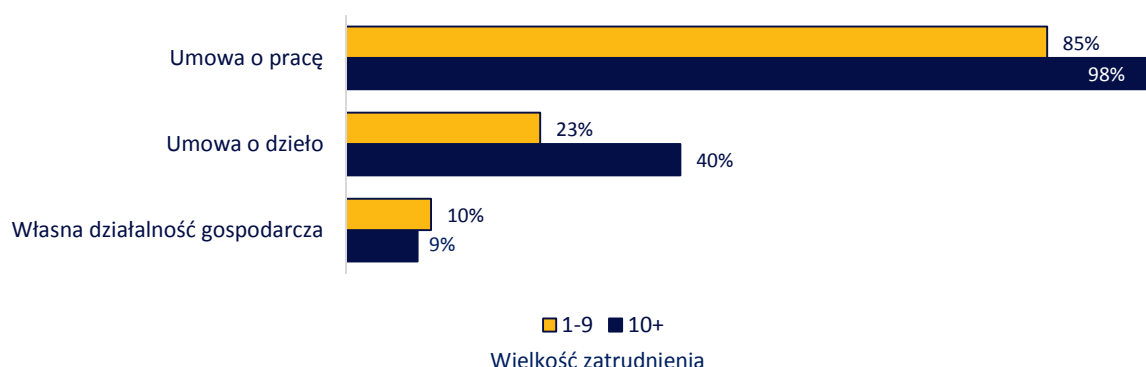

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Rys. 46 W oparciu o jaki typ umowy zatrudniają Państwo swoich pracowników?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział odpowiedzi wśród firm zatrudniających pracowników w podziale na wielkość zatrudnienia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Dostępność miejsc pracy

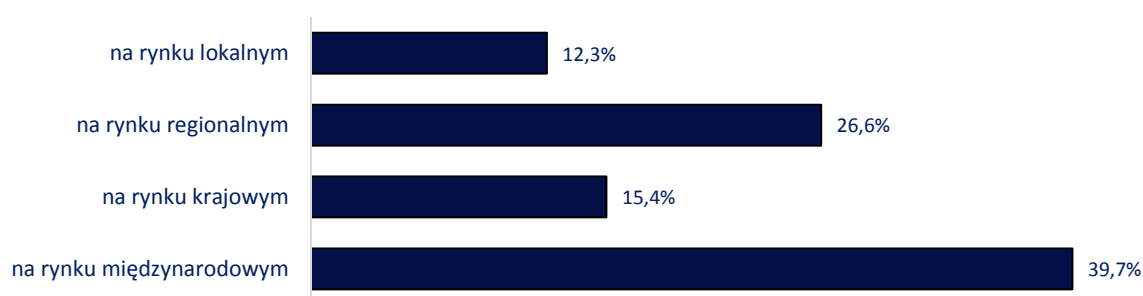
Przebadani pracujący dość krytycznie ocenili dostępność miejsc pracy w branży, w której pracują. Jedynie 12,3% badanych pozytywnie oceniło dostęp do miejsc pracy na rynku lokalnym, podczas gdy dostępność na rynku regionalnym pozytywnie oceniło już 26,6% ankietowanych.

Również osoby niepracujące krytycznie oceniły dostępność miejsc pracy w branży, w której poszukują pracy, zarówno na rynku lokalnym jak i regionalnym. Pozytywnych ocen było zaledwie 2,8% w przypadku lokalnego rynku pracy oraz 13,6% w przypadku kujawsko-pomorskiego rynku pracy. Znacznie atrakcyjniejszy wydaje się być dla badanych międzynarodowy rynek pracy.

Rys. 47 Proszę ocenić dostępność miejsc pracy w branży, w której Pan/i pracuje

Na skali od 0 do 5, proszę oszacować dostępność miejsc pracy, gdzie 0 oznacza brak dostępności; 5 oznacza bardzo dużą dostępność.

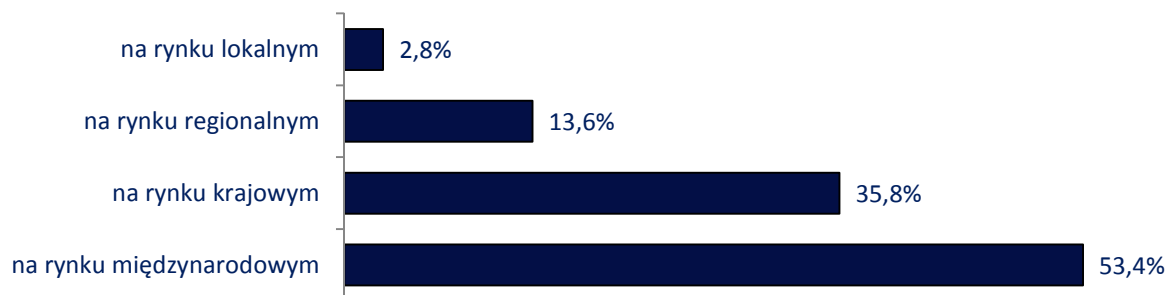
(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród pracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Rys. 48 Proszę ocenić dostępność miejsc pracy w branży, w której poszukuje Pan/i pracy

Na skali od 0 do 5, proszę oszacować dostępność miejsc pracy, gdzie 0 oznacza brak dostępności; 5 oznacza bardzo dużą dostępność.
(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród niepracujących)

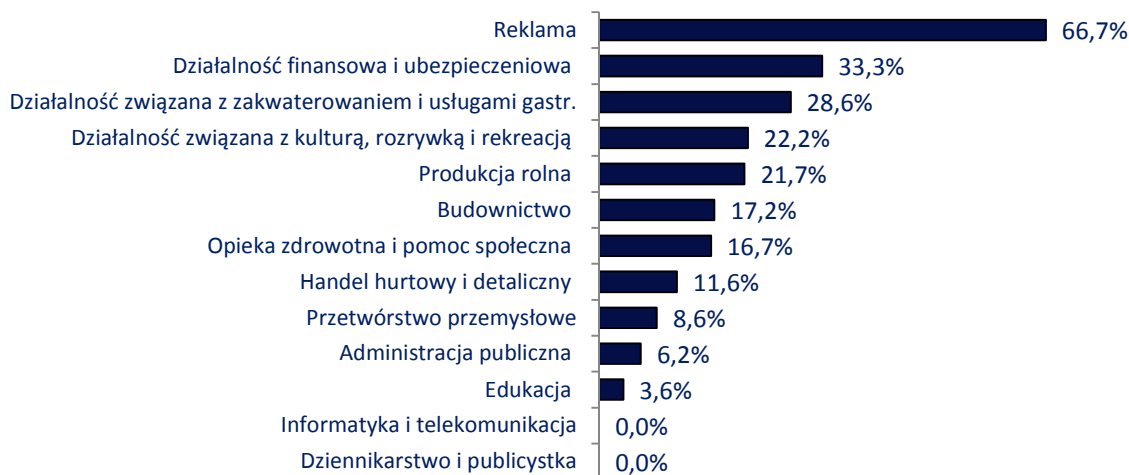

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Zdaniem badanych pracujących, dużą dostępnością miejsc pracy cechuje się przede wszystkim branża reklamowa (66,7% ocen pozytywnych). Dużo ofert pracy zgłaszanych jest także, zdaniem badanych, w branżach finansowej i ubezpieczeniowej (33,3%) oraz hotelarsko-gastronomicznej (28,6%). Żaden z badanych pracujących w branżach: informatyka i telekomunikacja oraz dziennikarstwo i telekomunikacja nie ocenił pozytywnie dostępności miejsc pracy w reprezentowanej branży. Mało ofert dotyczy również pracy w administracji publicznej oraz przetwórstwie przemysłowym.

Rys. 49 Proszę ocenić dostępność miejsc pracy w branży, w której Pan/i pracuje

Na skali od 0 do 5, proszę oszacować dostępność miejsc pracy, gdzie 0 oznacza brak dostępności; 5 oznacza bardzo dużą dostępność.
(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród pracujących w poszczególnych branżach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

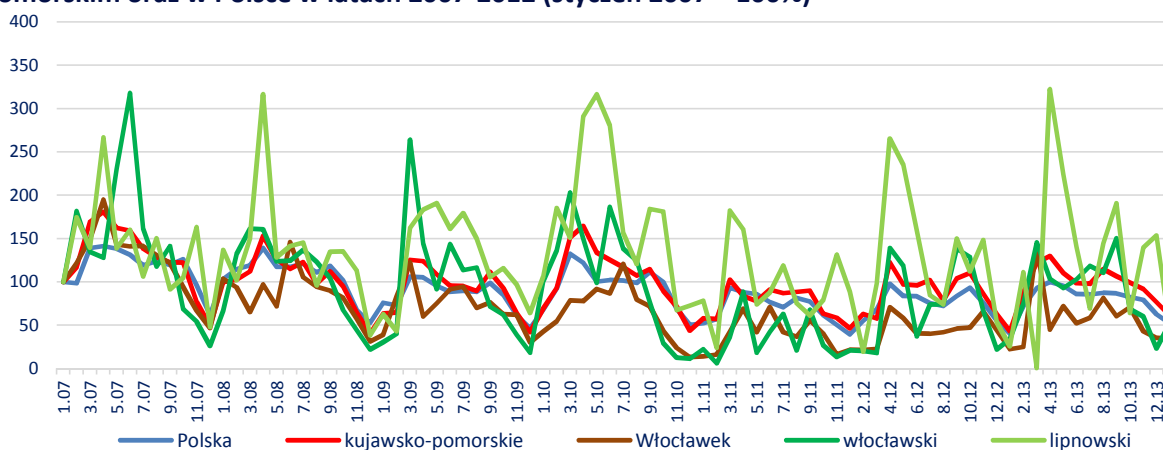
Wolne miejsca pracy

W 2013 r. powiatowe urzędy pracy w województwie kujawsko-pomorskim pozyskały 62 641 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, tj. o 16% propozycji więcej niż w roku poprzednim. W latach 2007-2013 wyraźnie zmieniała się liczba wolnych miejsc pracy w powiatach Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek, największe zmiany zachodziły

w powiecie lipnowskim. W ciągu pięciu lat, liczba wolnych miejsc pracy znacznie zmniejszyła się we wszystkich powiatach, **największy spadek odnotowano w powiecie Włocławek (spadek o ponad 65%)**. Duże fluktuacje zaobserwować można zwłaszcza dla powiatów włocławskiego oraz lipnowskiego.

Liczba wolnych miejsc pracy jest większa w okresie wiosna-lato (przede wszystkim od marca do lipca). **Najmniejsza liczba wolnych miejsc pracy w Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek rejestrowana jest w miesiącach jesienno-zimowych** (od listopada do lutego).

Rys. 50 Zmiana liczby wolnych miejsc pracy w powiecie Włocławek, województwie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce w latach 2007-2012 (styczeń 2007 = 100%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu

To się właśnie pogłębiło. Kiedyś był taki okres, że raz było gorzej, raz lepiej. Ale te ostatnie lata to są takie trudne i albo utrzymuje się na tym samym poziomie albo jest mało miejsc pracy. Część jest likwidowanych. Grono jest tych osób, które prowadzą działalność, zaczynają a później nie prowadzą. Dużo jest tych małych działalności. Jeżeli powstają duże zakłady to dobrze i są miejsca pracy, ale tu jest tak, że ludzie nawet jak otwierają to zaraz zamykają.

Źródło: IDI_7

Powiatowe urzędy pracy w Lipnie oraz we Włocławku pozyskały łącznie w 2013 r. **8 666 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej** (2911 w mieście Włocławek; 2567 w powiecie włocławskim; 3188 w powiecie lipnowskim), tj. 13,8% ogółu dla województwa.

Znaczny wzrost liczby pozyskanych ofert na miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w ciągu roku odnotowano w powiatach: lipnowskim, włocławskim oraz m. Włocławek (odpowiednio: 35,5%, 21,5%, 25,7%). Należy jednak zauważyć, że w okresie 2007-2013 liczba zgłoszonych przez pracodawców nowych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej wyraźnie zmalała w m. Włocławek (spadek o 65%).

W 2013 r. w powiatach włocławskim i lipnowskim **większość wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dotyczyła form subsydiowanych** (odpowiednio: 76,3% oraz 71,8%), znacznie mniejszy udział form subsydiowanych odnotowano dla m. Włocławek (44,2%). W ciągu roku udział form subsydiowanych zmniejszył się w trzech powiatach.

W 2013 r. do powiatowych urzędów pracy we Włocławku i Lipnie wpłynęło łącznie **5 086 propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej** (są to wyłącznie oferty pracy, bez miejsc aktywizacji zawodowej), było to 19,9% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej ofert dotyczyło pracy w m. Włocławek (2 162). Największy wzrost odnotowano natomiast dla powiatu lipnowskiego (28,4%).

Tabela 5 Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej w powiecie Włocławek, włocławskim, lipnowskim w 2013 r.

	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		Wolne miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej		Wolne miejsca aktywizacji zawodowej
	łącznie	w tym subsydiowane	łącznie	w tym subsydiowane	
Powiat Włocławek	2 911	1 288	2 162	539	749
Powiat włocławski	2 567	1 842	1 609	884	958
Powiat lipnowski	3 188	2 434	1 315	561	1 873

Źródło: Rynek pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2013r.

M: A czy pracodawcy zgłaszają zapotrzebowanie na pracowników danego typu?

R: Najczęściej bywa tak, że to my wychodzimy do pracodawców i szukamy. Druga taka jednostka we Włocławku, która szkoli uczniów, to Ochotniczy Hufiec Pracy. Wychowawcy po prostu szukają pracodawców, którzy zatrudniają dzieciaki na praktyczną naukę zawodu, także to my wychodzimy do pracodawców. Chociaż też są

pracodawcy którzy szukają i chcą uczyć.

Źródło: IDI_2

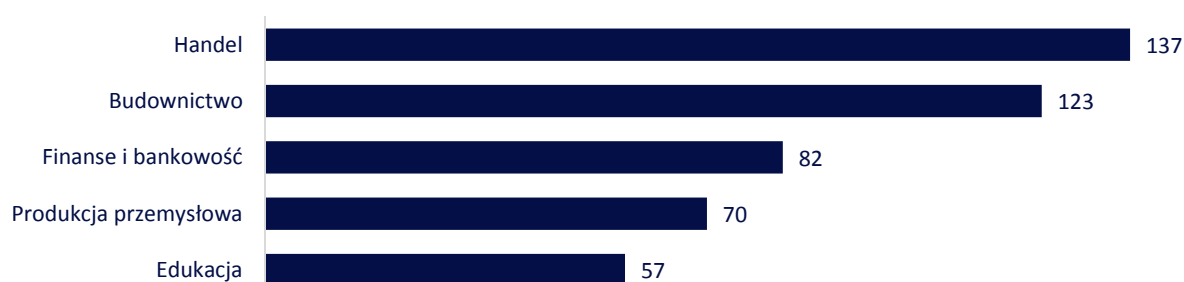
Oferty prac subsydiowanych w powiatach lipnowskim, włocławskim i Włocławek dotyczyło 39,0% wszystkich zgłoszonych wolnych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W odniesieniu do 2012 r. liczba subsydiowanych wolnych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wzrosła w powiecie grodzkim Włocławek oraz powiecie ziemskim Włocławek (odpowiednio: 16,4%, 5,1%). Spadek liczby subsydiowanych wolnych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wystąpił w powiecie lipnowskim (o 13,2%). Największy odsetek subsydiowanych wolnych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej odnotowano w powiecie ziemskim Włocławek (54,9%).

Powiatowe urzędy pracy w Lipnie oraz we Włocławku pozyskały łącznie w 2013 r. 3 580 wolnych miejsc aktywizacji zawodowej, tj. o 24,4% więcej aniżeli w 2012 r. Wzrost zgłoszonych miejsc aktywizacji zawodowej dotyczył wszystkich powiatów (włocławski grodzki – 25,9%, włocławski ziemski – 22,2%, lipnowski – 41%).

Na podstawie analizy ofert pracy przeprowadzonej w okresie marzec-maj 2014 r. zebrano 1344 oferty pracy zgłoszone dla Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Do branż w których wystąpił największy popyt na nowych pracowników zaliczyć należy handel, budownictwo, finanse i bankowość, produkcje przemysłową oraz edukację.

Rys. 51 Liczba ofert zgłoszonych przez branże na terenie OF Włocławek w okresie luty-kwiecień 2014 r.

(uwzględniono branże o największej liczbie ofert pracy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ofert pracy luty-kwiecień 2014 r.

Wśród przedsiębiorstw zgłaszających popyt na pracowników występowało znaczące rozproszenie. Jedynie **w przypadku 21 przedsiębiorstw zaobserwowano co najmniej 5 ofert pracy**. Więcej niż 10 ofert zostało zgłoszonych przez firmy Wika Polska Sp. z o. o. oraz Orange.

Tabela 6 Liczba ofert zgłoszonych przez pracodawców na terenie OF Włocławek w okresie luty-kwiecień 2014 r.

Uwzględniono firmy o liczbie ofert pracy wynoszącej min. 5

Nazwa firmy	Liczba ofert
Wika Polska Sp. z o. o.	19
Orange Polska S.A.	14
Przedsiębiorstwo Konstrukcyjno-ślusarskie Dekstal S.C.	8
DOMCAR Sp. z o.o.	8
Adecco Poland Sp. z o.o.	6
Centrum Szkoleniowe Oksjon	6
EURO - BUD Firma Inżynieryjna K.S. Sarnowscy Spółka Jawna	6
G + P Izomont Sp. z o.o.	6
Hotel Młyn	6
JAVA CAR DESIGN	6
Marco Zakład Kamieniarski	6
P4 Sp. z o. o.	6
Activ Med. Sp. z o. o.	5
Brüggmann S.A.	5
Detal-Met Sp. z o. o.	5
Eurocash S.A.	5
Heko Most Sp. z o.o.	5
LO w Choceniu	5
Matmed	5
Europejskie Centrum Kształcenia Pascal Sp. z o.o.	5
Skibicki Technika Transportowa Sp. z o.o.	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ofert pracy luty-kwiecień 2014 r.

Wśród stanowisk na które zgłaszano zapotrzebowanie **dominowały oferty dla handlowców, doradców finansowych oraz sprzedawców**. Należy zwrócić uwagę, że wśród zgłaszanych ofert pracy, do rzadkości należały oferty na stanowiska techniczne – spośród nich wymienić można oferty dla mechaników samochodowych (22 oferty), spawaczy (14 ofert), elektromonterów (10).

Tabela 7 Liczba ofert zgłoszonych przez pracodawców na terenie OF Włocławek w okresie luty-kwiecień 2014 r.

Uwzględniono stanowisk o liczbie ofert pracy wynoszącej min. 10

Stanowisko	Liczba ofert
Handlowiec	163
Doradca finansowy	67

Sprzedawca	47
Kierowca	28
Agent ubezpieczeniowy	27
Mechanik samochodowy	22
Wykładowca towaru	19
Sprzątac	18
Kasjer	16
Kucharz	14
Magazynier	14
Spawacz	14
Doradca ds. nieruchomości	11
Elektromonter	10
Pracownik fizyczny	10
Roznosiciel ulotek	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ofert pracy luty-kwiecień 2014 r.

Z przeprowadzonych badań wynika, że nie ma obecnie wyraźnej skłonności pracodawców działających w Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek do zatrudniania nowych pracowników. **Nieznacznie większa liczba pracodawców biorących udział w badaniu zadeklarowała, że w ciągu ostatniego roku zatrudniono w przedsiębiorstwie nowych pracowników (50,5%).** W firmach przyjmowano głównie **1-2 nowych pracowników (68,1%)**. Jedynie w 6,9% podmiotów zatrudniono ponad 10 osób.

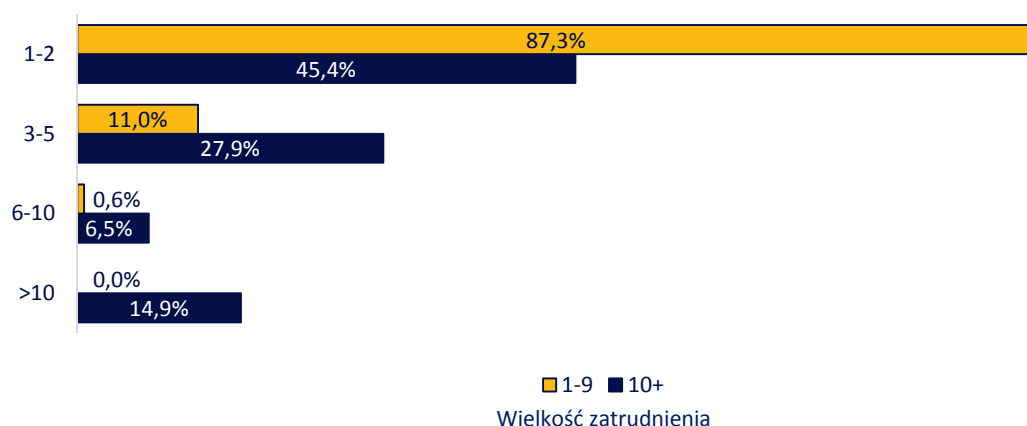
Najwięcej podmiotów, które zwiększyły zatrudnienie zlokalizowanych było w mieście **Włocławek (70,7%)**. Warto jednak dodać, że podmioty te reprezentowały wszystkie gminy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek. Także w grupie podmiotów zatrudniających ponad 10 osób przeważają firmy z Włocławka (78,3%).

Większość badanych przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych zadeklarowała, że w ciągu ostatniego roku zatrudniła nowych pracowników (61,2%), blisko połowa firm pozostałych także zwiększyła zatrudnienie (47,7%). Warto dodać, że firmy przemysłowe i budowlane częściej zwiększały zatrudnienie o ponad 3 pracowników – zatrudnienie w przedziale 3-5 oraz 6-10 pracowników zadeklarowało odpowiednio 30% i 6% przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych.

Zdecydowana większość firm zatrudniających od 1 do 9 osób zatrudniła 1-2 osoby (87,3%). W przedsiębiorstwach, w których pracuje powyżej 10 osób częściej aniżeli w tych mniejszych zatrudniano powyżej 2 osób. Nie wykazano natomiast związku pomiędzy wzrostem zatrudnienia a rynkiem na jakim działa przedsiębiorstwo (lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym).

Rys. 52 Czy w ciągu ostatniego roku zatrudnili Państwo kogoś do pracy?

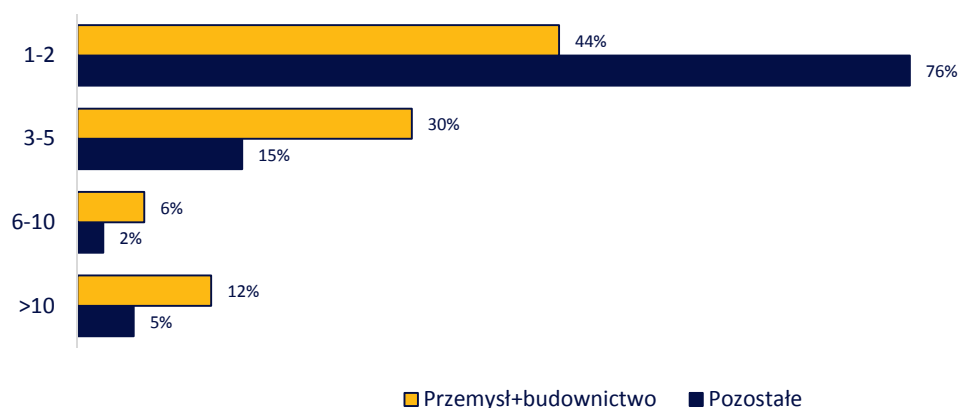
(udział odpowiedzi wśród firm w podziale na wielkość, które w ciągu ostatniego roku zatrudniały nowych pracowników)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Rys. 53 Ile osób zatrudnili Państwo w ciągu ostatniego roku?

(udział odpowiedzi wśród firmy w podziale na przemysł i budownictwo oraz branże pozostałe, które w ciągu ostatniego roku zatrudniły nowych pracowników)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Większość badanych przedsiębiorstw z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek nie planuje rekrutować pracowników w najbliższym roku (70,4%). Jeśli już firmy mają takie plany, to rekrutacja obejmie niewielką liczbę pracowników – wzrost zespołu o 1-2 osoby planuje 69,6% podmiotów (spośród przewidujących rekrutację), a powyżej 10 osób – 5,9%.

Sezonowość zatrudnienia

Większość badanych firm nie zatrudnia pracowników sezonowych (80,3%). Przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników tymczasowych zwiększają zatrudnienie głównie w miesiącach wakacyjnych (34%). Wiele firm zatrudnia dodatkowych pracowników w okresie od wiosny do późnej jesieni (18%) jak i w miesiącach zimowych (12%).

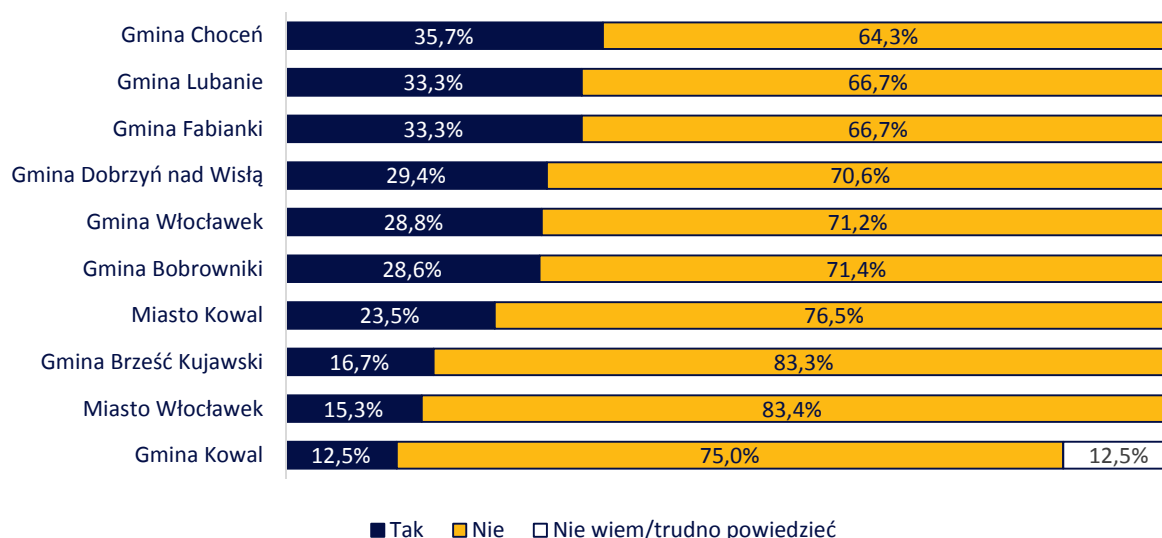
Większość podmiotów zatrudniających pracowników sezonowych działa w branżach usługowych (73,4%), jednak pracowników sezonowych zatrudniają także przedsiębiorstwa z sektorów przemysłowych i budowlanych (16,9%). Branże, w których odnotowano najwyższy odsetek przedsiębiorstw zatrudniających pracowników sezonowych to: przemysł rolno-spożywczy (72,7%),

administracja (50%) oraz budownictwo (48,1%). Pracownicy sezonowi pełnią szczególnie ważną rolę w firmach gastronomicznych, handlowych oraz związanych z branżą budowlaną, rolnictwem oraz innymi usługami, na które okresowo zwiększa się popyt (np. wulkanizacja).

Wśród przebadanych przedsiębiorstw, największy odsetek firm zatrudniających pracowników sezonowych zidentyfikowano w gminach Chocień (36%), Fabianki (33%) oraz Lubanie (33%), najmniej zaś w mieście Włocławek (15%), gminie Kowal (13%) oraz Dobrzyń nad Wisłą (4%).

Rys. 54 Czy w Państwa firmie występuje sezonowość zatrudnienia?

(udział odpowiedzi wśród firm zatrudniających pracowników)

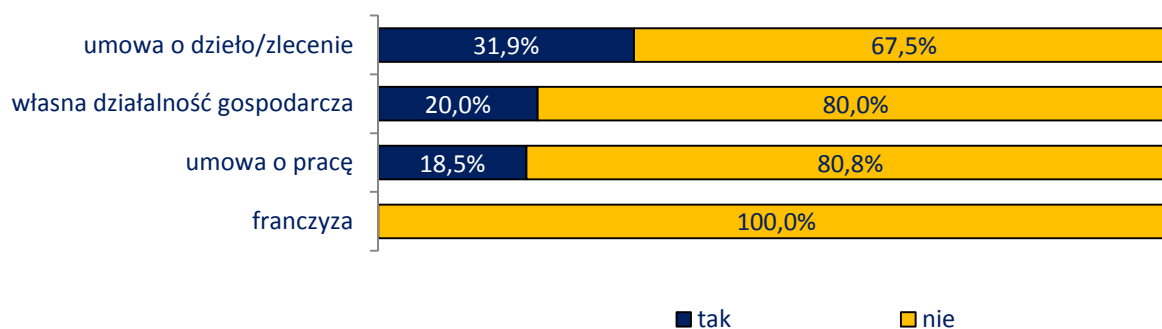

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Pracowników sezonowych częściej przyjmują przedsiębiorstwa, zatrudniające swoich pracowników w oparciu o umowę o dzieło/zlecenie. Znacznie rzadziej pracowników sezonowych przyjmują firmy, korzystające z umów o pracę.

Rys. 55 Czy w Państwa firmie występuje sezonowość zatrudnienia?

(udział odpowiedzi wśród firm zatrudniających pracowników w podziale na typ umowy wykorzystywany przez przedsiębiorstwo)

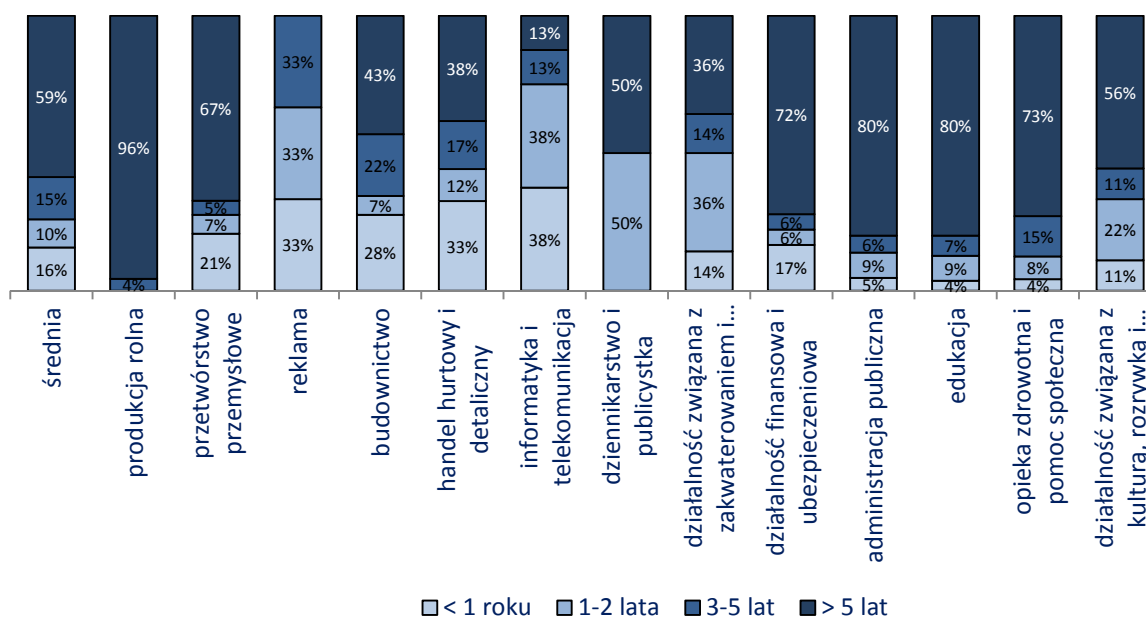

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Większość przebadanych pracowników z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek zatrudnionych jest w obecnej firmie od ponad 5 lat (58,7%). Największy odsetek pracujących od ponad pięciu lat wśród poszczególnych grup zawodowych pracuje przy produkcji rolnej (95,7%) oraz w sektorze usług publicznych (tj. administracji publicznej – 80%, edukacji – 80%, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – 72,9%) i w finansach i ubezpieczeniach (72,2%). Wśród osób z krótkim stażem na obecnym stanowisku (poniżej roku) znaczny odsetek stanowią pracownicy z branż: informatycznej i telekomunikacyjnej (37,5%), reklamowej (33,3%) oraz handlowej (32,6%). Branże te uznać można za zwiększające zatrudnienie w ostatnim czasie bądź wyróżniające się dużą rotacją pracowników.

Rys. 56 Jak długo pracuje Pan/i w obecnej firmie?

(udział odpowiedzi wśród pracujących w poszczególnych branżach)

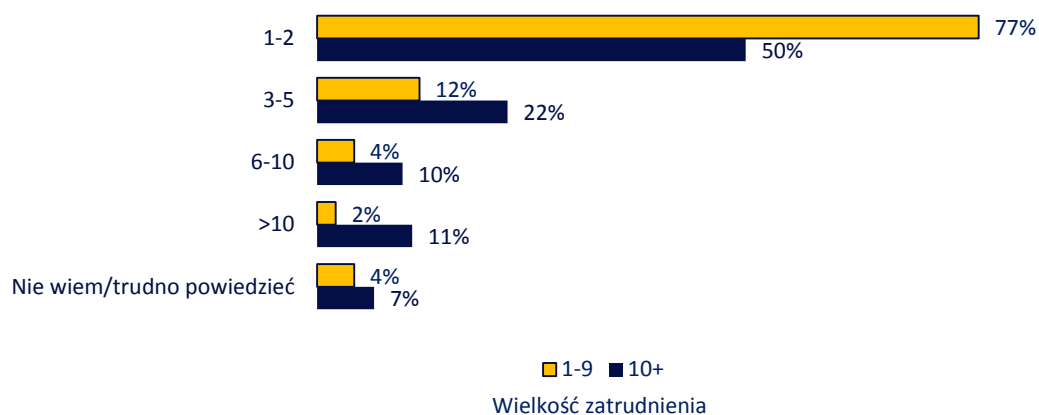
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Zlikwidowane miejsca pracy

W większości badanych przedsiębiorstw w ciągu ostatniego roku nie doszło do zwolnienia żadnego pracownika (70,3%). Jeśli już dokonano redukcji pracowników, to przeważały zwolnienia 1 lub 2 osób (63,4%). Zaledwie w 6,6% badanych firm zwolniono ponad 10 osób. W firmach zatrudniających od 1 do 9 osób znacznie przeważała redukcja zespołu o 1-2 osoby (77,2%). W 11% podmiotów zatrudniających 10 i więcej osób zwolniono ponad 10 osób.

Rys. 57 Ile osób zwolnili Państwo w ubiegłym roku?

(udział odpowiedzi wśród firm w podziale na wielkość, które w ciągu ostatniego roku zwolniły pracowników)

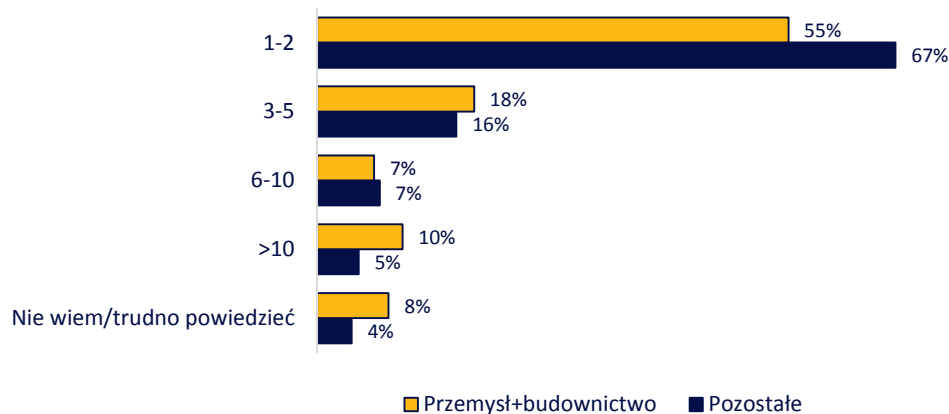

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Największy odsetek redukcji obejmujących ponad 10 osób dotyczył przedsiębiorstw z sektorów przemysłowego i budowlanego – redukcja na tym poziomie została zadeklarowana przez 10% przedsiębiorstw z omawianej grupy.

Rys. 58 Ile osób zwolnili Państwo w ubiegłym roku?

(udział odpowiedzi wśród firm w podziale przemysł i budownictwo oraz branże pozostałe, które w ciągu ostatniego roku zwolniły pracowników)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Redukcji pracowników dokonały firmy zlokalizowane we wszystkich gminach Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek, największy odsetek stanowiły jednak podmioty z Włocławka (76%). Większość podmiotów, w których doszło do zwolnień pracowników w ostatnim roku działało w branżach usługowych (75,4%). Warto również zauważyć, że w większej liczbie badanych firm przemysłowych i budowlanych w ciągu ostatniego roku zwolniono więcej pracowników aniżeli zatrudniono nowych.

Wśród powodów redukcji zatrudnienia były zarówno przyczyny leżące po stronie pracodawcy jak i po stronie pracownika. Głównym powodem zwolnień była **konieczność cięcia kosztów**, którą wskazała

blisko ¼ podmiotów, w których doszło do redukcji. Do innych ważnych przyczyn zaliczyć należy przyczyny leżące po stronie pracownika tj. **niekompetencja, niewypełnienie obowiązków**. Sygnalizowane były również powody zwolnień świadczące o nieetyczności pracodawców – np. zwolnienia, których powodem było zajęcie pracowniczki w ciąży. Brak jest związku między powodami zwolnień a branżą, w jakiej działa przedsiębiorstwo.

Rys. 59 Z jakiego powodu zwolnili Państwo pracownika/pracowników?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział odpowiedzi wśród firm, które w ciągu ostatniego roku zwolniły pracowników)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Jak urodziłam córkę i mi nie przedłużyli umowy, to nie mogłam tego zrozumieć, to jest chore, nie mogłam tego przeżyć. Ja 16 lat pracowałam i nie mogłam tego przeżyć, że zwolnili mnie za to, że urodziłam dziecko, jakby to była kara jakaś.

Źródło: FGI_2

*Bo to działa w dwie strony. My nie mamy po prostu umów o pracę w Polsce. Trzeba by pracownika i pracodawcę postawić na podobnej stopie, aby mieli wybór, a tego nie ma. Jest tylko jednostronna forma nacisku, więc nie ma w Polsce pokazywania pełnej maści moich zalet, bo wiem, że pracodawca nie jest wobec mnie fair. Dlaczego mam się poświęcać dla jego firmy skoro on ma mnie w d*pie. Jest to taka prywatna forma protestu - wykonuje to co trzeba, ale nic więcej.*

Źródło: FGI_1

Większość badanych przedsiębiorstw z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek nie planuje zwolnień pracowników w najbliższym roku (79,1%). Jeśli już firmy mają takie plany, to zwolnienia obejmą niewielką liczbę pracowników – redukcję zespołu o 1-2 osoby planuje 67,9% podmiotów (spośród przewidujących zwolnienia), a powyżej 10 osób – 7,1%.

Zawody deficytowe

W latach 2012-2013 zaobserwować można było zjawisko deficytu i nadwyżki zawodów na rynku pracy OFW. Na obszarze tym zidentyfikowano występowanie zawodów deficytowych⁵² reprezentujących 23 grupy dużych zawodów.

Tabela 8 Grupy zawodów deficytowych w OF Włocławek

Wielkie grupy zawodów	Grupy duże zawodów	Kod	m. włocławski lipnowski		
			Włocławek	włocławski	lipnowski
Liczba zawodów deficytowych					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Kierownicy do spraw produkcji i usług	13	1		
	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	21		1	
Specjaliści Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Specjaliści nauczania i wychowania	23		1	1
	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	24	1		1
	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	26	1		1
	Średni personel do spraw zdrowia	32	1		1
Technicy i inny średni personel	Średni personel do spraw biznesu i administracji	33	3	1	1
	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i	34	1		3
	Sekretarki, operatorzy urzędów biurowych i pokrewni	41		2	3
Pracownicy biurowi	Pracownicy obsługi klienta	42	2	1	2
	Pozostali pracownicy obsługi biura	44			1
	Pracownicy usług osobistych	51	2	1	1
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	Sprzedawcy i pokrewni	52	4	1	3
	Pracownicy opieki osobistej i	53			2
	Pracownicy usług ochrony	54	1		
	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	71	6	6	2
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	72	1	2	
	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	81	3	4	1
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Kierowcy i operatorzy pojazdów	83		1	
	Pomoce domowe i sprzątaczk	91	2	2	1
Pracownicy przy pracach prostych	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i	93	2	3	
	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	94	1		1
	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	96			2

⁵² Poprzez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Na potrzeby opracowania przyjęto, iż są to zawody, dla których wartość wskaźnika intensywności nadwyżki przyjmuje wartość powyżej 1,1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie lipnowskim w 2012 r.”, 2013, Lipno; „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie miasta Włocławek w 2013 r.”, 2014, Włocławek; „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie włocławskim w 2013 r.”, 2014, Włocławek.

Najbardziej deficytowe zawody w Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek należały do następujących grup:

- Sprzedawcy i pokrewni,
- Robotnicy budowlani i pokrewni,
- Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych.

W 2013 r. w **powiecie grodzkim Włocławek** odnotowano 182 **zawody deficytowe**, 117 z nich to zawody maksymalnie deficytowe (MAX)⁵³. Do zawodów maksymalnie deficytowych należał m.in. technik energetyk, spedytor, inspektor budowlany, monter rusztowań, monter samochodowej instalacji gazowej (LPG).

W 2013 r. najbardziej deficytowe zawody w **mieście Włocławek** należały do następujących grup zawodów: robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków), sprzedawcy i pokrewni oraz operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych.

W powiecie miasta Włocławek zidentyfikowano 32 zawody i specjalności z największym wskaźnikiem intensywności deficytu. Największy wskaźnik intensywności deficytu odnotowano w przypadku montera rusztowań (wskaźnik deficytu: 100) oraz brukarza (21,5). Wśród innych silnie poszukiwanych zawodów znalazły się: specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych (20), rejestratorka medyczna (18) oraz hostessa (15).

Znaczny deficyt odnotowano także dla innych zawodów z grupy robotnicy budowlani i pokrewni; m.in. glazurnik (14); cieśla (8,4), betoniarz (7) oraz monter/ składacz okien (7). W odniesieniu zaś do kilku kolejnych zawodów tej grupy obserwowany był ponadto maksymalny deficyt, np. monter ociepleń budynków, mechanik urządzeń chłodniczych, lakiernik, piaskarz, układacz nawierzchni drogowych oraz monter instalacji gazowych.

Deficyt zidentyfikowano zarówno w zawodach, w których pracownicy wykonują prace proste (np. wulkanizatorzy, prasowaczki) **jak w zawodach wymagających wyższych kwalifikacji zawodowych** (np. specjaliści ds. ubezpieczeń majątkowych i osobowych, doradcy klienta).

W kilku przypadkach deficyt był zwykle konsekwencją ofert subsydiowanych. Dotyczyło to zwłaszcza zawodów takich jak rejestratorki medyczne czy robotnicy gospodarczy.

W 2013 r. w **powiecie włocławskim** 32 spośród wszystkich 640 zawodów (specjalności) zidentyfikowanych na terenie powiatu stanowiły **zawody deficytowe**. Dodatkowo 65 zawodów osiągnęło największą wartość współczynnika intensywności deficytu, tj. MAX. W grupie zawodów, dla których zgłaszano oferty pracy ale w bazie bezrobotnych nie figurują osoby reprezentujące daną specjalność znalazły się m.in: główny księgowy; logistyk; projektant grafiki; nauczyciel / instruktor praktycznej nauki zawodu; lektor języka angielskiego; specjalista do spraw public relations; projektant baz danych; diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów; technik mechanik maszyn.

⁵³ **Wartość MAX** oznacza, że wartość liczbowa nie może zostać podana ze względu na reguły matematyczne (niemożność dzielenia przez zero). Sytuacja taka ma miejsce, gdy w PUP zgłoszono oferty pracy w danym zawodzie, ale żaden bezrobotny nie szuka w nim pracy.

W 2013 r. najbardziej deficytowe zawody w powiecie wrocławskim należały do następujących grup zawodów: robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) oraz operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych.

Najwyższy wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) odnotowano w zawodzie monter ociepleń budynków i wynosił on 20,0. Kolejnym zawodem deficytowym był glazurnik (15,0). Wysokie wskazania posiadały również zawody: operator koparki (11,0) i operator urządzeń do paletyzacji (11,0), meliorant (10, 7) oraz spedytor (10,0).

Najwięcej ofert pracy wpłynęło na stanowisko robotnik gospodarczy (1 023 wolne miejsca pracy) i tu wskaźnik intensywności nadwyżki wynosił 5,50. Jest to potwierdzenie wcześniej opisanej sytuacji dotyczącej tzw. miejsc subsydiowanych, w skład których wchodzi m.in. organizowane przez miasta i gminy powiatu roboty publiczne, gdzie podstawowym celem była aktywizacja zawodowa osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W 2012 r. w **powiecie lipnowskim** zidentyfikowano 26 zawodów deficytowych. Najwięcej z nich należało do grup: średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny, sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni oraz sprzedawcy i pokrewni. Zawodami o najwyższym wskaźniku deficytu były:

- opiekunka środowiskowa (o wskaźniku deficytu/nadwyżki na poziomie 13,5 wśród tej grupy występuje 33,33% osób długotrwale bezrobotnych oraz zgłoszono 27 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w tym zawodzie),
- archiwista (wskaźnik równy 7, w tej grupie 0 osób długotrwale bezrobotnych i było 7 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w tym zawodzie),
- opiekun dzieci na przejściach dla pieszych (wskaźnik o wartości 7 w tym 0 osób długotrwale bezrobotnych oraz zgłoszono 14 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej).

Ponadto 30 zawodów należy określić jako maksymalnie deficytowe. Są wśród nich przede wszystkim specjaliści, m.in. lekarz medycyny rodzinnej, oligofrenopedagog, specjalista do spraw zamówień publicznych, menadżer produktów.

Zawody nadwyżkowe

W Obszarze Funkcjonalnym miasta Wrocławek w 2013 r. zidentyfikowano występowanie **zawodów nadwyżkowych**⁵⁴ reprezentujących 23 grupy dużych zawodów.

Tabela 9 Grupy zawodów nadwyżkowych w OF Wrocławek

Wielkie grupy zawodów	Grupy duże zawodów	Kod	m. wrocławski		
			Wrocławek	wrocławski	lipnowski
Liczba zawodów nadwyżkowych					
Specjaliści Przedstawiciele władz publicznych,	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	21	2		1
	Specjaliści do spraw zdrowia	22			
	Specjaliści nauczania i wychowania	23	2	1	1

⁵⁴ Poprzez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Na potrzeby opracowania przyjęto, iż są to zawody, dla których wartość wskaźnika intensywności nadwyżki osiąga wartość poniżej 0,9.

wyżsi urzędnicy i kierownicy	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	24	2		2
	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	26	2		
Technicy i inny średni personel	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	31	4	4	
	Średni personel do spraw zdrowia	32		1	1
	Średni personel do spraw biznesu i administracji	33	1		6
	Technicy informatycy	35	1	1	
Pracownicy biurowi	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	41			1
	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	43		1	
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	Pracownicy usług osobistych	51	1	2	3
	Sprzedawcy i pokrewni	52			1
	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	53			1
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	Rolnicy produkcji towarowej	61	1	1	1
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	71	2	5	4
	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	72	5	4	1
	Elektrycy i elektronicy	74	3	2	
	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	75	4	4	1
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	81			1
	Kierowcy i operatorzy pojazdów	83		1	3
Pracownicy przy pracach prostych	Pomoce domowe i sprzątaczk	91			1
	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	93		1	
	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	96		2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie lipnowskim w 2012 r.”, 2013, Lipno; „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie miasta Włocławek w 2013 r.”, 2014, Włocławek; „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie włocławskim w 2013 r.”, 2014, Włocławek.

W **powiecie grodzkim Włocławek** w 2013 r. do wyrażnie nadwyżkowych zawodów zaliczyć należy przede wszystkim technika **ekonomistę** (wskaźnik nadwyżki: 0,0035), **krawca** (0,0068) oraz **pedagoga** (0,0085). Problem nadwyżki pracowników najsilniej wystąpił w grupach: **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni, robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych**. Istotną branżą, w której widoczna jest nadwyżka pracowników to **gastronomia** (kucharz, barman czy kelner).

W **powiecie włocławskim** odnotowano 87 zawodów nadwyżkowych. Najwięcej zawodów nadwyżkowych należało do tych samych grup, co w przypadku powiatu grodzkiego Włocławek, tj. **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni, robotnicy w przetwórstwie**

spożywcym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych. Do zawodów najbardziej nadwyżkowych zaliczyć należy **technika farmaceutycznego i dozorcę**. Do grupy zawodów nadwyżkowych zaliczają się również zawody związane z **branżą gastronomiczną** (kucharz małej gastronomii), **cukierniczą** (cukiernik), **rolnictwem** (technik rolnik) jak i **edukacją** (nauczyciel przedszkola).

Analiza wskaźnika intensywności wykazała, że w 2012 r. w **powiecie lipnowskim** było 100 zawodów nadwyżkowych i zaliczają się one przede wszystkim do grup: **średni personel do spraw biznesu i administracji oraz robotnicy budowlani i pokrewni** (z wyłączeniem elektryków). Najbardziej nadwyżkowymi zawodami były:

- **agent ubezpieczeniowy** (wartość wskaźnika nadwyżki wynosi 0,83; wśród tych osób 20% osób generuje długotrwałe bezrobocie, natomiast w tym zawodzie zgłoszono 5 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej);
- **sprzątaczkę biurową** (wskaźnik nadwyżki/deficytu = 0,71, 34,78% osób z tej grupy generują długotrwałe bezrobocie, a ofert pracy zgłoszono 33);
- **pracownika kancelaryjnego** (wskaźnik równy 0,70, a w tej grupie 32,50% to osoby długotrwałe bezrobotne, a wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zanotowano 46);
- **technika spedytor** (wskaźnik na poziomie 0,66 spośród tej grupy 0 osób to długotrwałe bezrobotne, wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej było 2).

Struktura kwalifikacyjna popytu i podaży pracy

W Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek zidentyfikowano **występowanie silnego niedoboru sprzedawców, robotników budowlanych oraz operatorów maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych**. Zawodami maksymalnie deficytowymi byli m.in. technik energetyk, spedytor, inspektor budowlany, monter rusztowań. Poszukiwani na rynku są zatem pracownicy o konkretnych umiejętnościach, często także posiadający uprawnienia do wykonywania zawodu. **Dużym zainteresowaniem na rynku pracy cieszą się osoby z wykształceniem technicznym, zarówno średnim jak i wyższym.**

W Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek zidentyfikowano **wyraźną nadwyżkę techników i średniego personelu** (zwłaszcza średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych oraz średniego personelu do spraw biznesu i administracji) **oraz robotników przemysłowych i rzemieślników** (zwłaszcza robotników budowlanych i pokrewni, z wyłączeniem elektryków; robotników obróbki metali, mechaników maszyn i urządzeń i pokrewnych oraz robotników w przetwórstwie spożywcym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewnych).

Warto zauważyć, że wiele z zawodów zaliczanych było zarówno do grup zawodów deficytowych jak i nadwyżkowych. Dotyczy to zwłaszcza:

- robotników budowlanych i pokrewnych (z wyłączeniem elektryków);
- robotników obróbki metali, mechaników maszyn i urządzeń i pokrewnych;
- średniego personelu do spraw biznesu i administracji.

Wiąże się to z **niedopasowaniem kwalifikacji potencjalnych pracowników oraz oczekiwań pracodawców** (np. przedsiębiorcy wymagają: biegłej znajomości języków obcych, uprawnień, udokumentowanych doświadczeń) jak również z **dużą rotacyjnością pracowników niektórych branż** (np. gastronomia, hotelarstwo).

Tak jak powiedziałem, **nie ma problemu ze skierowaniem osób bo te osoby są, ale czy ci kandydaci zadowolą tego pracodawcę, to już różnie z tym bywa.** Bo często mamy w rejestrze pewne grupy, jakby nad reprezentowane, i tych osób z kwalifikacjami oczekiwanymi przez pracodawcę czasami brakuj.

Źródło: IDI_4

Np. jeżeli chodzi o jakąś kadrę zarządzającą, czy kadrę taką typowo specjalizowaną w jakiś tam branżach. **No nie mamy specjalistów w branżach. Nie mamy specjalistów w dziale energetyki, budownictwa. Ludzie niby coś tam kończą, ale to nie są takie w pełni zdobyte kwalifikacje, które by spełniały oczekiwania na danych stanowiskach.** I to jest jeszcze to, że nawet jak ktoś ma kwalifikacje wysokie to nie daje mu się możliwości zdobycia stażu, albo ze względu na młody wiek, albo po prostu nie daje mu się wiary w jego możliwości, żeby mógł się po prostu sprawdzić na tym rynku pracy. Nawet jeżeli kończy studia, zdobywa jakąś wiedzę i chciałby wprowadzić w życie to u nas jest blokada, bo nie ma doświadczenia.

Źródło: IDI_6

Przede wszystkim wykształcenie. Jeżeli nie mam wykształcenia, dużo ofert mnie omija. Natomiast jak ja mam dużo czasu wolnego, to ja powinnam się czegoś uczyć, ta aktywność powinna być. (...) **Muszę mieć jakieś kompetencje, a nie nic nie skończyłam, żadnego kursu i teraz idę do pracodawcy, a pracodawca zapyta i co? I ja powiem co? Że ja mogę wszystko robić, a pracodawca jak to wszystko? Dopiero wtedy bezrobotny myśli i zaczyna szukać kursu.**

Źródło: IDI_6

Tabela 10 Duże grupy zawodów deficytowych i nadwyżkowych w OF Włocławek

(X w tabeli oznacza występowanie zawodu deficytowego/nadwyżkowego w grupie, liczba X oznacza intensywność zjawiska deficytu/nadwyżki zawodów: X – mała, XX-średnia, XXX-duża)

Wielkie grupy zawodów	Grupy duże zawodów	Kod	Deficytowe	Nadwyżkowe
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	11		
	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	12		
	Kierownicy do spraw produkcji i usług	13	X	
	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	14		
Specjaliści Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	21	X	XX
	Specjaliści do spraw zdrowia	22		
	Specjaliści nauczania i wychowania	23	X	XX
	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	24	X	XX
	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	25		
	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	26	X	X

Technicy i inny średni personel	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	31		XXX
	Średni personel do spraw zdrowia	32	X	X
	Średni personel do spraw biznesu i administracji	33	XX	XXX
	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	34	XX	
	Technicy informatycy	35		X
Pracownicy biurowi	Sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni	41	XX	X
	Pracownicy obsługi klienta	42	XX	
	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	43		X
	Pozostali pracownicy obsługi biura	44	X	
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	Pracownicy usług osobistych	51	XX	XX
	Sprzedawcy i pokrewni	52	XXX	X
	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	53	X	X
	Pracownicy usług ochrony	54	X	
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	Rolnicy produkcji towarowej	61		XX
	Leśnicy i rybacy	62		
	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	63		
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	71	XXX	XXX
	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urzędzeń i pokrewni	72	XX	XXX
	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	73		
	Elektrycy i elektronicy	74		XX
	Robotnicy w przetwórstwie spożywcym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	75		XXX
Operatorzy i monterzy maszyn i urzędzeń	Operatorzy maszyn i urzędzeń wydobywczych i przetwórczych	81	XXX	X
	Monterzy	82		
	Kierowcy i operatorzy pojazdów	83	X	XX
Pracownicy przy pracach prostych	Pomoce domowe i sprzętaczkę	91	XX	X
	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	92		
	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	93	XX	X
	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	94	X	
	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	95		
	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	96	X	XX
Siły zbrojne	oficerowie sił zbrojnych	1		
	podoficerowie sił zbrojnych	2		
	żołnierze szeregowi	3		

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie lipnowskim w 2012 r.”, 2013, Lipno; „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie miasta Włocławek w 2013 r.”, 2014, Włocławek; „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie włocławskim w 2013 r.”, 2014, Włocławek.

3.2. Oczekiwania pracodawców

Wymagania pracodawców

Większość przebadanych pracodawców wymaga od swoich pracowników umiejętności branżowych (70,8%) oraz doświadczenia w pracy na podobnym stanowisku (62,0%).

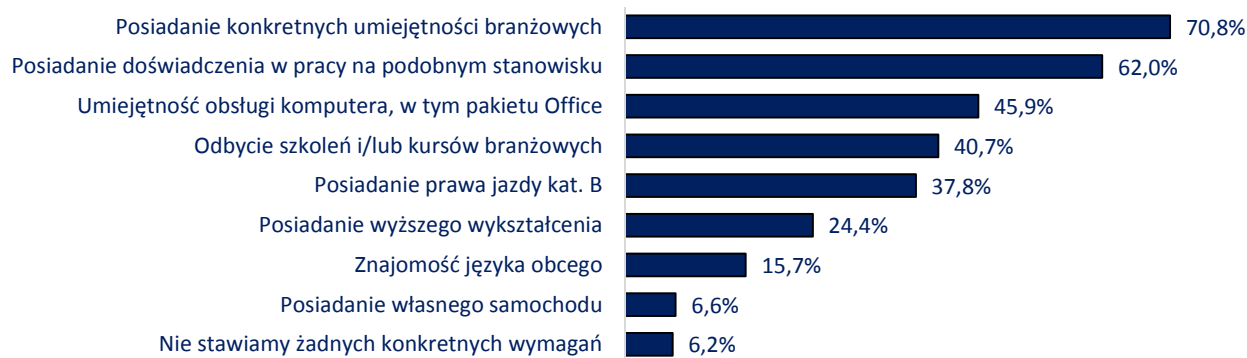
Do innych ważnych kwalifikacji należy zaliczyć: umiejętność obsługi komputera, uczestnictwo w kursach lub szkoleniach branżowych oraz posiadanie prawa jazdy kategorii B. Rzadziej pracodawcy oczekują od pracownika posiadania własnego samochodu czy też znajomości języka obcego. **Nieco ponad 6% badanych przedsiębiorstw nie stawia pracownikom żadnych konkretnych wymagań.**

Przedsiębiorcy, dla których istotna jest znajomość przez pracowników języka obcego najczęściej wskazywali na język angielski (93,3%) oraz niemiecki (40,4%). Znacznie rzadziej wymagana było wśród pracowników znajomość języka rosyjskiego (7,7%) oraz francuskiego (5,8%). Większość badanych przedsiębiorców oczekuje od pracowników znajomości jednego języka obcego (56,7%), dla blisko jednej trzeciej badanych ważna jest znajomość dwóch języków obcych (31,7%); są także przedsiębiorcy wymagający od pracownika bardzo wysokich kwalifikacji językowych - znajomości co najmniej 3 języków obcych (11,5%). **Znajomość kilku języków obcych wymagana jest przede wszystkim od osób pracujących w dużych przedsiębiorstwach oraz w przemyśle.**

W branży przemysłowej bardziej istotna jest znajomość języka obcego przez pracowników (20,9% do 14,7%), natomiast w branżach usługowych częściej wymagane jest posiadanie wyższego wykształcenie (24,7% do 10,4%), znajomość obsługi komputera (46,5% do 37,3%) oraz odbycie szkoleń i kursów branżowych (41,6% do 28,3%).

Rys. 60 Jakie wymagania stawiają Państwo swoim pracownikom?

Pytanie wielokrotnego wyboru
(udział wskazań wśród pracodawców)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

*A propos wymogów, które się pojawiają u pracodawców. Jak pracowałem w Szkocji, to wymogi? Się cieszył, że mam dwie ręce i dwie nogi. **Chcąc taką pacę uzyskać w Polsce to najlepiej język, żebym jakieś dobre studia skończył i miał pięć lat doświadczenia. A tam to się cieszył, że w ogóle mówię coś. Aaa powiedziałem, a on brawo pięć tysięcy. Ja bbb, a on siedem i zadowolony. Stoję sobie, wykonuje prace i jest ok i nie ma jakiegoś kosmicznego podejścia. Tu jest strasznie.***

Źródło: FGI_1

Pracodawcy dość krytycznie ocenili kwalifikacje potencjalnych pracowników. Rekrutowani pracownicy raczej spełniają wymagania związane z wyższym wykształceniem, umiejętnością obsługi komputera oraz posiadaniem prawa jazdy. Krytycznie natomiast ocenione zostało przez

przedsiębiorców wymagających danych kwalifikacji nieposiadanie przez potencjalnych pracowników samochodu, brak odbytych szkoleń czy kursów branżowych oraz brak doświadczenia w pracy na podobnym stanowisku.

Dostrzegalne są różnice w ocenie kwalifikacji potencjalnych pracowników, w zależności od branży w jakiej działa przedsiębiorstwo. Pracodawcy z branż przemysłowej i budowlanej byli bardziej krytyczni. Wymaganiami, z których spełnieniem największy problem mieli rekrutowani pracownicy było: posiadanie własnego samochodu oraz posiadanie wyższego wykształcenia. Pracodawcy pozytywnie ocenili doświadczenia rekrutów w pracy na podobnym stanowisku, umiejętności obsługi komputera oraz posiadanie prawa jazdy. Pracodawcy z branż pozostałych dość krytycznie ocenili znajomość języków obcych przez rekrutowanych. Problemem był również brak własnego samochodu. Rekrutowani pracownicy raczej spełniali wymagania związane z obsługą komputera i wykształceniem.

Rys. 61 Proszę ocenić, w jakim stopniu wybrane powyżej wymagania są spełniane przez rekrutowanych pracowników

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, w jakim stopniu powyższe wymagania są spełniane przez rekrutowanych pracowników, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza w pełni.
(średnia ocen wśród pracodawców w podziale na przemysł i budownictwo oraz branże pozostałe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Nieco inne doświadczenie z rekrutacją mieli badani pracujący. Zdecydowana większość badanych, którzy odpowiedzieli na to pytanie uznała, że przedsiębiorcy w trakcie rekrutacji na obecne miejsce pracy stawiali im kilka kluczowych wymagań – poszukiwani byli przede wszystkim pracownicy z **umiejętnościami branżowymi** (od 64,8% wymagano takich kwalifikacji), z **doświadczeniem na podobnym stanowisku** (56,8%), z **ukończonymi kursami i/lub szkoleniami branżowymi** (49,7%). Co szósty badany zadeklarował, że przedsiębiorca oczekiwał od niego znajomości języka obcego, przede wszystkim był to język angielski (89,8%).

Rys. 62 Jakie wymagania stawiał Panu/i pracodawca w trakcie rekrutacji na obecne miejsce pracy?

Pytanie wielokrotnego wyboru
(udział wskazań wśród pracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Także niepracujący biorący udział w badaniu zwracali uwagę, że pracodawcy poszukują głównie osób ze specjalistyczną wiedzą oraz z kwalifikacjami branżowymi. Od zdecydowanej większości bezrobotnych podczas rekrutacji oczekiwano doświadczenia na podobnym stanowisku (od 90,3% wymagano takich kwalifikacji), umiejętności branżowych (79,5%), umiejętności obsługi komputera (73,3%). Dla ponad połowy pracodawców ważna była znajomość języka obcego przez kandydata do pracy (66,5%), zwłaszcza języka angielskiego (96,6%).

Rys. 63 Jakie wymagania stawiają Panu/i pracodawcy podczas rekrutacji?

Pytanie wielokrotnego wyboru
(udział wskazań wśród niepracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

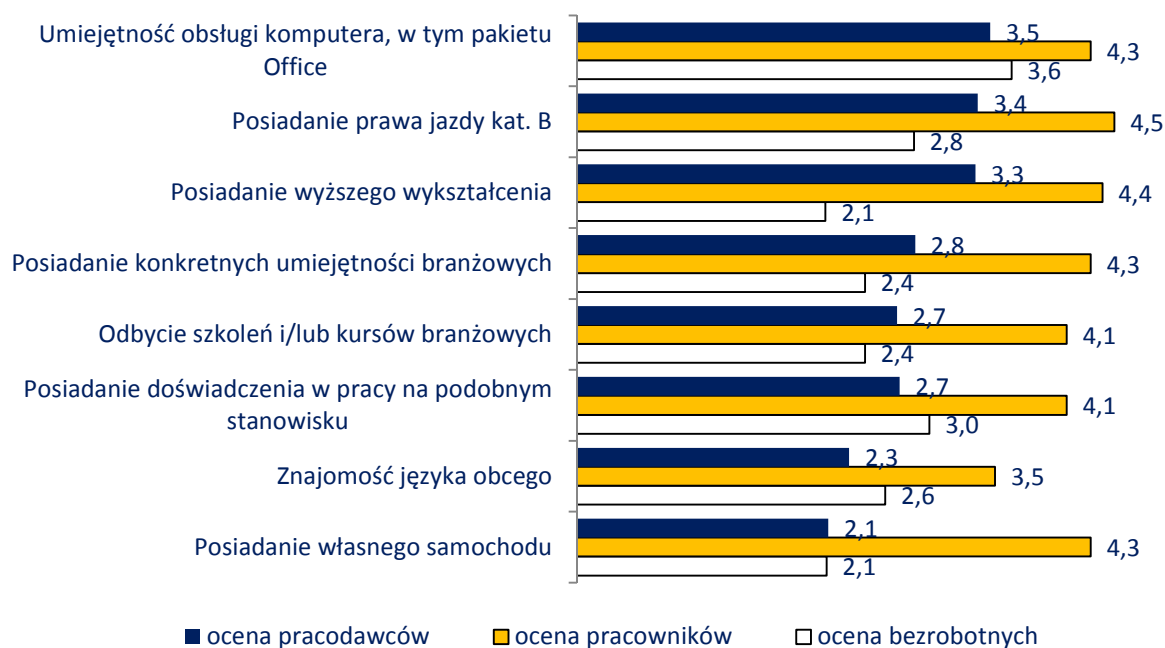
Wyniki przeprowadzonych badań wśród pracowników potwierdziły, że pracodawcy poszukują przede wszystkim pracowników doświadczonych, posiadających umiejętności i kompetencje związane z określonym stanowiskiem. Mniej istotne jest natomiast formalne wykształcenie czy posiadanie prawa jazdy. Doceniani są również pracownicy podnoszący swoje kwalifikacje na kursach i szkoleniach, zwłaszcza branżowych.

Przebadani pracujący i niepracujący mieszkańcy OF Włocławek również ocenili stopień w jakim spełniali wybrane wymagania stawiane przez pracodawców w czasie rekrutacji. Badanie wykazało, że pracownicy znacznie lepiej oceniają własne kwalifikacje aniżeli przedsiębiorcy rekrutujący nowe

kadry – duże różnice dotyczą zwłaszcza oczekiwań pracodawców związanych z doświadczeniem na podobnym stanowisku, posiadaniem określonych umiejętności branżowych oraz podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i kursach. Warto zauważyć, że przebadani **niepracujący znacznie gorzej ocenili stopień spełnienia wymagań stawianych im podczas rozmowy kwalifikacyjnej aniżeli pracujący**. Zdaniem znacznej części ankietowanych pozostających bez pracy nie spełniali oni wymagań związanych z wykształceniem, posiadaniem samochodu oraz znajomością języka obcego.

Rys. 64 Ocena stopnia spełnienia wymagań stawianych pracownikom przez pracodawców

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, w jakim stopniu powyższe wymagania są spełniane przez rekrutowanych pracowników/przez Pana/ią, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza w pełni (średnia ocena wśród pracodawców, pracujących i niepracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974 oraz CATI n=1050

Trudności w pozyskaniu pracowników

Większość pracodawców z Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek biorących udział w badaniu odczuwa trudności w pozyskaniu pracowników (79,2%); co piąty badany ocenił, że ma z tym bardzo duże problemy. Na większe trudności nieznacznie częściej wskazywały podmioty z sektora przemysłowego i budowlanego.

Badanie wykazało, że problemem nie jest brak osób chętnych do pracy, ale niezgodność ich kwalifikacji z wymaganiami stawianymi przez pracodawców. Główną trudnością wskazywaną przez firmy jest brak kandydatów do pracy o odpowiednich kwalifikacjach oraz doświadczeniu. Jest to zgodne z analizą zawodów deficytowych i nadwyżkowych – warto przypomnieć, że w Obszarze Funkcjonalnym miasta Włocławek wiele z zawodów zaliczanych było zarówno do zawodów deficytowych jak i nadwyżkowych.

Przede wszystkim brakuje absolwentów szkół technicznych, mamy przynajmniej moim zdaniem taką małą ofertę. Jest zespół szkół technicznych, co prawda, ale tam takich tych zawodów, które byłyby poszukiwane na rynku to mało. Są to przeważnie zawody raczej tradycyjne które są już tu. Ostatnio spotkałam się z taką sytuacją, że potrzebują we Włocławku technologów - nie ma w ogóle żadnej klasy. Coś takiego innego co

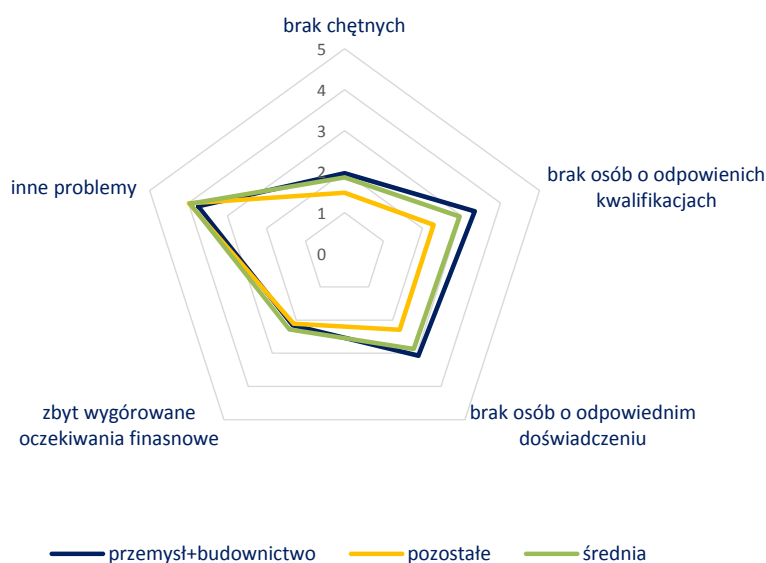
otworzyli teraz jest to mechatronik, ale też tylko w jednej szkole, a tak to jest informatyk, mechanik pojazdów samochodowych, gdzie nasz Włocławek przewyższa chyba wszystkie miejscowości. Jest tutaj wypuszczanych gdzieś dwieście parę osób co roku na poziomie średnim lub zasadniczym. Gdzie oni znajdują prace tutaj u nas?!

Źródło: IDI_2

Większe trudności w pozyskaniu pracowników odczuwają podmioty z sektora przemysłowego i budowlanego; badani z tych sektorów wskazywali na niedobór doświadczonych pracowników o odpowiednich, specjalistycznych umiejętnościach i wiedzy. Do innych wymienianych problemów zaliczano: złe nastawienie kandydatów do pracy, zbyt wysokie oczekiwania finansowe ale również skomplikowane procedury związane z zatrudnieniem kolejnego pracownika oraz wysokie koszty pracy w Polsce. Brak osób o odpowiednich kwalifikacjach to także kluczowa bariera zatrudnienia w firmach usługowych.

Rys. 65 Proszę ocenić istotność poniższych problemów w pozyskaniu nowych pracowników

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, w jakim stopniu poniższe problemy są istotne, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza bardzo (średnia ocen wśród pracodawców w podziale na przemysł i budownictwo oraz branże pozostałe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Poza tym jeszcze jest jedna zasada, taka, że **nie wszyscy mają ten dar komunikacji**, czy poprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej, czy w ogóle nawiązania jakiego kontaktu. Jest pewna blokada. Ta blokada pewnie wynika z typu osobowości osób, że często porażki zniechęcają. Ze zwykłego odbioru przez te osoby, bo idą i widząc zły odbiór pracodawcy, od razu jest negatywne nastawienie. I troszeczkę **sami pracownicy nie umieją jasno stawiać spraw w trakcie rozmowy**. Jeżeli pracodawca zgłasza jakiegokolwiek pytanie czy oczekiwania co do danego stanowiska, co tak naprawdę osoba umie. Osoby **nie przygotowują się do rozmowy kwalifikacyjnej, nie pozyskują danych**. Prosta rzecz - startuje do jakiegokolwiek firmy, patrzą z czym to stanowisko będzie się wiązało, czym ta firma się zajmuje. Takie przygotowanie się.

Na trudności w pozyskaniu nowych pracowników najczęściej skarżyli się pracodawcy z gmin Lubanie, Bobrowniki i Włocławek. Sytuację raczej dobrze ocenili natomiast przedstawiciele firm z gmin Kowal oraz Chocień.

Rys. 66 Proszę ocenić istotność poniższych problemów w pozyskaniu nowych pracowników

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, w jakim stopniu poniższe problemy są istotne, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza bardzo (średnia ocen wśród pracodawców w podziale na gminy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Dostępność kursów i szkoleń

Przedsiębiorcy przeciętnie oceniają dostępność kursów i/lub szkoleń podnoszących kwalifikacje związane z reprezentowaną przez nich branżą we Włocławku i/lub

jego okolicy; bardzo dobrze dostępność takiej oferty oceniło 23,3% badanych firm.

Swego czasu wysłaliśmy do bardzo dużej ilości osób, nawet 110 wybraliśmy, ofertę. Zaproponowaliśmy, że my przygotowujemy, przeszkolimy całkowicie za darmo, dla tych przedsiębiorców kadrę osób do pracy. Oni tylko mieli nam podać kogo potrzebują, na jakie stanowiska i ile osób mogą przyjąć. Na palcach jednej ręki można było policzyć pracodawców, którzy się odezwali. Dla pracodawcy większym zyskiem jest to jeżeli dofinansujemy to zatrudnienie.

Źródło: IDI_4

W ocenie dostępności kursów i szkoleń znacznie bardziej krytyczni byli przedsiębiorcy działający w sektorach przemysłowych i budowlanych aniżeli w pozostałych (średnia ocena w skali 0-5 odpowiednio: 2,06 do 2,49). Dostępność kursów i szkoleń znacznie lepiej ocenili również pracodawcy reprezentujący firmy zatrudniające 10 i więcej osób aniżeli podmioty, w których pracuje od 0 do 9 osób (suma ocen pozytywnych odpowiednio: 40,4%, 20,4%).

Zauważono także związek pomiędzy oceną dostępności oferty szkoleniowej a lokalizacją przedsiębiorstwa. Co ciekawe, firmy działające na terenie miast Włocławek i Kowal dość krytycznie oceniły dostęp do szkoleń i kursów związanych z reprezentowaną branżą. Najlepiej dostępność oferty ocenili przedsiębiorcy z gmin Bobrowniki oraz gminy wiejskiej Kowal.

Rys. 67 Proszę ocenić dostępność kursów i/lub szkoleń podnoszących kwalifikacje związane z Państwa branżą we Włocławku i/lub jego okolicy

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, w jakim stopniu powyższe kursy i szkolenia są dostępne, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza w pełni
(średnia ocen wśród pracodawców w podziale na gminy)

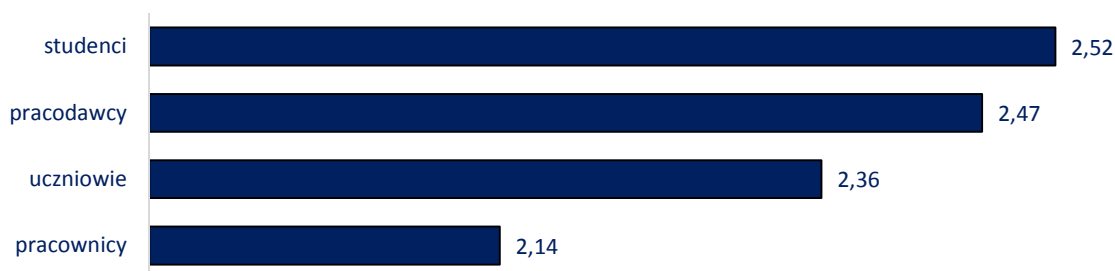

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Pracujący znacznie krytyczniej aniżeli przedsiębiorcy **ocenili dostępność interesujących ich kursów i szkoleń**; zaledwie 5,5% badanych uznało, że dostępność jest pełna. Również uczniowie i studenci nisko ocenili dostęp do kursów i szkoleń. Bardziej krytyczni okazali się być uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników aniżeli uczniowie ze szkół zawodowych.

Rys. 68 Proszę ocenić dostępność kursów i/lub szkoleń podnoszących kwalifikacje związane z Państwa branżą we Włocławku i/lub jego okolicy

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, w jakim stopniu powyższe kursy i szkolenia są dostępne, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza w pełni
(średnia ocen wśród pracodawców, pracujących, uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974 oraz CATI n=1050 oraz PAPI n=1010

Są szkolenia, które przynoszą dużo efektów. To są szkolenia przeważnie dla mężczyzn, bo tych stanowisk pracy jest dla nich więcej i ich uprawnienia lepiej się sprzedają - wszelkie branże budowlane i mechaniczne. Co do kobiet, tu sytuacja jest trochę gorsza, ale też takie branże typowo zawodowe dające uprawnienia zawodowe. Chociażby sprzedawca - jest w tym zawodzie więcej dla kobiet. Np. uprawnienia kasy fiskalnej,

pewnie też opiekunki osób starszych, czy z problemami zdrowotnymi. Są też szkolenia z językiem np. na wyjazd. Niemiecki przy każdym szkoleniu dla opiekunki praktycznie jest. Są chętni na to. I szkolenia z zakresu administracji, księgowości, obsługi programów księgowych itp.

Źródło: IDI_6

Użyteczność kursów i/lub szkoleń podnoszących kwalifikacje związane z określoną branżą we Włocławku i/lub jego okolicy została raczej krytycznie oceniona przez pracodawców, zwłaszcza z sektorów przemysłowych i budowlanych. Wysoko zostały ocenione natomiast przez pracowników i studentów. Krytyczni byli również uczniowie liceów ogólnokształcących.

Rys. 69 Proszę ocenić użyteczność powyższych szkoleń

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić użyteczność powyższych szkoleń, gdzie 0 oznacza w ogóle; 5 oznacza w pełni (średnia ocen wśród pracodawców, pracujących, uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974 oraz CATI n=1050 oraz PAPI n=1010

M: Chciałam zapytać, czy uczestnictwo w kursach podnosi atrakcyjność na rynku pracy?

R: Nie.

M: To czemu służą takie kursy nowym osobom?

R: W zdobywaniu nowych umiejętności.

M: A do czego są im potrzebne te nowe umiejętności?

R: No bo młodzież myśli, że jak mi tu nie wyszło to sobie zrobię nowy kurs może będą większe szanse. A większość jest bezpłatnych to zrobię. Ale są też takie przymusowe kursy w powiatowym urzędzie pracy i czy się nadaje do niego czy nie to zrobię.

Źródło: IDI_2

Ja z pośredniaka byłam na kursie kosmetyczka z elementami wizażu i to jest dla mnie bez sensu. To jest ściema. Ściema dlatego, że we Włocławku taki kurs to jest nie kurs jeśli chodzi o ten dział. Pamiętam, poszłam po tym kursie do jakiegoś gabinetu kosmetycznego zapytać się o pracę. A tam mi powiedzieli: ale wie Pani co, Pani nie uderza nawet w drugie drzwi.

Źródło: FGI_1

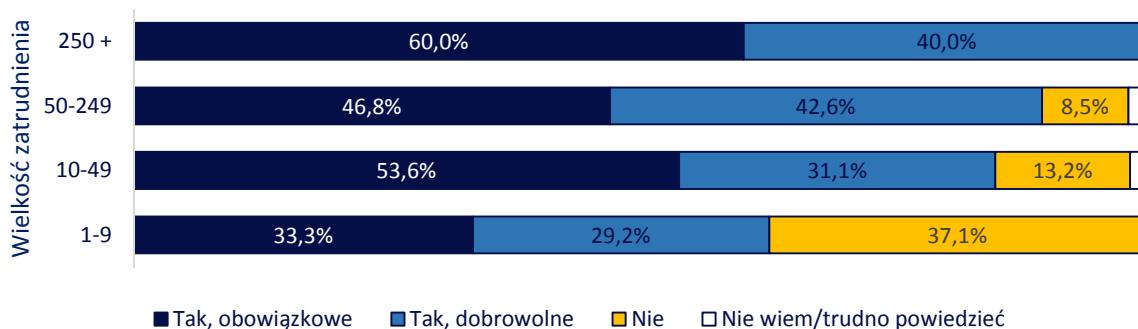
Zdecydowana **większość badanych firm organizuje szkolenia lub kursy dla swoich pracowników (70%)**, z tego w 40% firm udział w tych spotkaniach jest dla pracowników obowiązkowy. Szkolenia i kursy częściej organizowane są przez przedsiębiorstwa z sektorów przemysłowych i budowlanych, które to wymagają częściej od swoich pracowników udziału w tego typu zajęciach.

Podmioty z sektorów przemysłowych i budowlanych znacznie częściej organizują szkolenia wewnętrzne aniżeli firmy z branż pozostałych (odpowiednio: 80,6%; 68,7%). Szkolenia dla

pracowników częściej organizują również firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników aniżeli podmioty zatrudniające od 0 do 9 osób.

Rys. 70 Czy przeprowadzają Państwo szkolenia i/lub kursy dla swoich pracowników?

(udział odpowiedzi wśród firm w podziale na wielkość)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Dostępność praktyk zawodowych

Większość przedsiębiorstw nie prowadzi praktyk lub staży zawodowych dla studentów i/lub uczniów z Włocławka i/lub jego okolic (58,1%).

Jak wykazało badanie, istnieje jednak związek pomiędzy wielkością przedsiębiorstwa a prowadzeniem praktyk lub staży zawodowych dla studentów i/lub uczniów: znacząco częściej są one organizowane w firmach średnich i dużych aniżeli małych. Firmy, które organizują takie praktyki rzadko płacą wynagrodzenie praktykantkom/stażystom (25%). Nieco rzadziej staże lub praktyki prowadzone są w firmach z sektorów przemysłowych i budowlanych aniżeli w pozostałych przedsiębiorstwach (odpowiednio: 37,3%; 39,6%).

M: A zgłaszają się tu do Państwa takie instytucje, wychodzą pracodawcy, z taką inicjatywą poszukiwania praktykantów?

R: Co roku od kilku lat robimy starania żeby pozyskać pracodawcę.

M: Czyli nie mają chęci?

R: Nie mają chęci poszukiwania, robienia baz danych.

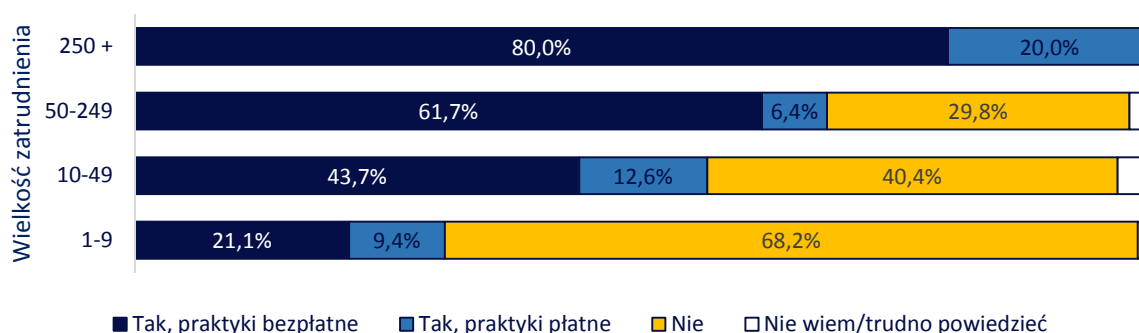
M: A to wynika z czego?

R: Z tego, że jest takie bezrobocie we Włocławku, że oni nie muszą szukać.

Źródło: IDI_2

Rys. 71 Czy przeprowadzają Państwo praktyki lub staże zawodowe dla studentów i/lub uczniów z Włocławka i/lub jego okolic?

(udział odpowiedzi wśród firm w podziale na wielkość)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Pracujący dość dobrze ocenili użyteczność praktyk i stażów związanych z określonymi branżami, natomiast bardzo nisko ocenili oni ich dostępność – co piąty badany uznał, że nie ma dostępu do tego typu form doskonalenia. Zdecydowana większość uczniów i studentów wykazała zainteresowanie praktykami i/lub stażami zawodowymi prowadzonymi w firmach na terenie Włocławka i/lub jego okolic (odpowiednio: 71,6%, 60,3%).

” Pracodawcy boją się wypuszczać dzieci [na praktyki], ale ja mówię, jeżeli uczą sami, no to chyba wiedzą czego ich nauczyli, czyli raczej powinni ich dopuszczać do takich rzeczy. Albo boją się, że coś tam zepsują, że nie będą mieli tego zrefundowanego. Ale w końcu nie będziemy mieli ludzi, którzy będą mieli jakieś umiejętności zawodowe. Jeżeli pracodawcy nie będą ich szkolić. Np. fryzjerzy, dla mnie to jest sytuacja karalna, bo fryzjerzy biorą pieniądze od dzieciaków na początek, jest to 6000 – 8000 żeby w ogóle przyjąć na naukę zawodu.

Źródło: IDI_2

” Jeżeli sobie wybierze [uczeń] taki zawód z pasją, że to jest jego zainteresowanie, wszystko jest fajnie – praktyki są użyteczne. Gorzej jest jak sobie wybierze taki zawód, bo to jest obowiązek, albo blisko. Jak czegoś nie lubimy to ciężko się robi.

Źródło: IDI_2

Szkolenia

Fundusze unijne są we Włocławku wykorzystywane także na cele dotyczące rynku pracy – głównie aktywizację bezrobotnych i podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz wspieranie przedsiębiorczości.

Dla mnie było to ciekawe doświadczenie edukacyjne, taki powrót do nauki po wielu latach - przyznaje pani Elżbieta, jedna z uczestniczek bezpłatnego kursu językowego, organizowanego przez Wyższą Szkołę HumanistycznoEkonomiczną w ramach unijnego projektu „Wyższe kwalifikacje gwarancją sukcesu zawodowego osób pracujących regionu”.

Źródło: Nowości: Dziennik Toruński, Szkolenia zwiększają szanse, 16.12.2011.

W celu wspierania przedsiębiorczości w mieście uruchomiono Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości, który regularnie organizuje szkolenia dla przedsiębiorców m.in. z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych. Prasa lokalna i regionalna systematycznie donosi także o innych inicjatywach, np. konferencji Akademia Przedsiębiorcy.

Jak rozmawiać z bankiem? Jak sprawdzić wiarygodność partnerów? - odpowiedzi na takie pytania można będzie uzyskać podczas konferencji pod hasłem „Kapitał i bezpieczeństwo Twojej firmy”. Spotkanie adresowane jest do przedstawicieli małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie Włocławka, zwłaszcza ich właścicieli, dyrektorów, członków zarządów i księgowych.

Źródło: Nowości: Dziennik Toruński, Jak zadbać o swoją firmę, 16.12.2013.

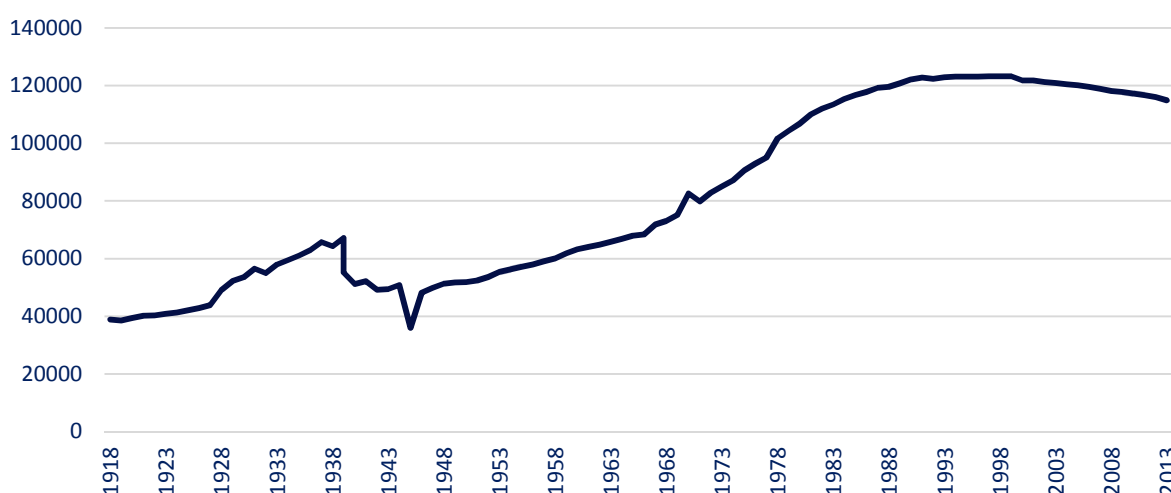
4. Podaż rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego miasta Włocławek

4.1. Demografia

Liczba ludności

Włocławek to jedno z najstarszych miast w Polsce. Pierwsze źródła podające liczbę ludności datowane są na X wiek, kiedy był to duży gród książęcy. Wojny, zwłaszcza najazdy krzyżackie i potop szwedzki znacznie zmniejszyły populację. Istotny wzrost można zauważyć w okresie industrializacji w XIX wieku. Dynamika zmian ludności miasta w XX i XXI wieku została przedstawiona na poniższym wykresie .

Rys. 72 Zmiana liczby ludności miasta Włocławek w XX i XXI wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Staszewski J. (2001). *Włocławek. Dzieje miasta.*; Ginsbert A. (1968). *Włocławek. studium monograficzne*; Bank Danych Lokalnych GUS

Według danych GUS (2013), **Włocławek zamieszkuje 114 885 osób**. Obecnie jest to trzecie pod względem liczby ludności miasto w województwie kujawsko-pomorskim, po Bydgoszczy (359 428 mieszkańców) i Toruniu (203 447 mieszkańców). Kolejnymi ze względu na liczbę mieszkańców miastami województwa kujawsko-pomorskiego są Grudziądz (97 676 mieszkańców) i Inowrocław (75 001 mieszkańców). Pozostałe miasta województwa liczą mniej niż 30 tys. mieszkańców.

Według podziału administracyjnego Włocławka, opracowanego na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, można wyróżnić 9 zamieszkałych jednostek przestrzennych. Ich gęstość zaludnienia jest nierównomierna. W Śródmieściu, Południu, Zazamczu i Wschodzie mieszkaniowym liczba ludności mieści się w zakresie 20-40 tys. mieszkańców, natomiast obszary takie jak Zachód przemysłowy, Wschód przemysłowy czy Rybnica nie mają więcej niż 1000 mieszkańców. Ponadto we wschodniej części miasta znajdują się niezamieszkałe tereny po poligonie wojskowym (Wschód leśny).

Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

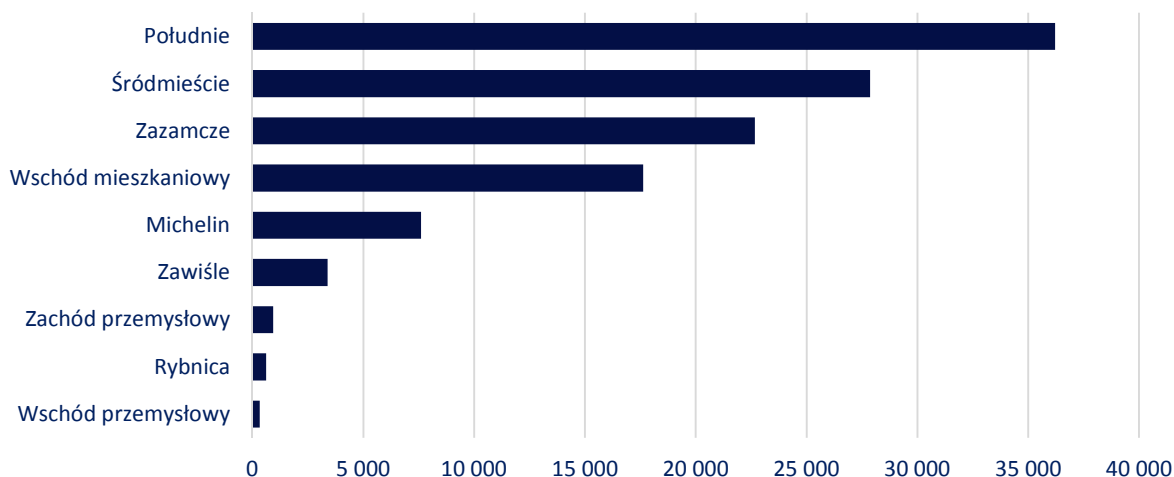

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Rys. 73 Liczba ludności w poszczególnych regionach miasta Włocławek w 2008 roku

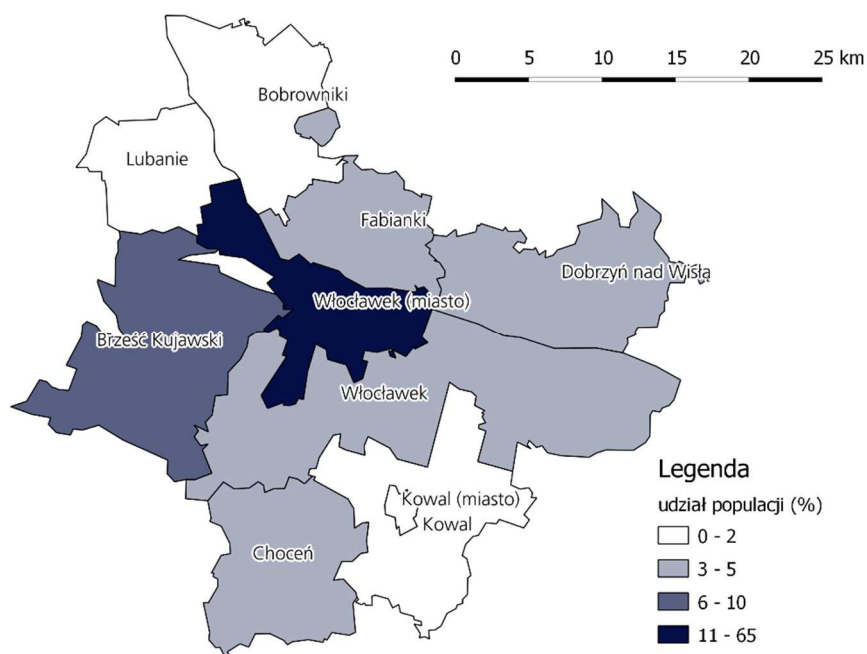

Źródło: Lokalny program rewitalizacji miasta Włocławek na lata 2008-2015

Obszar Funkcjonalny Włocławka liczy 174 380 mieszkańców (GUS, 2013). Stanowi to 0,5% populacji Polski oraz 8,3% populacji województwa. W stosunku do 2007 r. nastąpił spadek liczby ludności o 0,8%. Spadek odnotowano przede wszystkim na obszarze miasta Włocławek. W pozostałych gminach w tym samym okresie nastąpił wzrost o 3,7% (z 57 378 do 59 495 mieszkańców).

Największy udział liczby ludności w obszarze funkcjonalnym ma miasto Włocławek (65,9%). Z pozostałych gmin wartość 10 tys. mieszkańców przekracza jedynie Brześć Kujawski (11 598). Na kolejnych trzech miejscach są gminy Fabianki (9 687), Chocień (8 073) oraz Dobrzyń nad Wisłą (7891). Udział liczby ludności w poszczególnych gminach przedstawia kartogram.

Rys. 74 Udział liczby ludności w poszczególnych gminach w ogóle ludności OF Włocławek w 2013 r.

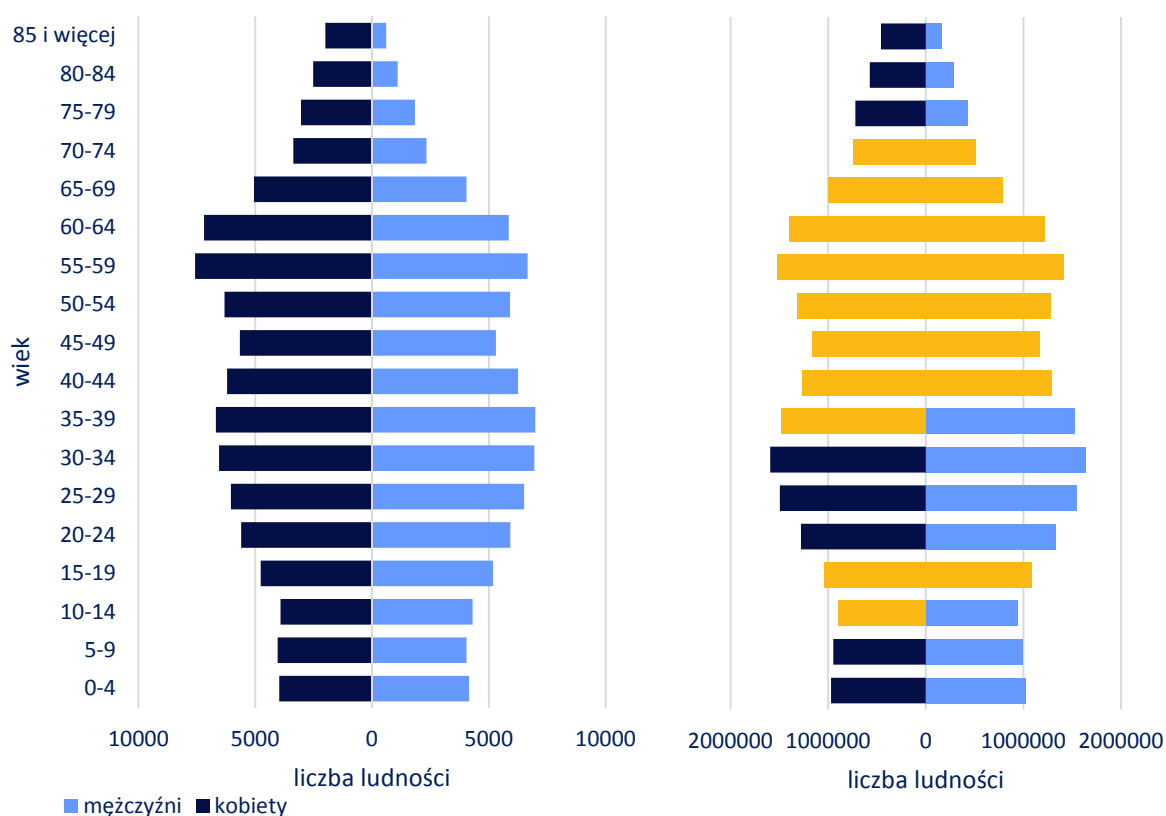

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Struktura płci i wieku na obszarze funkcjonalnym (Rys. 75a) jest zbliżona do struktury w całej Polsce (Rys. 75b). Widoczne są dwa wyższe demograficzne (50- i 35-latkowie) oraz początek trzeciego wyżu. W grupach poniżej 50 lat przeważają mężczyźni natomiast powyżej tej wartości zaczyna przeważać udział kobiet w populacji.

Na wykresie piramidy wieku dla Polski kolorem żółtym zostały zaznaczone grupy w których udział procentowy tej grupy na terenie obszaru funkcjonalnego ma większą wartość niż udział tej grupy w Polsce. Oznacza to, że **na terenie obszaru funkcjonalnego jest więcej osób z przedziału 40-75 lat niż średnio w Polsce oraz rodzi się mniej dzieci niż w kraju**. Niepokojący jest też niski udział w obszarze funkcjonalnym młodych osób (20-35 lat).

Rys. 75 Piramida wieku a) obszaru funkcjonalnego i b) Polski w 2013 r.

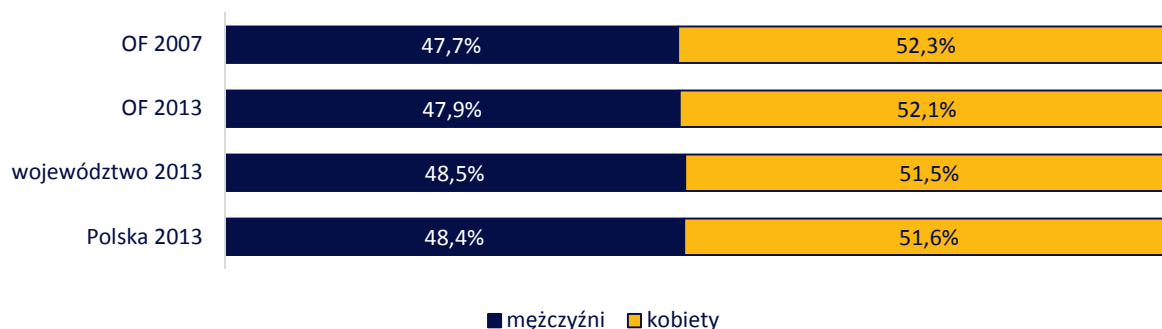

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Struktura płci

Nadwyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn w obszarze funkcjonalnym (1078 kobiet na 1000 mężczyzn) jest nieco większa niż w województwie (1061 kobiet na 1000 mężczyzn) i Polsce (1067 kobiet na 1000 mężczyzn). W latach 2007-2013 nastąpił spadek tej wartości, gdyż w 2007 roku w obszarze funkcjonalnym było 1087 kobiet na 1000 mężczyzn. **W ostatnich sześciu latach ubyło ponad tysiąc kobiet i czterokrotnie mniej mężczyzn.**

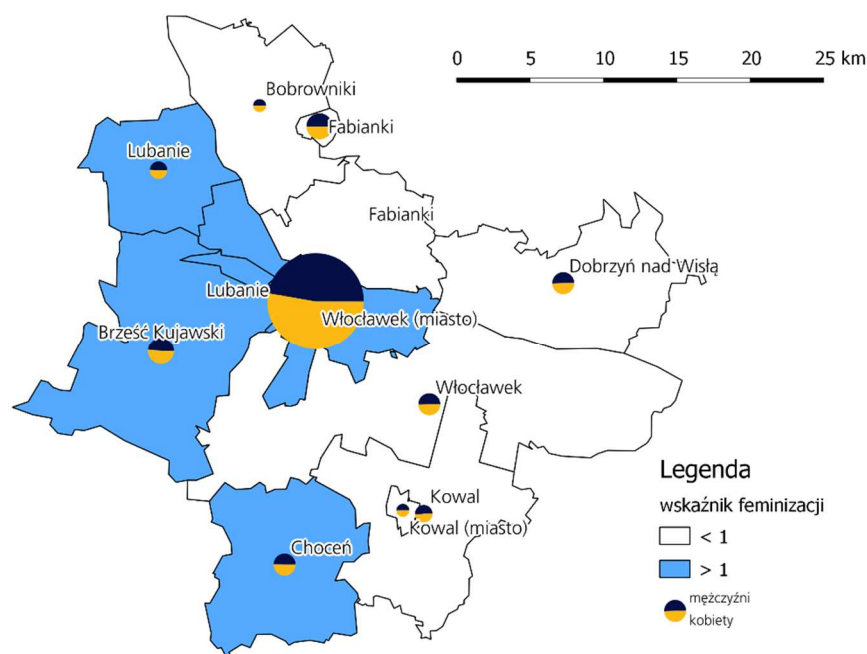
Rys. 76 Struktura ludności według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Największa nadwyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn została stwierdzona w mieście Włocławek (1117 kobiet na 1000 mężczyzn, co w przypadku tej gminy daje o ponad 6000 kobiet więcej). Istotna nadwyżka jest również w gminie Brześć Kujawski (1064 kobiety na 1000 mężczyzn). W sześciu gminach, czyli w ponad połowie, występuje nadwyżka mężczyzn nad liczbą kobiet. Największa jest w gminie wiejskiej Kowal (943 kobiety na 1000 mężczyzn). Zróżnicowanie przestrzenne przedstawia poniższy kartodiagram. Widoczne jest zróżnicowanie przestrzenne, nadwyżka kobiet występuje w zachodniej części obszaru, w gminach o stosunkowo dużej liczbie ludności. Nadwyżka mężczyzn jest spotykana we wschodniej części, gdzie całkowita populacja poszczególnych gmin jest mała.

Rys. 77 Nadwyżka kobiet nad liczbą mężczyzn w OF Włocławek w 2013 r.

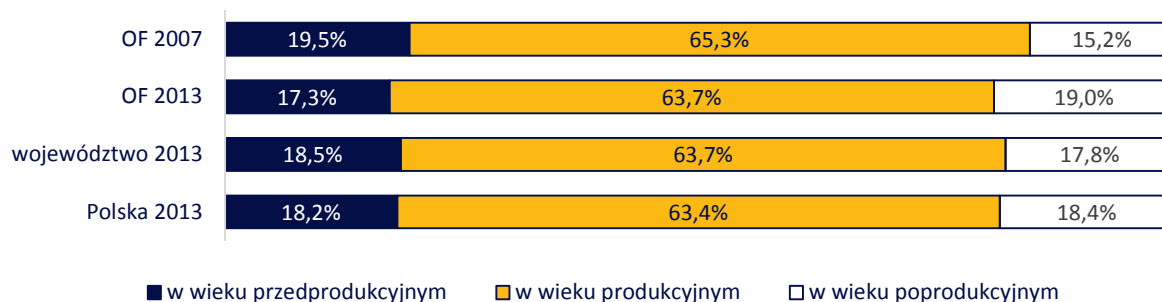
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Struktura wieku

Struktura ludności w Polsce w trzech ekonomicznych grupach wiekowych wynosi odpowiednio 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 63,4% osób w wieku produkcyjnym i 18,4% osób w wieku poprodukcyjnym. Analogicznie wyglądają proporcje na Obszarze Funkcjonalnym.

Względem 2007 r. po ok. 2% zmalały grupy przedprodukcyjna i produkcyjna na korzyść grupy poprodukcyjnej, co wskazuje na **starzenie się społeczeństwa lub/i emigrację młodych**. Nie przekracza to wartości w kraju, jednak dynamika jest niepokojąca.

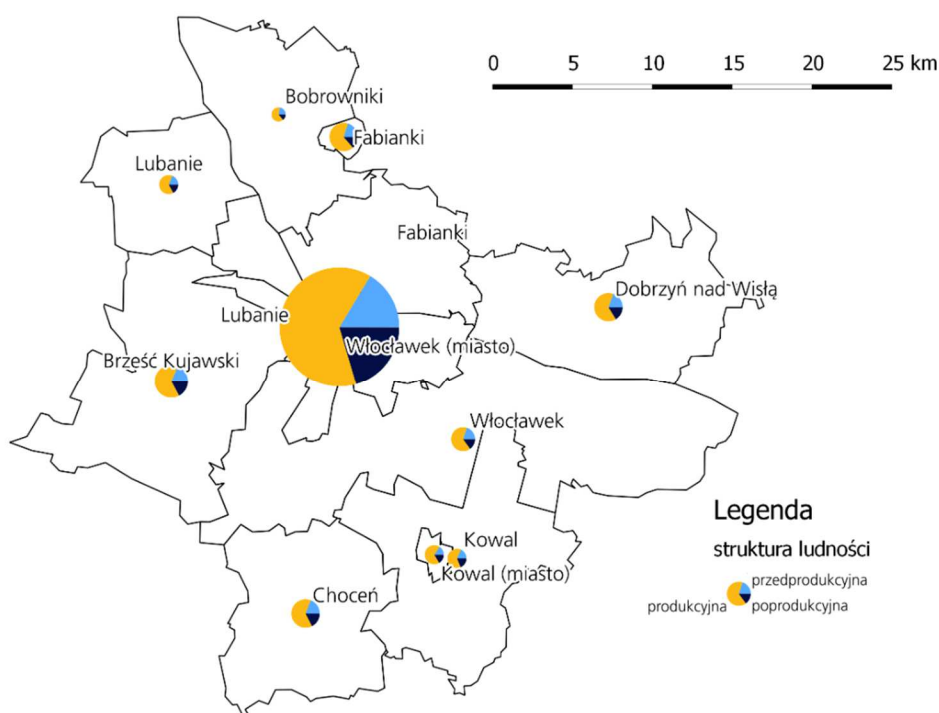
Rys. 78 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W Obszarze Funkcjonalnym, gminy Dobrzyń nad Wisłą, Brześć Kujawski, Chocień, Kowal i Lubanie mają podobną strukturę jak cały kraj. W pozostałych można wyróżnić trzy układy. Pierwszy, jak w mieście Włocławek, wskazuje na większą grupę poprodukcyjną kosztem grupy przedprodukcyjnej. Jest tam największy udział starszych osób (aż 20%). Przeciwnieństwem tego układu jest większa grupa przedprodukcyjna kosztem grupy poprodukcyjnej w gminach Bobrowniki, Fabianki i Włocławek. W Bobrownikach aż 22% mieszkańców stanowi najmłodszą grupę. Trzeci wariant, obserwowany w gminie miejskiej Kowal i Fabiankach, to większy udział grupy produkcyjnej kosztem dwóch pozostałych grup.

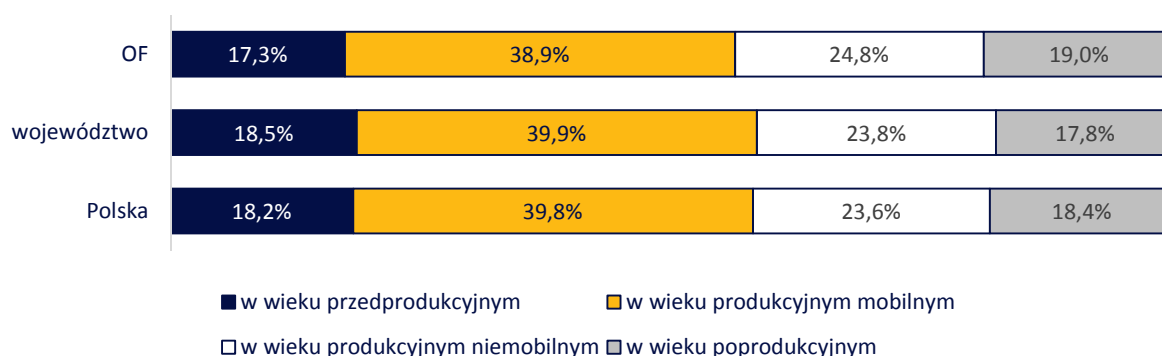
Rys. 79 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Warto również zwrócić uwagę na udział ludności w wieku produkcyjnym mobilnym, czyli między 18 i 44 rokiem życia. W Polsce udział osób w wieku produkcyjnym mobilnym w całej grupie osób w wieku produkcyjnym stanowi 62,8%. Należy zaznaczyć, że w obszarze funkcjonalnym jedynie Bobrowniki mają większy wynik - 65,6%. Pozostałe gminy znajdują się poniżej tej wartości, między 61% - 63%, czyli podobnie jak średnia krajowa. Najniższą wartość odnotowano w gminie Brześć Kujawski, a kolejną w mieście Włocławek. Oznaczać to może, że **osoby o dużej mobilności wyprowadzają się z miasta Włocławek w inne regiony kraju.**

Rys. 80 Struktura potencjalnych zasobów pracy z uwzględnieniem grupy wieku mobilnego w 2013 r.

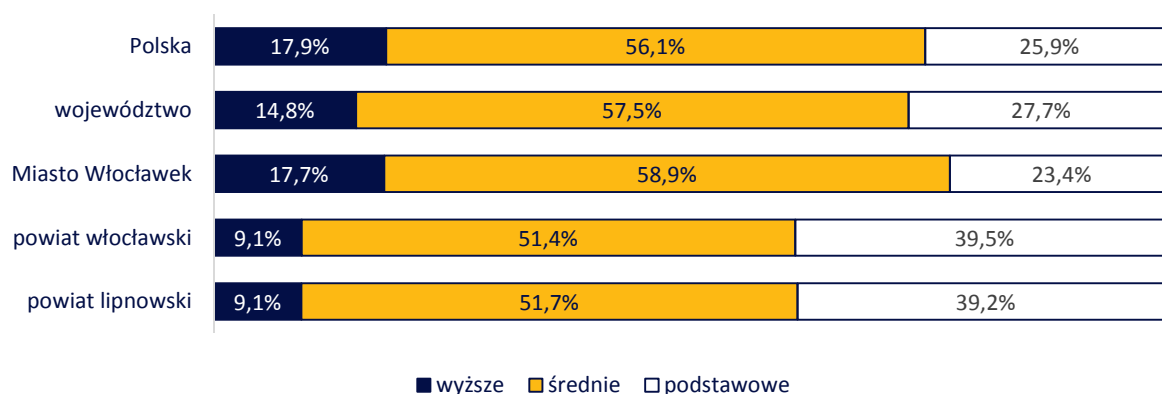

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Struktura wykształcenia

Trzecią cechą opisującą strukturę ludności jest wykształcenie, podzielone na trzy kategorie. Wykształcenie podstawowe (rozumiane jako obowiązkowe) obejmuje osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym oraz bez wykształcenia. Wykształcenie średnie obejmuje szkolnictwo ogólnokształcące, zawodowe i policealne. Wykształcenie wyższe obejmuje ukończenie przynajmniej studiów I stopnia. Z uwagi na braki danych na poziomie gmin zestawienie pokazuje zróżnicowanie struktury wykształcenia na poziomie powiatów. W Polsce udział poszczególnych grup wynosi odpowiednio: wyższe 17,9%, średnie 56,1% i podstawowe 25,9%. W powiatach obszaru funkcjonalnego **podobne proporcje są jedynie w mieście Włocławek** (17,7%, 58,9%, 23,4%). **W powiatach lipnowskim i włocławskim dużo większy jest udział osób z wykształceniem podstawowym** (39,2% i 39,5%), kosztem wykształcenie wyższego (9,1% i 9,1%) i w mniejszym stopniu średniego (51,7% i 51,4%).

Rys. 81 Struktura wykształcenia w podziale na kategorie w 2011 r.

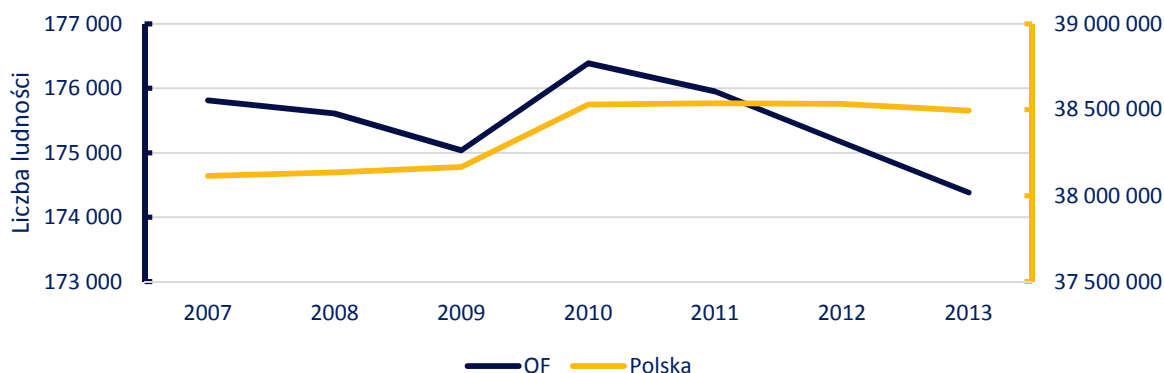

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zmiana liczby ludności

Liczba ludności w obszarze funkcjonalnym w okresie 2007-2013 zmniejszyła się o 1400 osób. Spadek nie miał stałego trendu, w latach 2009-2010 nastąpił nawet chwilowy wzrost do poziomu powyżej 2007 r. W porównaniu z Polską liczba ludności spadła dosyć znacznie, gdyż w kraju liczba ludności w badanym okresie wzrosła o 380 tys. osób, z niewielkim spadkiem w latach 2012-2013. W województwie kujawsko-pomorskim trend zmian był taki sam jak w kraju a wzrost w podanym okresie wyniósł 26 tys. osób.

Rys. 82 Dynamika zmian liczby ludności w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Tendencje demograficzne

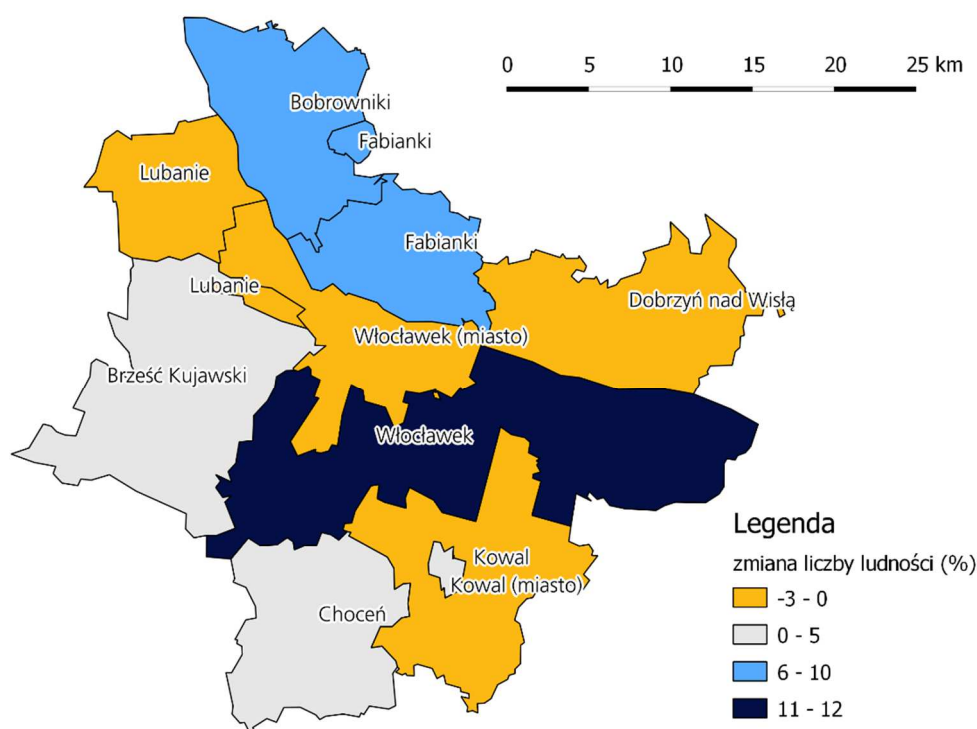
Ogólnopolskie negatywne tendencje demograficzne (spadek przyrostu naturalnego, emigracja) są również odczuwalne we Włocławku. Komentują je głównie lokalne media:

W ostatnich czterech latach liczba mieszkańców Włocławka spadła o ponad 2 tysiące. To efekt nie tylko ujemnego przyrostu naturalnego, ale także migracji. Najwyższy ujemny przyrost naturalny odnotowaliśmy w ubiegłym roku, kiedy to różnica pomiędzy zgonami a narodzinami przekroczyła 200. Jeśli chodzi o migrację, to rekordowy pod tym względem był rok 2007. Wtedy z miasta wyemigrowało aż 662 mieszkańców. W ubiegłym roku także wielu z nas powiedziało Włocławkowi „do widzenia” - miasto opuściło aż 477 mieszkańców, m.in. wyjeżdżając za granicę, ale też przenosząc się do podwłocławskich gmin. I jeszcze jedna tendencja: coraz więcej włocławian jest w wieku poprodukcyjnym, zaś zmniejsza się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym.

Źródło: Mmwłocławek.pl, Włocławianie, ilu nas jest?, 18.12.2012.

W latach 2007-2013 liczba ludności obszaru funkcjonalnego zmalała o 0,8%, jednak, jak zostało już wspomniane na wstępie, trend jest inny, jeżeli nie uwzględni się miasta Włocławek. Na obszarze otaczającym miasto liczba ludności wzrosła o 3,7%. Jest to znacznie więcej niż w Polsce, gdzie wzrost wyniósł 1%, czy w województwie kujawsko-pomorskim (1,3%). Zróżnicowanie przestrzenne jest urozmaicone, w obszarze funkcjonalnym występują zarówno gminy, których liczba ludności wzrosła (gm. Włocławek 11%, Fabianki 8%), jak i takie, w których liczba ludności spadła (Kowal -3%). Kierunek i wielkość zmian w poszczególnych gminach został pokazany na kartogramie.

Rys. 83 Procentowa zmiana liczby ludności w gminach OF Włocławek w 2013 r. względem 2007 r.

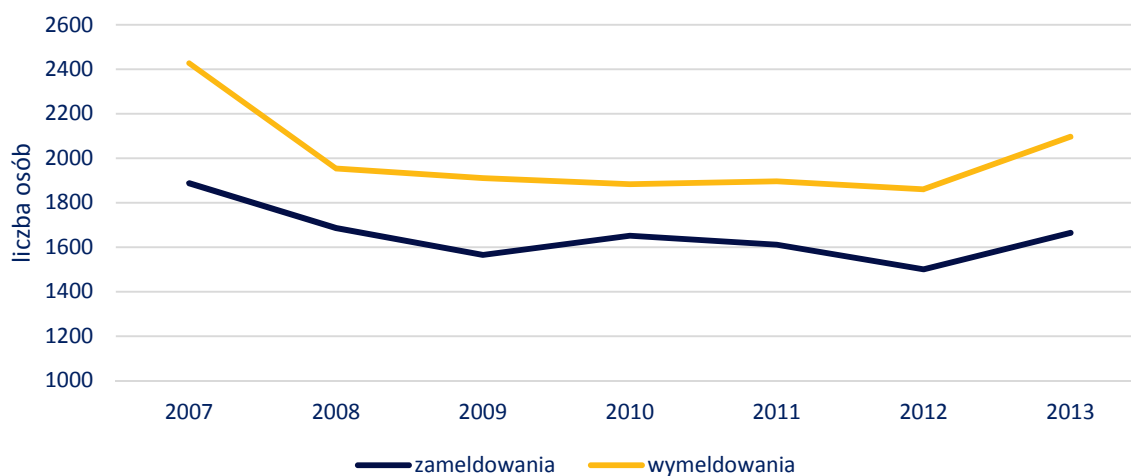

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Migracje

Jeżeli z wartości przyrostu rzeczywistego wyodrębnić migracje, można zauważyć, że liczba zameldowań w latach 2007-2013 zawsze była niższa niż liczba wymeldowań, a różnica pomiędzy wartościami obu cech utrzymywała się na względnie tym samym poziomie. Oznacza to, że saldo migracji w tym okresie nie zmieniało się - było cały czas ujemne (stosunek liczby wymeldowań do zameldowań mieścił się w przedziale 1,1-1,3).

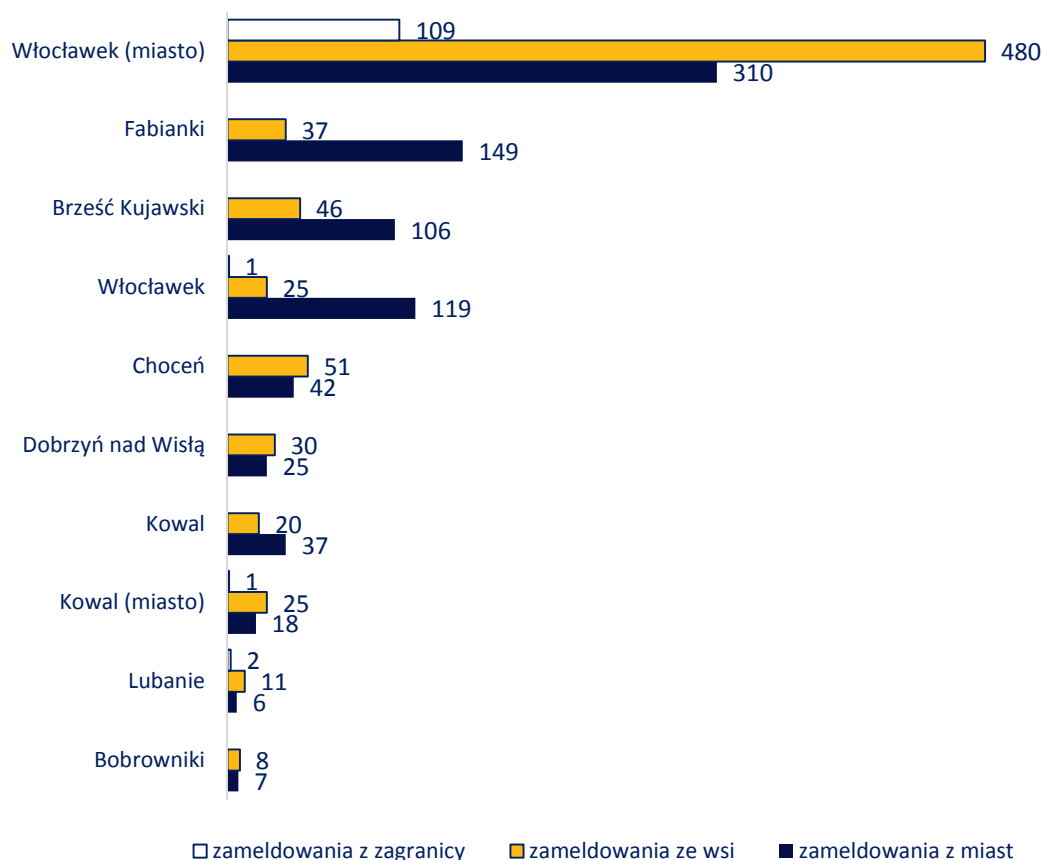
Rys. 84 Saldo migracji stałych w OF Włocławek w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

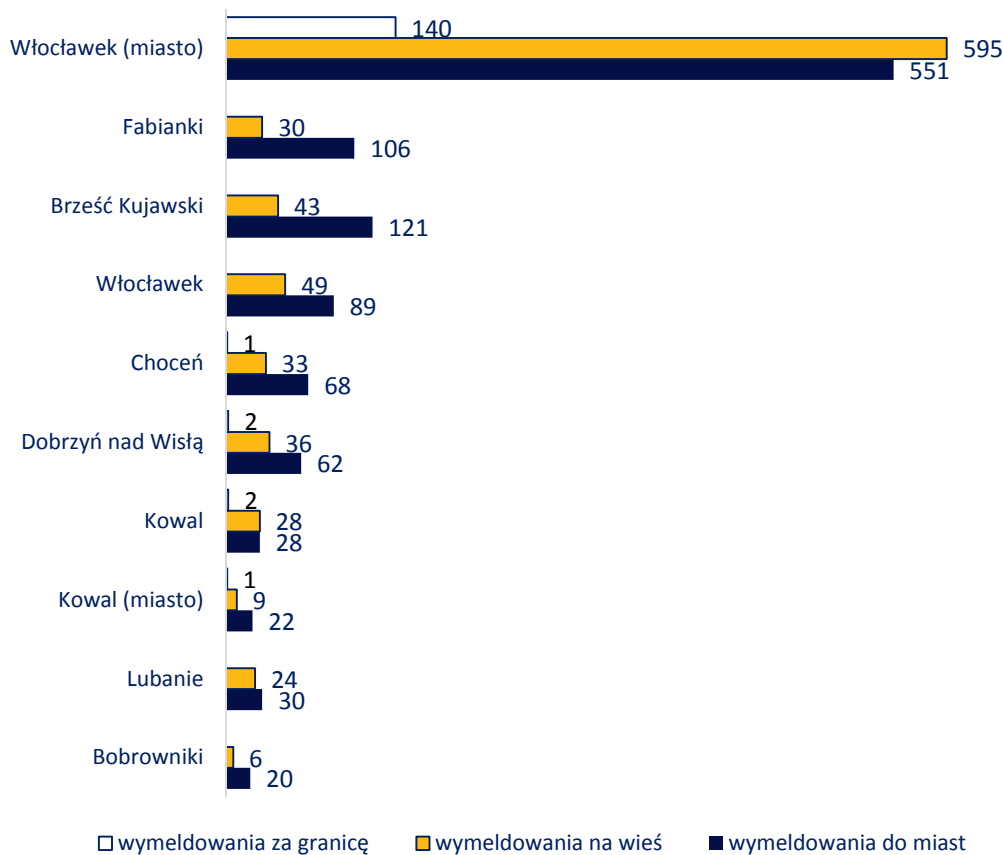
Kolejne dwa wykresy ilustrują kierunki migracji w 2013 r. W przypadku gmin wiejskich największą grupę stanowią zameldowania do miast i wymeldowania z miast. **Przepływ ludności na linii wieś-miasto stanowi przeciętnie 50-70% ruchu migracyjnego.** W mieście Włocławku zarówno w przypadku zameldowań jak i wymeldowań ponad połowę stanowi ruch ze wsi (zameldowania) i do wsi (wymeldowania). Dodatkowo występuje tam również relatywnie spory udział ruchu zagranicznego. W przypadku gmin wiejskich migracje zagraniczne praktycznie nie istnieją, w sześciu gminach nie odnotowano zameldowań z zagranicy, a w pięciu wymeldowań za granicę, w pozostałych gminach były to 1-2 osoby.

Rys. 85 Liczba zameldowań w podziale na zameldowania ze wsi, miasta, zagranicy w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Rys. 86 Liczba wymeldowań w podziale na wymeldowania do wsi, miasta, zagranicą w 2013 r.

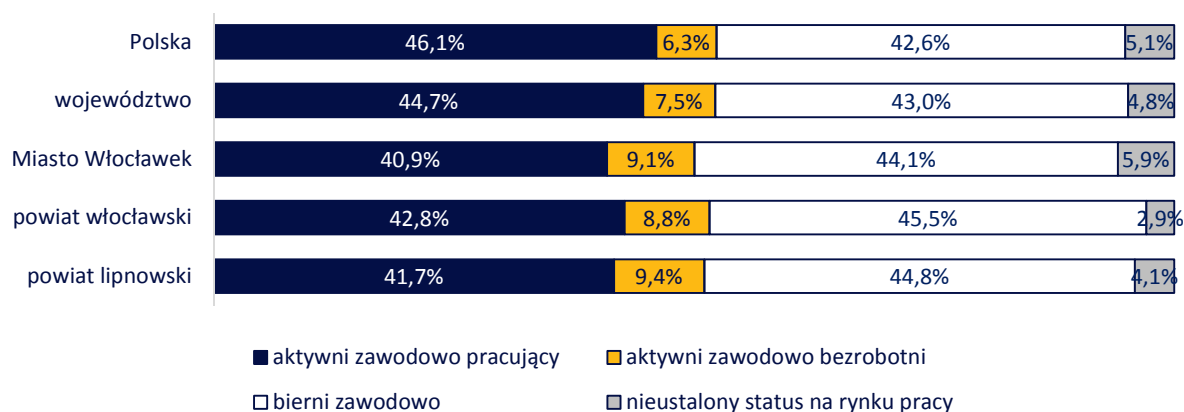
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W żadnej gminie udział salda migracji w liczbie ludności nie przekroczył 1%. Wahał się on od 0,03% w gminie Kowal (ubyła 1 osoba) do 0,75% (ubyło 35 osób) w gminie Lubanie. W wartościach bezwzględnych najwięcej ubyło w mieście Włocławek (387 osób), a następnie w gminie Dobrzyń nad Wisłą (45 osób) i Lubanie (35 osób). Dodatkowo saldo migracji odnotowano jedynie w gminach Fabianki (50 osób), mieście Kowal (12 osób) i gm. Włocławek (7 osób). Nie widać regularności w przestrzennym występowaniu.

Aktywność zawodowa

Analizując **udział osób aktywnych zawodowo w populacji jest on nieco mniejszy niż w Polsce**, kosztem osób biernych zawodowo. W Polsce proporcje wynoszą odpowiednio: 46,1% dla osób pracujących, 6,3% dla bezrobotnych, 42,6% dla biernych zawodowo i 5,1% dla pozostałych. W obszarze funkcjonalnym stosunkowo duży udział mają osoby bezrobotne (od 8,8% w powiecie włocławskim do 9,4% w powiecie lipnowskim) w stosunku do 6,3% w Polsce i 7,5% w województwie. Dzieje się to kosztem osób biernych, które stanowią ok. 45% w gminach obszaru funkcjonalnego. Spośród powiatów wyróżnia się miasto Włocławek, gdzie jest największy odsetek osób z nieustalonym statusem na rynku pracy (5,9%). Jest tam też najmniej osób zaliczanych do pracujących. W Polsce na jednego bezrobotnego przypada siedmiu pracujących. Niepokojące jest, iż w przypadku powiatu włocławskiego co piąty mieszkaniec aktywny zawodowo jest bezrobotny, a w powiecie lipnowskim i mieście Włocławek co czwarty.

Rys. 87 Struktura aktywności zawodowej w podziale na aktywnych i biernych zawodowo w 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

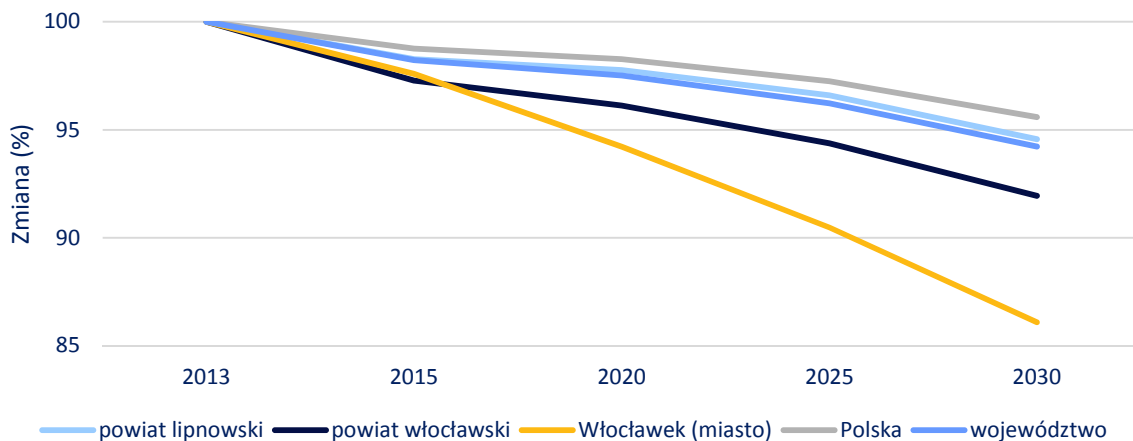
Z obserwacji wygląda, że się ta sytuacja pogorszyła, bo tych osób zarejestrowanych przybyło nam więcej, ale też nie można się sugerować że każdy kto się rejestruje w urzędzie od razu poszukuje pracy. Mówi się o tym że osoby się rejestrują ze względu na ubezpieczenie społeczne, ale też takie poczucie bezpieczeństwa, że jeżeli jestem zarejestrowany, to w razie czego ta rejestracja to ma mi się do czegoś tam przydać. To jest taka furтка bezpieczeństwa.

Źródło: IDI_6

Prognozy demograficzne

Ostatnim omawianym zagadnieniem w tym podrozdziale jest prognoza zmian liczby i struktury ludności do 2030 r. Z uwagi na ograniczoną dostępność danych analizy zostały przeprowadzone na poziomie powiatów. W najbliższym 15-leciu oczekiwane jest zmniejszenie się liczby Polaków o ok. 5% w stosunku do stanu z 2013r. Prognoza (GUS, 2012) wskazuje, że **największy spadek na obszarze funkcjonalnym będzie obejmował miasto Włocławek (14%)**, a następnie powiat włocławski (8%). Powiat lipnowski ma podobną wartość co całe województwo (6%). Do 2015 r. liczba ludności ma maleć dynamicznie, a po tym okresie nieco zwolnić (z wyjątkiem obszaru miejskiego Włocławka, gdzie spadek może przyspieszyć). Patrząc na stan w 2030 r. w Polsce ma być o 1,7 mln osób mniej. Wartości dla powiatów przedstawiają się odpowiednio: powiat lipnowski 3655 osób mniej, powiat włocławski 7011 osób mniej, miasto Włocławek 15 994 osób mniej. Obszar funkcjonalny będzie łącznie odpowiadał za 1,6% spadku liczby ludności w województwie.

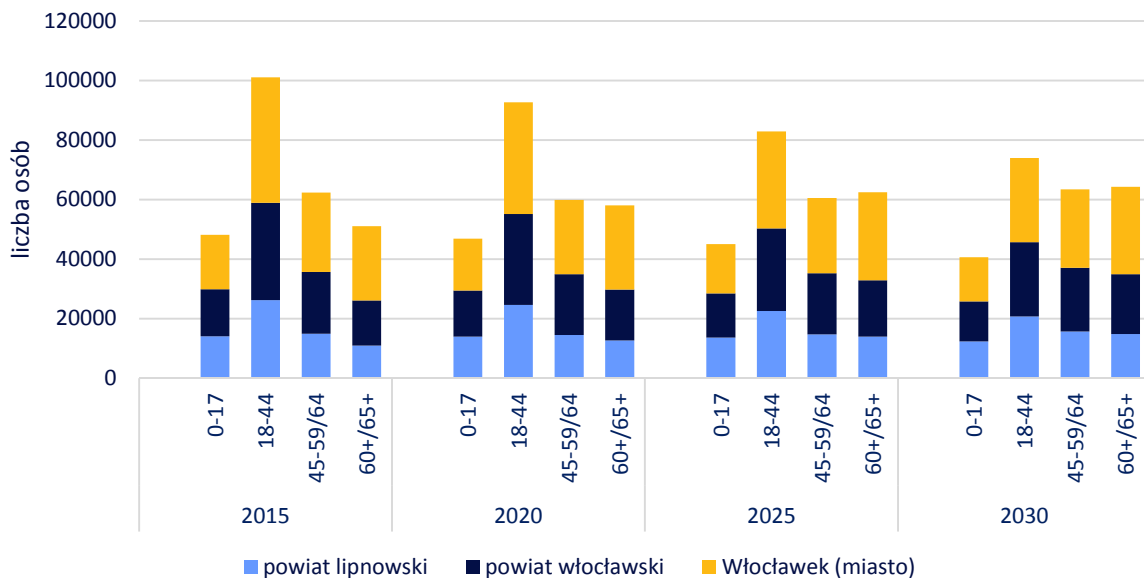
Rys. 88 Prognozowana (2012 r.) zmiana liczby ludności w latach 2015, 2020, 2025, 2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Analizując ekonomiczną strukturę wieku **największy prognozowany spadek dotyczy przedziału grupy w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44)**. Spadek populacji w tej grupie wyniesie ok. 20%, czyli ponad 25 tys. osób. Największy udział będzie miało w tym miasto Włocławek (14 tys. osób). Jak już zostało wspomniane wcześniej, szacowany jest wzrost grupy poprodukcyjnej, zwłaszcza w powiatach ziemskich. Ponieważ spodziewane jest zmniejszenie dzietności, udział grupy przedprodukcyjnej również będzie mały. Oczekiwane proporcje grup wynoszą 17% dla grupy przedprodukcyjnej, 57% dla grupy produkcyjnej (31% dla grupy mobilnej) oraz 26% dla grupy poprodukcyjnej. Poprzez istotnie większy spadek liczby ludności w mieście Włocławek należy spodziewać się wyrównywania proporcji między powiatami.

Rys. 89 Prognoza (2012 r.) ludności według podziału na funkcjonalne grupy wieku

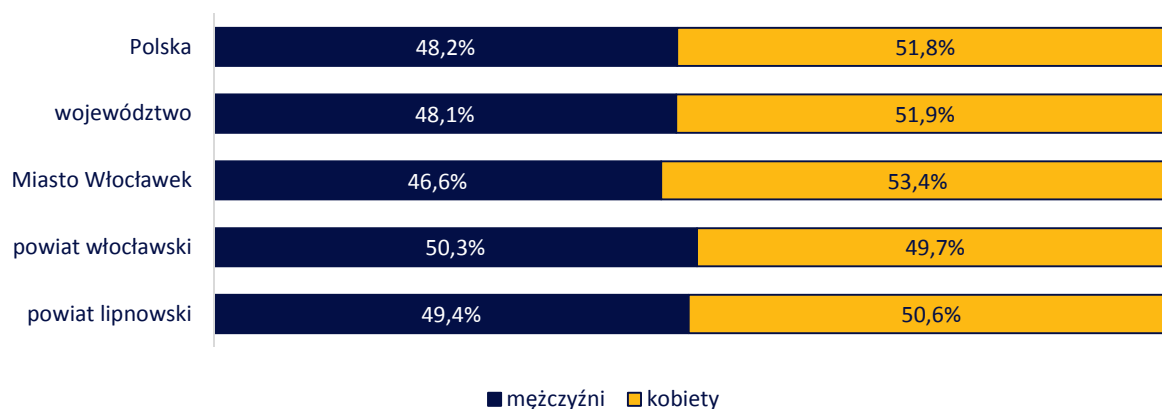

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Obserwowana obecnie nadwyżka kobiet będzie systematycznie maleć, jednak do 2030 r., będzie ona wciąż zauważalna. Szacuje się, że w 2030 r. będzie nieco więcej kobiet w stosunku do mężczyzn (1078 kobiet na 1000 mężczyzn). Nadwyżka kobiet będzie największa w mieście Włocławek i wyniesie 1147

kobiet na 1000 mężczyzn. W powiecie włocławskim szacowane jest 988 kobiet na 1000 mężczyzn. Proporcje te odpowiadają stanowi z 2013r., omówionemu powyżej.

Rys. 90 Prognoza (2012 r.) struktury ludności w 2030 r. w podziale na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

4.2. Charakterystyka uczniów i studentów

Wybory edukacyjne młodzieży

W 2012 r. szkoły ponadgimnazjalne (licea ogólnokształcące i profilowane, technika i szkoły zawodowe) znajdowały się w 5 gminach OF Włocławek – Brześciu Kujawskim (technikum i szkoła zawodowa), Choceniu (liceum ogólnokształcące i szkoła zawodowa), Dobrzyniu nad Wisłą (technikum), mieście Kowal (liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła zawodowa) i mieście Włocławek (8 liceów ogólnokształcących, 2 licea profilowane, 6 techników, 7 szkół zawodowych).

Do wskazanych szkół w 2012 r. uczęszczały 7763 osoby z czego prawie 90% uczyło się we Włocławku. W pozostałych gminach było od 158 uczniów w przypadku Brześcia Kujawskiego do 269 w przypadku miasta Kowal, co stanowiło odpowiednio 2% i 3,5% wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych w analizowanym obszarze.

Rys. 91 Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w gminach OF Włocławek w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Licea ogólnokształcące znajdowały się w Choceniu, Kowalu i Włocławku, liceum profilowane – we Włocławku, technika – w Brześciu Kujawskim, Dobrzyniu nad Wisłą, Kowalu i Włocławku, szkoły zawodowe – w Brześciu Kujawskim, Choceniu, Kowalu i Włocławku.

Dzieciaki wybierają sobie szkoły najbliżej siebie. I jak wiadomo, jak rodzic miał z czymś do czynienia, np. mechanik samochodowy, to dzieciak też tak będzie. I rodzice nie chcą puszczać dzieci dalej gdzieś. **Chcą by były tu najbliżej, nieważne jaką szkołę skończą, byle by były blisko.** Tylko wszystko blisko, nieważne na jakim to jest poziomie.

Źródło: IDI_2

R: Często, to wszystko wynika z tego że wybiera piętnastolatek, który nie jest dojrzały do podejmowania takiej decyzji. **Duży procent piętnastolatków nie ma do końca ukształtowanych zainteresowań - on nie wie czego chce w życiu, a musi dokonać właściwego wyboru, który rzutuje później na jego całe życie.**

M: Na jakiej podstawie dokonują tych wyborów?

R: Na podstawie koleżanek, kolegów, ambicji rodziców oraz oferty którą ma do wyboru.

M: Procentowo jak to według Pani wygląda? Świadoma decyzja kontra decyzja nieświadoma?

R: O taka w pełni świadoma może jakieś 10 %.

M: A pozostałe 90%?

R: A pozostałe no to tak wydaje mi się, lepiej czuje się z takiego przedmiotu, no to może taki kierunek, jestem bardziej humanista to może taki. **Brak rzetelnego i fachowego doradztwa zawodowego w szkołach.** Bo nie ma w szkołach doradcy zawodowego generalnie.

Źródło: IDI_1

Najliczniejszą grupę w 2012 r. stanowili uczniowie techników. Uczęszczało do nich 3 335 osób, czyli 43% uczniów. Podobna liczba osób (3 131, czyli 40,3%) uczyła się w liceach ogólnokształcących. Na trzecim miejscu pod względem liczebności znajdowały się szkoły zawodowe – uczyło się w nich 1 021 uczniów, czyli 13,1%. Najmniej osób uczęszczało do liceów profilowanych – 276, czyli 3,5%.

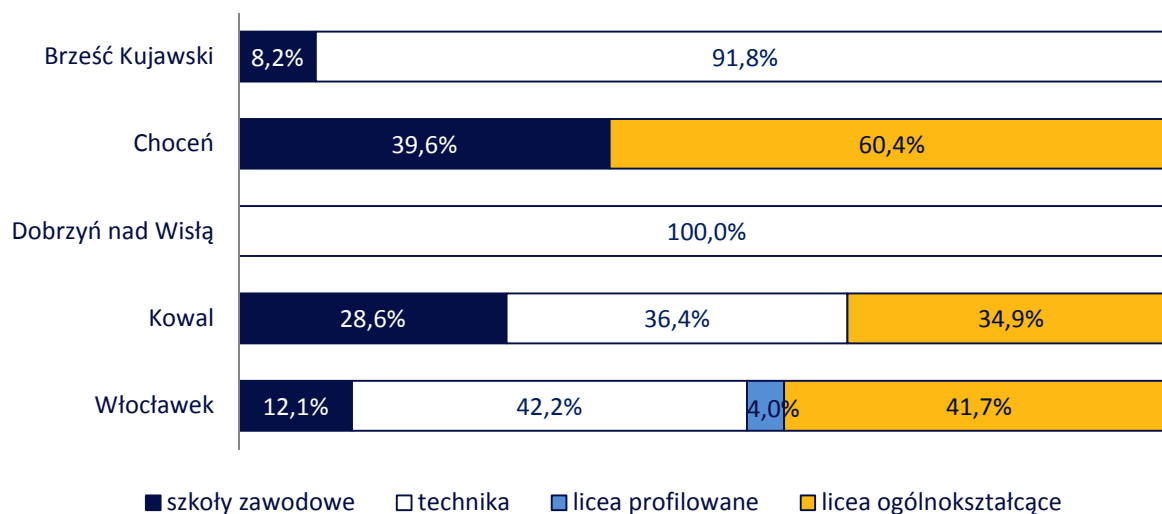

Był taki moment w rozwoju szkolnictwa i takie trendy w Polsce gdzie szkolnictwo zawodowe zamierało. Stawiało się na wykształcenie ogólne. Były założenia że 80 % młodzieży ma skończyć szkoły, które są ogólnokształcące, a tylko 20% zawodowe i to spowodowało że był taki okres w kraju i we Włocławku gdzie likwidowano szkoły zawodowe. **Na szczęście od kilku lat ten trend się zmienił i teraz szkoły zawodowe są traktowane jak szkoły pozytywnego wyboru, i robi się, zaczyna robić się rzeczywiście dużo żeby sytuację upadku tych szkół zmienić.** Szkoły zawodowe są teraz uznawane jako szkoły pozytywnego wyboru. To znaczy że **zawód, fach w ręku zaczyna się w Polsce liczyć a nie wykształcenie ogólnokształcące, po którym nie ma pracy.**

Źródło: IDI_1

Jak zostało zauważone powyżej 90% uczniów OF Włocławek uczyło się we Włocławku. Nie oznacza to braku uczniów w pozostałych gminach, a jedynie fakt koncentracji szkół ponadgimnazjalnych we Włocławku, z których korzystają uczniowie sąsiadujących gmin. Strukturę uczniów szkół znajdujących się w poszczególnych gminach prezentuje poniższy wykres.

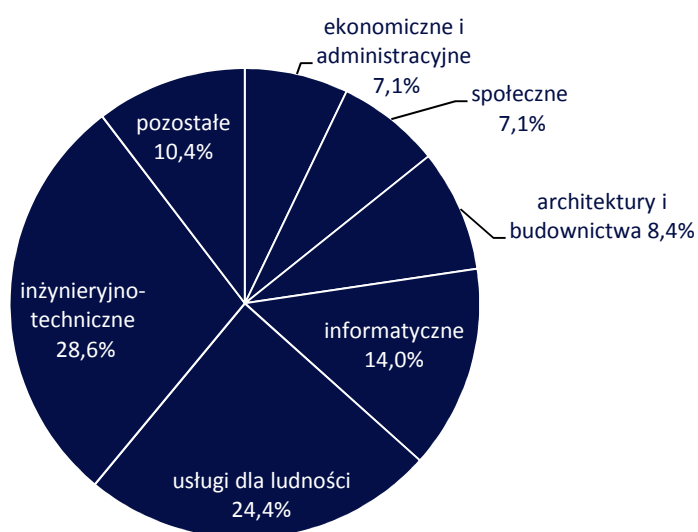
Rys. 92 Struktura uczniów w gminach OF Włocławek w 2012 r. w podziale na typ szkół

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W 2012 r. uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych OF Włocławek kształcili się w 13 kierunkach. Najwięcej z nich wybierało kierunki inżynieryjno-techniczne – 28,6% uczniów. Popularne były także kierunki związane z usługami dla ludności (do usług należą m.in. turystyka, rekreacja, kosmetologia, sport), w których kształciło się blisko 25% uczniów. Na trzecim miejscu pod względem liczby uczniów znajdował się profil informatyczny – wybierało go 14% młodzieży. Najmniej osób decydowało się na naukę w zakresie kierunków zaliczonych do kategorii pozostałych. Były to: kierunki rolnicze, leśne i rybactwa (3,6%), opieka społeczna (3,4%), ochrona środowiska (1,4%), kierunki artystyczne (1,3%), kierunki fizyczne, np. chemia, geografia (0,3%), usługi transportowe (0,2%), produkcja i przetwórstwo (0,1%).

Rys. 93 Struktura kierunków kształcenia w technikach i szkołach zawodowych w OF Włocławek w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Oferta szkół ponadgimnazjalnych jest zdecydowanie za wąska, powtarzalna, co roku mamy te same kierunki. Jakies pojedyncze tylko są sytuacje gdzie np. w tym roku zespół szkół budowlanych otworzył klasę na potrzeby jednej z firm budowlanych, tak o takim kierunku. W zeszłym roku wiem, że była otworzona klasa na potrzeby Koła przygotowująca ewidentnie do konkretnego zawodu. Ale to mówię, to są pojedyncze klasy zawodowe, natomiast pozostałe kierunki to są te same powtarzające się każdego roku te, na które Włocławek jest przygotowany, gdzie ma bazę do przygotowania zawodowego i to się przez tyle lat powiela.

Źródło: IDI_1

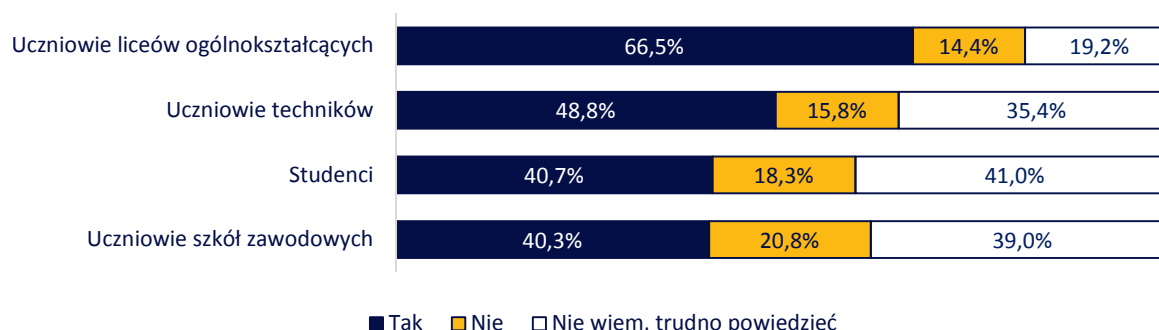
W 2013 r. we Włocławku na uczelniach wyższych studiowało 3 255 osób. W mieście działało 5 uczelni: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, Wyższa Szkoła Techniczna oraz oddziały zamiejscowe – Wyższa Szkoła Informatyki w Łodzi i Wyższe Seminarium Duchowne (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).

Aktywność w zakresie kształcenia pozaszkolnego

Aktywność młodzieży w zakresie kształcenia pozaszkolnego została opisana na podstawie wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów i studentów OF Włocławek. **Udziałem w zajęciach dodatkowych zainteresowanych było 47,2% ankietowanych.** Zajęcia pozaszkolne cieszyły się największym zainteresowaniem wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 66,5% z nich chciałoby uczestniczyć w tego typu aktywności. Chęć udziału w zajęciach deklarowała także blisko połowa uczniów techników (48,8%). W przypadku osób uczęszczających do szkół zawodowych oraz studentów odsetek ten wynosił ok. 40%. Respondenci, którzy nie byli zainteresowani kształceniem pozaszkolnym jako powody swojego stanowiska wymieniali brak czasu i brak chęci. Wskazywali także na nieciekawą i niedopasowaną do potrzeb ofertę zajęć, ich niski poziom oraz wysoki koszt. Warto również zwrócić uwagę, że znaczący odsetek, w szczególności uczniów techników, szkół zawodowych oraz studentów, nie potrafił sprecyzować swojej odpowiedzi w tej kwestii, co sugerować może brak refleksji na powyższy temat.

Rys. 94 Czy jesteś zainteresowany zajęciami pozaszkolnymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolicach?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Żeby młodzież w gimnazjum miała jakieś zainteresowania. Bo jak ja się go pytam o zainteresowania oprócz gier komputerowych, bardzo trudno. Jednostki się zdarzają, że ktoś się czymś interesuje. Nie ma takiej rzeczy, na której moglibyśmy się oprzeć żeby coś mu tam doradzić. Np. we Francji - tam od szkoły podstawowej jest doradztwo zawodowe i tak naprawdę jak kończy gimnazjum to nie decyduje on sam. Tam jest

komisja złożona z doradcy, psychologa, rodziców, nauczycieli i już jest dla niego przygotowywany profil, w jakim powinien się uczyć. On oczywiście może się nie zgodzić, ale te wszystkie rzeczy są tak spójne że wybór jest znacznie prostszy, a u nas wszystko tu kuleje.

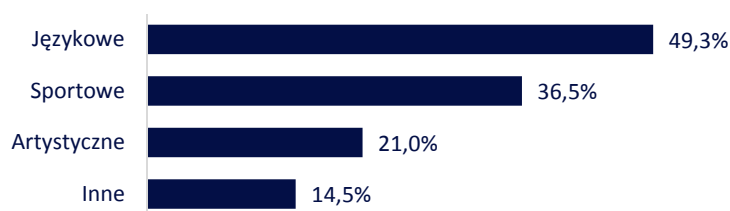
Źródło: IDI_2

Zgodnie z wynikami badań, **prawie połowa uczniów i studentów należących do grupy deklarującej chęć uczestnictwa w aktywnościach pozaszkolnych zainteresowana była zajęciami językowymi**. Popularne były również zajęcia sportowe – udział w nich chcieliby wziąć 36,5% respondentów. W przypadku zajęć artystycznych tylko 21% ankietowanych deklarowało chęć uczestnictwa. Na inne aktywności wskazywało 14,5% uczniów. Przebadana młodzież ponadgimnazjalna wśród zajęć, które nie należą do trzech głównych kategorii wymieniała te związane z gastronomią oraz chemią i biologią, rzadziej zajęcia techniczne (informatykę, elektrykę i mechanikę). Ankietowani studenci natomiast jako inne wskazywali przede wszystkim zajęcia o tematyce ekonomicznej, administracyjnej i rachunkowej. Warto zaznaczyć, że **między młodzieżą ponadgimnazjalną a studentami występowała istotna różnica w przypadku zainteresowania zajęciami językowymi**. Wśród studentów odsetek osób chcących kształcić się w tym zakresie wynosił 63,1%, a wśród uczniów – 42,3%.

Rys. 95 Jakimi zajęciami pozaszkolnymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolicach jesteś zainteresowany?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział wskazań rodzaju zajęć wśród uczniów i studentów zainteresowanych uczestnictwem w zajęciach)

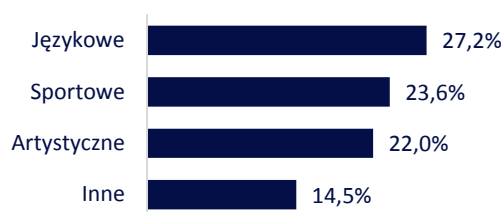
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Zdecydowana większość badanych uczniów i studentów oceniała dostępność poszczególnych zajęć pozaszkolnych jako małą lub średnią. Najlepiej pod tym względem prezentowały się zajęcia językowe – 27,2% ankietowanych uważało, że są dobrze dostępne. Należy jednak podkreślić, że w przypadku tej grupy zajęć jest to wartość niezadowalająca – biorąc pod uwagę duże zainteresowanie nauką języków. Dostęp do zajęć sportowych i artystycznych był oceniany pozytywnie przez odpowiednio 23,6% i 22% respondentów. Aktywności należące do grupy innych charakteryzowały się dużą lub bardzo dużą dostępnością według 14,5% uczniów i studentów.

Rys. 96 Proszę oszacować dostępność zajęć pozaszkolnych we Włocławku i/lub jego okolicach

Na skali od 0 do 5, proszę oszacować dostępność zajęć pozaszkolnych we Włocławku i/lub jego okolicach, gdzie 0 oznacza brak dostępności; 5 oznacza bardzo dużą dostępność.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów zainteresowanych uczestnictwem w zajęciach)

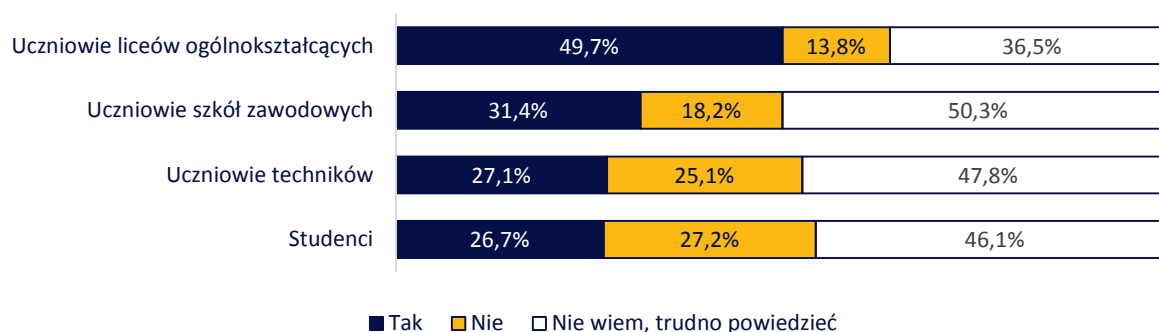

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

W ciągu 3 ostatnich lat w zajęciach pozaszkolnych uczestniczyło 31,4% przebadanych uczniów i studentów z OF Włocławek. Biorąc pod uwagę fakt, że prawie połowa uczniów i studentów była zainteresowana udziałem w zajęciach, warto zwrócić uwagę na powody nieuczestniczenia w nich. Obok braku czasu i potrzeby respondenci wymieniali brak odpowiedniej oferty i informacji na jej temat, wysokie koszty zajęć oraz ich małą dostępność. **Największy odsetek respondentów, którzy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyli w zajęciach pozaszkolnych występował wśród licealistów – prawie połowa z nich brała udział w tego typu aktywnościach.** Na drugim miejscu znajdowali się uczniowie szkół zawodowych – 31,4% z nich uczęszczało na zajęcia. Najmniej aktywni byli uczniowie techników i studenci – z oferty kształcenia pozaszkolnego skorzystało odpowiednio 27,1% i 26,7% ankietowanych. Warto przy tym zwrócić uwagę na znaczący udział respondentów niepotrafiących zadeklarować swojego udziału w zajęciach pozaszkolnych, co może być efektem trudności w zaklasyfikowaniu przykładowo korepetycji jako zajęć dodatkowych.

Rys. 97 Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyłeś/uczestniczyłaś w zajęciach pozaszkolnych?

(udział wskazań odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

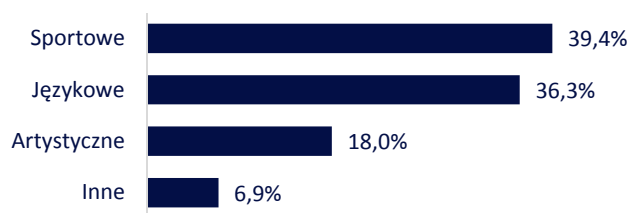
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

W ciągu 3 ostatnich lat najwięcej respondentów uczestniczyło w zajęciach sportowych – 39,4%. Podobny odsetek uczniów i studentów (36,3%) kształcił się w zakresie języków obcych. Na zajęcia artystyczne uczęszczało tylko 18% osób, a inne aktywności wybierało 6,9% uczniów i studentów. Aktywności należące do grupy innych dotyczyły głównie młodzieży ponadgimnazjalnej i były związane przede wszystkim z naukami ścisłymi: biologią, chemią i matematyką, rzadziej były to zajęcia zawodowe. Deklarowane odpowiedzi wskazują, że między młodzieżą ponadgimnazjalną a studentami występowała istotna różnica w przypadku uczestniczenia w zajęciach językowych. Wśród ankietowanych studentów odsetek osób kształcących się w tym zakresie wynosił 51,4%, a wśród badanych uczniów – 28,8%. Uczniowie częściej niż studenci wybierali zajęcia artystyczne i sportowe.

Rys. 98 W jakich zajęciach pozaszkolnych w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyłeś/uczestniczyłaś?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział wskazań rodzaju zajęć wśród uczniów i studentów, którzy w ciągu 3 ostatnich lat uczestniczyli w zajęciach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Gdyby nasza młodzież, kończyła zasadniczą szkołę zawodową i znała języki miałyby szanse na pracę w Europie. My mamy teraz taką ofertę z firmy toruńskiej i oni zatrudniają do pracy w Holandii, ale przeważnie chcą ze znajomością języka. Bardzo dużo młodych osób przychodzi, ale nie znają języka. I tu **powinien być bardzo duży nacisk na to by młodzież uczyła się języków.** Bo my mamy takie pokolenie, powiem 40 – 50 latków, którzy są bardzo dobrymi fachowcami, ale co z tego kiedy oni nie potrafią języka i jest im trudno. A takiemu młodemu człowiekowi zaraz po szkole jest łatwiej, więc na to trzeba kłaść nacisk. Żeby mieli łatwiej na rynku pracy, żeby po prostu mogli się porozumieć. **Czasami jest tak, że w zawodówce to on nie musi umieć, jest na takiej zasadzie. A można być bardzo dobrym fachowcem, mieć świetny zawód, który u nas w Polsce się nie przydaje a w Europie nie mamy szansy bo nie umiemy się porozumieć z brygadystą.** Zwłaszcza w tych kwestiach zawodowych, nie tam takiego uczenia ogólnego języka. Tylko w tych kwestiach zawodowych żeby wiedział murarz, żeby podać zaprawę. Myślę, że wtedy nasi młodzi ludzie mieli by sporo szans, wielu jest takich którzy wybrali zawód świadomie, ale nie umieją języka i wtedy dostajemy gdzieś w Europie płatną pracę ale na niskich płacach.

Źródło: IDI_2

Przeprowadzone badania wskazują, że zdecydowana większość uczniów i studentów uczestniczących w zajęciach (63,3%) oceniała je jako przydatne lub bardzo przydatne. Prawie 67% ankietowanych uczestniczących w zajęciach artystycznych uznała je za użyteczne. Podobny odsetek młodzieży i studentów wyraził pozytywną opinię o zajęciach językowych. Trochę mniej – 63,6% respondentów było zadowolonych z zajęć należących do grupy innych. Najmniej zadowolonych osób było pośród uczestników zajęć sportowych – ich użyteczność zauważyło 59,2% ankietowanych.

Rys. 99 Proszę ocenić użyteczność zajęć pozaszkolnych, w których brałeś/aś udział?

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić użyteczność zajęć pozaszkolnych, w których brałeś/aś udział, gdzie 0 oznacza bezużyteczne; 5 oznacza bardzo przydatne.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów, którzy w ciągu 3 ostatnich lat uczestniczyli w zajęciach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Ocena jakości kształcenia

W 2012 r. egzamin maturalny zdawali uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych (zawodowych i liceach ogólnokształcących) w 5 gminach (Brześć Kujawski, Chocień, Dobrzyń nad Wisłą, miasto Kowal, miasto Włocławek). **Średnia zdawalność w OF Włocławek wyniosła 79,5% i była niższa od średniej dla województwa i Polski, które wynosiły odpowiednio 83% i 82,3%.**

Średnia zdawalność w szkołach zawodowych wyniosła 64,1% i była niższa niż wartość wskaźnika dla województwa i Polski, który był równy odpowiednio 74,7% i 74,6%. Najwyższą zdawalnością charakteryzowało się miasto Kowal – odsetek osób, które zdały maturę był wyższy od średniej dla regionu i kraju i wyniósł 77,8%. Najniższą wartość wskaźnika wystąpiła natomiast w gminach Dobrzyń nad Wisłą i Brześć Kujawski – w obu przypadkach tylko połowa uczniów zdała egzamin maturalny. We

wskazanych gminach do egzaminu podeszło łącznie 68 osób. We Włocławku było to 759 osób – zdawalność wyniosła 65%, a w pozostałych gminach łącznie 54,4%. Należy zaznaczyć, że **93% osób, które zdały maturę ukończyło szkołę we Włocławku.**

Średnia zdawalność w liceach ogólnokształcących wyniosła 91% – była na podobnym poziomie jak w województwie i nieco wyższa niż w Polsce, gdzie wartość wskaźnika wyniosła odpowiednio 91,2% i 90%. Najwyższą zdawalnością charakteryzowało się miasto Kowal – wszyscy uczniowie zdali maturę. Najniższa wartość wskaźnika wystąpiła natomiast w gminie Chocień i wyniosła 58,3%. We wskazanych gminach do egzaminu podeszło łącznie 14 osób – jest to związane z małą liczbą uczniów w klasach trzecich liceów w Kowalu i Choceniu oraz profilem nauczania. W przypadku obu szkół funkcjonują klasy o profilu mundurowym – można więc zakładać, że część uczniów planuje karierę wojskową, do rozpoczęcia której nie jest potrzebne świadectwo dojrzałości. We Włocławku maturę pisało 1095 osób – egzamin zdało 91,3% z nich, a w pozostałych gminach łącznie 64,3%. Należy podkreślić, że **99,1%, osób które zdały maturę ukończyło szkołę we Włocławku.**

Pięć liceów ogólnokształcących z OF Włocławek znalazło się w rankingu portalu edukacyjnego Perspektywy – są to placówki działające we Włocławku. Szkoły zostały ocenione na podstawie czterech kryteriów, do których należą: sukcesy w olimpiadach, wyniki matury z przedmiotów obowiązkowych, wyniki matury z przedmiotów dodatkowych oraz opinia o uczniach szkoły wyrażona przez kadre akademicką.

Tabela 11 Licea ogólnokształcące z OF Włocławek w rankingu portalu edukacyjnego Perspektywy

Liceum	Miejsce w rankingu krajowym	Miejsce w rankingu wojewódzkim	Liczba punktów
I Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Kujawskiej	127	6	49,38
III Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej	270	11	43,58
II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika	500+	22	38,27
Publiczne LO im. ks. Jana Długosza	500+	26	37,43
IV Liceum Ogólnokształcące	500+	45	32,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.perspektywy.pl/portal/>

Jedna ze szkół znalazła się w drugiej setce najlepszych polskich liceów, z wynikiem 49,38 punktów na 100, kolejna – w trzeciej setce, z wynikiem 43,58 punktów. Pozostałe trzy szkoły znajdują się poza grupą 500 najlepszych placówek ogólnokształcących. W skali województwa kujawsko-pomorskiego jedno liceum zajmuje miejsce w pierwszej dziesiątce, kolejne znajduje się na 11 pozycji, pozostałe trzy – na 22, 26 i 45 miejscu.

W rankingach portalu Perspektywy ujęte zostały także uczelnie wyższe znajdujące się w OF Włocławek. Zostały one ocenione pod kątem następujących kryteriów: prestiż, warunki studiowania, siła naukowa, innowacyjność, umiędzynarodowienie. W rankingu Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych znalazła się **Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku**. Uplasowała się na 23 miejscu na 29 szkół i uzyskała 51,75 punktów na 100 możliwych. W Rankingu niepublicznych uczelni magisterskich **Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku** zajęła 42 miejsce na 84 z wynikiem 26,08 punktów na 100. W skali województwa uplasowała się na 3 miejscu na 5 możliwych.

Według wyników przeprowadzonych badań, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i studenci oceniali jakość kształcenia w różny sposób, w zależności od typu placówki, do której uczęszczają. Należy podkreślić, że **bardziej zadowoleni z jakości edukacji byli uczniowie liceów ogólnokształcących oraz studenci, mniej pozytywnych opinii na temat swoich szkół wyrażali uczniowie techników i szkół zawodowych**. Ocenę wystawianą placówkom dotyczyły poziomu edukacji, przygotowania merytorycznego nauczycieli, dostępności materiałów edukacyjnych i estetyki szkoły.

Ponad połowa przebadanych uczniów i studentów (58,5%) oceniła poziom edukacji w swojej szkole jako wysoki lub bardzo wysoki. Najwięcej pozytywnych opinii wystawili licealiści – prawie 75% z nich uważało, że poziom nauczania w ich szkole jest na dobrym poziomie. Zdecydowanie rzadziej podobne zdanie mieli respondenci uczęszczający do szkół zawodowych i techników – jakość edukacji jako dobrą określiło odpowiednio 53,5% i 52,9% młodzieży. Wśród studentów odsetek ten wynosił 58,5%.

Rys. 100 Proszę ocenić poziom edukacji w Twojej szkole

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić poziom edukacji w Twojej szkole, gdzie 0 oznacza bardzo niski; 5 oznacza bardzo wysoki.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Dzieci są niezadowolone z tego co się uczą, a jak później jeszcze słyszą, że mają się przekwalifikować, że mają wyjechać, że mają szukać gdzie indziej, to bardzo źle na nich działa. I nasz wrocławski rynek jest bardzo ubogi w tę ofertę zawodową.

Źródło: IDI_2

Podobnie jak w przypadku poziomu edukacji, 58,8% badanych uczniów i studentów oceniło przygotowanie merytoryczne nauczycieli jako dobre lub bardzo dobre. Najwięcej pozytywnych opinii wystawiali studenci – prawie 66% uważało, że prowadzący zajęcia są odpowiednio do nich przygotowani. Swoich nauczycieli wysoko oceniało 61,1% licealistów i 57,9% uczniów szkół zawodowych. Najmniej osób zadowolonych było wśród ankietowanych uczniów techników – mniej niż połowa z nich (48,8%) określiła przygotowanie nauczycieli jako dobre.

Rys. 101 Proszę ocenić przygotowanie merytoryczne Twoich nauczycieli

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić przygotowanie merytoryczne Twoich nauczycieli, gdzie 0 oznacza bardzo słabe; 5 oznacza bardzo dobre.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Z jakością kształcenia związana jest także dostępność materiałów edukacyjnych w szkole, np. w bibliotece lub za pośrednictwem internetu. Jako dużą lub bardzo dużą oceniło ją 59,3% ankietowanych uczniów i studentów. Najwięcej pozytywnych opinii wystawili badani licealiści – 68,3% z nich uważało, że materiały są dobrze dostępne. Zdecydowanie rzadziej podobne zdanie mieli respondenci uczęszczający do szkół zawodowych i techników – z dostępności do pomocy naukowych zadowolonych było odpowiednio 56,6% i 50,9% młodzieży. Wśród przebadanych studentów odsetek ten wynosił 62,8%.

Rys. 102 Proszę ocenić dostępność materiałów edukacyjnych w Twojej szkole (biblioteka, dostęp do materiałów on-line, itp.)

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić dostępność materiałów edukacyjnych w Twojej szkole, gdzie 0 oznacza bardzo słaba; 5 oznacza bardzo duża.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

” W niektórych zawodach młodzież kształci się jeszcze na starym sprzęcie. Z tego co wiem, w zespole szkół zawodowych uczniowie uczą się budowy malucha, poloneza i jakieś tam egzaminy pojedyncze zdają na bazie tych silników, gdzie wiemy że z takiego sprzętu już się nie korzysta. I absolwenci samochodówki później podejmują prace w firmach serwisowych gdzie nie są przygotowani do tych prac. Firma „Wąterski” mówi od dawna, że **absolwent samochodówki przyjmowany do pracy potrzebuje jeszcze 2 – 3 lata by go przystosować, nauczyć pracy na innym sprzęcie.**

Źródło: IDI_1

Wyniki badań wskazują, że estetyka jest aspektem jakości placówek edukacyjnych, z którego było zadowolonych najmniej osób – 54% wszystkich uczniów i studentów. Najwięcej pozytywnych opinii wystawili badani studenci – 64,1% z nich uważało swoją uczelnię za ładną lub bardzo ładną. Podobne zdanie na temat swojej szkoły miała połowa ankietowanych licealistów. Wśród młodzieży

uczęszczającej do techników i szkół zawodowych odsetek osób pozytywnie oceniających wygląd placówek wynosił odpowiednio 47,4% i 44,7%.

Rys. 103 Proszę ocenić estetykę Twojej szkoły

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić estetykę Twojej szkoły, gdzie 0 oznacza bardzo brzydka; 5 oznacza bardzo ładna. (udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Użyteczność wiedzy szkolnej

Użyteczność wiedzy szkolnej rozumiana jest jako przydatność zdobytych w szkole informacji i umiejętności na rynku pracy. Należy zwrócić uwagę na to, w jaki sposób

szkoły w OF Włocławek przygotowują uczniów do wykonywania preferowanego zawodu i wpływają na szanse zdobycia zatrudnienia na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Większość przebadanych uczniów i studentów uznała, że **wiedza i umiejętności zdobyte w szkole nie przygotowują do wykonywania preferowanego zawodu**. Największy odsetek uczniów oceniających wiedzę szkolną jako użyteczną występował wśród osób uczęszczających do szkół zawodowych – wynosił 43,4%. W przypadku ankietowanych uczniów techników 37,5% z nich twierdziło, że umiejętności zdobyte w szkole okażą się przydatne w pracy. Wśród badanych licealistów tylko 28,1% uznało, że informacje zdobyte w trakcie edukacji przygotowują ich do wykonywania preferowanego zawodu. Przydatność wiedzy uzyskanej w trakcie studiów zauważyło 41,5% studentów. Na podstawie wyników badań należy zakładać, że **różnice w postrzeganiu przydatności wiedzy szkolnej wynikają z profilu szkoły – szkoły zawodowe kształcą uczniów kierunkowo, natomiast w liceach przekazywana jest wiedza ogólna, której zakres nie jest ściśle dostosowany do zainteresowań przyszłych pracowników**.

Rys. 104 Proszę ocenić, na ile wiedza i umiejętności zdobyte w szkole przygotowały Cię do wykonywania preferowanego zawodu

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić, na ile wiedza i umiejętności zdobyte w szkole przygotowały Cię do wykonywania preferowanego zawodu, gdzie 0 oznacza w ogóle nie przygotowały; 5 oznacza bardzo przygotowały. (udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Np. teraz też organizowaliśmy spotkanie dla uczniów klas maturalnych z przedstawicielem Wiki. Oni cały czas się rozwijają, rozbudowują i dużo naszych absolwentów tam pracuje. I też dużo pracodawców zgłasza się do naszej szkoły tak, bo też słyszeli, że nasi uczniowie są dobrze wykwalifikowani, że mają takie umiejętności. Już właśnie w tym roku Wika nas zachwalała, że pracują, że szybko się uczą, że mają takie fajne umiejętności, że tylko ich doszkoła, coś pokarzą i oni fajnie robią.

Źródło: IDI_8

Szkoły ogólnokształcące nie dają przygotowania zawodowego. Produkują nam pracowników bez kwalifikacji i bez zawodu. A nie wszyscy uczniowie, którzy są absolwentami liceum ogólnokształcącego mają predyspozycje do tego by później podjąć naukę na studiach wyższych, chodzi mi o predyspozycje intelektualne. Możliwość zdobywania wiedzy, kształcenie się na poziomie wyższym, bo od wielu lat jest tak, że w szkołach ogólnokształcących nie jest tylko młodzież bardzo zdolna, jest młodzież przeciętna a nawet poniżej przeciętnej.

Źródło: IDI_1

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów i studentów twierdziła, że wiedza i umiejętności zdobyte w trakcie edukacji nie zwiększają szans na preferowane zatrudnienie. **Ocena w odniesieniu do poszczególnych rynków pracy była mało zróżnicowana.** Niewielkie różnice były widoczne między rynkiem lokalnym i krajowym a rynkiem międzynarodowym i regionalnym. W przypadku pierwszej grupy umiejętności zdobyte w szkole uznawane były za pomocne w zdobywaniu pracy przez około 24% respondentów, a w przypadku drugiej grupy – przez około 22%. Deklarowane odpowiedzi pozwalają wnioskować, że **wiedza szkolna nie predysponuje uczniów w sposób szczególny do pracy na rynku o konkretnym zasięgu.**

Rys. 105 Proszę oszacować na ile wiedza i umiejętności zdobyte w szkole wpłynęły na szanse zdobycia pracy w preferowanym zawodzie na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Na skali od 0 do 5, proszę oszacować na ile wiedza i umiejętności zdobyte w szkole wpłynęły na szanse zdobycia pracy w preferowanym zawodzie, gdzie 0 oznacza w ogóle nie wpłynęła; 5 oznacza bardzo wpłynęła. (udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Ale dzisiaj jakby nawet ktoś Pani powiedział że taki kierunek by zapewnił prace na rynku pracy to ja nie wierze w takie rzeczy, bo dzisiaj to jest wróżenie z fusów. Tak wszystko się w Polsce zmienia, **dzisiejszy gimnazjalista kończy gimnazjum i idzie do szkoły średniej, nie mamy żadnej gwarancji, że on za 4 lata wyuczy się takiego zawodu że będzie miał prace na ryku pracy.**

Źródło: IDI_2

O przydatność umiejętności zdobytych w trakcie edukacji zostali zapytani również ankietowani biorący udział w badaniu wśród mieszkańców OF Włocławek. Wyniki wskazują, że **użyteczność wiedzy szkolnej na rynku pracy była podobnie oceniana przez osoby pracujące i niepracujące**. Zdecydowana większość respondentów z obu grup uważała, że **umiejętności zdobyte w szkole nie są przydatne w wykonywaniu pracy zawodowej**. Tylko około 35% wyrażało pozytywną opinię na temat przydatności wiedzy zdobytej podczas edukacji.

Rys. 106 Proszę ocenić użyteczność wiedzy szkolnej z punktu widzenia rynku pracy

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić użyteczność wiedzy szkolnej z punktu widzenia rynku pracy, gdzie 0 oznacza w ogóle nieużyteczne; 5 oznacza w pełni użyteczne.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród osób pracujących i niepracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Myślę, że na pewno młody człowiek nie potrafi się sprzedać, więc myślę, że takie zajęcia uczące umiejętności społecznych i asertywnych, komunikacji, rozmowy z pracodawcą. A doradca zawodowy miałby na to czas, mógłby przećwiczyć z młodym człowiekiem, przygotować do takiej rozmowy, jak ma się pokazać, z jakiej strony, to wszystko powinno być w szkołach ale nie ma.

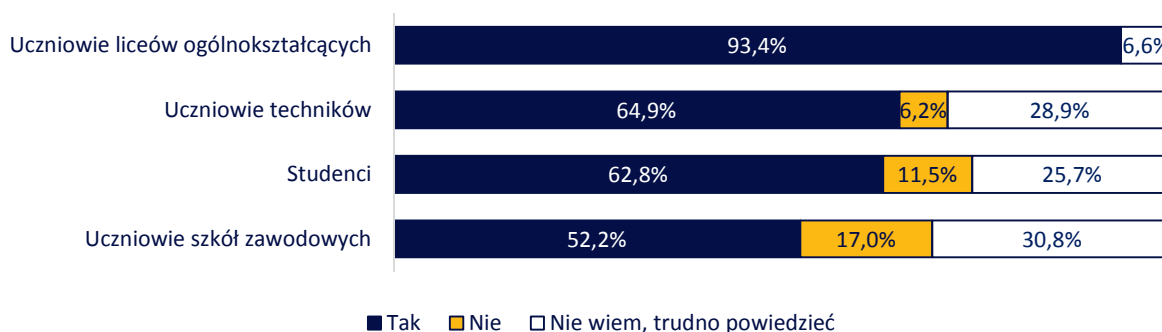
Źródło: IDI_8

Ścieżki edukacyjne

Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań, **kontynuację nauki na uczelni wyższej planowało 66,8% wszystkich uczniów i studentów**. Największą grupę stanowili licealiści – 93,4% z nich chciałoby podjąć studia. W innych szkołach ponadgimnazjalnych podobne plany miał zdecydowanie mniejszy odsetek ankietowanych uczniów. Chęć dalszej edukacji deklarowało blisko 65% uczniów techników i nieco ponad połowa uczniów szkół zawodowych – 52,2%. Można wnioskować, że **planowanie kontynuacji nauki jest związane z wcześniejszymi wyborami edukacyjnymi uczniów – licea ogólnokształcące mają za zadanie przygotować młodzież do studiowania, natomiast technika i szkoły zawodowe są odpowiedzialne za przygotowanie do wykonywania konkretnego zawodu**. Wśród badanych studentów odsetek zainteresowanych kontynuacją nauki na uczelni wynosił 62,8%. Głównym powodem, dla którego uczniowie i studenci nie zamierzają podejmować studiów była chęć rozpoczęcia pracy zawodowej (również za granicą) oraz brak funduszy.

Rys. 107 Czy po ukończeniu szkoły planujesz kontynuację nauki na uczelni wyższej?

(udział wskazań odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

■ Tak ■ Nie □ Nie wiem, trudno powiedzieć

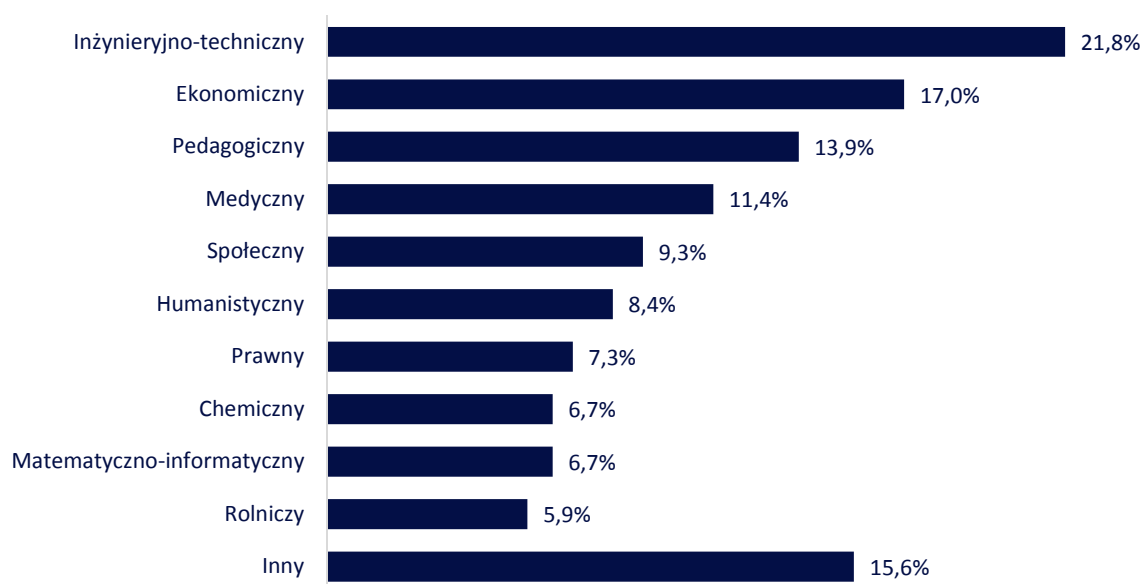
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wśród respondentów, którzy planowali podjęcie studiów **największym zainteresowaniem cieszyły się kierunki inżynieryjno-techniczne – chęć kształcenia w ramach tych kierunków deklarowało 21,8% uczniów i studentów**. Można przypuszczać, że część z nich chce kontynuować ścieżkę edukacyjną rozpoczętą w szkole ponadgimnazjalnej (28,6% uczniów techników i szkół zawodowych uczy się w klasach o profilu inżynieryjno-technicznym). Na drugim miejscu pod względem popularności znajdowały się kierunki ekonomiczne (studia o takiej tematyce planowało podjąć 17% ankietowanych), a na trzecim – pedagogiczne (13,9% badanych deklarowało chęć kontynuacji nauki w ich ramach). W grupie kierunków innych, na które zdecydowałoby się 15,6% respondentów znajdowały się głównie: gastronomia, hotelarstwo, biologia, psychologia, wychowanie fizyczne, budownictwo, kierunki związane z mechaniką (w przypadku młodzieży ponadgimnazjalnej) oraz administracja, filologia i bezpieczeństwo narodowe (w przypadku studentów). Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się studia o profilu rolniczym, chemicznym i matematyczno-informatycznym – naukę na tych kierunkach planowało podjąć odpowiednio 5,9%, 6,7% i 6,7% ankietowanych uczniów i studentów.

Rys. 108 Na jakim kierunku planujesz kontynuację nauki?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział wskazań rodzaju kierunku wśród uczniów i studentów planujących kontynuację nauki)

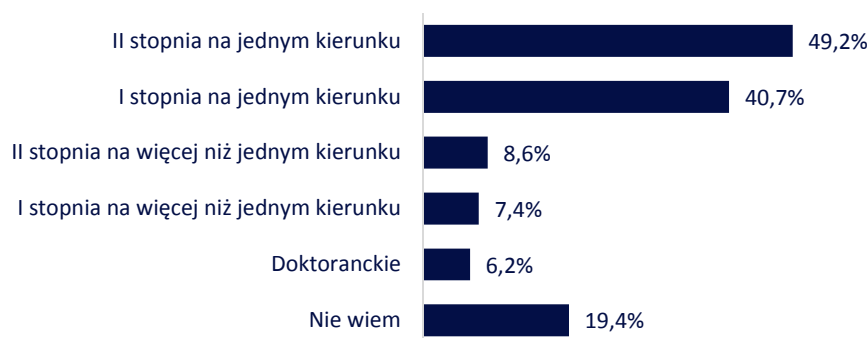
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Badani uczniowie i studenci planujący kontynuować edukację byli zainteresowani przede wszystkim studiami magisterskimi i licencjackimi na jednym kierunku. Odsetek zainteresowanych wynosił odpowiednio 49,2% i 40,7%. Studiowanie na więcej niż dwóch kierunkach w ramach studiów I i II stopnia lub podjęcie studiów doktoranckich było zdecydowanie mniej popularne – taką ścieżkę edukacyjną miało w planach odpowiednio 8,6%, 7,4% i 6,2% ankietowanych. Część osób (19,4%) nie była jeszcze zdecydowana, który z etapów studiów chce rozpocząć. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań można wnioskować, że zdecydowana większość respondentów nie wykazywała zainteresowania karierą naukową, a zdobycie wykształcenia prawdopodobnie uznawała za potrzebne do podjęcia preferowanej pracy zawodowej.

Rys. 109 Jakie etapy studiów planujesz rozpocząć i ukończyć?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział wskazań poszczególnych etapów studiów wśród uczniów i studentów planujących kontynuację nauki)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

*Ja powiem na swoim przykładzie. Ja miałam najpierw studia licencjackie i poszłam później na magisterkę i powiem tak, ta magisterka nie poszerzyła w żaden sposób mojej wiedzy. **Wiedzę jaką zdobywamy na studiach, zdobywamy na licencjacie. Magisterka jest tylko po to by mieć tytuł i pracodawcy zaczynają sobie zdawać z tego sprawę. I wydaje mi się, że jest zbyt mała współpraca między pracodawcami a szkolnictwem.***

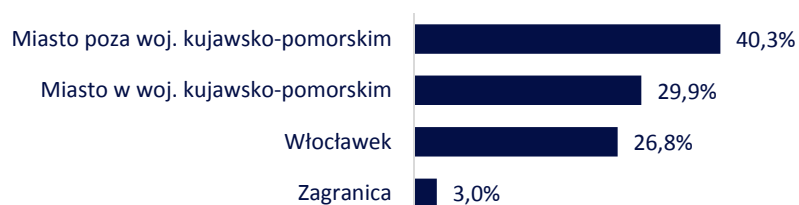
Nasze szkolnictwo idzie sobie swoją drogą a pracodawcy swoją. Chyba tylko na PWSZ była taka sytuacja, że tam były jakieś spotkania z pracodawcami, ale to jest rzadkość. Oni mają najwięcej do powiedzenia, bo oni wiedza kogo chcą.

Źródło: IDI_2

Najwięcej respondentów chciało kontynuować naukę w mieście położonym poza województwem kujawsko-pomorskim – ich odsetek wynosił 40,3%. Do miejscowości, w których ankietowani chcieli podjąć studia należą głównie stolice sąsiednich regionów: Gdańsk, Łódź, Poznań, Warszawa, rzadziej są to Wrocław, Olsztyn i Płock. Część badanych – 29,9% planowała kontynuować edukację w województwie kujawsko-pomorskim i wybrać uczelnię w Toruniu lub Bydgoszczy. We Włocławku chciało studiować 26,8% uczniów i studentów. Najmniej respondentów planowało wyjechać za granicę (3%), głównie do Europy zachodniej (Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Holandia, Hiszpania, Włochy).

Rys. 110 W jakiej miejscowości planujesz kontynuować naukę?

(udział wskazań poszczególnych miejscowości wśród uczniów i studentów planujących kontynuację nauki)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

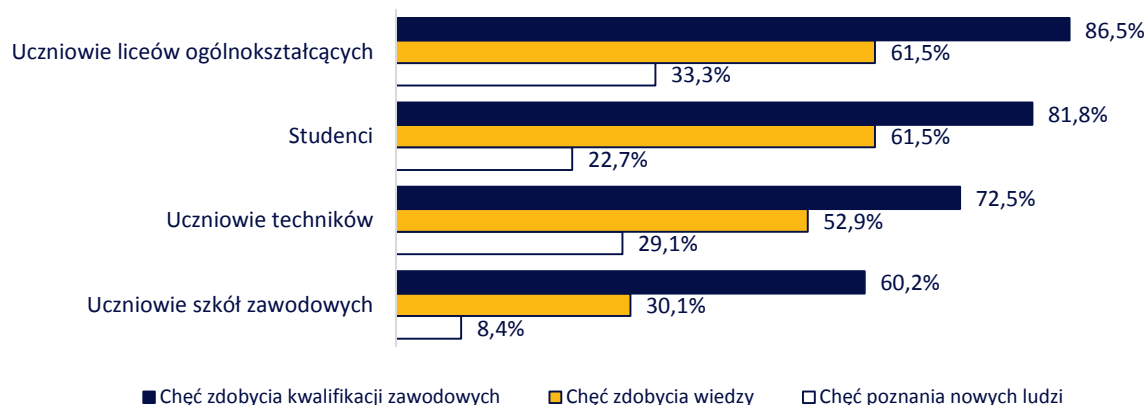
Motywy decyzji edukacyjnych

Według wyników przeprowadzonych badań najczęstszym motywem kontynuacji nauki była **chęć zdobywania kwalifikacji zawodowych**. Na ten aspekt zwracało uwagę 81,8% studentów, 86,5% licealistów, 72,5% uczniów techników i 60,2% uczniów szkół zawodowych. Istotną przyczyną podejmowania studiów była także **chęć zdobywania wiedzy**, na którą wskazywało 61,5% studentów i licealistów, 52,9% uczniów techników i 30,1% uczniów szkół zawodowych. Należy więc zakładać, że **kontynuacja nauki jest związana przede wszystkim z przygotowaniem do wejścia na rynek pracy i sprośaniem wymaganiom pracodawców**. Wśród trzech najważniejszych powodów ankietowani wymieniali także **chęć poznania nowych ludzi**. Był to motyw istotny dla 33,3% uczniów liceów ogólnokształcących, 29,1% uczniów techników, 22,7% studentów i 8,4% uczniów szkół zawodowych. Do zdecydowanie mniej popularnych powodów należy zaliczyć chęć wyprowadzenia się od rodziców (od 6% do 11,5%), brak sprecyzowanych planów zawodowych (od 2,4% do 10,9%) i brak wyuczonego zawodu (od 1,2% do 4,9%). Respondenci zwracali także uwagę na inne motywy, wśród których można wyróżnić spełnienie oczekiwań pracodawcy, możliwość zdobycia dobrze płatnej pracy, chęć rozwoju osobistego oraz szansę na poznanie innych miast i krajów.

Rys. 111 Dlaczego planujesz kontynuować naukę na uczelni wyższej?

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział wskazań 3 najczęściej wymienianych powodów wśród uczniów i studentów planujących kontynuację nauki)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

*Włocławska WSHE wypuszcza około 200 pedagogów rocznie. **Młodzi idą na studia dla studiów. Takie: a pójdę, będę miał tytuł magistra to będę miał łatwiej o pracę, nieważne w jakim zawodzie. Tylko przyjrzyjmy się po włocławskich szkołach, po ile lat mają pedagodzy? 30? To jest taka średnia wieku, to zanim ten absolwent dostanie pracę po osobie która obecnie pracuje, to upłynie 20 lat jak nie więcej. To też już będzie słusznego wieku. To już będzie za późno na karierę zawodową.***

Źródło: IDI_2

Jakiś czas temu młodzi chcieli studiować europeistykę. I bardzo wielu uczniów i absolwentów poszło na to, tylko nikt nie pomyślał jak we Włocławku znaleźć pracę po europeistyce. Jak my tu nie mamy żadnych instytucji Europejskich. Albo założymy jak już poszło na coś 100 osób, to jak ja będę 200-cie tam którąś, to raczej będę miała mniejsze szanse o pracę. To jak teraz wszyscy idą na mundurówki - ja się pytam po co? Pierwsze roczniki dostaną pracę. Reszta już tej pracy nie dostanie. A u nas jest tak, że jak już szkoła

otworzy jakiś kierunek to ona to ciągnie w nieskończoność. **A powinno być tak jak we Francji - jest nasycenie na rynku zamykamy kierunek otwieramy inny.** A u nas idziemy w jednym kierunku, klapki na oczach. Tak jak są teraz mundurowe, wszyscy otwierają, a dla mnie to jest tylko chwyt marketingowy żeby przyciągnąć uczniów. A co z tego będzie?

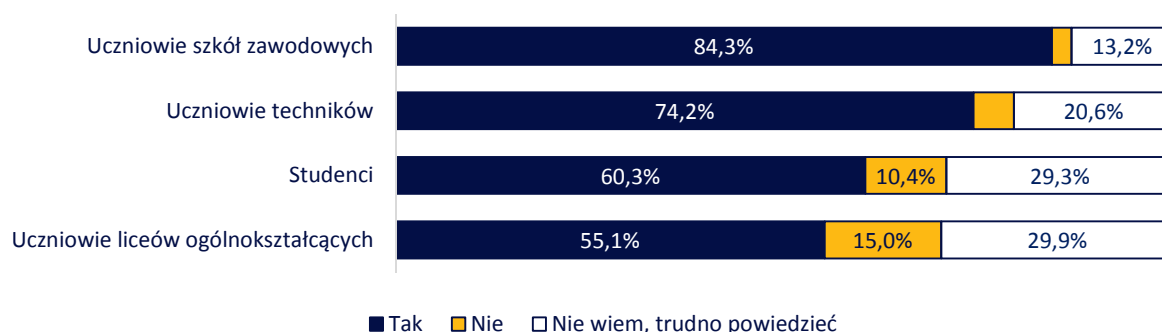
Źródło: IDI_2

Podnoszenie kwalifikacji – praktyki i staże

Badania wskazują, że **zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji poprzez praktyki i staże było 67,2% wszystkich uczniów i studentów w OF Włocławek. Aktywności te cieszyły się największym zainteresowaniem wśród uczniów szkół zawodowych i techników** – chciałoby w nich uczestniczyć odpowiednio 84,3% i 74,2% osób. Tak duże zainteresowanie można wiązać z faktem, że uczniowie mają sprecyzowane potrzeby dotyczące kierunku kształcenia i określony profil zawodowy. Wśród ankietowanych licealistów tylko 55,1% deklaruowało chęć udziału w tego typu aktywnościach. W przypadku badanych studentów odsetek ten wynosił 60,3%. Uczniowie i studenci, którzy nie byli zainteresowani praktykami i stażami jako powody swojego stanowiska wymieniali brak potrzeby, który często związany jest z doświadczeniem zdobytym dotychczas lub planami zdobycia go w przyszłej pracy (także poza miejscem obecnego zamieszkania). Respondenci wskazywali także na niedopasowaną do potrzeb ofertę, jej małą dostępność oraz brak perspektyw na zatrudnienie i brak wynagrodzenia.

Rys. 112 Czy jesteś zainteresowany/a praktykami i/lub stażami zawodowymi prowadzonymi w firmach na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

*Jeżeli jest 15 osób na jedno miejsce do policji, to naprawdę wyjątkowi się do niej dostaną. Ja powtarzam dzieciakom, **jeżeli kończy 10 osób jakiś kierunek i wszyscy są identyczni, to muszą robić jeszcze coś oprócz tego, że się uczą.** A tu we Włocławku też się spotykam z czymś takim, że praca w weekendy studentów niekoniecznie. My mamy problem ze zdobyciem osób, które by poprowadziły wolontariat. **Studenci za darmo nie chcą popracować, a tłumaczy się, że to jest jeszcze ich doświadczenie zawodowe mimo że to nie daje pieniędzy.***

Źródło: IDI_2

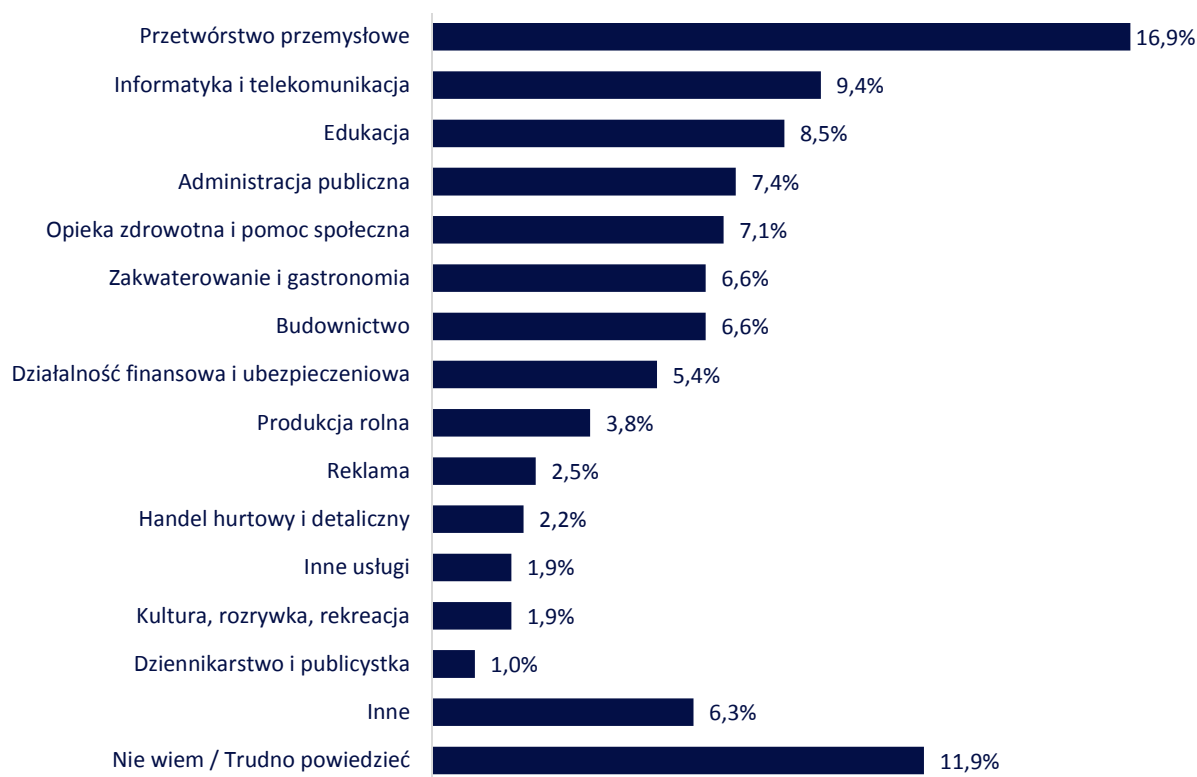
Wśród uczniów i studentów należących do grupy deklarującej chęć uczestnictwa w praktykach i stażach **16,9% zainteresowanych było zdobywaniem doświadczenia w zakresie przetwórstwa przemysłowego.** Najpopularniejsze w tej dziedzinie było przetwórstwo chemiczne (5,2%) oraz naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (3,8%). Zainteresowaniem cieszyły się także

informatyka i telekomunikacja oraz edukacja, na które zdecydowałyby się odpowiednio 9,4% i 8,5% osób. Należy podkreślić, że 11,9% badanych uczniów i studentów nie miało sprecyzowanych potrzeb dotyczących tematyki stażu. Najmniejsza grupa respondentów chciałaby zdobyć doświadczenie w dziedzinie dziennikarstwa i publicystyki (1%), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (1,9%) i innych usług (1,9%). Na staż w branży należącej do grupy „inne” zdecydowałoby się 6,3% ankietowanych. Wśród tych branż uczniowie i studenci wskazywali na fryzjerstwo, kosmetykę, transport i logistykę, elektrykę, mechanikę oraz produkcję maszyn.

Wśród firm, w których respondenci chcieliby odbyć praktyki lub staż najczęściej wymieniane były: ANWIL S.A. (firma chemiczna będąca częścią grupy ORLEN), ASKI Sp. z o. o. (Zakład Systemów Komputerowych), END CORR - Zakład Specjalistycznych Instalacji i Urządzeń Elektrycznych, Renex (firma zajmująca się obsługą w zakresie produkcji i serwisu urządzeń elektronicznych), RUN-CHŁODNIA we Włocławku Sp. z o.o. (producent produktów mrożonych oraz usługodawca w dziedzinie głębokiego mrożenia i przechowywania produktów w warunkach chłodniczych), Wika Polska Sp. z o. o. (lider rynku technologii pomiaru ciśnienia, temperatury i poziomu), Bakalland S.A. (firma spożywcza), Guala Closures DGS Poland S.A. (producent zakrywek do opakowań szklanych), DRUMET Liny i Druty sp. z o.o. (producent lin i drutów stalowych). W odpowiedziach pojawiały się także hotele, firmy gastronomiczne, geodezyjne i rachunkowe. Ankietowani zainteresowani zdobywaniem doświadczenia w różnego rodzaju placówkach publicznych wskazywali na przedszkola, szkoły, szpitale, urzędy (Urząd Miasta i NFZ) oraz Włocławskie Centrum Kultury.

Rys. 113 W jakiej branży jesteś zainteresowany/a praktykami i/lub stażami zawodowymi prowadzonymi w firmach na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział wskazań rodzaju branży wśród uczniów i studentów zainteresowanych praktykami i/lub stażem)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Przydatność praktyk zależy od zaangażowania realizującego te praktyki, ale też, to jest moja opinia z obserwacji, proszę tego nie traktować jak opinię na bazie doświadczeń, często w zakładach pracy uczniowie są traktowani jako pomoc do prostych prac, wykorzystywani do rzeczy, które niekoniecznie są związane z nauką danego zawodu, np. sprzątanie, których niekoniecznie chcą wykonywać pracownicy. To wszystko zależy od pracodawcy, jak do tego podchodzi.

Źródło: IDI_1

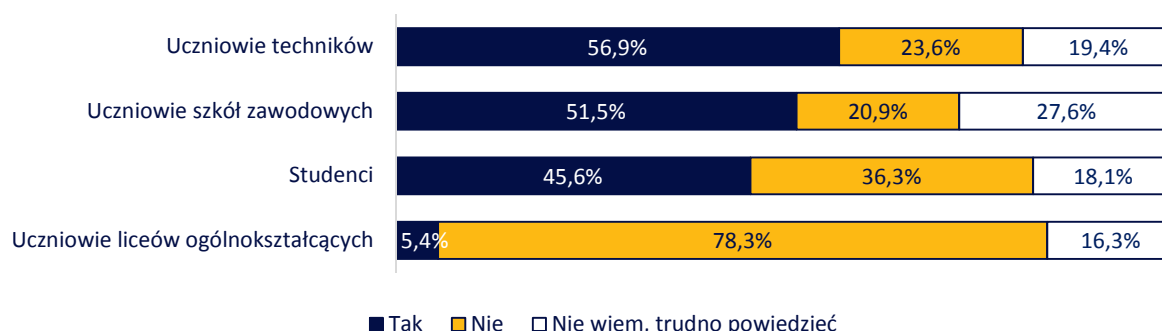
W ciągu 3 ostatnich lat udział w praktykach lub stażach brało 44,9% przebadanych uczniów i studentów OF Włocławek. Najwięcej osób zaangażowanych w te aktywności było wśród uczniów techników i szkół zawodowych – odpowiednio 56,9% i 51,5%. Należy podkreślić, że praktyki zawodowe są często obowiązkowym elementem programu nauczania w tego typu placówkach edukacyjnych. W przypadku ankietowanych studentów 45,6% z nich odbyło praktykę lub staż. Najmniejszy odsetek osób zdobywających doświadczenie w taki sposób był wśród badanych uczniów liceów ogólnokształcących – tylko 5,6% licealistów brało udział w praktykach lub stażu. Można to wiązać z brakiem kształcenia kierunkowego w tego typu szkołach. Warto zauważyć, że w tego typu aktywnościach uczestniczyło więcej mężczyzn niż kobiet – odpowiednio 38,6% uczestników wśród mężczyzn i 34,6% wśród kobiet.

Znaczące różnice występowały również między grupami wiekowymi. Najwięcej osób kształcących się w ten sposób znajdowało się w grupach wiekowych 18-20 lat i 21-24 lat – odpowiednio 50,4% i 37,6% ankietowanych w tym wieku odbywało praktykę lub staż. W przypadku osób niepełnoletnich (16-17 lat) odsetek ten wynosił 12,8%, a w przypadku osób najstarszych (mających 25 i więcej lat) – 21,1%. Respondenci, którzy nie brali udziału w praktykach lub stażach jako powód nieuczestniczenia wymieniali najczęściej znajdowanie się na zbyt wczesnym etapie edukacji, co potwierdzają wyniki badań – wśród ankietowanych w wieku 16-17 lat 73% było zainteresowanych tego typu aktywnościami, a udział w nich wzięło tylko 12,8%. Innymi wskazywanymi powodami były: brak interesujących ofert i ich ograniczona dostępność.

Wśród firm, w których uczniowie i studenci odbywali praktyki lub staż najczęściej wymieniane były: ANWIL S.A. (firma chemiczna będąca częścią grupy ORLEN), ASKI Sp. z o. o. (Zakład Systemów Komputerowych), Renex (firma zajmująca się obsługą w zakresie produkcji i serwisu urządzeń elektronicznych), ARTUS S. C. Sławomir Walczak, Andrzej Piwoński (firma komputerowa), Wika Polska Sp. z o. o. (lider rynku technologii pomiaru ciśnienia, temperatury i poziomu), Centrum Komputerowe Włocławek, END CORR - Zakład Specjalistycznych Instalacji i Urządzeń Elektrycznych, Guala Closures DGS Poland S.A. (producent zakrywek do opakowań szklanych), ELMEHURT Sp. J. L.Kisielewski, E.Sierackiewicz, T.Szybieniecki (hurtownia elektryczna), Przedsiębiorstwo Usługowo-Wytwórcze „BUD-MAR” (przedsiębiorstwo budowlane), Micron R. Makowski, M. Pawłowski Spółka Jawna (salon komputerowy). W odpowiedziach pojawiały się także biura rachunkowe, banki, hotele, ośrodki wypoczynkowe nad morzem, restauracje, zakłady fryzjerskie, autoserwisy. Ankietowani uczniowie i studenci zdobywali także doświadczenie w różnego rodzaju placówkach publicznych: szkołach, przedszkolach, szpitalu, urzędach miast i gmin, urzędzie skarbowym.

Rys. 114 Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyłeś/aś w jakichś praktykach lub stażach zawodowych?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

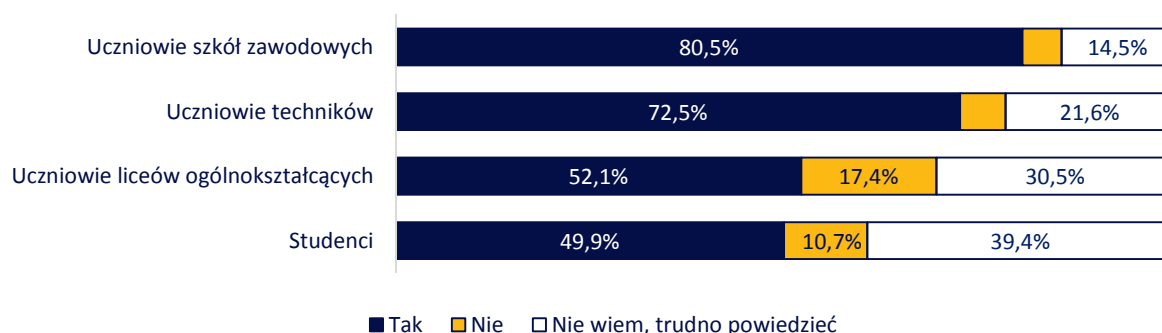
Podnoszenie kwalifikacji – kursy i szkolenia

Zgodnie z wynikami badań, zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji poprzez kursy i szkolenia było 61,9% wszystkich uczniów i studentów w OF Włocławek. Podobnie jak w przypadku praktyk i szkoleń, aktywności

te cieszyły się największym zainteresowaniem wśród uczniów szkół zawodowych i techników – chcieliby w nich uczestniczyć odpowiednio 80,5% i 72,5% ankietowanych. Zdecydowanie mniej, tylko 52,1% licealistów deklarowało chęć udziału w tego typu aktywnościach. W przypadku studentów odsetek ten wynosił 49,9%. Respondenci, którzy nie byli zainteresowani praktykami i stażami jako powody swojego stanowiska wymieniali brak potrzeby, który często związany jest z odpowiednim przygotowaniem do pracy w szkole lub na studiach. Wskazywali także na brak ciekawej oferty zajęć, ich niski poziom i małą użyteczność oraz brak czasu i pieniędzy.

Rys. 115 Czy jesteś zainteresowany/a szkoleniami i kursami zawodowymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

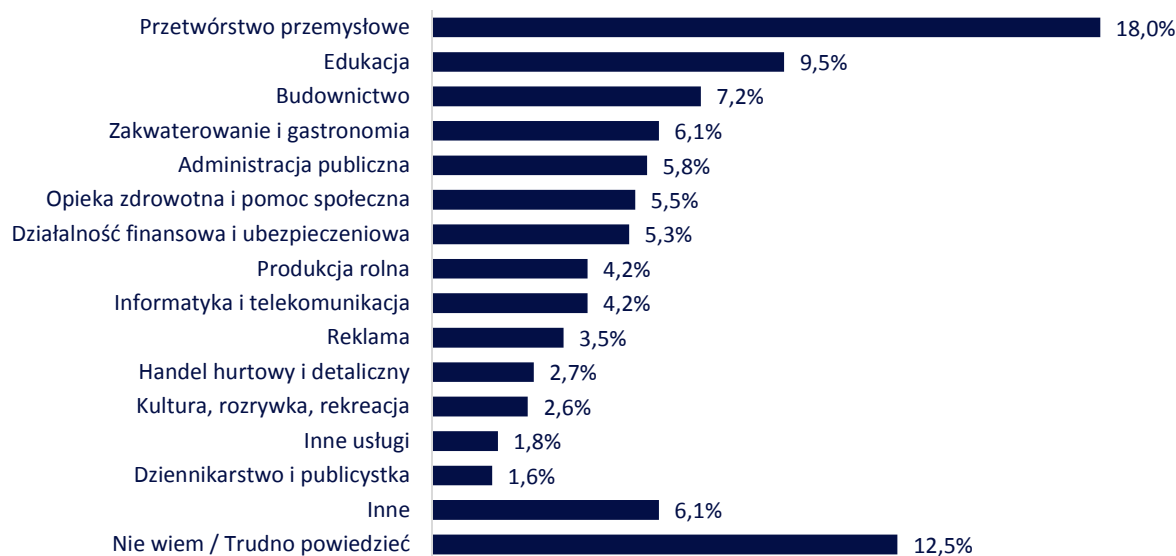
Jeśli chodzi o studentów, to na jakieś cztery kursy organizowane przez nasz ośrodek to: ratownik, szpachlarz, przedstawiciel handlowy i instalator LPG w samochodach, to były bezpłatne, to był jeden student na 40 osób.

Źródło: IDI_2

Podobnie jak w przypadku praktyk i stażów, wśród badanych uczniów i studentów należących do grupy deklarującej chęć uczestnictwa w kursach i szkoleniach 18% zainteresowanych było zdobywaniem wiedzy w zakresie przetwórstwa przemysłowego. Najpopularniejsze w tej dziedzinie było przetwórstwo chemiczne (4,8%) oraz naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (4,2%). Zainteresowaniem cieszyły się także edukacja i budownictwo, na które zdecydowałyby się odpowiednio 9,5% i 7,2% osób. Należy podkreślić, że 12,5% ankietowanych nie miało sprecyzowanych potrzeb dotyczących tematyki kursu. Najmniejsza grupa respondentów chciałaby zdobyć doświadczenie w dziedzinie dziennikarstwa i publicystyki (1,6%), innych usług (1,8%) i działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (2,6%). Na staż w branży należącej do grupy innych zdecydowałyby się 6,1% badanych. Wśród tych branż uczniowie i studenci wskazywali na fryzjerstwo, kosmetykę, logistykę, mechanikę, BHP, służby mundurowe – straż pożarną i wojsko.

Rys. 116 W jakiej branży jesteś zainteresowany/a szkoleniami i kursami zawodowymi prowadzonymi w firmach na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział wskazań rodzaju branży wśród uczniów i studentów zainteresowanych szkoleniami i kursami)

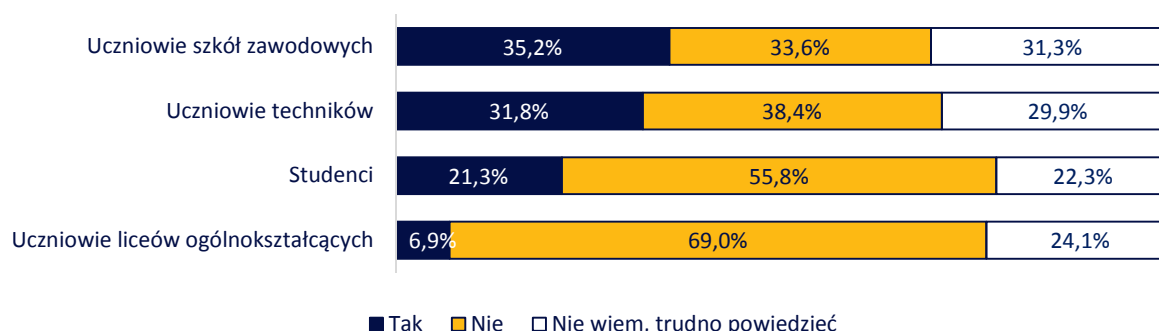
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

W ciągu 3 ostatnich lat udział w kursach i szkoleniach brało 25,7% ankietowanych uczniów i studentów z OF Włocławek. Podobnie jak w przypadku praktyk i stażów, najwięcej respondentów zaangażowanych w te aktywności było wśród uczniów szkół zawodowych i techników – odpowiednio 35,2% i 31,8%. W przypadku studentów 21,3% z nich wzięło udział w kursie lub szkoleniu. Najmniejszy odsetek osób zdobywających doświadczenie w taki sposób był wśród badanych uczniów liceów ogólnokształcących – tylko 6,9% licealistów uczestniczyło w kursach i szkoleniach. Uczniowie i studenci, którzy nie brali udziału w tego typu zajęciach jako powód nieuczestniczenia wymieniali najczęściej znajdowanie się na zbyt wczesnym etapie edukacji (analogicznie jak w przypadku praktyk i stażów). Wskazywali także na brak interesujących ofert, ich ograniczoną dostępność, brak czasu i pieniędzy.

Przebadani uczniowie i studenci najczęściej uczestniczyli w kursach i szkoleniach: barmańskich, informatycznych, pedagogicznych, dotyczących obsługi wózków widłowych, kasy fiskalnej, z zakresu ratownictwa medycznego, BHP oraz elektroniki.

Rys. 117 Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyłeś/aś w jakichś szkoleniach i/lub kursach zawodowych?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wyniki badań wskazują, że kursy i szkolenia, w których udział brali uczniowie i studenci z OF Włocławek były finansowane głównie z funduszy unijnych i środków szkół lub uczelni (źródła inne) – ten rodzaj finansowania dotyczył 31,9% zajęć. Część ankietowanych (18,8%) samodzielnie opłacała uczestnictwo w kursach i szkoleniach, część skorzystała ze środków samorządowych (13,1%). Najbardziej podmiotami finansującymi byli pracodawcy i Powiatowy Urząd Pracy – sponsorowali odpowiednio 9,4% i 8,8% kursów i szkoleń. Deklarowane odpowiedzi pozwalają wnioskować, że możliwości podnoszenia kwalifikacji w dużym stopniu są zależne od postawy uczniów i studentów, ich zainteresowania istniejącymi kursami i szkoleniami.

Rys. 118 Przez kogo było finansowane szkolenie lub kurs?

(udział wskazań rodzaju finansowania wśród uczniów i studentów, którzy uczestniczyli w szkoleniach lub kursach)

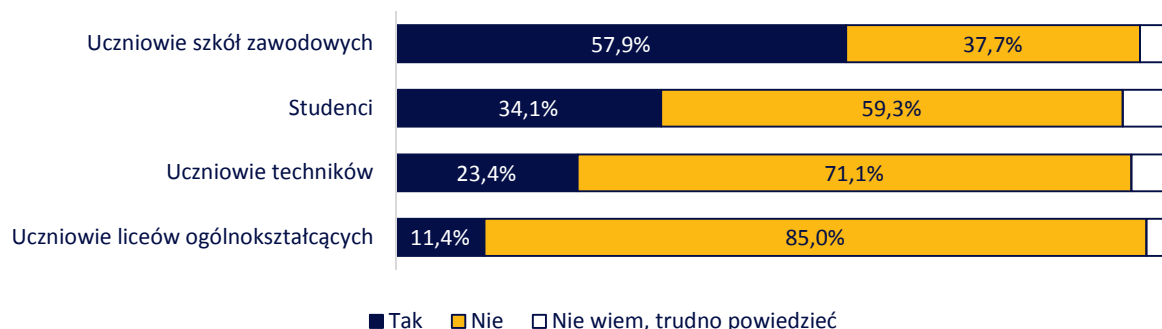
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Plany zawodowe

Wśród ankietowanych uczniów i studentów z OF Włocławek udział osób pracujących wynosił 31%. Największy odsetek uczniów podejmujących pracę występował w przypadku osób uczęszczających do szkół zawodowych i wynosił 57,9%. Można przypuszczać, że jest to związane z faktem posiadania przez tę grupę uczniów konkretnych umiejętności i kwalifikacji – umożliwiają one łatwiejsze znalezienie pracy. Na drugim miejscu plasowali się badani studenci, spośród których 34,1% było zatrudnionych, a na trzecim uczniowie techników – 23,4% pracowało. Najmniej pracujących respondentów było w gronie licealistów – tylko 11,4%.

Rys. 119 Czy aktualnie pracujesz?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

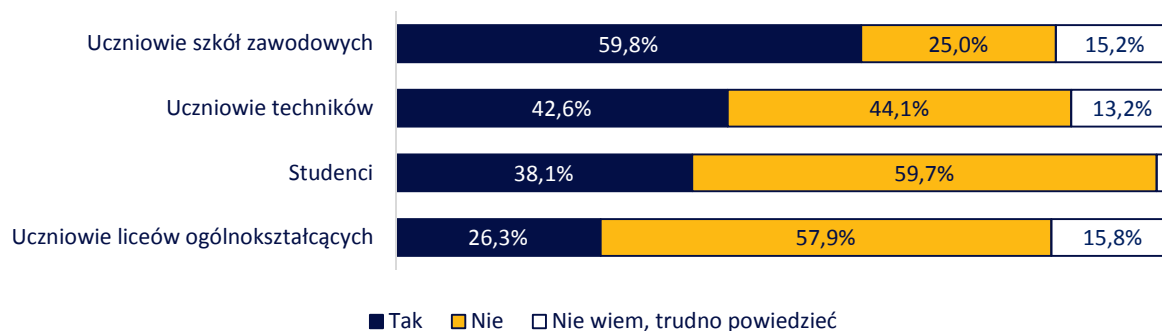

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wyniki badań wskazują, że **pracę zgodną z wykształceniem wykonywało 44,7% wszystkich pracujących uczniów i studentów OF Włocławek. Najwięcej osób podejmujących pracę adekwatną do wyuczonych umiejętności było wśród badanych uczniów szkół zawodowych** – ich odsetek wynosił 59,8%. W przypadku ankietowanych uczniów techników i studentów osoby pracujące zgodnie ze swoim profilem kształcenia stanowiły odpowiednio 42,6% i 38,1% wszystkich respondentów w tych grupach. Zatrudnienie w branży związanej z wykształceniem najrzadziej dotyczyło licealistów – tylko 26,3% z nich uznało swoją pracę za zgodną z wyuczonymi umiejętnościami.

Rys. 120 Czy Twoja praca jest zgodna z profilem i umiejętnościami nabytymi/nabywanymi w szkole?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów, którzy pracują)

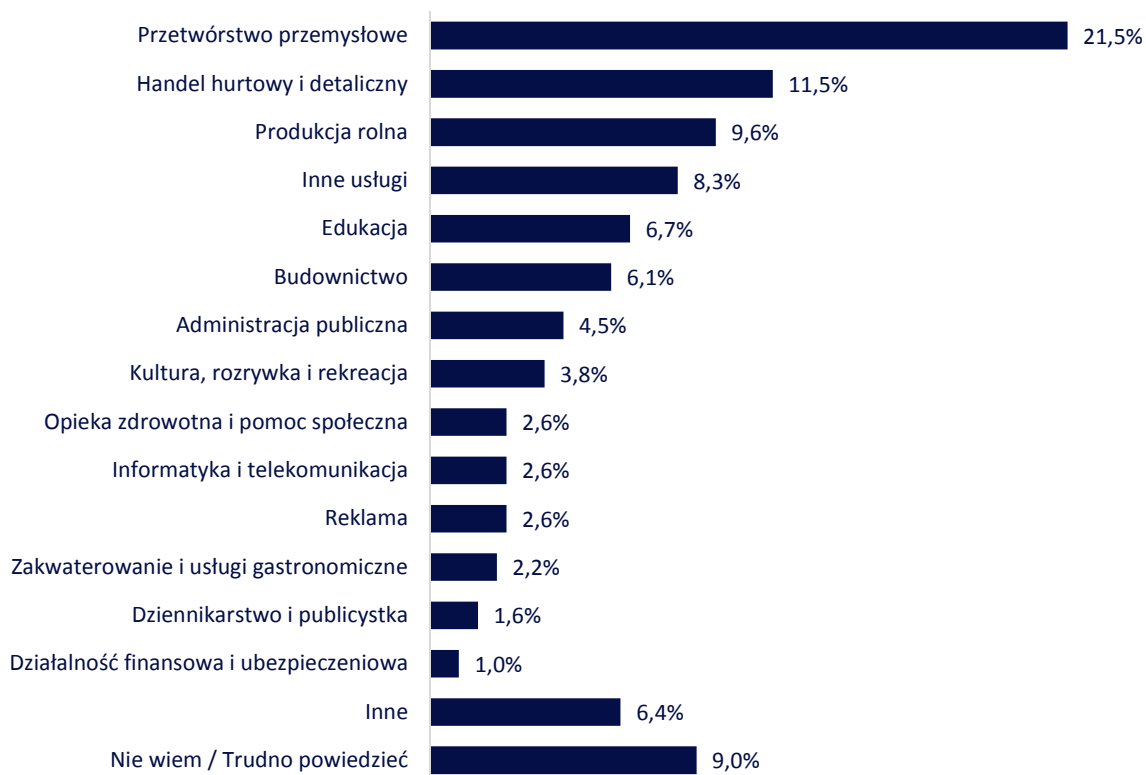

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wśród przebadanych uczniów i studentów, 21,5% pracowało w dziedzinie przetwórstwa przemysłowego. Najpopularniejsze w tym zakresie było przetwórstwo rolno-spożywcze (5,4%) oraz naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (5,4%). Duży odsetek zatrudnionych charakteryzował także dwie inne branże: handel hurtowy i detaliczny (11,5%) oraz produkcję rolną (9,6%). Najmniej respondentów zajmowało się działalnością finansową i ubezpieczeniową (1%), dziennikarstwem i publicystyką (1,6%) oraz zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (2,2%). W branżach należących do grupy innych pracowało 6,4% ankietowanych. Była to m.in. praca na stanowisku fryzjera, instruktora fitness, ochroniarza, policjanta.

Rys. 121 W jakiej branży aktualnie pracujesz?

(udział wskazań rodzaju branży wśród uczniów i studentów, którzy pracują)

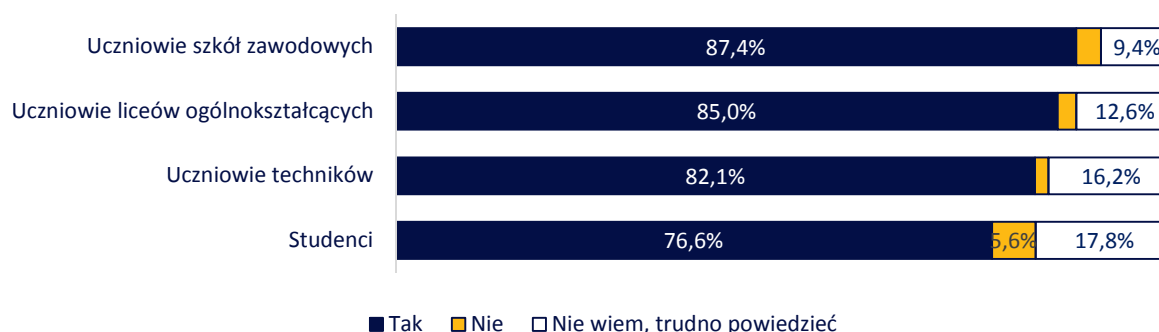

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Pracę po zakończeniu edukacji planowało rozpocząć 81,3% badanych uczniów i studentów z OF Włocławek. Różnice między poszczególnymi grupami uczniów były niewielkie. W przypadku ankietowanych uczęszczających do szkół zawodowych pracę chcieli rozpocząć 87,4% z nich, w przypadku licealistów – 85%, a wśród uczniów techników odsetek ten wynosił 82,1%. Grupą, w której chęć zatrudnienia dotyczyła mniejszej liczby osób byli studenci – 76,6% po ukończeniu studiów miało w planach rozpoczęcie pracy zawodowej. Warto zaznaczyć, że **wśród powodów, dla których przebadani uczniowie i studenci nie zamierzają podejmować pracy znalazła się chęć kontynuacji nauki lub obecne zatrudnienie**. Pojawiały się również pojedyncze odpowiedzi dotyczące obawy przed podejmowaniem ryzyka, chęci wyjazdu za granicę lub rozpoczęcia kariery w wojsku.

Rys. 122 Czy po ukończeniu edukacji planujesz podjęcie pracy lub założenie własnej firmy?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

M: A w jakich szkołach doradca zawodowy?

R: I w gimnazjach i ponadgimnazjalnych. **By gimnazjalista dobrze wybrał szkołę, ale my jesteśmy bardzo mało zapraszani, jak już to w gminach i powiatach. A potem w ponadgimnazjalnych, jeżeli już nawet coś się wydarzyło, że źle wybrał, to żeby wiedział co ma z tym zrobić i jak wykorzystać to co już ma by potem na tym rynku pracy się odnaleźć.**

W ustawie jest zapisane że może być doradca zawodowy w szkole, ale jeśli ma do wyboru między pedagogiem czy psychologiem a doradcą zawodowym, to my jesteśmy na straconej pozycji.

M: To doradcy już nie ma?

R: Nie ma. Albo pedagog łączy funkcje pedagoga i doradcy zawodowego w szkole. Ale tak nie powinno być dlatego, że pedagog to jest podejście, jakby takie stricte nauczycielskie do ucznia, a doradca to jest ktoś kto pomoże uczniowi, towarzyszy mu w wyborze dalszej drogi. I te dwie osoby nie powinny być ze sobą łączone. To powinien być ktoś, który z zewnątrz jest, kto nie będzie ucznia oceniał w żaden sposób, nie będzie wiedział czy ma taką ocenę czy inną, ale będzie tylko oceniał pod względem merytorycznym.

Źródło: IDI_2

Tak, bo oni już wybierając szkołę naszą wybierają konkretny zawód. Uczeń gimnazjum wybiera szkołę naszą, bo chce być technikiem samochodowym. On już w gimnazjum to planuje. A czasami u nas okazuje się, że to nie jest do końca to co chce robić. Dlatego **to gimnazjum już powinno pracować z młodym uczniem nad wyborem tak młodego człowieka - co on chce dalej w życiu osiągnąć.**

A w gimnazjum nie ma doradcy zawodowego - oni też się posługują tak jak my doradcami z poradni psychologiczno – pedagogicznej, organizują im indywidualne konsultacje. Ale to nie jest jakby od początku do końca prowadzone, nie mogą się spotkać z tym zawodem. Na zachodzie jest tak, że oni mogą sobie takie jakby tygodniowe kursy przejść, by zobaczyć, że to jest ten zawód, który chcieliby wykonywać.

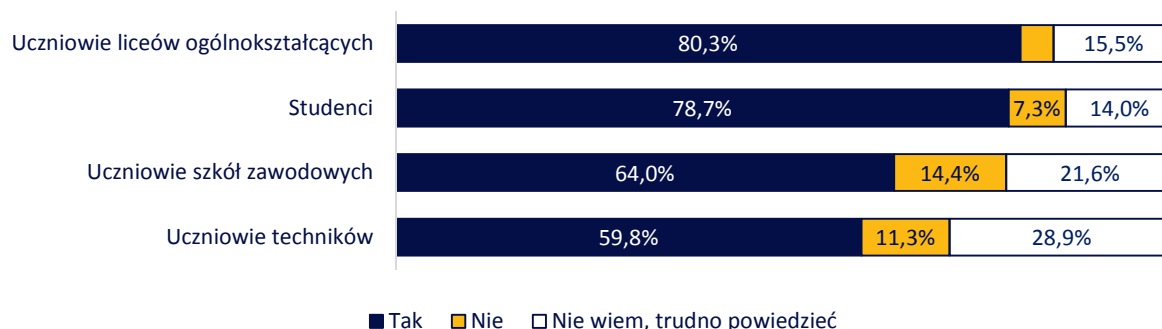
Źródło: IDI_8

Przeprowadzone badania wskazują, że **pracę zgodną z wykształceniem planowało wykonywać 71% wszystkich uczniów i studentów z OF Włocławek. Najwięcej ankietowanych chcących podjąć pracę adekwatną do wyuczonych umiejętności było wśród uczniów liceów ogólnokształcących – ich odsetek wynosił 80,3%. Należy mieć jednak na uwadze ogólny charakter kształcenia w liceach ogólnokształcących, co wiąże się z brakiem konkretnego wyuczonego zawodu.** W przypadku uczniów szkół zawodowych i techników osoby zamierzające pracować zgodnie ze swoim profilem kształcenia stanowiły odpowiednio 64% i 59,8% wszystkich respondentów w tych grupach. Warto zaznaczyć, że wśród badanych uczniów tych dwóch typów szkół występowała prawidłowość: **im dalszy etap edukacji, tym mniej osób zainteresowanych pracą zgodną ze swoim wykształceniem.** W przypadku uczniów klas pierwszych odsetek ten wynosił 72%, w przypadku uczniów klas drugich – 52,2%, a

trzecich – 41,3%. Plany uczniów szkół zawodowych i techników były różne także w zależności od profilu kształcenia. Najwięcej osób chcących podjąć pracę odpowiadającą zdobytym kwalifikacjom znajdowało się w klasach biologiczno-chemicznych (66,7%), rolniczych (64%), budowlanych (59,5%) oraz gastronomicznych i hotelarskich (59%), najmniej natomiast w klasach ekonomicznych (25%) oraz elektrycznych i mechanicznych (39,6%). Wśród badanych studentów plany zatrudnienia w branży związanej z wykształceniem dotyczyły 78,7% z nich.

Rys. 123 Czy planujesz rozpoczęcie pracy zgodnej z Twoim profilem i umiejętnościami nabytymi w szkole?

(udział odpowiedzi wśród uczniów i studentów, którzy planują podjąć pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

„Duża część młodzieży, która uczy się w szkołach, które przygotowują cię do zawodu, czyli zasadnicze szkoły zawodowe, ewentualnie technika (jednak po technikum grono młodzieży decyduje się dalej na naukę), decyduje się i chce podjąć pracę w wyuczonym zawodzie, bo niestety wśród naszej młodzieży nie ma takiego nastawienia, na uczenie się przez całe życie, na zmianę kwalifikacji, na przekwalifikowanie się. Nie ma wykształconego w nich, takiego poczucia konieczności bycia mobilny, bo po prostu szkoła tego nie uczy.

Źródło: IDI_1

„Chociaż zdarzają się sytuacje gdzie uczeń wagaruje, nie chodzi do szkoły i raptem okazuje się ze ta szkoła, czyli nasza, którą wybrał, nie jest do końca tym co by chciał robić. Np. rodzice za niego zdecydowali a nie on sam. I jest problem bo już nie ma w tej wybranej szkole miejsca. Ale też są sytuacje, że zabiera papiery z naszej szkoły i szuka innej. I to też jest rola pedagoga by wyjaśnić rodzicom, przekonać, że młody człowiek też ma prawo do decydowania. Bo też miałam jedną sytuację - uczeń 3 klasy zawodowej, który cały czas deklarował, że on nie czuje tego zawodu. Na początku 3 klasy wyszło, że on jest świetnym kucharzem i tak naprawdę trzeba było przekonać mamę, że ona go zmusza do tego i że on nie chce być w tym zawodzie i niestety musiał szkołę zmienić, ale już teraz tylko zaocznie.

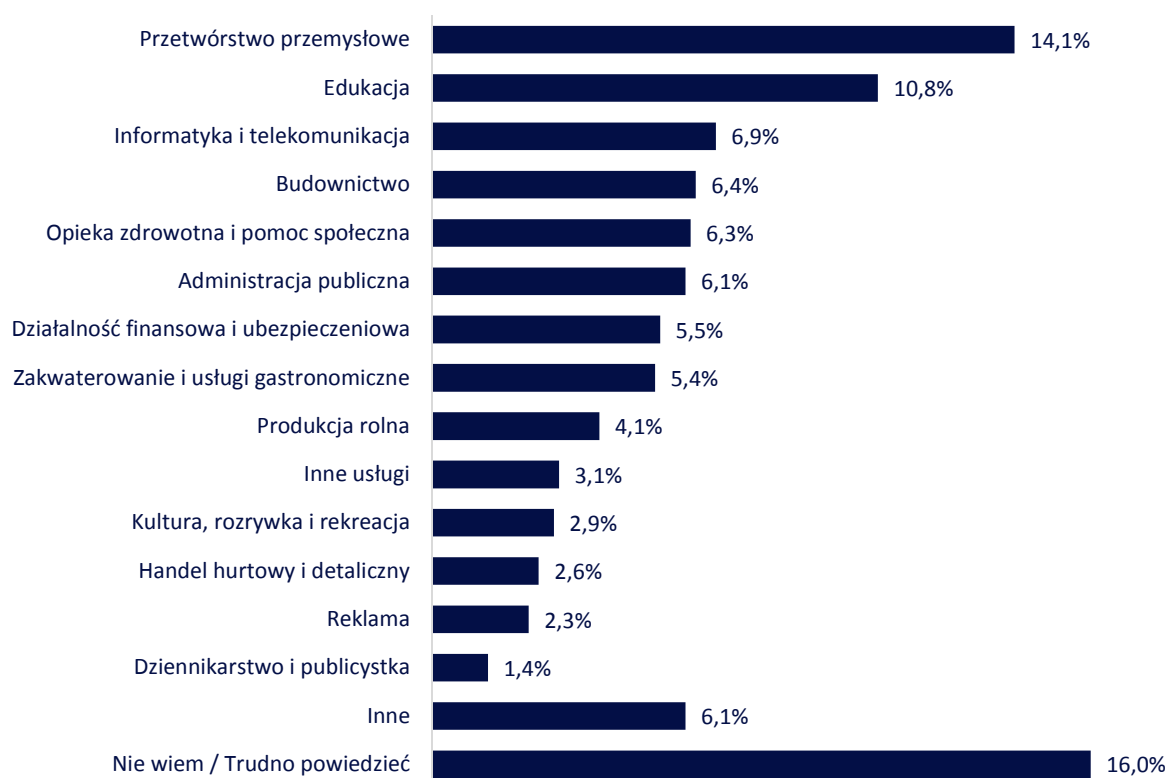
Źródło: IDI_8

Duża grupa ankietowanych uczniów i studentów nie miała sprecyzowanych planów dotyczących przyszłej pracy – niezdecydowanych było 16% z nich. Wśród uczniów i studentów posiadających sprecyzowane plany zawodowe przeważały osoby wybierające przetwórstwo przemysłowe – w tej dziedzinie chciało pracować 14,1% uczniów i studentów. Najpopularniejsza w tym zakresie była naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (3,9%) oraz przetwórstwo chemiczne (3,2%). Branżą, która znajdowała się na drugim miejscu pod względem osób zainteresowanych pracą była edukacja. Zatrudnienie na tym polu planowało zdobyć 10,8% ankietowanych. Najmniej respondentów

planowało zająć się dziennikarstwem i publicystyką (1,4%), reklamą (2,3%) oraz handlem (2,6%). W branżach należących do grupy innych chciało pracować 6,1% badanych. Była to m.in. praca na stanowisku fryzjera, kosmetyczki, policjanta, strażaka oraz związana z geodezją, ochroną środowiska, medycyną, bezpieczeństwem narodowym, usługami prawnymi, transportem i logistyką, mechaniką i elektryką.

Rys. 124 W jakiej branży planujesz podjęcie pracy lub założenie własnej firmy?

(udział wskazań rodzaju branży wśród uczniów i studentów, którzy planują podjąć pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Badania wskazują, że wśród aktualnie pracujących uczniów i studentów duża część (ok. 47%) była zatrudniona we Włocławku. Miejscami pracy były także miejscowości OF Włocławek – Choceń, Kowal, Lubanie, Bobrowniki, Brześć Kujawski oraz inne miejscowości w powiecie włocławskim – Chodecz, Izbica Kujawska i powiecie lipnowskim – Lipno, Wichowo.

Pracę we Włocławku planowało podjąć 46,3% ankieterowanych uczniów i studentów. Drugą pożądaną lokalizacją były miasta poza województwem kujawsko-pomorskim, gdzie zatrudnienie chcieli zdobyć 23,5% badanych. Wskazywali oni głównie na stolicy sąsiednich regionów: Gdańsk, Łódź, Poznań i Warszawę oraz Wrocław. W województwie kujawsko-pomorskim (poza Włocławkiem i jego okolicami) zamierzało pracować 12,8% respondentów – swoje plany wiązali przede wszystkim z Bydgoszczą i Toruniem. W celu zdobycia pracy poza granicą kraju chciało wyjechać 11,3% uczniów i studentów. Jako główne kierunki migracji wskazywane były: Wielka Brytania, Irlandia, Norwegia, Niemcy, Holandia. Najmniej ankieterowanych zainteresowanych było zatrudnieniem w okolicach Włocławka – 6,1% planowało pracę w miejscowościach powiatu włocławskiego i lipnowskiego: Bobrownikach, Brześciu Kujawskim, Choceniu, Kowalu, Izbicy Kujawskiej, Lubaniu i Lipnie.

Rys. 125 W jakiej miejscowości planujesz rozpoczęcie pracy?

(udział wskazań lokalizacji wśród uczniów i studentów, którzy planują podjąć pracę)

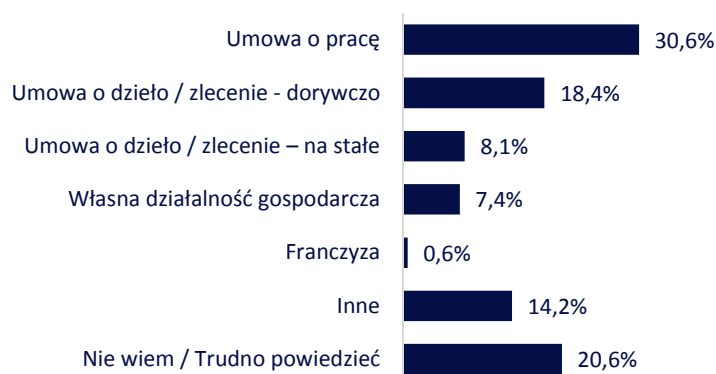

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wśród pracujących uczniów i studentów najczęściej – **30,6% pracowało w oparciu o umowę o pracę**. Na drugim miejscu znajdowała się praca w trybie dorywczym na podstawie umowy zlecenia lub o dzieło – dotyczyła ona 18,4% ankietowanych. Podobne umowy, ale na stałe podpisało 8,1% przebadanych uczniów i studentów. Wśród respondentów 14,2% osób pracowało na innych warunkach – głównie bez formalnej umowy bądź w oparciu o umowę zawieraną na czas praktyk lub stażu. Najmniej osób prowadziło własną działalność gospodarczą i pracowało na zasadzie franczyzy – odpowiednio 7,4% i 0,6%. Należy zaznaczyć, że aż 20,6% uczniów i studentów nie potrafiło określić rodzaju zawartej umowy. Może to świadczyć o małej świadomości respondentów i braku wiedzy na temat istniejących form zatrudnienia oraz braku zainteresowania warunkami wykonywanej pracy.

Rys. 126 W oparciu o jaki typ umowy pracujesz?

(udział wskazań typu umowy wśród uczniów i studentów, którzy pracują)

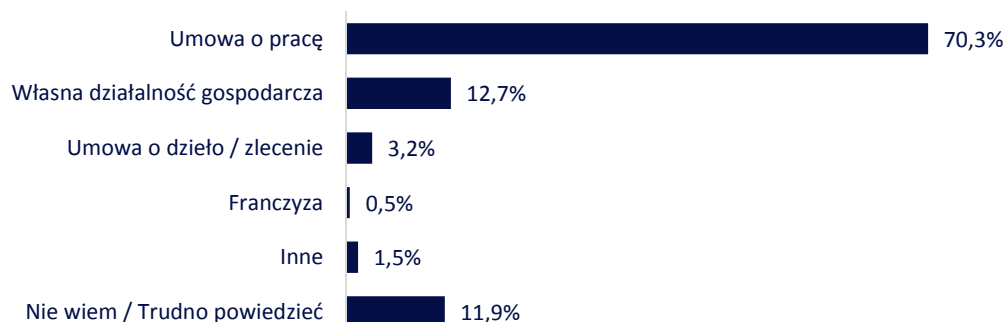

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wyniki badań wskazują, że zdecydowana większość uczniów i studentów – **70,3% chciałaby pracować w oparciu o umowę o pracę**. Na drugim miejscu znajdowała się własna działalność gospodarcza – jej założenie miało w planach 12,7% osób. Niewielki odsetek respondentów był zainteresowany pracą na podstawie umowy o dzieło lub zlecenie (3,2%), pracą bez formalnej umowy bądź zawartą na czas praktyk (grupa innych – 1,5%) oraz działalnością na zasadach franczyzy (0,5%). Można więc stwierdzić, że **ankietowanym uczniom i studentom zależało na stabilnych warunkach pracy**. Należy zaznaczyć, że 11,9% osób nie potrafiło określić rodzaju pożądanej umowy.

Rys. 127 W oparciu o jaki typ umowy chciałbyś/chciałabyś pracować?

(udział wskazań typu umowy wśród uczniów i studentów, którzy planują podjąć pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Wśród pracujących uczniów i studentów **najwięcej (25,9%) zarabiał w przedziale 1000-2000 zł**, w którym mieści się wartość minimalnej pensji. Pensję niższą niż 1000 zł lub wypłacaną nieregularnie otrzymywało odpowiednio 19,8% i 19,2% ankietowanych. Podobny odsetek respondentów nie potrafił określić wysokości swoich zarobków. Najmniejsze grupy stanowili badani zarabiający wyższe sumy – wartości od 2000 zł do 5000 zł i powyżej 5000 zł deklarowało odpowiednio 9,3% oraz 6,7% respondentów⁵⁵.

Rys. 128 Ile aktualnie zarabiasz?

(udział wskazań wysokości zarobków wśród uczniów i studentów, którzy pracują)

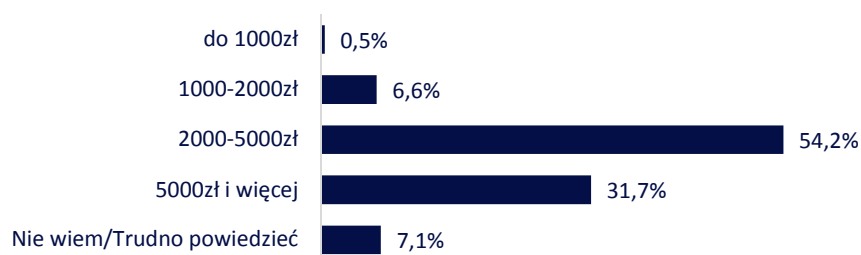
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Ponad połowa badanych uczniów i studentów planujących podjęcie pracy – **54,2% chciałaby dostawać pensję mieszczącą się w przedziale od 2000 zł do 5000 zł**. Na drugim miejscu znajdowały się zarobki powyżej 5000 zł, które chciało otrzymywać 31,7% respondentów. Wynagrodzeniem w wysokości 1000-2000 zł i poniżej 1000 zł było zainteresowanych odpowiednio 6,6% i 0,5% ankietowanych. Warto zaznaczyć, że 7,1% uczniów i studentów nie miało sprecyzowanych wymagań dotyczących kwoty miesięcznych zarobków.

⁵⁵ Należy mieć na uwadze, że powyższe dane stanowią deklaracyjny poziom wynagrodzenia mogący różnić się od rzeczywistego poziomu wynagrodzenia uczniów i studentów.

Rys. 129 Ile chciałbyś/chciałabyś zarabiać?

(udział wskazań wysokości zarobków wśród uczniów i studentów, którzy planują podjąć pracę)

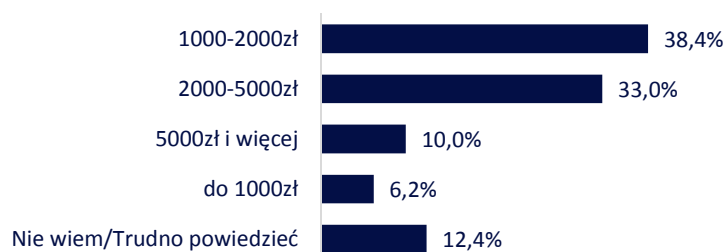

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Przeprowadzone badania wskazują, że największa część uczniów planujących podjęcie pracy – **38,4% zakładają, że będzie dostawać pensję mieszczącą się w przedziale od 1000 zł do 2000 zł**. Na drugim miejscu znajdowały się zarobki wynoszące 2000-5000 zł, które przewidywało otrzymywać 33% ankietowanych. Wynagrodzenia najwyższego (powyżej 5000 zł) i najniższego (poniżej 1000 zł) spodziewało się odpowiednio 10% i 6,2% respondentów. Należy zaznaczyć, że 12,4% badanych uczniów i studentów nie potrafiło określić przewidywanej wysokości miesięcznej pensji. Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań można stwierdzić, że uczniowie i studenci mieli świadomość, iż rzeczywiste warunki finansowe są mniej korzystne niż oczekiwane.

Rys. 130 Ile przewidujesz, że będziesz zarabiać?

(udział wskazań wysokości zarobków wśród uczniów i studentów, którzy planują podjąć pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Przydatność absolwentów

Przydatność absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i uczelni wyższych w OF Włocławek została oceniona przez przedsiębiorców z analizowanego obszaru. **Zdecydowana większość ankietowanych pracodawców uznała wiedzę i umiejętności przekazywane w szkołach za mało użyteczne w pracy.** Przydatność absolwentów była oceniana wysoko przez 21,3% przedsiębiorców zatrudniających 10 i więcej osób. W przypadku firm, które nie zatrudniają pracowników odsetek ten wynosił 15,3%. Najmniej przedsiębiorców, którzy uznają wiedzę przekazywaną w szkołach za przydatną do pracy należało do grupy zatrudniającej od 1 do 9 osób – 14,5% z nich uważało umiejętności absolwentów za wartościowe.

Rys. 131 Proszę ocenić w jakim stopniu wiedza i umiejętności przekazywane w szkołach przygotowują do podjęcia pracy w Państwa firmie

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić w jakim stopniu wiedza i umiejętności przekazywane w szkołach przygotowują do podjęcia pracy w Państwa firmie, gdzie 0 oznacza w ogóle nie przygotowują; 5 oznacza przygotowują bardzo dobrze.⁵⁶

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród pracodawców w podziale na firmy według wielkości zatrudnienia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Kiedy młodzież kończy szkoły zawodowe, czy to na poziomie technikum czy zasadniczej zawodowej, nie jest w pełni przygotowana do wykonywania konkretnego zawodu - musi jeszcze przejść okres tego stażu, przygotowania. Bo to są często zawody, które wymagają, no dużej znajomości techniki.

Źródło: IDI_1

Zgodnie z deklarowanymi odpowiedziami, przedsiębiorcy działający w poszczególnych branżach oceniali przydatność absolwentów szkół i uczelni OF Włocławek na podobnym poziomie – różnice były niewielkie. W przypadku firm należących do sektora przemysłu i budownictwa przygotowanie szkolne było oceniane jako użyteczne przez 13,8% respondentów. W pozostałych branżach (usługi, inne) nieco więcej badanych przedsiębiorców wyrażało pozytywne opinie na temat przydatności wiedzy uczniów i studentów – odsetek firm wyniósł 16,8%.

Rys. 132 Proszę ocenić w jakim stopniu wiedza i umiejętności przekazywane w szkołach przygotowują do podjęcia pracy w Państwa firmie

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić w jakim stopniu wiedza i umiejętności przekazywane w szkołach przygotowują do podjęcia pracy w Państwa firmie, gdzie 0 oznacza w ogóle nie przygotowują; 5 oznacza przygotowują bardzo dobrze.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród pracodawców w podziale na firmy według branży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=974

Studia przygotowują teoretycznie do pracy. Są nafaszerowani teorią, ale żeby nauczyć się roboty to już się uczą praktycznie w danym zakładzie pracy. Sytuacja absolwentów uczelni wyższych jest bardzo ciężka i to myślę zarówno studiów takich humanistycznych

⁵⁶ Wielkość zatrudnienia 0 cechuje przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników - samozatrudnienie

i technicznych. Technicznych z racji tego, że mamy mało zakładów pracy, takich co by przyjęły inżynierów a humanistów to już w ogóle w Polsce wszędzie jest za dużo.

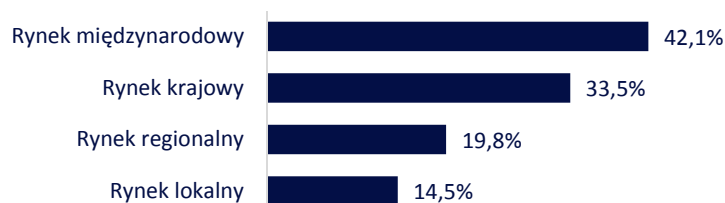
Źródło: IDI_1

Szanse zawodowe

Badania wskazują, że ocena dostępności miejsc pracy w preferowanej branży była zróżnicowana w zależności od zasięgu rynku. **Według opinii uczniów i studentów im większa skala rynku, tym więcej możliwości zatrudnienia.** W przypadku rynku międzynarodowego dostępność ofert pracy była uważana za dobrą przez 42,1% respondentów. Na rynku krajowym szanse na zatrudnienie oceniano wysoko 33,5% osób, a na rynku regionalnym – 19,8%. Najmniej interesujących miejsc pracy można znaleźć na rynku lokalnym – tylko 14,5% badanych uczniów i studentów uznało oferty za dobrze dostępne. Deklarowane odpowiedzi pozwalają stwierdzić, że ankietowani zauważali niski popyt rynku pracy w OF Włocławek. Należy jednak zaznaczyć, że **mimo takiej oceny duża część ankietowanych chcących podjąć pracę planowała znaleźć zatrudnienie we Włocławku (46,3%) lub jego okolicach (6,1%).**

Rys. 133 Proszę ocenić dostępność miejsc pracy w preferowanej przez Pana/ią branży na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić dostępność miejsc pracy w preferowanej przez Pana/ią branży, gdzie 0 oznacza nie ma żadnych ofert pracy; 5 oznacza bardzo dużo ofert pracy. (udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów w podziale na rynki)

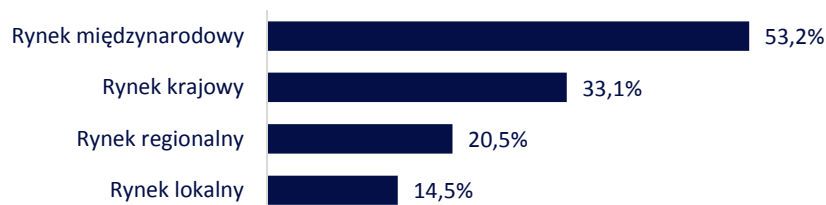
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Ocena warunków finansowych w preferowanej przez respondenta branży była również zróżnicowana w zależności od zasięgu rynku. **Podobnie jak w przypadku dostępności miejsc pracy – im większa skala rynku, tym lepsze warunki zatrudnienia.** W przypadku rynku międzynarodowego wysokość pensji była uważana za satysfakcjonującą przez 53,2% respondentów. Na rynku krajowym szanse na dobre zarobki oceniano wysoko 33,1% ankietowanych, a na rynku regionalnym – 20,5%. Najgorsze warunki finansowe charakteryzują rynek lokalny – tylko 14,5% badanych uczniów i studentów miało dobrą opinię na temat wysokości wynagrodzenia we Włocławku i jego okolicach. **Podobnie jak w przypadku dostępności miejsc pracy, ankietowani mieli świadomość niekorzystnej sytuacji finansowej w OF Włocławek, pomimo której większość z nich planowała szukać zatrudnienia w analizowanym obszarze.**

Rys. 134 Proszę ocenić warunki finansowe pracy w preferowanej przez Pana/ią branży na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić warunki finansowe pracy w preferowanej przez Pana/ią branży, gdzie 0 oznacza bardzo niekorzystne; 5 oznacza bardzo korzystne.

(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów w podziale na rynki)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

*To może ja dokończę bo to jest ważna rzecz dlatego ja przestałem pracować w Polsce, bo to może być cenne dla was. **Niesamowicie niskie zarobki niewystarczające dla młodego człowieka.** Na absolutnie nic mogłem sobie pozwolić. Zapomnieć o zakupie mieszkania. W Plus GSM robili mi tylko cały czas rozmowy motywacyjne. Nie wiem o czym de*ile straszni. W każdym bądź razie pieniędzy nie mieli, a na pewno nie dla pracowników. Później przenieśliem się do Poznania. Pracowałem w takiej dużej hurtowni paliwowej. Tam złapałem całkiem fajną pracę. Byłem kierownikiem takiej bazy. Tam już zarabiałem więcej ale Poznań kosztuje więcej, więc wychodziło na jedno. Pracowałem po 16 godzin, więc równie dobrze mógłbym sobie przystawić pistolet do głowy i sobie strzelić. No bo takie życie już nie ma sensu bo i tak mieszkania nie kupię. Moje życie sprowadzało się do paskudnej roboty, która tam większego sensu czy perspektyw nie miała stąd też wyjazd, bo to sensu nie miało. Ja mówię o bardzo prostych sprawach jak dach nad głową – swój, no bo dach nad głową na kredyt to jest to zupełnie coś innego. Ja postrzegam kredyt jako straszną biedę. Nie wiem jak ludzie postrzegają. Jak biorę coś na kredyt to jest gorzej niż zero czyli mam minus i to tak potężny. Dla mnie to nie ma logiki - kredyt na 30-40 lat. Dlatego zrezygnowałem.*

Źródło: FGI_1

Badania wskazują, że ocena zakresu wymaganych kompetencji w preferowanej branży była zróżnicowana w zależności od zasięgu rynku – **im większa skala rynku, tym więcej osób uważających, że ich kompetencje są powyżej oczekiwań.** W przypadku rynku międzynarodowego swoje kwalifikacje wysoko oceniali 41% respondentów. Na rynku krajowym odsetek ten wynosił 36% osób, a na rynku regionalnym – 32,2%. Najmniej respondentów było przygotowanych do pracy na rynku lokalnym – 29% przebadanych uczniów i studentów posiadało dobrą opinię na temat dopasowania swoich kompetencji do wymagań lokalnych pracodawców. Wyniki badań mogą świadczyć o tym, że ankietowani byli świadomi dużej konkurencji w OF Włocławek, związanej prawdopodobnie z wysoką podażą odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. Warto zaznaczyć, że **ocena własnych kompetencji w odniesieniu do rynku lokalnego i regionalnego była zróżnicowana w zależności od wieku respondentów oraz typu szkoły, do której uczęszczają.** Swoje przygotowanie częściej wysoko oceniali ankietowani mający 25 i więcej lat oraz należący do grupy osób w wieku 21-24 lata; w przypadku rynku lokalnego było to odpowiednio 36% i 35,3% badanych w tych grupach, a w przypadku rynku regionalnego – 34,2% i 37,3%. Podobną opinię wśród młodszych ankietowanych wyrażało mniej osób. W przypadku rynku lokalnego było to 25,3% respondentów w wieku 18-20 lat i 27,9% respondentów w wieku 16-17 lat, a w przypadku rynku regionalnego odpowiednio 29,8% i 31,9%. Można więc wnioskować, że **najmłodsi uczniowie i studenci słabiej oceniali swoje kompetencje do wykonywania pracy na rynku lokalnym i regionalnym.** Dopasowanie do rynku pracy najlepiej oceniali

studenci i licealiści. W przypadku rynku lokalnego było to odpowiednio 35,9% i 30,5% ankietowanych w tych grupach, a w przypadku rynku regionalnego – 37,2% i 37,1%. Wśród uczniów szkół zawodowych i techników odsetek ten był mniejszy. W przypadku rynku lokalnego wynosił odpowiednio 20,1% i 23,7%, a w przypadku rynku regionalnego – 25,2% i 26,5% ankietowanych we wskazanych grupach.

Rys. 135 Proszę ocenić zakres kompetencji wymagany w preferowanej przez Pana/ią branży na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Na skali od 0 do 5, proszę ocenić zakres kompetencji wymagany w preferowanej przez Pana/ią branży, gdzie 0 oznacza moje kompetencje są zdecydowanie poniżej oczekiwań; 5 oznacza moje kompetencje są zdecydowanie powyżej oczekiwań
(udział wskazań odpowiedzi 4 i 5 wśród uczniów i studentów w podziale na rynki)

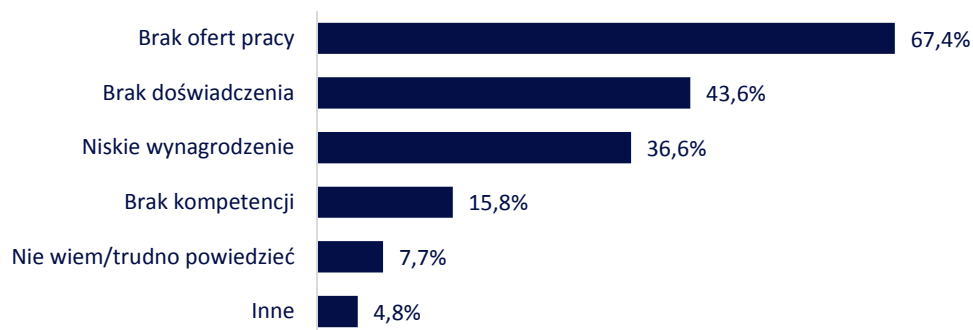
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

Problemy z wejściem na rynek pracy

Przebadani uczniowie i studenci OF Włocławek wyróżniali kilka głównych problemów związanych z wejściem na rynek pracy. Najwięcej osób zwracało uwagę na **brak ofert pracy** – stanowił on problem według 67,4% ankietowanych. Duża część badanych uczniów i studentów podkreślała negatywny wpływ **braku doświadczenia i niskiego wynagrodzenia** – odpowiednio 43,6% i 36,6%. Rzadziej respondenci jako przyczynę trudności ze znalezieniem pracy postrzegali brak kompetencji – był on problemem dla 15,8% osób. Część ankietowanych uczniów i studentów (4,8%) zwracała uwagę także na inne przeszkody rozpoczęcia pracy zawodowej. Należą do nich przede wszystkim: brak znajomości i odpowiednich kontaktów, duża konkurencja na rynku oraz wadliwe przepisy (wysokie podatki i tzw. umowy śmieciowe).

Rys. 136 Jakie są według Ciebie największe problemy z wejściem na rynek pracy?

Pytanie wielokrotnego wyboru
(udział wskazań problemów wśród uczniów i studentów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PAPI n=1010

*Rynek pracy jest ubogi we Włocławku. To wszystko nas dusi w tym mieście. Wszystko się ze sobą zająbia. **Uczniowie nie chcą kształcić się w danych kierunkach, bo wiedzą, że nie ma miejsc pracy i odwrotnie nie tworzą się miejsca pracy, no więc szkoły nie otwierają takich kierunków. Trudne miejsce.***

Źródło: IDI_1

*Młodzież jest nastawiona roszczeniowo. Wydaje się że jak już skończy szkołę to już to powinno im zagwarantować, że ci pracodawcy będą na nią czekać z otwartymi rękami. **Młodzież jest nienauczona poszukiwania, nienauczona walczenia o coś, tylko jest nastawiona roszczeniowo.** Od razu chcą by im dobrze zapłacono, a wiadomo że w Polsce nie ma takich sytuacji. Chce od razu osiągnąć wszystko, duży poziom oczekiwania z małym daniem od siebie.*

Źródło: IDI_1

System edukacji a rynek pracy

Na podstawie analizy danych statystycznych oraz wyników badań można ocenić dopasowanie systemu edukacji w OF Włocławek do istniejących potrzeb rynku pracy. W 2013 r. najwięcej firm w analizowanym obszarze należało do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa samochodów (31,7%). Na kolejnych miejscach pod względem liczby podmiotów znajdowały się sekcje: F – budownictwo (12%) i C – przetwórstwo przemysłowe (8,2%). Praca w tych dwóch ostatnich sektorach wymaga posiadania odpowiedniej wiedzy i umiejętności. Przeprowadzone analizy pozwalają wnioskować, że **kształcenie w szkołach nie jest odpowiednio dostosowane do wymagań lokalnego rynku**. Świadczy o tym struktura kierunków w technikach i szkołach zawodowych – 8,4% uczniów w 2012 r. wybierało kierunki związane z budownictwem i architekturą. Odsetek uczniów kształcących się w kierunkach związanych z produkcją i przetwórstwem przemysłowym był znikomy. Należy więc zakładać, że **w dwóch z trzech wskazanych wiodących branż mogą występować trudności ze znalezieniem wykwalifikowanych pracowników wśród absolwentów miejscowych szkół**.

O małym dopasowaniu systemu edukacji do potrzeb rynku pracy świadczą także opinie przedstawione przez badanych uczniów i studentów. Większość z nich twierdziła, że wiedza i umiejętności zdobyte w szkole nie przygotowują do wykonywania preferowanego zawodu – użyteczność zdobytej wiedzy zauważało od 28,1% licealistów do 43% uczniów szkół zawodowych. Można przypuszczać, że osoby kończące szkoły zawodowe mają większe szanse na zdobycie pracy, ponieważ posiadają wykształcenie kierunkowe i konkretne umiejętności. Wyniki badań pozwalają wnioskować, że **ankietowani uczniowie i studenci mieli świadomość niedopasowania własnego wykształcenia do wymogów pracodawców**. Tylko około 22-24% respondentów oceniało wiedzę szkolną jako pomocną w znalezieniu pracy na rynkach o różnym zasięgu. Należy podkreślić, że **wiedza i umiejętności zdobyte w szkole nie przygotowują uczniów w sposób szczególny do pracy na rynku o konkretnym zasięgu**. Małą użyteczność wiedzy szkolnej potwierdzają także deklarowane odpowiedzi osób pracujących i niepracujących – około 35% respondentów w tych grupach wyrażało pozytywną opinię na temat przydatności wiedzy zdobytej podczas edukacji.

Brak dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku widoczny jest również z perspektywy pracodawców. Świadczą o tym odpowiedzi badanych przedsiębiorców, z których większość uznała wiedzę i umiejętności przekazywane w szkołach za mało użyteczne w pracy (tylko 14,5%-21,3% wysoko oceniało przydatność absolwentów). Warto zaznaczyć, że prawidłowość ta dotyczy firm z różnych sektorów – zarówno podmioty należące do branży budowlanej i przemysłowej, jak i pozostałych branż (usługi, inne) miały w większości negatywną opinię na temat przygotowania szkolnego uczniów z OF Włocławek. O małym stopniu dopasowania profilu kształcenia do potrzeb firm

świadczy także częste wskazywanie dostępności wykwalifikowanych pracowników jako ograniczenia prowadzenia biznesu – więcej przedsiębiorców uważa ten czynnik za barierę niż szansę (od 34,5% do 41,3%). Można więc wnioskować, że **dostępność odpowiednio przygotowanej kadry stanowi problem dla dużej grupy przedsiębiorstw z analizowanego obszaru**. Być może jest to związane z dużym odsetkiem osób uczących się w liceach ogólnokształcących (40,3% uczniów z OF Włocławek), którzy posiadają wiedzę ogólną, ale nie mają konkretnych umiejętności.

Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, że system edukacyjny i rynek pracy w OF Włocławek nie są ze sobą spójne. Warto jednak zwrócić uwagę na postawy uczniów i studentów w stosunku do podnoszenia własnych kwalifikacji, a tym samym dostosowywania się do wymagań pracodawców. Około 60% respondentów zainteresowanych było uczestnictwem w stażach i praktykach oraz kursach i szkoleniach. Największą grupę stanowili uczniowie szkół zawodowych i techników. Badania pozwalają stwierdzić, że część respondentów miała świadomość, jaki jest profil gospodarczy rynku i jakie są potrzeby lokalnych firm. Na pierwszym miejscu wśród pożądanego tematyki wymienionych form aktywności znalazło się przetwórstwo przemysłowe; w przypadku kursów na drugim miejscu uplasowało się budownictwo. Ankietowani jako miejsce odbywania praktyk czy szkolenia często wskazywali duże przedsiębiorstwa należące do branży przemysłowej. Można zakładać, że **podniesienie poziomu dostępności i obniżenie kosztów stażów i kursów wpłynęłoby na zwiększenie liczby osób biorących w nich udział oraz ich lepsze przygotowanie do wejścia na rynek pracy**. Na podstawie analizy źródeł finansowania kursów i szkoleń można stwierdzić, że szkoły i uczelnie próbują pomóc absolwentom dostosować się do wymagań rynku pracy – należały one do grupy głównych podmiotów opłacających udział w tych aktywnościach. Przeprowadzane badania pozwalają wnioskować, że uczniowie i studenci chcieli sprostać wymaganiom pracodawców, decydując się na kontynuację edukacji. Respondenci jako motyw podjęcia studiów wymieniali najczęściej chęć zdobywania kwalifikacji oraz wiedzy.

W kontekście dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy pozytywnie można oceniać to, że w 2012 r. największa grupa uczniów techników i szkół zawodowych kształciła się w klasach o profilu inżynieryjno-technicznym. Osoby z takim wykształceniem mają możliwość przekwalifikowania się i łatwiejszego dopasowania do pracy w branży przemysłu czy budownictwa oraz w jednym z dużych przedsiębiorstw przemysłowych.

4.3. Charakterystyka pracujących

Liczba i struktura pracujących z Obszaru Funkcjonalnego Włocławka została omówiona w rozdziale 3.1.1. W niniejszym podrozdziale znalazła się charakterystyka pracowników pod kątem ich aktywności w podnoszeniu kwalifikacji oraz mobilności zarówno przestrzennej jak i zawodowej.

Podnoszenie kwalifikacji – praktyki i staże

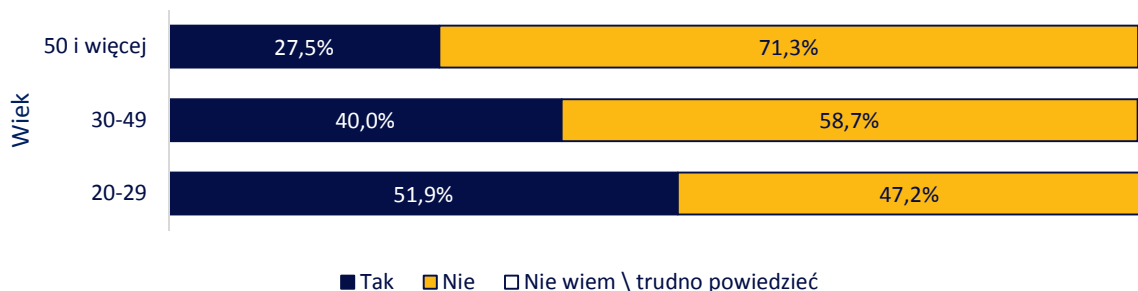
Pracujący biorący udział w badaniu wykazali w znacznym stopniu zainteresowanie podnoszeniem swoich kwalifikacji i doskonaleniem zawodowym. Częściej jednak deklarowano chęć udziału w kursach i szkoleniach zawodowych aniżeli w praktykach czy stażach zawodowych w firmach. Wiąże się to także z możliwością wykonywania pracy odpłatnie, często bowiem staże czy praktyki mają charakter nieodpłatny.

Ponad połowa badanych pracowników nie jest zainteresowana **praktykami i stażami zawodowymi** prowadzonymi w firmach na terenie Włocławka i/lub jego okolic (61,0%). Większe zainteresowanie praktykami i stażami wykazują młodzi pracownicy, którzy są dopiero na początku drogi zawodowej i chcą sprawdzić się na różnych stanowiskach. Młodzi pracownicy częściej wykonują obecnie pracę

niezgodną z wykształceniem czy też wyuczonym zawodem, częściej także ich praca ma charakter tymczasowy stąd są bardziej otwarci na nowe propozycje, także te w formie praktyk czy staży.

Rys. 137 Czy jest Pan/i zainteresowany/a praktykami i/lub stażami zawodowymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział odwiedzi wśród pracujących w podziale na wiek)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Pracownicy wykazali największe zainteresowanie praktykami związanymi z sektorem usług publicznych. Najczęściej deklarowano chęć praktykowania w podmiotach z branż administracja publiczna (26%), działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (24,7%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz edukacja (po 22,9%). Najmniejsze zainteresowanie budziły praktyki i szkolenia w branżach: produkcja rolna (5,2%) oraz dziennikarstwo i publicystka (7,8%).

Rys. 138 Czy jest Pan/i zainteresowany/a praktykami i/lub stażami zawodowymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział pracujących deklarujących zainteresowanie udziałem w praktykach/stażach w poszczególnych branżach)

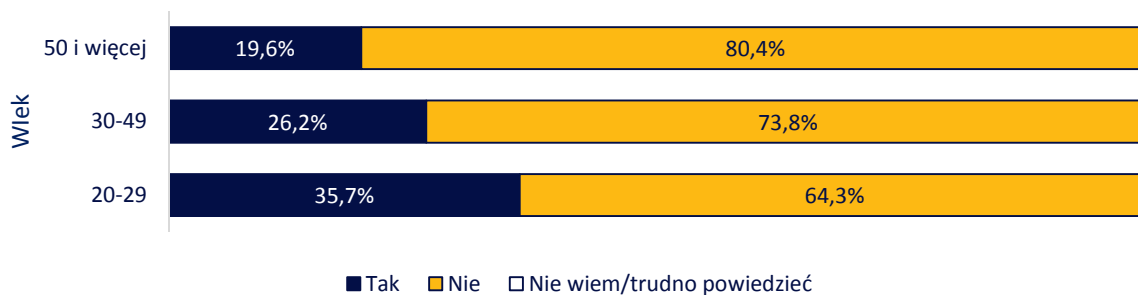

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Zdecydowana większość pracujących w ciągu ostatnich 3 lat nie uczestniczyła w praktykach i stażach zawodowych (72,7%). Wśród osób, które odbyły staże czy praktyki w przedsiębiorstwach przeważają osoby młode, w wieku 20-29 lat. Można założyć, że część z nich praktyki te odbyła w trakcie nauki w szkole czy na studiach. Osoby, które brały udział w praktykach i stażach zawodowych raczej pozytywnie oceniły ich użyteczność (56,3% ocen pozytywnych).

Rys. 139 Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczył/a Pan/i w jakichś praktykach lub stażach zawodowych?

(udział odpowiedzi wśród pracujących deklarujących zainteresowanie udziałem w praktykach/stażach)

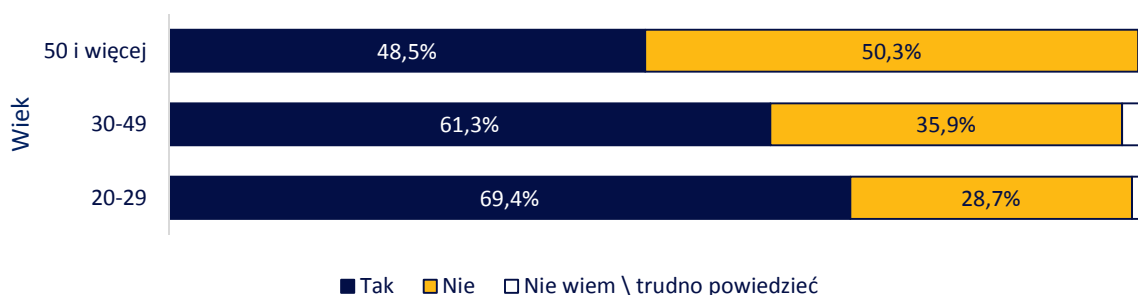
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Podnoszenie kwalifikacji – kursy i szkolenia

Większość pracujących biorących udział w badaniu wykazała zainteresowanie uczestnictwem w szkoleniach i kursach zawodowych, prowadzonych na terenie Włocławka lub w jego okolicy (59,4%). Najbardziej zainteresowani podnoszeniem swoich kwalifikacji byli młodzi pracownicy, w wieku 20-29 lat (69,4%).

Rys. 140 Czy jest Pan/i zainteresowany/a szkoleniami i kursami zawodowymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział odpowiedzi wśród pracujących w podziale na wiek)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

” Tak, ta większa grupa to są osoby, które nie mają kwalifikacji. Wykształcili się pod względem jakiś tam prac zawodowcy, szlifierza czy coś i tak całe życie w jakiś tam zakładach pracowały. Jak np. był hydraulikiem, to się okazuje, że **te osoby po 50 roku życia nie znają się już na jakiś nowych technologiach hydraulicznych. Nie odnowiły sobie uprawnień wymaganych do tego zawodu.** Zawsze jakieś tam ograniczenie - bo mają stałą pracę to zaniechały. Nie myślą przyszłościowo. I to też ich dyskryminuje. Chodzi o to, że

każdy powinien jakoś nadążyć za rynkiem. Nie tylko zapotrzebowanie pod względem kwalifikacji, ale też takie zainteresowanie. Jak się tym interesuje, to podążam za tym rynkiem, jakie nowinki.

Źródło: IDI_6

Badani byli najbardziej zainteresowani kursami i szkoleniami związanymi z usługami publicznymi: edukacją (23,0%), opieką zdrowotną i pomocą społeczną (22,2%), administracją publiczną (21,6%). Pracujący wykazali również zainteresowanie udziałem w zajęciach związanych z branżą informatyczną i telekomunikacyjną (20,7%), w firmach z tej branży praktykować lub odbywać staż chciała podobna liczba osób (19%). Najmniejsze zainteresowanie, podobnie jak w przypadku staży i praktyk, wzbudzały kursy i szkolenia zawodowe związane z branżami: produkcja rolna (5,7%) oraz dziennikarstwo i publicystyka (5,7%).

Rys. 141 Czy jest Pan/i zainteresowany/a praktykami i/lub stażami zawodowymi prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział pracujących deklarujących zainteresowanie udziałem w szkoleniach/kursach w poszczególnych branżach)

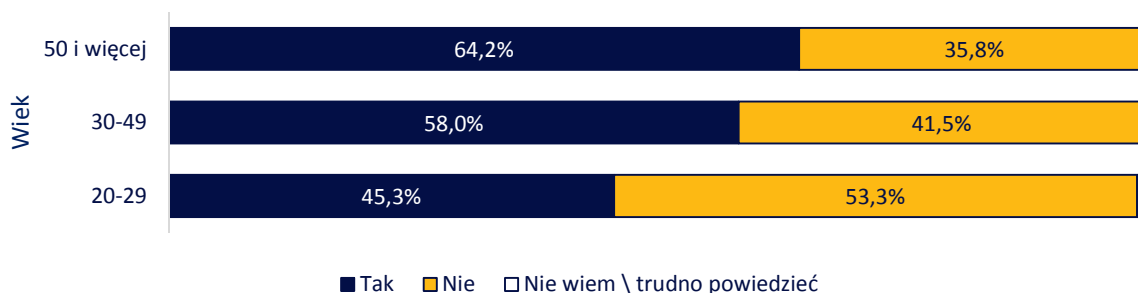

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Wśród przebadanych, 56,5% pracujących w ciągu ostatnich 3 lat wzięło udział w kursie lub szkoleniu. Zależność względem wieku okazała się odwrotna jak w przypadku zainteresowania uczestnictwem w kursie lub szkoleniu – wraz z wiekiem wzrastał odsetek deklarujących uczestnictwo. Jest to związane za pewne z uczestnictwem w obowiązkowych kursach organizowanych przez pracodawców lub Urząd Pracy. Należy jednak podkreślić, co w szczególności widać w przypadku osób w wieku 50+, więcej osób uczestniczyło w kursach i szkoleniach niż było nimi zainteresowanych.

Rys. 142 Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczył/a Pan/i w jakichś szkoleniach i/lub kursach zawodowych?

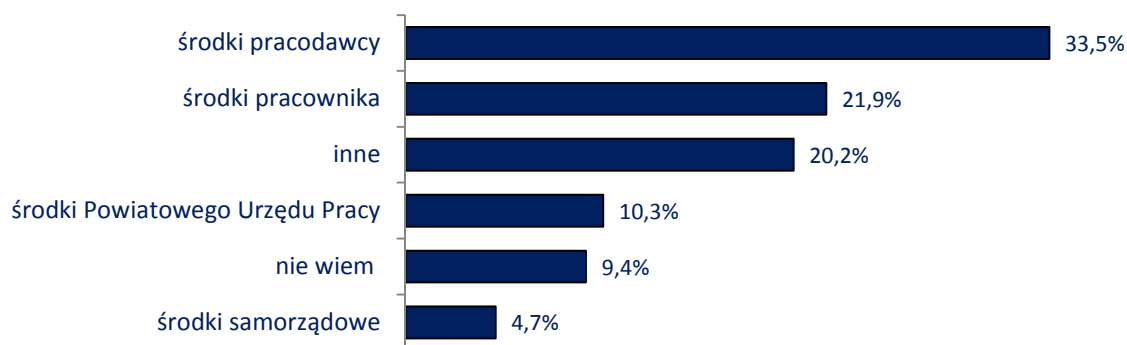
(udział odpowiedzi wśród pracujących w podziale na wiek)

Kursy i szkolenia, w których udział brali badani pracujący finansowane były najczęściej przez pracodawców (33,3%) oraz ze środków własnych pracowników (21,9%). Najrzadziej zajęcia te były opłacane ze środków gminnych (4,7%) oraz ze środków powiatowych urzędów pracy (10,3%).

Rys. 143 Przez kogo było finansowane szkolenie lub kurs?

(udział wskazań wśród pracujących uczestniczących w kursach lub szkoleniach)

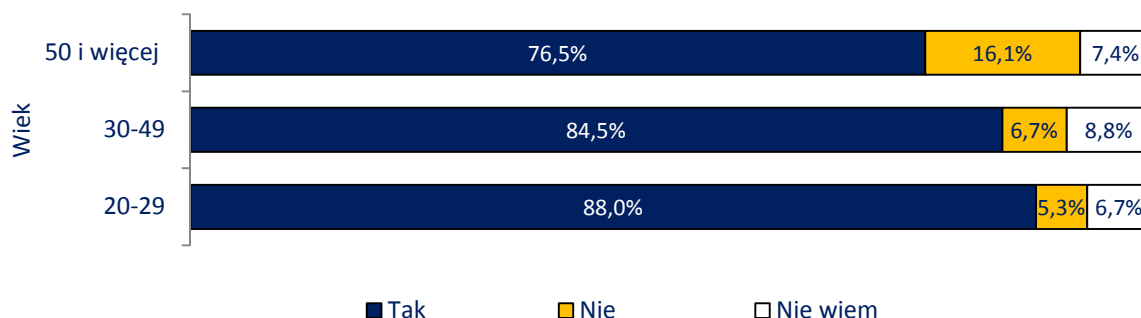

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Zdecydowana większość, bo aż 83,2% pracujących zamierza w ciągu najbliższych 3 lat uczestniczyć w szkoleniach i/lub kursach zawodowych. Wśród osób, deklarujących plany szkoleniowe widać wyraźną zależność pomiędzy skłonnością do podejmowania działań związanych z doszkadzaniem a wiekiem respondenta. Wśród osób do 30 roku życia aż 88% ma plany związane ze szkoleniami, dla osób powyżej 50 roku życia odsetek ten wynosi 76,5%.

Rys. 144 Czy w ciągu najbliższych 3 lat zamierza Pan/i uczestniczyć w jakichś szkoleniach i/lub kursach zawodowych?

(udział odpowiedzi wśród pracujących w podziale na wiek)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

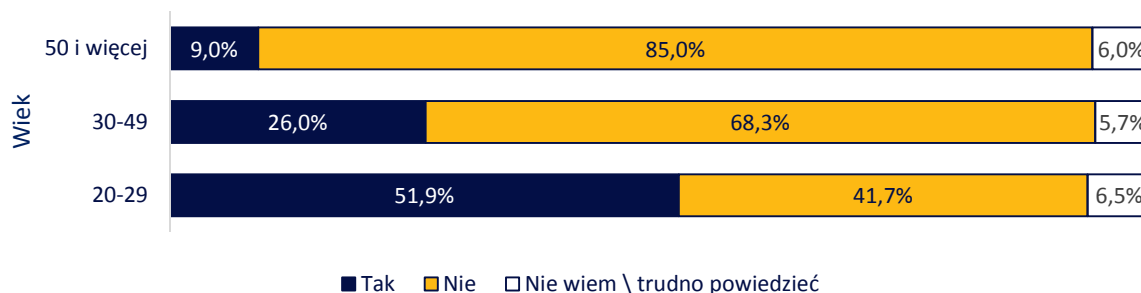
Mobilność zawodowa pracujących

Większość badanych nie zamierza w ciągu najbliższych 3 lat zmieniać pracy (67,8%). Zdecydowanych na zmianę miejsca zatrudnienia było 26,3% ankietowanych. **Deklarowana mobilność zawodowa pracujących maleje wraz z ich wiekiem:**

zdecydowanych na zmianę pracy było 51,9% badanych w wieku 20-29 lat i 9,0% wśród pracowników powyżej 49 roku życia. Płeć nie ma większego wpływu na plany zawodowe badanych – zmianę pracy planuje 28,3% mężczyzn oraz 24,8% kobiet.

Rys. 145 Czy w ciągu najbliższych 3 lat zamierza Pan/i zmieniać pracę?

(udział odpowiedzi wśród pracujących w podziale na wiek)

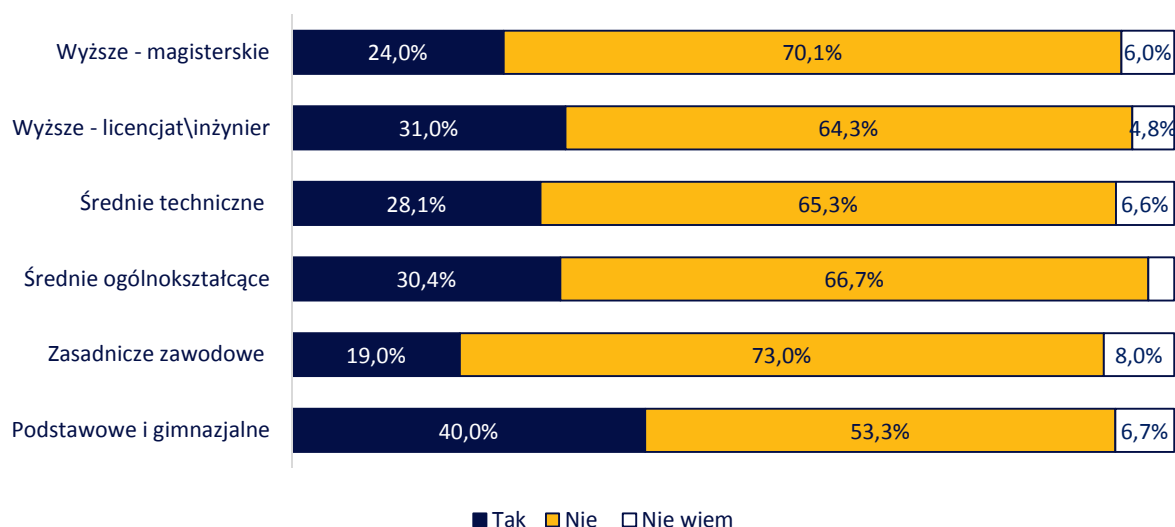

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Większą gotowość do zmiany pracy wykazywały osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (40%). Są to przede wszystkim osoby młode, często zmieniające pracę.

Rys. 146 Czy w ciągu najbliższych 3 lat zamierza Pan/i zmieniać pracę?

(udział odpowiedzi wśród pracujących w podziale na wykształcenie)

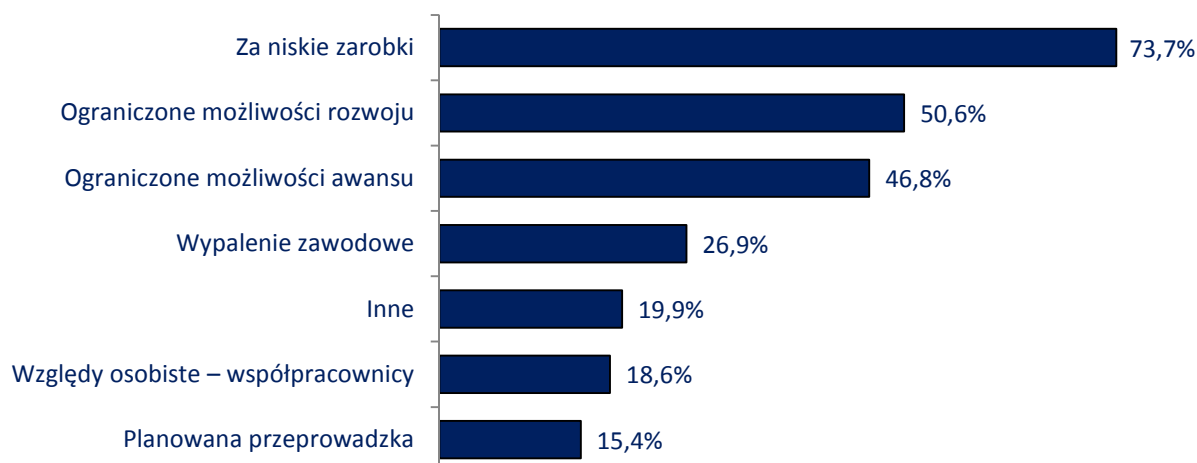

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Główną przyczyną planowanej zmiany miejsca zatrudnienia są niskie zarobki w obecnej pracy (73,7%), ograniczone możliwości rozwoju (50,6%) oraz ograniczone możliwości awansu (46,8%). Rzadziej wskazywane były względy osobiste, także te związane ze zmianą miejsca zamieszkania. Blisko połowa badanych planuje rozpoczęcie w przyszłości pracy w innej branży (42,7%).

Rys. 147 Dlaczego planuje Pan/i zmienić pracę?

Pytanie wielokrotnego wyboru
(udział wskazań wśród pracujących planujących zmienić pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

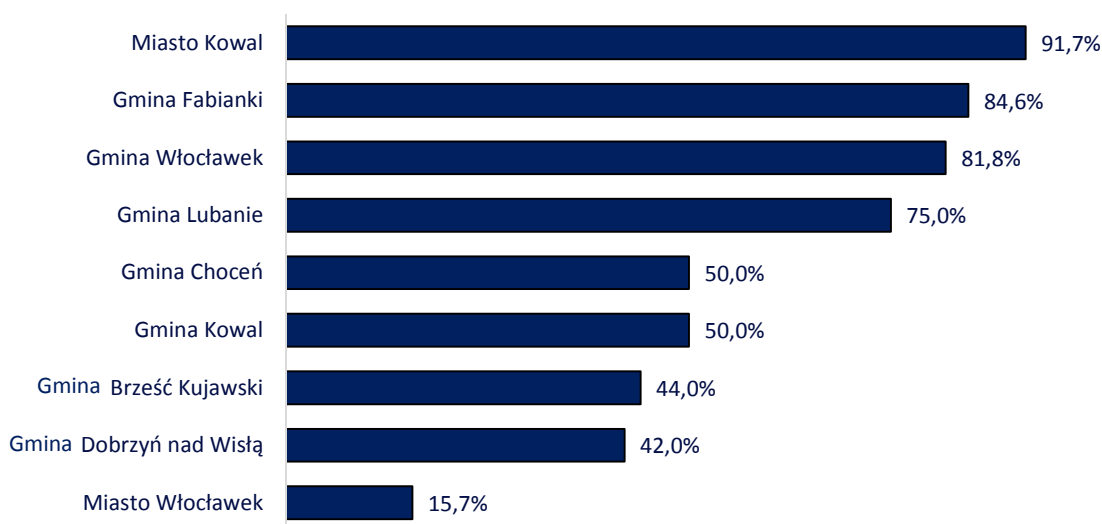
Mobilność przestrzenna pracujących

Zdecydowana większość badanych pracuje w gminie, w której mieszka (77,2%). Najczęściej w miejscu zamieszkania pracują mieszkańcy gminy miasta Włocławek (84,3%), co związane jest niewątpliwie z dużą podażą miejsc pracy w tej gminie. Najczęściej

do pracy poza gminą zamieszkania dojeżdżają badani z gmin: miasto Kowal (91,7%), Fabianki (84,6%) oraz Włocławek (81,8%), najczęściej podróżują oni do miasta Włocławek.

Rys. 148 Gdzie aktualnie Pan/i pracuje?

(udział pracujących w gminie innej niż miejsce zamieszkania)

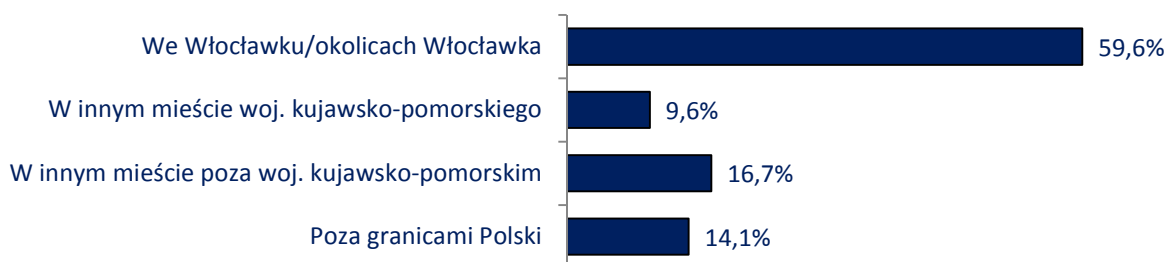

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Większość osób planujących podjąć nową pracę w ciągu najbliższych trzech lat nie zakłada długich dojazdów do pracy, przewidują oni rozpoczęcie nowej pracy we Włocławku lub jego okolicach (59,6%). Atrakcyjność regionalnego rynku pracy została przez badanych oceniona dość krytycznie, bowiem więcej osób planuje wyjechać do pracy do miasta z innego województwa lub za granicę niż do innego miasta w kujawsko-pomorskim.

Rys. 149 W jakiej miejscowości planuje Pan/i rozpoczęcie nowej pracy?

(udział wskazań wśród pracujących planujących zmienić pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

R: [Za granicę wyjeżdżają osoby] Tak do 30 roku życia, ale też po 35, trochę 50 plus, ale to są osoby, które pewnie wyjechały w poprzednich czasach jak otworzyły się granice, albo młode właśnie, które znają język. Bo język to główna blokada. Oferty które się pojawiają - widać że język jest potrzebny. **Najmniej mobilna grupa to osoby pomiędzy 30 a 50 rokiem życia, bo mają ustabilizowane życie i jadą tylko z konieczności.**

M: A wyjeżdżają na stałe czy wracają?

R: Raczej wracają.

M: Z jakich powodów?

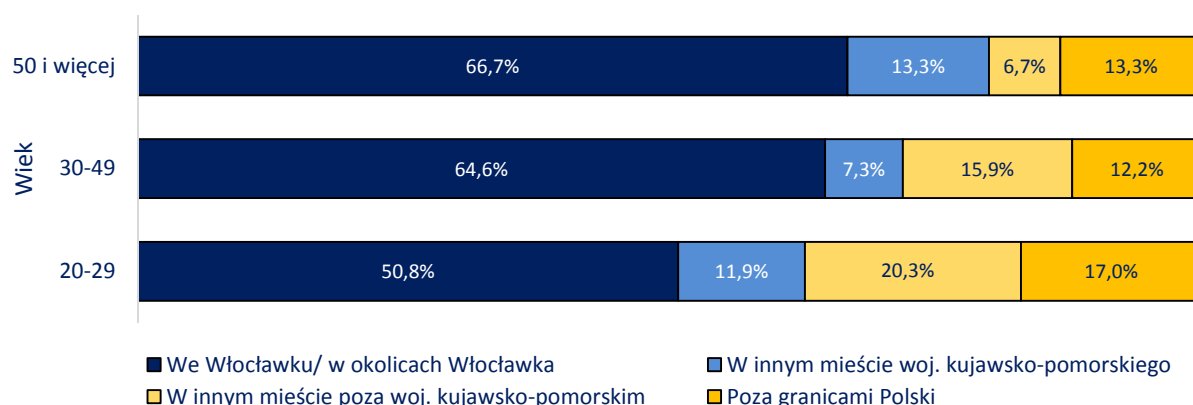
R: Z powodów pewnie jakiś takich osobistych albo prace sezonowe tylko wykonują i też jest taka tęsknota za rodziną, jak ją tu zostawiają. To może się też wiązać z edukacją dzieci i tu jest większa dla nich stabilność.

Źródło: IDI_6

Większość badanych w wieku 50 lat i więcej planuje rozpoczęcie nowej pracy we Włocławku lub w jego okolicach (66,7%). Zaledwie co siódmy pracujący z tej kategorii badany gotowy jest podjąć pracę w innym mieście regionu lub za granicą. Większość osób w wieku 30-49 lat także zakłada podjęcie pracy na rynku lokalnym (64,6%), jednak częściej aniżeli osoby starsze gotowe są one na rozpoczęcie pracy w innym regionie (15,9%). Największą skłonność do pracy w innym województwie wykazują młodzi pracownicy, w wieku 20-29 lat (20,3%)

Rys. 150 W jakiej miejscowości planuje Pan/i rozpoczęcie nowej pracy?

(udział wskazań wśród pracujących w podziale na wiek planujących zmienić pracę)

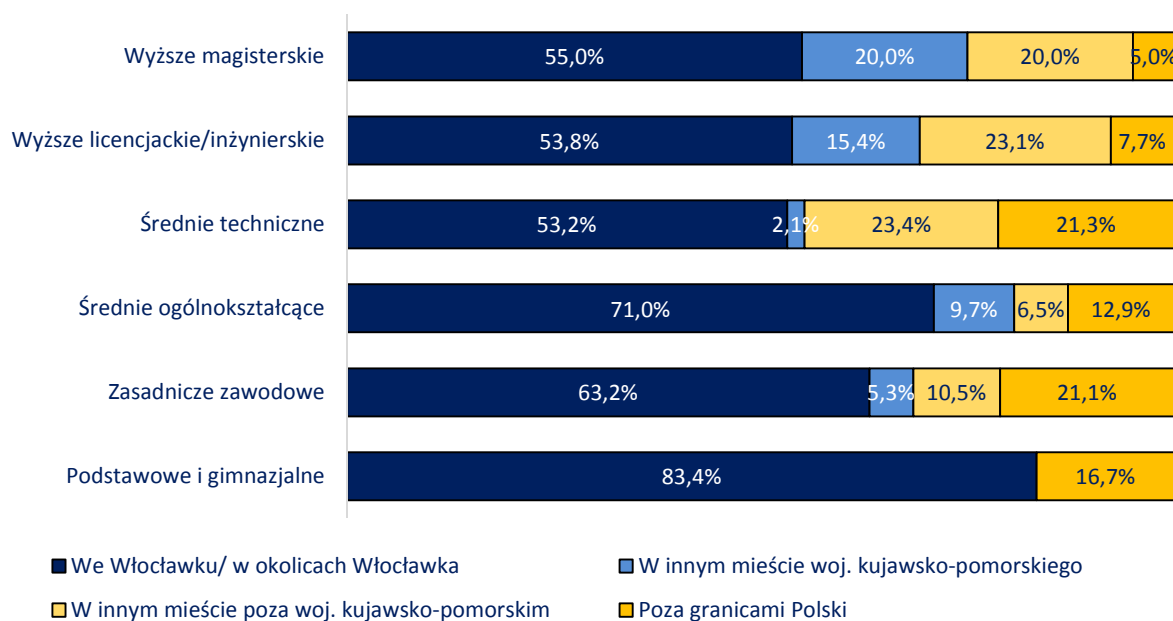
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Gotowość podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania związana jest także z wykształceniem pracujących. Największą skłonność do podejmowania pracy w innym regionie Polski wykazują osoby z wykształceniem średnim technicznym (23,4%) oraz wyższym (20,8%). Podjęcie pracy poza granicami Polski planują zwłaszcza osoby z niskim poziomem wykształcenia: gimnazjalnym (33,3%) i zasadniczym zawodowym (21,1%) oraz ze średnim technicznym (21,3%).

Gotowość podjęcia pracy za granicą wykazało 14,1% badanych pracujących. Największą skłonność do pracy poza granicami Polski wykazują młodzi pracownicy, w wieku 20-29 lat (16,9%).

Rys. 151 W jakiej miejscowości planuje Pan/i rozpoczęcie nowej pracy?

(udział wskazań wśród pracujących w podziale na wykształcenie planujących zmienić pracę)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

4.4. Charakterystyka niepracujących

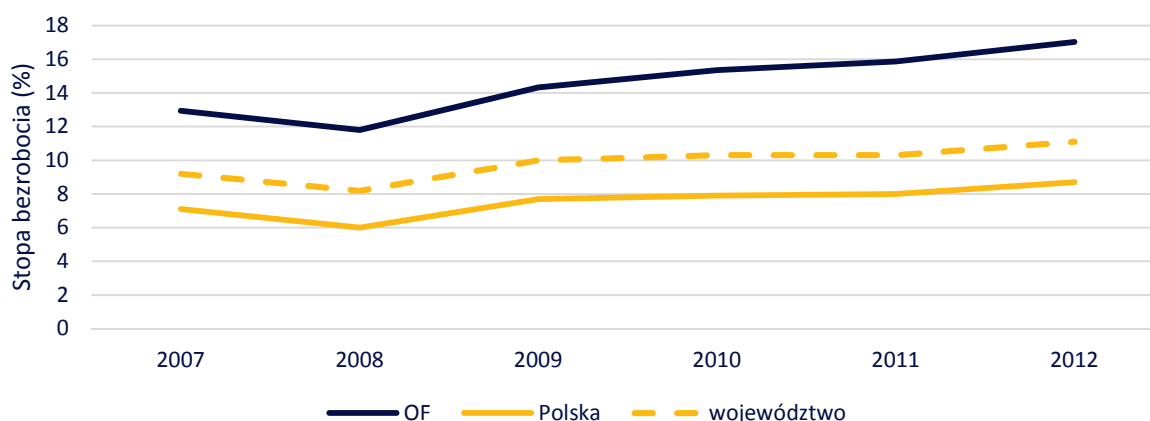
Stopa bezrobocia

Podstawowym parametrem charakteryzującym osoby bezrobotne jest stopa bezrobocia. Najczęściej jest to udział liczby osób bezrobotnych w liczbie osób aktywnych ekonomicznie. Drugi spotykany sposób obliczania stopy bezrobocia to stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Z uwagi na brak dostępnych danych na poziomie gmin dla obszaru funkcjonalnego została wybrana druga metoda. Trzeba pamiętać, że tak określona stopa bezrobocia jest niższa niż pierwszy podany sposób, gdyż ludzi w wieku produkcyjnym zawsze będzie więcej niż liczebności ludności aktywnej ekonomicznie. Drugim założeniem, które należy brać pod uwagę jest fakt, że w rzeczywistości bezrobotnych jest zawsze więcej niż zarejestrowanych bezrobotnych. **Wśród przebadanych mieszkańców odsetek niezarejestrowanych bezrobotnych wyniósł aż 55%.** Najwięcej bezrobotnych niezarejestrowanych było wśród osób, które jeszcze nigdy nie podjęły pracy zarobkowej – 86%. Wśród pozostałych respondentów odsetek ten wynosił od 34% wśród osób pozostających 3-12 miesięcy bez pracy do 52% wśród osób pozostających bez pracy mniej niż 3 miesiące. Wśród wymienianych powodów braku rejestracji badani wymieniali najczęściej przyznaną rentę, kontynuowanie nauki, pracę *na czarno* oraz brak wiary w skuteczność działań Urzędu Pracy.

” Summa Summarum jest to ponad 19 000, około 20 000 osób. I to jest bezrobocie rejestrowane, natomiast jest jeszcze obszar **bezrobocia nierejestrowanego**. Nikt tak naprawdę nie wie jaki to jest rząd wielkości, ale podejrzewam, że na naszym terenie to jest kolejne kilka tysięcy ludzi, którzy z jakiegoś powodu nie rejestrują się w urzędzie, czy to bazując na przekonaniu że urząd nie jest w stanie im pomóc, czy też dając sobie zupełnie spokój z poszukiwaniem jakiegokolwiek pracy. Więc jakbyśmy spojrzeli na to całościowo i próbowali oszacować stopę bezrobocia, to ona byłaby podejrzewam wyższa niż w oficjalnych danych.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w obszarze funkcjonalnym jest wyższa niż w Polsce (o 8,3%) i województwie (o 5,9%) i wynosi 17%. W okresie 2007-2012 nastąpił jej wzrost o ponad 4%. Tempo zwiększania się stopy bezrobocia jest znacznie wyższe niż w kraju, gdzie wzrost wyniósł 1,6%. W okresie 2007-2008 zauważalny był chwilowy spadek stopy bezrobocia, jednak już rok później wzrost przekroczył wartość początkową.

Rys. 152 Wysokość stopy bezrobocia w latach 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Nie jest tak, że tylko Włocławek i okolice są obarczone taką stopą bezrobocia, bo jest to cecha naszego województwa. Kujawsko-pomorskie jest w czołówce województw o wysokiej stopie bezrobocia. To jest zaskakujące, bo jest to serce kraju. Infrastruktura komunikacyjna jest bardzo dobra, a mimo to bezrobocie jest wysokie. Ja upatruję przyczyn takich, że jest duża zmiana jeżeli chodzi o kluczowe gałęzie gospodarki.

Tutaj mamy teren, który kiedyś był wysoko uprzemysłowiony, ale te gałęzie przemysłu już odeszły do lamusa. Mam tu na myśli np. przemysł papierniczy, czy zakłady celulozowe. Ale nawet tacy potentaci jak Drumet który zatrudniał masę ludzi i był unikatem w skali Europy, w tej chwili co prawda podźwignął się z kryzysu, ale ten zakład był w stanie upadłości. To jeżeli takie zakłady mają problemy, to samo dotyczy Nobilesu. To były potrzebne firmy, które zatrudniały masę ludzi, które straciły pozycje na rynku. Także zmiana i to też taką podejrzewam globalną, jeżeli chodzi o różne gałęzie przemysłu doprowadziła, że wiele zakładów boryka się z dużymi problemami ekonomicznymi i redukuje kadrę. W związku z tym to bezrobocie jest takie a nie inne.

Źródło: IDI_4

Ja bym stawiał na kwestie ekonomiczne. W Polsce nie jest źle z rynkiem pracy, ale uzasadnieniem tego jest fakt pracy na czarno. Dla mnie zjawisko pracy na czarno jest dowodem na to, że ręce do pracy są potrzebne, tylko że z jakiegoś powodu nikt ich nie chce przyjąć legalnie, jaki jest powód? Ekonomiczny. Pracodawcy przyjmując legalnie takiego pracownika, muszą go wyposażyć w pewne rzeczy i to jest dowód na to, że

zmieniając politykę fiskalną można byłoby w szybkim czasie zalegalizować zatrudnienie w różnych firmach. Także gdybyśmy zmierzali w tym kierunku, żeby jednak jakoś te wymagania wobec pracodawców przy zatrudnieniu osób złagodzić, to zatrudniali by legalnie. Niektórzy mówią, nie można tak zrobić bo Państwo straci i nie będzie w budżecie pieniędzy, no dobrze, ale gdy pracodawca będzie

zatrudniał legalnie to jego pracownicy będą swoje podatki odprowadzać. Więc to się powinno jakoś zbilansować.

Źródło: IDI_4

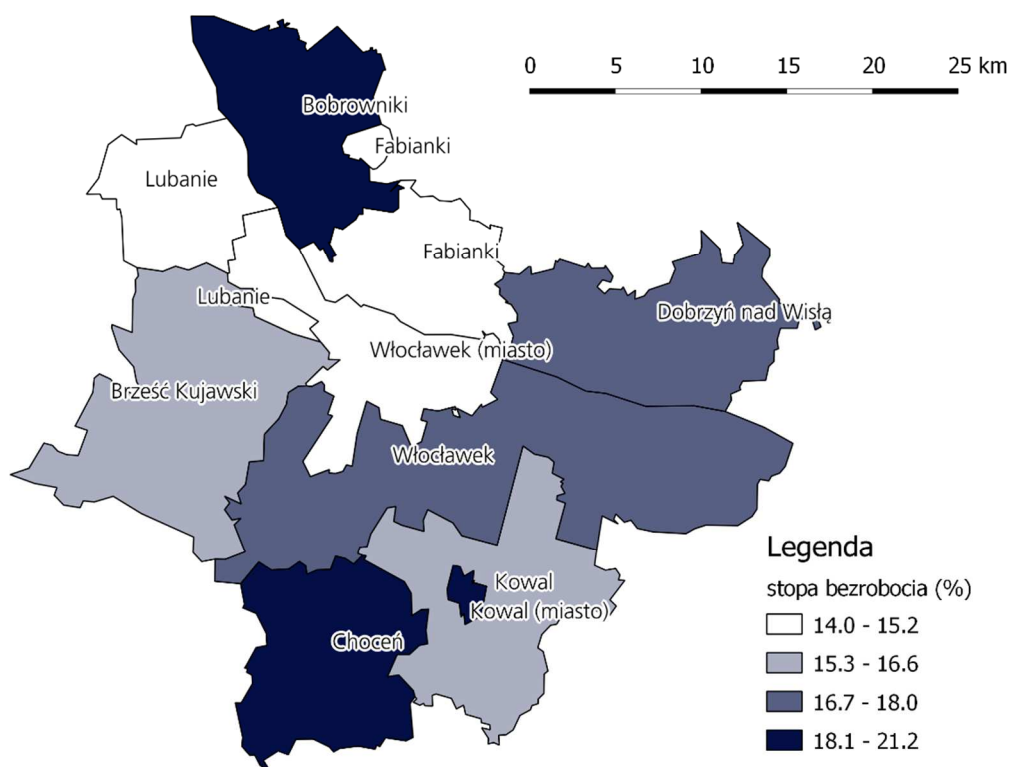

Niż demograficzny na pewno spowoduje poprawę. **Będzie mniej rąk do pracy, a przemysł się napędza, więc będzie potrzebował tych pracowników i może dojść do takiej sytuacji, że będzie więcej ofert prac, większa możliwość wyboru oferty pracy dla siebie. Bo w dzisiejszych czasach trzeba iść do pracy byle jakiej by tylko mieć jakieś utrzymanie.**

Źródło: IDI_4

W 2012 r. największa stopa bezrobocia została odnotowana w gminie Bobrowniki, gdzie wyniosła 21,2%. Więcej niż 1/5 mieszkańców była również bezrobotna w gminie Chocień (20,5%). Najniższa stopa bezrobocia występowała w gminie Lubanie (14%) i mieście Włocławek (14,8%). Proporcje między gminami były takie same w 2007 r., z tym że wtedy największa wartość wynosiła 16,7% (Bobrowniki), a najniższa 10,4% (miasto Włocławek).

Rys. 153 Przestrzenne zróżnicowanie bezrobocia w obszarze funkcjonalnym w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Są takie tereny typu rejon śródmieście, czyli zaniedbane. Jest rejon na osiedlu Zazamcze, Leopoldowo, z tym, że te rejony biedy i bezrobocia to troszeczkę się tak wyrównało, nie mogę wskazać konkretnie, że tylko ten rejon. **Teraz bieda rozłożyła się sukcesywnie po całym mieście.** I jakie są przyczyny tego: mało zakładów pracy, młodzież wyjechała plus no taki marazm w związku z utratą pracy. Nie każdy może sobie poradzić z tym, że nie

ma pracy, a pracował przez tyle lat w danym zakładzie i ten zakład został zamknięty. Plus jeszcze **nie zgadzamy się z umowami tzw. śmieciowymi i ci ludzie nie chcą pracować na umowach śmieciowych**. Na takie umowy prędzej podejmie pracę młody człowiek, który chce coś zarobić i nie koniecznie wiązać się z tym zakładem pracy. Natomiast u osób starszych jest ogromna odpowiedzialność za pracę, za zakład. W związku z tym chcą być nie tylko powiązani z zakładem poprzez wykonywanie swojej pracy ale poprzez choćby uczciwość pracodawcy.

Źródło: IDI_10

Struktura bezrobocia

Analiza struktury osób bezrobotnych według płci, wieku i wykształcenia wskazuje podobieństwo do struktury osób bezrobotnych w Polsce. Ze względu na płeć, **dominującą grupę bezrobotnych stanowią kobiety** – zależność ta jest obserwowalna we wszystkich powiatach obszaru funkcjonalnego.

Więcej jest kobiet. To kobieta tworzy ognisko domowe, ona zajmuje się wychowywaniem dziecka. Często jest tak, że jej zawód wyuczony wcześniej się dezaktualizuje i zarówno u nas jak i w biurze pracy większość stanowią kobiety. **Mężczyzna szybciej podejmie pracę sezonową, albo jest na tyle przystosowany, że będzie robił w każdym charakterze**. Kobieta tych cięższych prac nie podejmie. Owszem kobiety podejmują pracę przy zbiorach płodów rolnych, ale to jest tylko doraźna praca od czerwca do września, a mężczyzna jak pójdzie na budowę to pracuje przy sprzyjających warunkach na powietrzu, a potem może też w pomieszczeniach zamkniętych. Także ten **cykl pracy u mężczyzny jest trochę dłuższy**.

Źródło: IDI_10

Złożyłam CV w 7 sklepach i nic. Ja w wieku 35 lat jestem za stara do sklepów odzieżowych, bo przeważnie biorą dziewczyny po studiach, po szkole, a **matki są bardzo dyskryminowane bo mają dzieci**.

Źródło: FGI_2

Ze względu na wiek, **najwięcej bezrobotnych jest w grupie 25-34 lata**, czyli osób młodych i mobilnych. Na drugim miejscu są osoby, które nie skończyły 25 lat. W pozostałych grupach im wyższy wiek, tym osób bezrobotnych jest mniej. Należy zwrócić uwagę, że **praca dla ludzi młodych jest przede wszystkim w mieście Włocławek** - w najniższej grupie wiekowej jest tam najmniej bezrobotnych. W grupie wiekowej 25-34 liczba ta jest mniej więcej podobna co w powiatach ziemskich. Wśród osób starszych w mieście Włocławek jest więcej bezrobotnych niż w powiatach lipnowskim i włocławskim.

Jeżeli chodzi o osoby młode to muszą powiedzieć, że taką grupą wiodącą, jest grupa do 25 roku życia. Bo po zawodówce nie mają pracy, po studiach nie mają pracy, po szkole średniej też nie mają pracy i jest to okres bezrobocia, albo świeżo zarejestrowana osoba po maturze. **Są to osoby które nie mają żadnej praktyki w zawodzie i tu jest problem**, bo pracodawca stawia obwarowania takie, że np. przyjmę osobę taką i taką o wymaganej praktyce 5 lat. A ja się pytam gdzie on miał zdobyć tą praktykę? Pracodawca ze względu na młody wiek tej osoby powinien ją przyjąć, ale pracodawca mówi, że on nie ma czasu na przyuczanie tej osoby.

Źródło: IDI_10

Najtrudniejszą grupą jest 50+. Pomijam fakt tego wieku, bo stosunek pracodawców jest różny, ale ja jako praktyk mogę powiedzieć, że wspaniale się nam pracuje z takimi osobami, bo jest to ogromna wiedza, a te osoby są na tyle chętne do podjęcia zatrudnienia, na tyle mają dosyć tego okresu pozostawania bez pracy, bo jest to nawet 13 lat. Wielokrotnie mówią, że biuro pracy nie proponuje im zatrudnienia ze względu na wiek. I taką grupą warto się zająć i stąd realizacja też naszego projektu unijnego gdzie 50 % uczestników są osoby 50+ . **Te osoby na tyle są chętne do podjęcia zatrudnienia, one są bardzo zmotywowane do zmiany w swoim życiu, do zrobienia czegokolwiek, przyjmują sobie za punkt honoru by nie tkwić w tym marazmie.** Nie zrzucają winy na pracownika socjalnego, ale chcą się zmierzyć na nowo z pracą, by okazało się, że na osobach 50+ można polegać. Dla nich jest to nobilitujące.

Źródło: IDI_10

Najniższe bezrobocie występuje w grupach z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym. Co ciekawe, w powiecie wrocławskim i mieście Wrocławek niższe bezrobocie jest w grupie osób z wykształceniem wyższym, mimo, że w Polsce najniższe wartości są w grupie z wykształceniem ogólnokształcącym. Natomiast w powiecie lipnowskim bezrobocie osób z wykształceniem ogólnokształcącym jest wyższe od oczekiwanego. Ogółem **najwyższe bezrobocie jest wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym, podstawowym i u osób bez wykształcenia.** W Polsce grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym ma największy udział w liczbie bezrobotnych, tutaj jest na drugim miejscu. Nieco więcej, w stosunku do wartości oczekiwanej, jest bezrobotnych z tej grupy w powiecie wrocławskim.

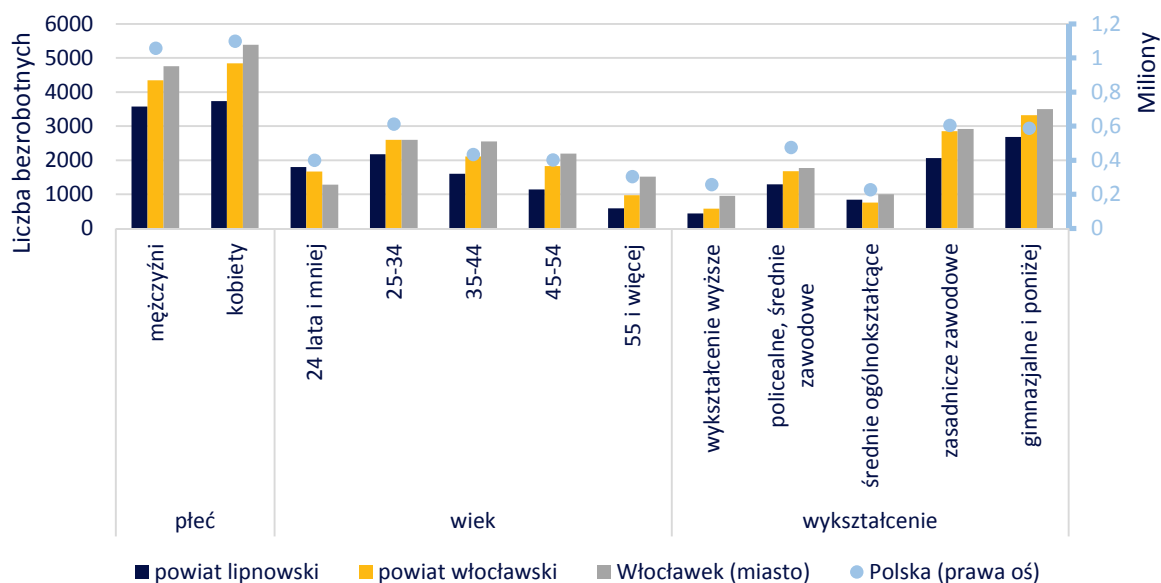
Wartość oczekiwana wynika z proporcji liczby bezrobotnych w innych kategoriach.

Były takie sytuacje nie chcieli afiszować się wyższym wykształceniem, bo okazało się, że jest to przeszkoda, a nie forma przywileju. Smutne ale prawdziwe. (...) są też tacy mający wyższe wykształcenie, którzy idą na przykład na kurs operatora sprzętu ciężkiego i pracuje przy budowie autostrady i się cieszy, że ma pracę.

Źródło: IDI_4

Rys. 154 Bezrobocie rejestrowane według kategorii bezrobotnych w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Analizując strukturę zawodową osób bezrobotnych uwzględniono dwa konteksty. Pierwszy obejmuje bezwzględną liczbę bezrobotnych. Przyjęto tutaj limit co najmniej 100 bezrobotnych na obszarze któregośkolwiek z powiatów. **Najliczniejszą grupę bezrobotnych we wszystkich powiatach stanowią osoby nieposiadające żadnego zawodu.** Oprócz tego wyróżniono 19 zawodów ryzyka. Wyraźnie wybijającą grupą są przedstawiciele handlowi (sprzedawcy). Wynika to jednak z ogólnie dużej liczby osób pracujących w tym zawodzie. Pozostałe grupy zawodów osób bezrobotnych, które występują we wszystkich powiatach dotyczą działalności przemysłowej i budowlanej (robotnik budowlany, ślusarz, murarz) i przemysłu tekstylnego (krawiec, szwaczka). Pojawiają się również zawody związane z gastronomią (kucharz) i rolnictwem (rolnik, technik żywienia).

To są generalnie osoby bez kwalifikacji. Większość z tych osób, podejrzewam, że powyżej 50% to są ludzie bez zawodu, bez uprawnień adekwatnych do oczekiwań rynku pracy. Czyli tak naprawdę można powiedzieć, że połowa naszych bezrobotnych jest do takiej obróbki edukacyjnej. Dlatego w programie o którym mówiłem wcześniej wpisaliśmy jako jeden z takich głównych celów: działania edukacyjne, nie tylko szkolenia, ale taki rodzaj praktyki. Są jeszcze inne fazy przygotowania dorosłych, bo urząd ma cały wachlarz różnych usług i instrumentów także o takim właśnie charakterze edukacyjnym. Czyli musimy inwestować w naszych klientów w taki sposób by zdobyli kwalifikacje, których oczekują pracodawcy.

Źródło: IDI_4

Tabela 12 Największe grupy bezrobotnych według kodu zawodu. Liczebność bezrobotnych, stan na 31.12.2013

	miasto Włocławek	powiat włocławski	powiat lipnowski
Bez zawodu	3289	2886	1649
Robotnik gospodarczy		149	293
Technik mechanik	101		
Technik żywienia i gospodarstwa domowego		104	
Technik ekonomista	291	166	
Kucharz	138	120	
Kucharz małej gastronomii		113	
Sprzedawca	723	625	597
Rolnik		116	
Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby		109	
Murarz	135	173	126
Malarz budowlany	116		
Ślusarz	314	219	137
Krawiec	223	212	132
Szwaczka	136	135	151
Sprzątaczką biurowa	127	64	
Mechanik-operator pojazdów i maszyn		105	
Robotnik budowlany	102	149	322
Robotnik placowy		115	
Robotnik pom. w przemyśle przetwórczym			266

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych załącznika Nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01, WUP w Toruniu (2014)

Drugi kontekst obejmuje istotny udział zawodu wśród bezrobotnych województwa. Innymi słowy wskazuje zawody, z których osoby bezrobotne zamieszkują w ponad przeciętnym stopniu obszar funkcjonalny niż inne części województwa. Przyjęto, że będą brane pod uwagę grupy zawodów, które liczą co najmniej 10 osób bezrobotnych w województwie, a udział bezrobotnych z powiatów z obszaru funkcjonalnego przekracza 50%. W efekcie wyróżniono 16 zawodów wrażliwych na bezrobocie na obszarze obszaru funkcjonalnego. Z wyjątkiem „Rolnika produkcji roślinnej i zwierzęcej, pracującego na własne potrzeby” były to nieliczne i wyspecjalizowane grupy bezrobotnych. **Największą kategorię stanowią zawody związane z ceramiką** (odlewnik, formowacz, zdobnik). Spotykani są również bezrobotni operatorzy maszyn (zwłaszcza w mieście Włocławek), pracownicy biurowi (inżynier, kierownik, tłumacz), a na terenie powiatu lipnowskiego również pracownik kancelaryjny i strażnik miejski.

Tabela 13 Największe grupy bezrobotnych według udziału w ogóle bezrobotnych województwa według kodu zawodu. Liczebność bezrobotnych, stan na 31.12.2013

	miasto Włocławek	powiat włocławski	powiat lipnowski
Kierownik małego przedsiębiorstwa obsługi biznesu	15	4	
Inżynier systemów i sieci komputerowych	13	5	1
Tłumacz języka angielskiego	9	2	
Technik technologii ceramicznej S	6	3	
Pracownik kancelaryjny		1	23
Strażnik gminny / miejski			11
Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	22	109	23
Ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych	9	8	
Formowacz wyrobów ceramicznych	8	3	
Odlewnik wyrobów ceramicznych	10	11	1
Zdobnik ceramiki	52	29	2
Garmażer	13	9	
Hafciarka	7	6	1
Operator maszyn krojących i wykrawających do papieru	4	2	1
Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego S	2	6	
Operator urządzeń do produkcji koncentratów spożywczych	14	8	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych załącznika Nr 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01, WUP w Toruniu (2014)

Istnieją wybrane grupy, które są szczególnie narażone na bezrobocie. Zwłaszcza dwie grupy są **szczególnie licznie reprezentowane w mieście Włocławek: osoby bez wykształcenia średniego i długotrwale bezrobotni**. Trzeba zaznaczyć, że w przypadku osób bez wykształcenia średniego bezrobocie spadło w stosunku do 2010 r., natomiast wzrosła liczba osób długotrwale bezrobotnych. Wzrost bezrobocia nastąpił również w grupie kobiet, które samotnie wychowują dziecko lub które nie podjęły pracy po urodzenia dziecka oraz w grupie osób niepełnosprawnych.

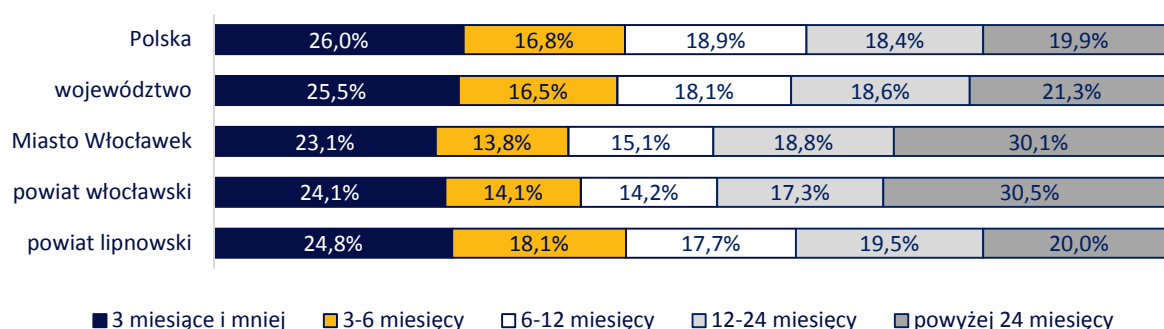
Rys. 155 Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji zarejestrowane w PUP we Włocławku

Źródło: Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2014–2020, PUP (2014)

Zestawiając pozostających bez pracy ze względu na długość czasu pozostawania bez pracy, generalnie można stwierdzić, że zarówno w Polsce jak i w województwie kujawsko-pomorskim **w każdej z kategorii czasowych (0-3 miesiący; 3-6; 6-12; 12-24; >24) jest podobna liczba osób bezrobotnych** (po ok. 20%). W Polsce, podobnie jak w województwie kujawsko-pomorskim najwięcej osób pozostaje bez pracy poniżej 3 miesięcy. Analogiczna struktura jest w powiecie lipnowskim. **W powiecie włocławskim i w mieście Włocławek najwięcej jest jednak osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, czyli długotrwale bezrobotnych** (ponad 30%).

Rys. 156 Długość okresu pozostawania bez pracy w 2013 r.

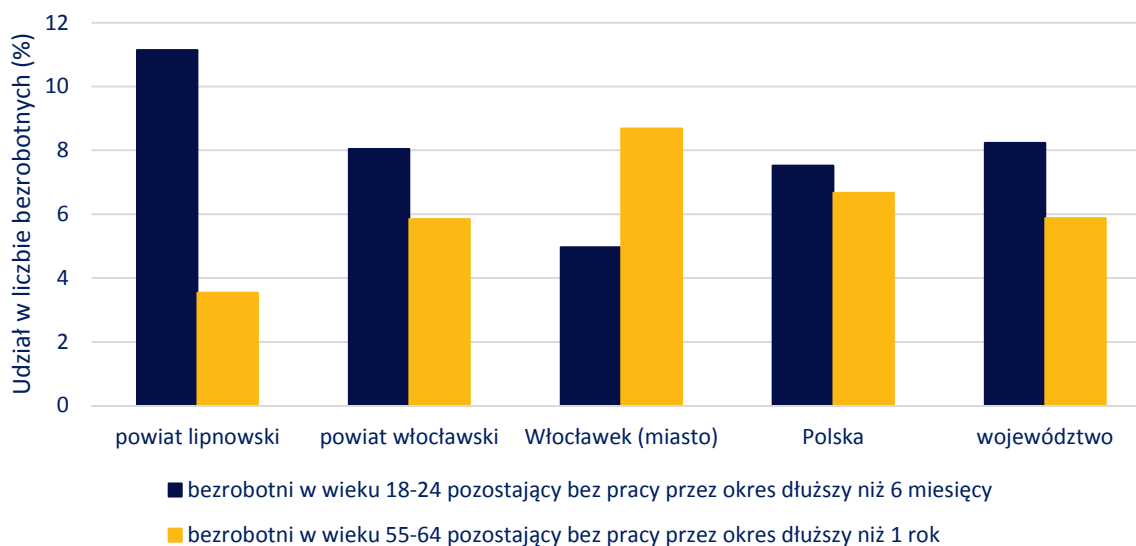

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Analizując udział dwóch specyficznych grup ryzyka: bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy oraz bezrobotnych w wieku 55-64 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok można stwierdzić, że są one poniekąd dopełniające się względem siebie (odwrotnie proporcjonalne). W Polsce bezrobotni w wieku 18-24 pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy stanowią 7,5%. W mieście Włocławek udział tej kategorii jest sporo mniejszy - 5%. W powiatach ziemskich wartości te są natomiast większe niż średnia w kraju – wynoszą one 11%

dla powiatu lipnowskiego oraz 8% dla powiatu wrocławskiego. Z kolei udział bezrobotnych w wieku 55-64 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok we Wrocławku jest dużo większy niż w Polsce i w województwie (wynosi 8,7%), natomiast w powiatach ziemskich jest niższy - w powiecie lipnowskim wynosi nieco ponad połowę wartości dla Polski. Oznacza to, że **zagrożenie bezrobociem wśród osób starszych jest większe w mieście Wrocław natomiast powiatom lipnowskim i wrocławskim bardziej zagraża bezrobocie osób młodych w przedziale 18-24 lata.**

Rys. 157 Udział wśród bezrobotnych wybranych grup społeczno-demograficznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Postawy niepracujących

Skutki utraty pracy są uzależnione od okoliczności. Głównymi uwarunkowaniami jest nagłość zwolnienia oraz posiadane zasoby finansowe. W przypadku gdy zwolnienie jest zapowiadane, przez co możliwym jest przygotowanie się na jego skutki, jego efekt negatywny jest znacząco mniejszy niż zwolnienie nagłe, bez zapowiedzi ze strony pracodawcy. Jednym z czynników łagodzących w tym wypadku jest możliwość rozpoczęcia poszukiwania nowej pracy jeszcze przed nastąpieniem zwolnienia. Dodatkowym aspektem obniżającym stres wynikający ze zwolnienia jest posiadanie zasobów finansowych niezależających na pewien okres od otrzymywania comiesięcznego wynagrodzenia. Sytuacja ta pozwala na ograniczenie stresu wynikającego z konieczności poszukiwania nowej pracy.

Znacząco gorszymi skutkami oddziałuje zwolnienie nagłe, szczególnie w przypadku nie posiadania oszczędności. Osoby, które tego doświadczyły były często załamane nową sytuacją w której się znalazły i potrzebowały określonego, w zależności od charakteru, okresu aby pogodzić się z nową sytuacją i rozpocząć działania z nią związane. Czynnikiem dodatkowo pogłębiającym negatywne skutki zwolnienia jest brak zrozumienia przyczyn zwolnienia lub przekonanie o niesprawiedliwości jego powodów. Przykładem mogą być kobiety, które pracodawcy zwalniają „z powodu” zajścia w ciążę.

Respondenci, badani w wywiadach, poszukiwania nowej pracy rozpoczynali najczęściej albo od razu, albo po upływie miesiąca od utraty pracy (jeżeli w ogóle podejmowali decyzję o podjęciu nowej pracy). Pierwszy miesiąc po utracie pracy, gdy posiadali jeszcze wynagrodzenie z tytułu ostatniego miesiąca pracy, traktowali jako należny urlop. Okres po którym osoby tracące pracę podejmują decyzję o poszukiwaniu nowej pracy jest uzależniony od posiadanych oszczędności i innych źródeł finansowych

(np. pracujący partner). Czynniki te wpływają m.in. na możliwość odpowiedniego wybrania i przygotowania się do podjęcia nowej pracy.

Aby określić postawy wobec poszukiwania pracy, w grupie osób pozostających bez pracy zadano pytanie „Czy aktualnie poszukuje Pan/i pracy?”. Odpowiedź twierdząca została zadeklarowana przez 56% niepracujących respondentów.

Rzadko się zdarza taka osoba, która przychodzi do urzędu i rzeczywiście jest zainteresowana by dopytać się o wszystko, by przejrzeć sobie oferty na staże, czy inne formy. Przeważnie jest to pęd. Nawet jak kogoś się zaprasza na rozmowę, do pośredniaka np., bo jest dłuższy czas zarejestrowany, no to jest taka niechęć bo ja nie mam czasu, a jakie te pytania, ile ich będzie, jak to długo potrwa. Jest przyływ osób, dużo jest osób, ale sporadycznie są takie naprawdę co przyjdą i poświęcą ten czas by czegoś się dowiedzieć.

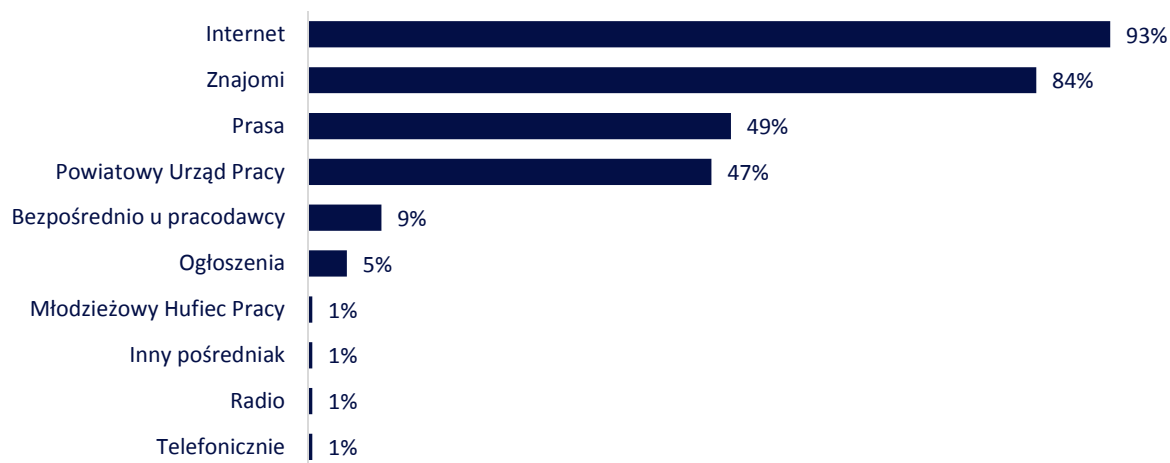
Źródło: IDI_6

Analizując bardziej szczegółowo źródła informacji i metody poszukiwania pracy niewątpliwie **najważniejszym obecnie źródłem ofert pracy okazał się Internet**. Tuż za nim znajdują się osobiste kontakty, rodzina i znajomości. Każdą z tych grup wskazało ok. 1/3 respondentów. Istotne znaczenie mają również ogłoszenia w prasie, Powiatowy Urząd Pracy, składanie zapytań i CV bezpośrednio u wybranego pracodawcy oraz ogłoszenia umieszczone w miejscach pracy.

Rys. 158 W jaki sposób poszukuje Pan/i pracy? Za pomocą:

Pytanie wielokrotnego wyboru

(udział odpowiedzi wśród niepracujących poszukujących pracy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

*Ja po znajomości jak zwykle. W tamtym roku tę pracę miałem też całkiem przypadkiem. Znajoma znała kadrową, poszedłem i się udało. **Ja tyle razy już pracę traciłem i zawsze jak szukam, to przeważnie od kogoś, ojciec mi załatwił, chrzestny, znajomy i teraz też rodzina pod Płockiem.***

Źródło: FGI_2

Zastanawiające jest, dlaczego **aż 44% niepracujących respondentów badania CATI zadeklarowała brak poszukiwań pracy**. Wyróżniono i zestawiono najważniejsze czynniki braku zainteresowania

różnymi możliwościami aktywizacji zawodowej. Wskazano znaczenie poszczególnych czynników wśród osób, które nie uczestniczyły w szkoleniach i stażach gdy pozostawały bez pracy; osób, które nie są zainteresowane taką ofertą; oraz powody dla których nie były (osoby pracujące) lub nie są (osoby bezrobotne) zainteresowani zarejestrowaniem w urzędzie pracy. Na podstawie odpowiedzi respondentów zostało zidentyfikowanych 16 czynników.

Pierwszym wnioskiem jest oddzielenie dwóch grup społecznych, które mimo, że nie podejmują pracy to nie należy też traktować ich jako bezrobotnych. Są to uczniowie i studenci, należący do grupy przedprodukcyjnej i częściowo produkcyjnej oraz emeryci i renciści, należący do grupy poprodukcyjnej i częściowo produkcyjnej. Przynależność do tych dwóch grup jest najczęstszym powodem, dlaczego osoby bez pracy nie rejestrują się w Urzędzie Pracy. Na trzecim miejscu znalazły się osoby, które nie są zainteresowane poszukiwaniem pracy lub nie widzą przydatności Urzędu Pracy w poszukiwaniach. Inne powody to opieka nad dzieckiem, w tym dzieckiem niepełnosprawnym lub wystarczające zarobki partnera, pozwalające na zajmowanie się domem. Stosunkowo nieliczne wśród osób pozostających bez pracy było posiadanie gruntów rolnych albo praca nierejestrowana.

Tabela 14 Czynniki niesprzyjające aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy

	nie uczestniczyłem		nie rejestrowałem się w PUP		nie jestem zainteresowany	
	szkolenia	staże	pracujący	niepracujący	szkolenia	staże
brak miejsc / propozycji / słaba oferta	75	60			8	8
brak czasu	4				3	5
dziecko / opieka / dom	7	9	1	7	15	15
emerytura / renta / zasiłek	1	1	2	45	7	9
duże koszty / wyzysk na stażach	1				2	14
niezainteresowanie	11	10	3	37	26	18
praca / rolnictwo	12	21	1	8		1
uczę się / studiuje	17	11	2	60	16	23
wcześniejsze kursy / inna oferta	5	6				2
wiek	4	13				5
wyprowadzka / inny region	2	2			4	7
zbyt duże kwalifikacje	2	7			4	9
zdrowie	4	4	1		9	8
losowe / inne				12	6	
zakaz konkurencji			1			

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Dlaczego jest taka bierność? Mała atrakcyjność ofert pracy, albo oferty nie przystosowane do uzyskanego wcześniej zawodu. Najgorszy jest z tego wszystkiego brak motywacji do zmiany. Bo jak jest zmotywowany to zdobędzie pracę, będzie miał środki, będzie lepiej się rodzinie wiodło. I tu jest ten łańcuszek poprawy, a niektórzy bezrobocie uważają za środek, jako sposób na korzystanie ze środków pomocy. To my nic z tym nie zrobimy. Jeżeli te wzorce przenoszone są z rodziców i dziadków, to widocznie była taka moda na niepracowanie.

Źródło: IDI_10

”

Ja w sumie to nie szukałam pracy, bo nie ma sensu. **Prawda jest taka, że jak się u nas po znajomości nie dostanie pracy, to się jej nie dostanie.** Albo taką g**nianą, że nie warto wstawać z łóżka.

Źródło: FGI_2

”

Tak się mówi, że nie są chętne, ale to też jest taka łatka im przyszyta, że rejestrują się, ale tak naprawdę nie chcą pracować. Uważam, że tak nie jest, że jednak starają się zdobyć takie uposażenie, by im zagwarantowało to byt uczciwy. **Jeżeli pracodawca jest uczciwy i proponuje tam przystępna stawkę, to ktoś przystępuje tak, a jeżeli się okazuje, że ktoś po dwóch miesiącach nie płaci, unika składek itp. więc też uciekają.**

Przeważnie jest tak, że najwięcej ryczą pracodawcy co są najmniej uczciwi na rynku. To oni robią raban, że nie ma pracowników do pracy, ale oni też się zachowują nie fair. Tak po prostu, też nie traktują pracownika jako takiego partnera, nie ma szacunku, ale z drugiej strony kodeks pracy też powinien być przestrzegany.

Źródło: IDI_6

”

Cała ta grupa przedsiębiorców, to są takie poci*ty komunistyczne. Wprowadzają taki kapitalizm na modłę polską, który nie ma nic wspólnego z rzeczywistością - ludzie są oderwani. Nie o wszystkich pracodawcach mówię. Nie można generalizować, ale jest taki trend że połowę z tych ludzi należałoby zamknąć w więzieniu i osobiście tego oczekuje od władz, żeby policja zaczęła w końcu działać. Mój rok po przyjeździe do Polski zgłaszałem parę firm w których a to nie wypłacali mi pensji a to próbowali na czarno zatrudniać. No to wszystko są przestępstwa i oczekiwałem, że jeśli to są przestępcy to policja ich izolowała od społeczeństwa. A z racji tej patologii, którą tutaj widzę, to nie wiem. Jest jakieś pokomunistyczne paskudztwo, to ci ludzie sobie swobodnie żyją na wrocławskim rynku. **Co chwila słychać, że tu komuś nie zapłacili, tam komuś nie zapłacili.** No to jest przestępstwo. Więc tutaj potrzeba by było paru radiowozów które by takich ludzi odsunęły od zdrowej części społeczeństwa. Patologii jest mnóstwo. Ja przez pierwszy rok byłem tak głupi i naiwny, że poszedłem do szefa a on: umowa będzie jutro, umowa będzie jutro. Przepracowałem dwa tygodnie, mówię: gdzie jest kasa, gdzie jest umowa? Byłem głupi po tej Szkocji, bo tam za takie rzeczy się do więzienia idzie, więc byłem przekonany, że tutaj też do więzienia się idzie za łamanie prawa. A tutaj się okazuje, że w ogóle nie ma problemu. Ja bym musiał prywatną sprawę zakładać cuda jakiegoś. Generalnie jest taka sprawa, że przestępcy się śmieją z prawa. Więc dałem sobie spokój.

Źródło: FGI_1

Sytuacja ekonomiczna przebadanych niepracujących była silnie zróżnicowana, jednak wszyscy byli zgodni, że **środki uzyskiwane z tytułu bycia zarejestrowanym w Urzędzie Pracy są niewystarczające do utrzymania odpowiedniego poziomu życia.** Na podstawie przeprowadzonych wywiadów, wśród niepracujących posiadających dodatkowe źródła finansowe, można wyróżnić trzy główne grupy. Pierwszą stanowiły osoby niepracujące, jednak posiadające oszczędności pozwalające na utrzymanie odpowiedniego poziomu życia pomimo braku pracy. Źródłem tych oszczędności są np. wyjazdy zagraniczne do pracy. Drugą grupą stanowiły osoby pracujące *na czarno*, które fundusze uzyskiwane z faktu bycia zarejestrowanym w Urzędzie Pracy uzupełniały o dodatkowe wynagrodzenie z tytułu pracy *na czarno*. Praca ta przyjmuje zróżnicowany wymiar czasowy – od całorocznej pracy w pełnym wymiarze godzinowym, przez całoroczną pracę dorywczą (np. kelner w czasie imprez) do sezonowej pracy przy zbiorze owoców lub warzyw. Trzecią grupę, tworzyły osoby, które swoją sytuację ekonomiczną uzależniały od dopływu gotówki ze strony pracującego partnera lub/i rodziny. W tej grupie wartym uwagi jest sytuacja młodych matek. Kobietom posiadające małe dziecko często nie opłaca się podejmowanie pracy zarobkowej. W przypadku niskiego wynagrodzenia, koszty wynajęcia opiekunki do dziecka, czy opłacenia kosztów związanych z opieką przedszkolną mogą być bliskie lub

nawet czasem przewyższać wysokość potencjalnego wynagrodzenia. Z tego tytułu osoby te rezygnują z powrotu na rynek pracy do czasu wychowania dziecka.

*Statystyki mówią, że tak ale z moich obserwacji aż chyba tak tragicznie to nie jest. **Tragicznie jest pod względem tego, że system pozwolił na to, że ludzie pracują na czarno.** System wprowadził najniższe wynagrodzenie, i zrobiło to bardzo dużą krzywdę osobom które chcą świadczyć usługi w formie pracy.*

Źródło: IDI_6

*Ze wszystkiego czarna strefa się rozwija. To nie jest nic do ukrycia. Budowlanka, gastronomia dostaje telefon. Dostaje kwotę z której się nie rozliczam oprócz kosztów dojazdu. Mam takie zaprzyjaźnione restauracje weselne. Jadę, robię co swoje. 30 godzin i dostaje co mam dostać i koniec. **Czarna strefa no niestety się będzie rozwijała szybciej niż oferty,** albo rozwój naszej struktury we Włocławku. Taka jest prawda.*

Źródło: FGI_1

Nie posiadanie dodatkowego, poza zasiłkiem, źródła dochodów skutkuje diametralnym spadkiem poziomu życia. Niewystarczające środki z tytułu zasiłku często skutkują koniecznością wyboru pomiędzy opłaceniem opłat (np. czynsz) a zakupem nowej odzieży czy nawet żywności. Aspektem związanym z powyższym jest również wykluczenie społeczne spowodowane wielorakimi czynnikami. Wśród nich znajdowały się m.in. uzależnienia w zależności od wieku od alkoholu, narkotyków, komputera, hazardu czy błędy wychowawcze skutkujące przenoszeniem bezrobocia z pokolenia na pokolenie. Należy zaznaczyć, że żaden przypadek wykluczenia społecznego osób niepracujących nie jest typowy – każdy jest uwarunkowany specyficznym zestawem czynników, którym przeciwdziałanie wymaga szczegółowej diagnozy i dedykowanej pomocy.

*Ponieważ pracuje 33 lata to mogę powiedzieć, że na przestrzeni moich lat pracy, poznaje nie tylko rodziców, ale pamiętam dziadków. Ale przychodzą też wnukowie na terapie uzależnień od narkotyków. W mojej ocenie to, proszę mi wierzyć, na to czy ktoś w jakim miejscu się zatrzyma, jaką ma sytuację, to składa się kilka rzeczy. Nie tylko sytuacja finansowa, ale również błędy wychowawcze. Nie było pomocy innych specjalistów, **to też jest preferowanie wzoru rodziny, który wskazywała matka czy dziadkowie.** Tak jakby zatracili się w te więzi w rodzinie, ale z różnych powodów, nie tylko finansowych, ale też np. warunków mieszkaniowych. Na to się wszystko składa.*

Źródło: IDI_10

Podnoszenie kwalifikacji – praktyki i staże

Zainteresowanie stażami i praktykami zawodowymi wśród pozostających bez pracy jest podobne jak ogólne zainteresowanie poszukiwaniem pracy (60% respondentów). Główne przyczyny braku

zainteresowania (po wyłączeniu wspomnianych powyżej dwóch grup) to ogólny brak chęci w podnoszeniu kwalifikacji; opieka nad dzieckiem lub prowadzenie gospodarstwa domowego; stanowisko, że staże są formą wykorzystywania pracownika jako darmowej siły roboczej; odmowa przyjęcia na staż z powodu posiadania zbyt dużych kwalifikacji albo stanowisko kandydata, że zdobyte doświadczenie jest za wysokie jak na staż; problemy ze zdrowiem; niedostosowanie oferty do preferencji respondenta; plany przeprowadzki w inne miejsce, najczęściej za granicę; stanowisko, że staże są dla osób młodych; deklaracja braku czasu.

Ja myślę, że udaje nam się znaleźć takie osoby które jeżeli nie w 100 procentach pasują do jakiejś oferty, to po krótkim przeszkoleniu w miejscu pracy są w stanie wykonywać te obowiązki. Dlaczego tak się dzieje? Bardzo prosta przyczyna - praca na czarno. Z naszego rejestru wynika, że **ktos ma wykształcenie podstawowe, czy jest elektromechanikiem i tak naprawdę pracował gdzieś ale na czarno i nie można powiedzieć że on nie ma kompetencji, ale nie ma dokumentów**. Jeśli pracodawca przeprowadzi próbę pracy to może się okazać, że rzeczywiście potwierdzi się że ten człowiek coś potrafi i go zatrudni.

Źródło: IDI_4

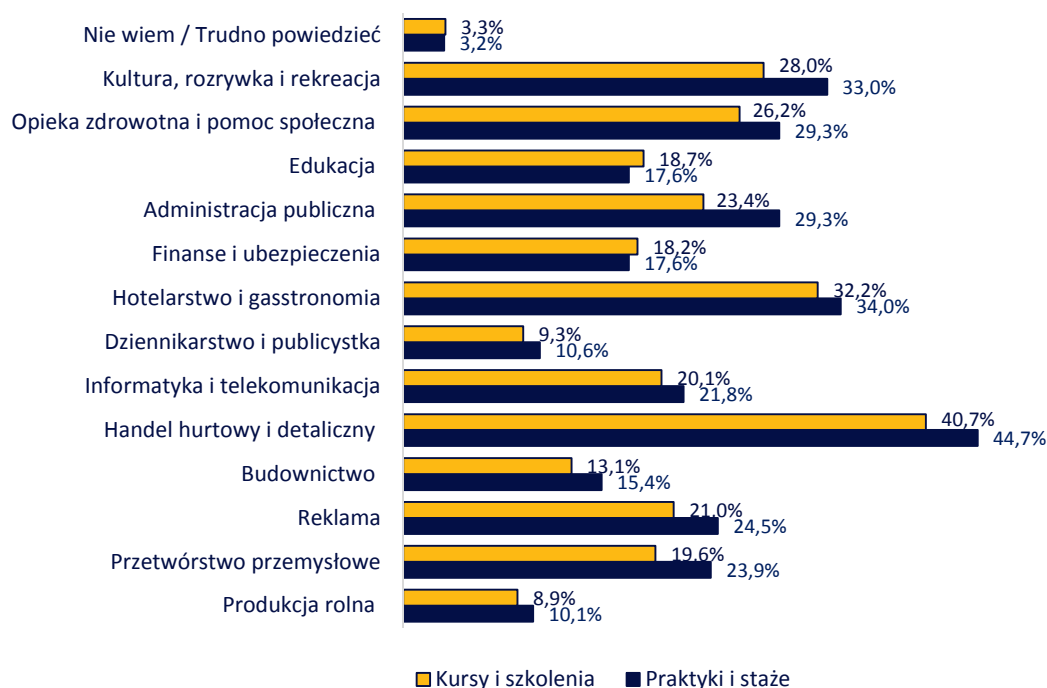
Znalazłem sobie taki kurs techniczny – komputerowy. Już nie pamiętam jak on się nazywał. W każdym bądź razie byłby potwierdzeniem tego na czym się znam, bo prywatnie naprawiam komputery. Ale nie mam wykształcenia, które wiązałoby się z komputerami, bo ja się uczyłem jak jeszcze nie było profilowanych liceum. **I dostałem odmowną decyzję [z urzędu pracy] po jakiś trzech miesiącach. Właśnie podpierali się tym, że wykształcenie nie idzie w kierunku sprzętu komputerowego**, w związku z czym nie mogą mi zaproponować. Mogą mi zaproponować kurs na baletnice czy coś tam co mnie zupełnie nie zainteresowało i stwierdziłem że już drugi raz nie poproszę.

Źródło: FGI_1

Wśród osób, które były zainteresowane odbyciem stażu / praktyki zawodowej, **najwięcej osób było zainteresowanych działalnością handlową, następnie hotelarską i gastronomiczną, a na trzecim miejscu związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją**. Popularne są również staże wykonywane w biurze, w dziedzinach takich jak reklama, informatyka, ochrona zdrowia i administracja.

Rys. 159 Czy jest Pan/i zainteresowany/a praktykami i stażami zawodowymi / kursami i szkoleniami prowadzonymi na terenie Włocławka i/lub jego okolic?

(udział wskazań poszczególnych branż dla praktyk i staży oraz kursów i szkoleń wśród niepracujących zainteresowanych uczestnictwem w praktykach i stażach oraz kursach i szkoleniach)

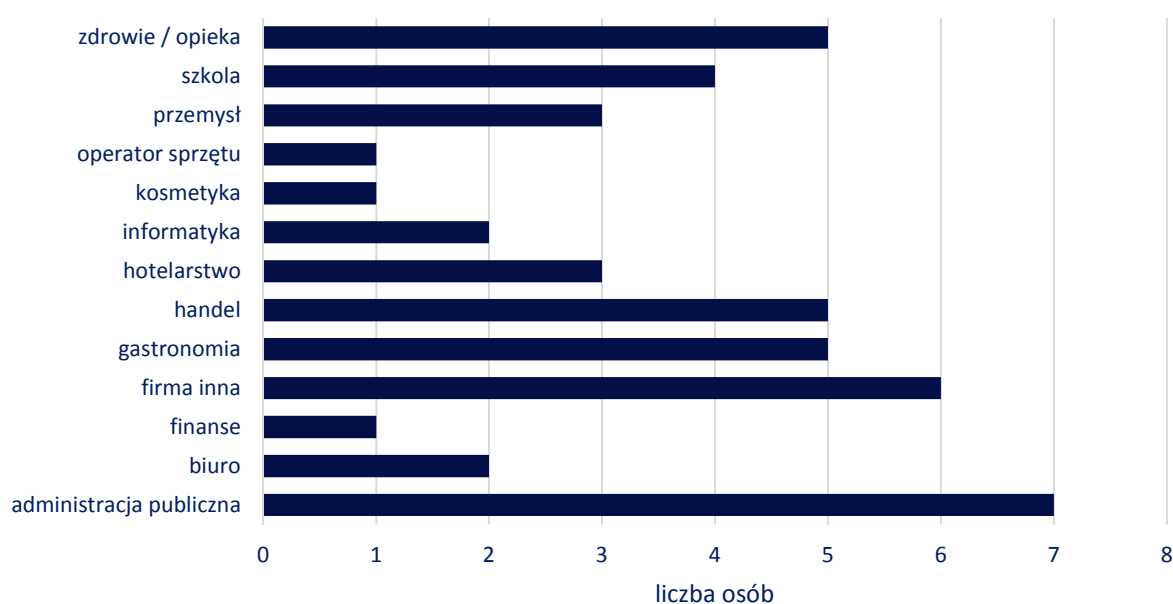
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Przy bezpośrednich pytaniach o firmy, w których osoby zainteresowane chciałyby podjąć staż/praktykę blisko połowa osób nie potrafiła wskazać żadnej firmy. 14% respondentów wskazało jedynie branżę, a 38% podało konkretne firmy. Wśród najpopularniejszych firm były: Wika Polska Sp. z o. o. (10 osób), ANWIL S.A. (7 osób), Urząd Miasta (5 osób), Jeronimo Martins Polska S.A. - Biedronka (4 osoby), Tesco Polska Sp. z o.o (3 osoby), Guala Closures DGS Poland S.A., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Raben Polska sp. z o.o., Real Sp. z o. o., Rossmann Supermarkety Drogerijne Polska Sp. z o.o., Urząd Skarbowy (po 2 osoby). Pozostałe odpowiedzi były jednostkowe. Pojawiały się branże odzieżowe (LPP S.A. - Reserved, C & A Polska Sp. z o.o., CCC S. A., DEICHMANN - OBUWIE Sp. z o.o., BIG STAR LTD Sp. z o. o., AMBRA S. A.), spożywcze (PSS SPOŁEM, Stokrotka Sp. z o.o., Carrefour Polska Sp. z o.o), telekomunikacyjne (T-Mobile Polska S.A., P4 Sp. z o.o.), kosmetyczne (Oriflame Poland Sp. z o. o.), wyposażenia wnętrz (Sanitec KOŁO Sp. z o.o.), przemysłowe (Hydrobudowa S.A.) oraz finansowe i administracyjne (PZU S. A., ZUS, BGK, ALIOR BANK S. A.). Wskazania bez podawania konkretnych nazw dotyczyły branż: kosmetycznej / fryzjerskiej, obsługi klienta i przemysłowej, biurowej, finansowej, gastronomicznej i informatycznej. Z uwagi na niewielką liczbę osób deklarujących (3-5 osób) są to wyniki szacunkowe.

Na pytanie o rzeczywiste odbycie stażu „Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczył/a Pan/i w jakichś praktykach lub stażach zawodowych?” jedynie 45 osób odpowiedziało twierdząco. Najwięcej odbytych praktyk i staży było w administracji publicznej, firmach prywatnych, handlu, gastronomii i opiece zdrowotnej.

Rys. 160 Kategorie tematyczne podjętych praktyk/staży zawodowych

(liczebność odpowiedzi wśród niepracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Wśród osób, które nie brały udziału w stażach lub praktykach większość twierdziła, że nie otrzymała żadnej propozycji stażu do podjęcia (42%). Spora grupa uzyskała odmowę ze względu na wiek („w urzędzie pracy twierdzą, że jestem za stary”) czy zbyt duże kwalifikacje. Pozostałe osoby miały inne, ważniejsze, obowiązki takie jak nierejestrowaną pracę, opiekę nad dzieckiem czy dalszą edukację.

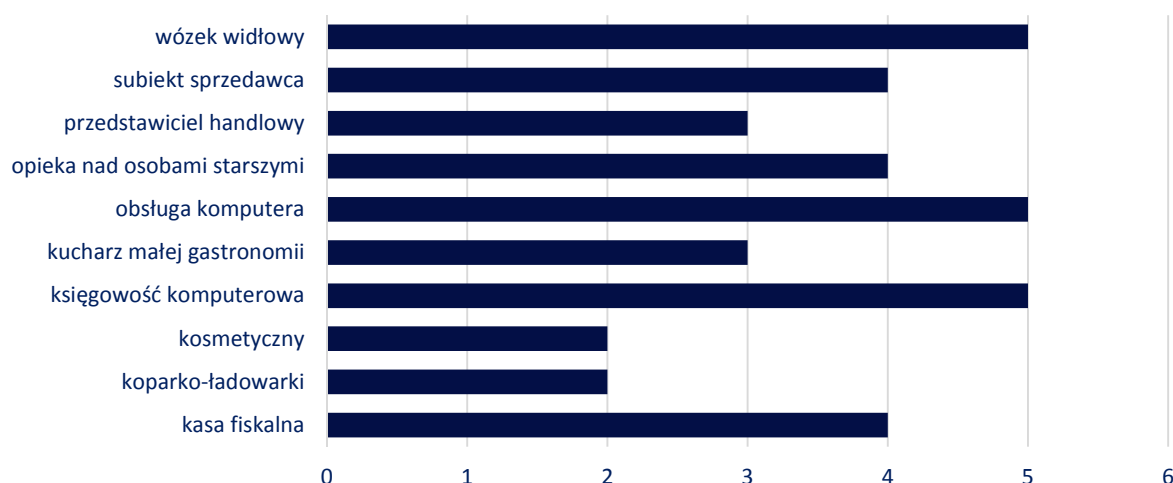
Podnoszenie kwalifikacji – szkolenia i kursy

Drugą grupę aktywizacji osób pozostających bez pracy, oprócz praktyk i staży, stanowią szkolenia i kursy. Zainteresowanie tą formą aktywności jest podobne jak w przypadku pierwszej grupy (68% pozostających bez pracy). Wśród respondentów większym zainteresowaniem szkoleniem w stosunku do stażu cieszą się dziedziny związane z wiedzą teoretyczną, takie jak edukacja, informatyka, finanse, handel, hotelarstwo i gastronomia (patrz. Rys. 159). Najważniejszym powodem braku zainteresowania jest po prostu niechęć do podejmowania aktywności. Szkoleń nie chcą odbywać osoby opiekujące się dziećmi, domem albo mające problemy ze zdrowiem. Cztery osoby stwierdziły, że lubią to co robią lub posiadają dostateczną wiedzę ze swojej dziedziny, więc nie muszą się szkolić w innym zakresie.

W szkoleniach i kursach wzięło udział 20% pozostających bez pracy (o 6% więcej niż w przypadku staży i praktyk zawodowych). Najczęściej podawane nazwy szkoleń to obsługa wózka widłowego i obsługa komputera. Poza kursami zestawionymi na wykresie pojawiały się pojedyncze kursy, jak wychowawcy kolonijnego, tworzenia spółdzielni socjalnych, kursy asertywności i prezencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej, kursy masażu, pierwszej pomocy, kreatywności. Z kursów zawodowych były podane kursy hydraulika, fryzjera, masażysty, recepcjonisty, agenta ubezpieczeniowego czy monterów okien dachowych.

Rys. 161 Tematyka zrealizowanych kursów / szkoleń

(liczebność odpowiedzi wśród niepracujących)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

„ Są tacy którzy przychodzą tylko po to aby mieć ubezpieczenie społeczne, ale ja wierze w to, że jednak większość osób rejestruje się bo im chodzi o prace. **Obserwujemy od pewnego czasu, że nie ma kłopotu jeżeli chodzi o rejestracje osób np. na szkolenie. Kiedyś mieliśmy z tym problem. Teraz chętnych jest dużo więcej niż miejsc.** Jedną z przyczyn jest to, że płacimy solidne stypendia więc jak oni dostają taką motywację finansową to po prostu się na to szkolenie garną więc to też jest bardzo istotny element by pokazać ludziom korzyści.

Źródło: IDI_4

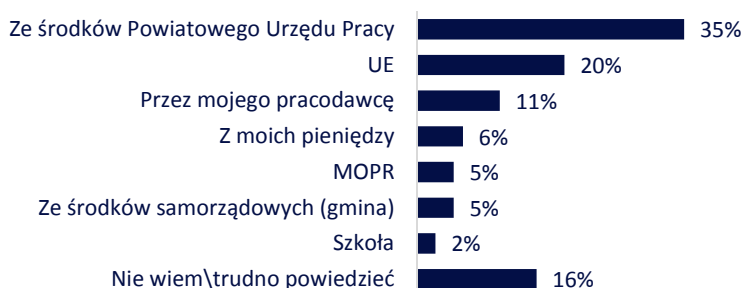
*Ja byłem na magazyniera i wózki widłowe, potem angielski na średnio zaawansowanych z pośredniaka, a za własne pieniądze zrobiłem kurs kwalifikacyjny z bibliotekoznawstwa i pedagogiczny. Dało to tyle, że ostatnio miałem pracę w tej szkole policealnej. Jeśli chodzi o **angielski, to nie za bardzo, bo to był kurs dla średnio zaawansowanych, a okazał się dla początkujących i takie też podręczniki. A wózki widłowe i magazynier, to tak, mnie to się przydało.***

Źródło: FGI_2

Kursy najczęściej były finansowane ze środków Powiatowego Urzędu Pracy oraz funduszy Unii Europejskiej. Inne źródła finansowania to pracodawca, szkoła, Urząd Gminy. Kilka osób sfinansowało szkolenie za zaoszczędzone pieniądze. Miejscem wsparcia osób pozostających bez pracy jest również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Rys. 162 Przez kogo było finansowane szkolenie lub kurs?

(udział odpowiedzi wśród niepracujących uczestniczących w kursach i szkoleniach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

*Myślę, że wzrasta [poziom kompetencji], tzn. chociażby patrzymy na ilość osób przeszkolonych, my sami skierowaliśmy 1600 osób bezrobotnych, to jest jednak duży procent osób przeszkolonych, a podejrzewam, że drugie tyle jest na stażach. Ale też ci ludzie którzy są u nas zarejestrowani na własną rękę zdobywają kwalifikacje, sami finansując, sami czasami korzystają z projektów, które są realizowane przez różnych wnioskodawców. Np. bardzo pręźnie działa Zenit, dzięki temu ludzie za darmo korzystają z kursu. **Ludzie też się uczą, rozumieją że jeśli chcą zaistnieć na rynku muszą sobą coś reprezentować, więc inwestują w siebie, tylko czasami nie do końca w sposób przemyślany.** Np. idę na studia bo akurat przyjmują, ale to powinno być weryfikowane, czy potrzeba jest tyle np. historyków. Inwestują w siebie ale nie zawsze kończąc szkolenie otrzymują zatrudnienie. Potem mają takie poczucie starcia z czymś czego nie przywydywali. Bo im się wydawało, że jak dostaną dokument zaraz będzie oferta pracy.*

Źródło: IDI_4

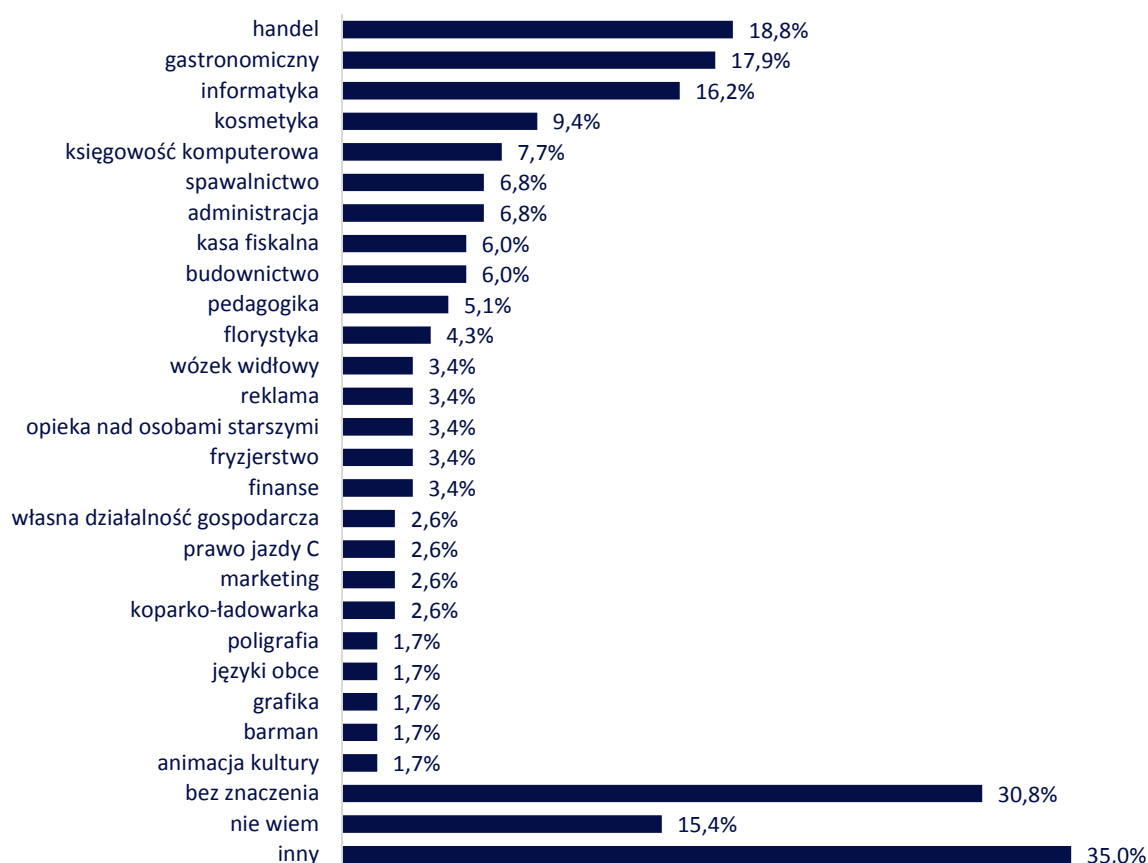

*Dużo jest imprez. Dużo jest pracy. Czasami nawet nie do obłożenia. Ale **kursu z pośredniaka nigdy nie miałem, bo mi Pani powiedziała, że są zbyt drogie takie kursy. Ja sam sobie opłaciłem** takie kursy w Krakowie w Poznaniu i w Zakopanym. To był kurs zarządzania zasobami ludzkimi imprez masowych. To jest takie ustalanie imprez wielkogabarytowych: festyny, wesela, imprezy okolicznościowe. Takie kursy są ch*lernie drogie, przepraszam za wyrażenie, bardzo są drogie. Trzeba jeździć do dużych miast i złapać kontakty z porządnymi firmami, bo takie małe firmy to w ogóle nie wiedzą o co chodzi. Byłem w Poznaniu, pod Poznaniem w hotelu z 700 pokojami i to się nazywa zarządzanie. A nie tam knajpa z 3 pokojami i salą bankietową.*

Spośród osób pozostających bez pracy 37,2% planuje wziąć udział w szkoleniach w ciągu najbliższych 3 lat. Najczęściej deklarowany był jednak brak refleksji nad ich tematyką. Respondenci stwierdzają, że wezmą cokolwiek co im się zaproponuje (30,8% respondentów). Trzy najpopularniejsze dziedziny szkoleń to informatyczne (16,2%), gastronomiczne (17,9%) i handlowe (18,8%). Ponadto pojawiają się specjalizacyjne kursy techniczne (spawacz, operator wózka widłowego, koparko-ładowarki, uzyskanie uprawnień do jazdy w kategorii C, czyli przewozu towarów o masie pojazdu powyżej 3.5 tony), biurowe (księgowość komputerowa, administracja, finanse, poligrafia, reklama). Może zastanawiać niewielki udział kursów doszkalających języki obce oraz słabe zainteresowanie kursami wspierającymi prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

Rys. 163 Szkolenia i kursy, którymi byłoby zainteresowani pozostający bez pracy

(udział odpowiedzi wśród niepracujących)

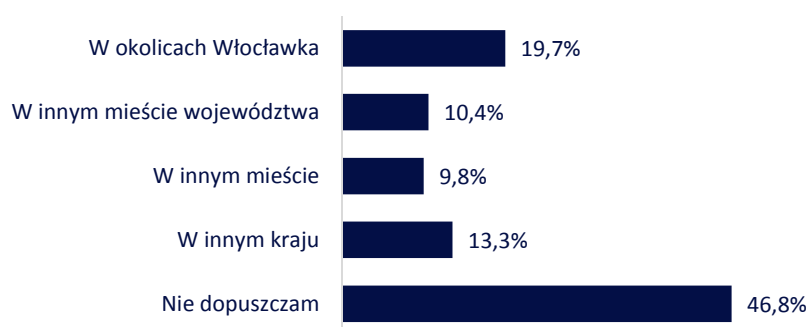
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Mobilność przestrzenna niepracujących

Na pytanie „Czy dopuszcza Pan/i podjęcie pracy poza aktualnym miejscem zamieszkania?” twierdzącej odpowiedzi udzieliło 52% respondentów. **20% respondentów dopuszcza jedynie bliską odległość od miejsca zamieszkania** (okolice Włocławka, inna miejscowość obszaru funkcjonalnego). Kolejne 20% respondentów to osoby, które zgadzają się na przeprowadzkę do innego miasta w województwie lub w Polsce. 13% rozważa możliwość podjęcia pracy za granicą.

Rys. 164 Czy dopuszcza Pan/i podjęcie pracy poza aktualnym miejscem zamieszkania?

(udział odpowiedzi wśród niepracujących poszukujących pracy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

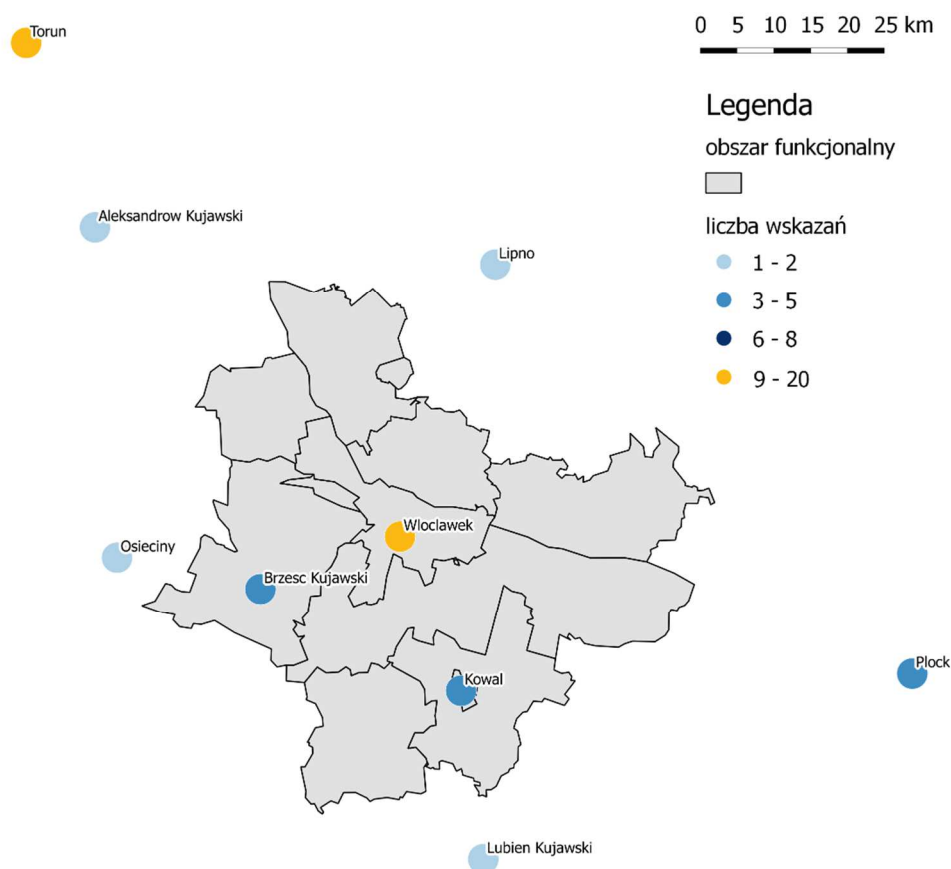
Oj u nas jest bardzo mała mobilność. Z drugiej strony łatwiej nam wyjechać do Londynu niż do Wrocławia. Nie wiem czym jest to spowodowane. Jak to jest, że ludzie potrafią się zmobilizować, wyjechać zagranicę, a migracja po naszym kraju jest bardzo mała. Ludzie jakoś tak nie wiem, bo my mamy też spotkania z bezrobotnymi, jest to ogromny problem, są dzieci jest dom, brak pieniędzy i wiele przyczyn, które nie pozwalają wyjechać. Ale jak tak przypieramy do muru to są takie marginalne sprawy. Większość tych powodów dla których nie wyjadą jest w nich. Po prostu nie, bo tutaj jest ich miejsce. Jeżeli rodzice tu przeżyli to on też przeżyje. Nieważne, że pójdzie na budowę, nie w swoim zawodzie, ale będzie tu. Mówi: no dobrze, wyjadę do Poznania, ale mi tam nic nie zostanie. Najważniejsze żebyś pracował w zawodzie, który potrafisz i odciążysz rodzinę z utrzymania siebie i miał dla siebie, a nie na to żeby odkładać do kieszeni, bo jeszcze nie jesteśmy na tym etapie by oszczędzać czy odkładać. A oni by chcieli tak jak z zagranicą, że wyjadą i coś im tam jeszcze zostaje i to też jest powód dlaczego trudno jest wyjechać do innego miasta. To jest taka trudna sprawa, jeżeli chodzi o migracje po naszym kraju, a zwłaszcza to w województwie wrocławskim. Ani przemysłu ani turystyki, nie ma na co się zawiesić. Powstaje zakład pracy i ile przyjmie ludzi 30, 50? Przy naszym bezrobociu tutaj we Włocławku, na pewno pani czytała statystyki 56 osób na jedno miejsce pracy.

Źródło: IDI_2

Najczęściej podawanym miejscem (miastem lub krajem) migracji zarobkowej był Toruń (18 osób), najprawdopodobniej z uwagi na niewielką odległość i duże znaczenie w regionie. Z miejscowości w najbliższym otoczeniu najczęściej podawany był Włocławek (11 osób), jako największe miasto obszaru funkcjonalnego. Na kolejnych miejscach wskazywany był Brześć Kujawski i Kowal (po 3 osoby). Nie było zainteresowania gminami Lubanie i Fabianki, gdzie poziom bezrobocia jest najniższy.

Rys. 165 Kierunki migracji zawodowej pozostających bez pracy – okolica OF Włocławek

(liczba wskazań wśród niepracujących poszukujących pracy)

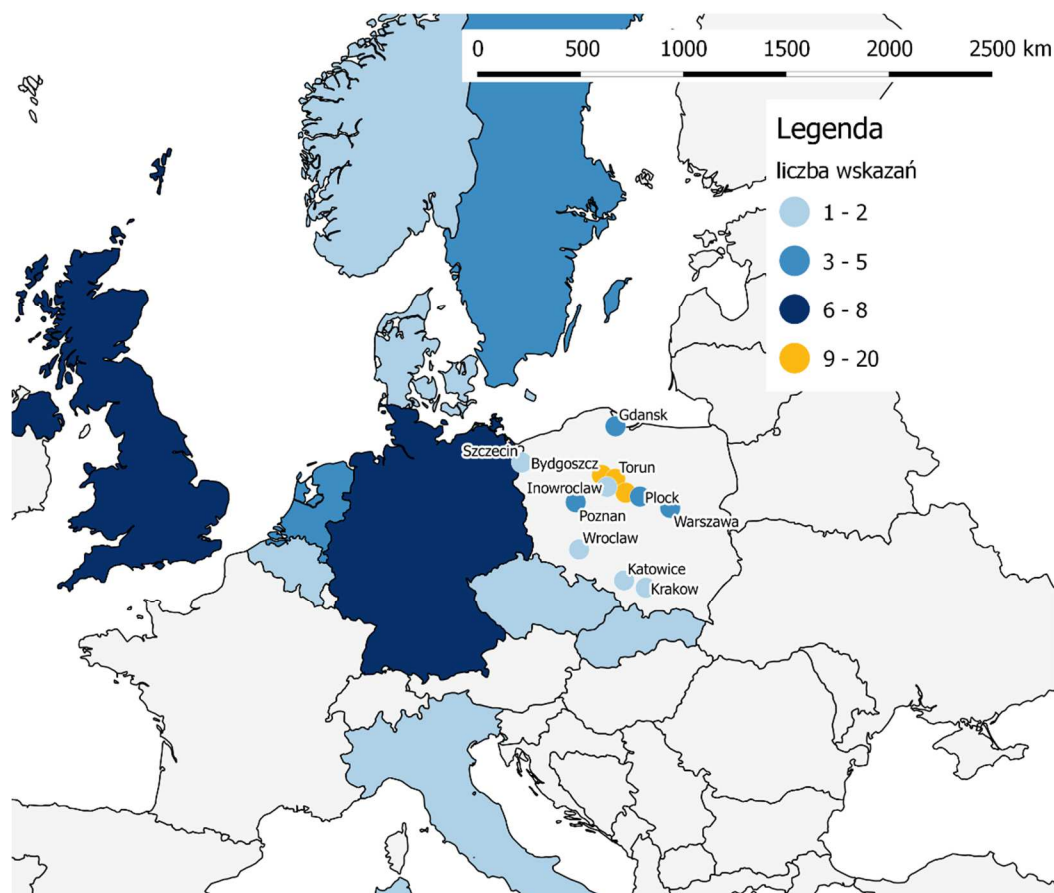
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

W skali kraju wymieniane były główne miasta kraju oraz największe miasta województwa – Bydgoszcz, Toruń i Włocławek. Kolejno podawane były też miasta zachodniej Polski: Poznań, Wrocław, Katowice, jak również Gdańsk, Kraków. Aglomeracja warszawska uzyskała tylko 3 wskazania.

Najpopularniejsze kraje migracji zarobkowej to sąsiadujące z Polską Niemcy (8 osób) oraz Wielka Brytania (Anglia, 6 osób). Nieco mniej popularne były Szwecja i Holandia (po 3 osoby).

Rys. 166 Kierunki migracji zawodowej pozostających bez pracy –miasta Polski i kraje

(liczba wskazań wśród niepracujących poszukujących pracy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

Ocena funkcjonowania PUP

Przedstawiona poniżej ocena funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy dotyczy jego funkcjonowania w okresie sprzed dnia 1 czerwca 2014 r., w którym obowiązywać zaczęły nowe przepisy dotyczące funkcjonowania PUP. Zmiany w funkcjonowaniu PUP zostaną przedstawione na końcu bieżącego podrozdziału.

Powiatowy Urząd Pracy, w analizowanym okresie, wykorzystywał różnorodne metody aktywizacji pozostających bez pracy. Prowadził krajowe i międzynarodowe pośrednictwo pracy. Udzielał porad zawodowych i doradztwa zawodowego. Oferował szkolenia pomagające w podnoszeniu kwalifikacji, kursy, praktyki i staże. Tworzył projekty aktywizacji osób niepełnosprawnych i starszych. Wspierał pozostających bez pracy finansowo, zarówno powszechnymi metodami (zasilek, dodatek aktywizacyjny, ubezpieczenie zdrowotne) jak i w formach związanych z konkretną aktywnością (refundacja kosztów opieki, stypendia szkoleniowe, dofinansowanie do studiów, pożyczki szkoleniowe, czy dotacje na firmę).

W latach 2007-2013 w ramach swojej działalności, Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku⁵⁷:

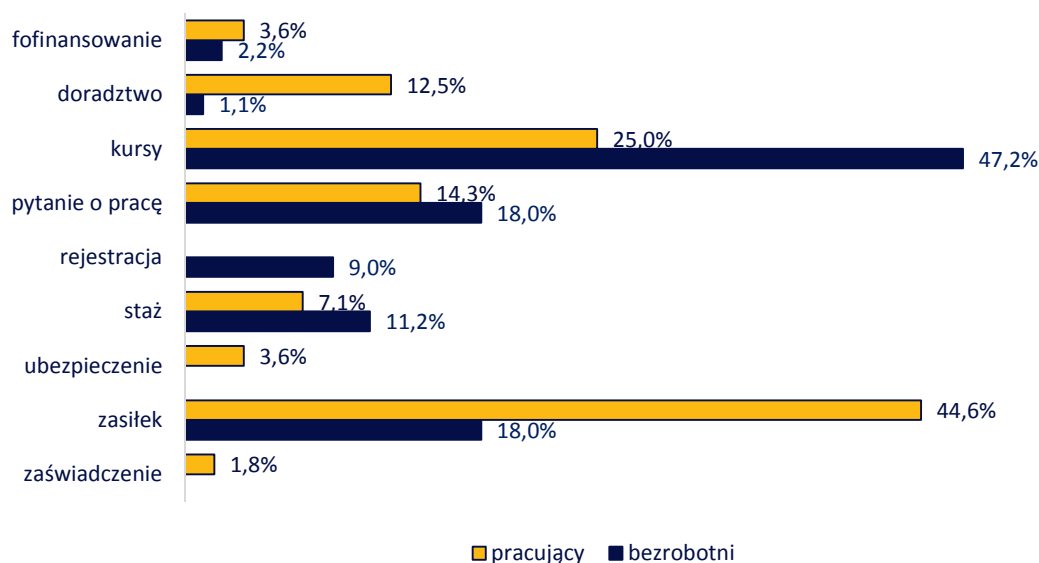
⁵⁷ Analiza rynku pracy w Powiecie Włocławek, 2007-2013, Włocławek

- Zorganizował 1 028 kursów i szkoleń dla łącznie 9 324 osób⁵⁸;
- Zorganizował zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych dla 617 osób;
- Zorganizował zatrudnienie w ramach prac społecznych dla 5 525 osób;
- Zorganizował zatrudnienie w ramach robót publicznych dla 5 427 osób;
- Dofinansował doposażenie 1361 stanowisk pracy za łączną kwotę 25 248 415,81 zł (średnio 18 551,37 zł na jedno stanowisko);
- Przyznał dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej 1806 osobom na łączną kwotę 28 361 742,00 zł (średnio 15 704,18 zł na jedną działalność);
- Przeprowadził indywidualne doradztwo zawodowe z 36 136 bezrobotnymi;
- Prowadził pośrednictwo pracy – analiza ilości wolnych miejsc oraz zestawienie zawodów deficytowych i nadwyżkowych zostały omówione w rozdziale 3.1

Wśród respondentów badania CATI na próbie mieszkańców OF, **90% pracujących** (którzy w ciągu ostatnich 3 lat byli bezrobotni) i **63% pozostających aktualnie bez pracy, deklaruowało korzystanie z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy**. Wśród pozostających bez pracy najczęściej wykorzystywaną formą pomocy było uczestnictwo w kursach, następnie przeglądanie ofert pracy oraz pobieranie zasiłku. W przypadku osób, które obecnie pracują, najważniejszą formą wsparcia był zasiłek, dopiero potem kursy i oferty pracy. Ponadto znaczenie miało też doradztwo zawodowe oferowane przez PUP.

Rys. 167 Charakterystyka wsparcia przez PUP osób pozostających bez pracy

(udział wskazań poszczególnych odpowiedzi wśród korzystających z wsparcia PUP)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

*Bezrobocie ono owszem spada, widać wyraźnie, że zwłaszcza sezonowo spada, wtedy kiedy my wymuszamy przyjmowanie osób przez pracodawców po wstępnym wsparciu tych pracodawców, np. poprzez staże, czyli oczekujemy że po stażu pracodawca przyjmie te osobę na umowę o prace. Więc jak dociskamy to te efekty są, ale **to jest***

⁵⁸ W ramach kursów i szkoleń grupowych i indywidualnych

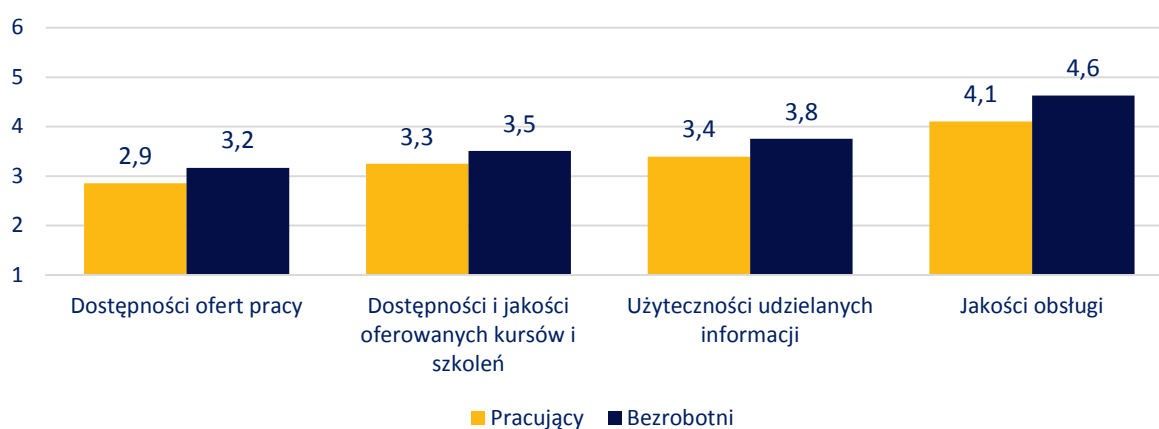
spadek rzędu 1 do 2 % poziomu bezrobocia, więc to jeszcze jest za mało by powiedzieć o takim wielkim triumfie, że jest to wielki sukces.

Źródło: IDI_4

We wszystkich kategoriach pozostający bez pracy nieco lepiej od osób pracujących oceniali jakość funkcjonowania PUP. **Najlepiej oceniana była jakość obsługi, najgorzej dostępność ofert.** Warto podkreślić, że właściwie wszystkie średnie oceny, z wyjątkiem dostępności ofert pracy ocenianej przez osoby pozostające bez pracy, przyjmowały wartość wyższą niż 3 - dostateczną (skala przyjmowała wartości od 1 do 6, gdzie 6 oznacza najlepiej).

Rys. 168 Ocena jakości funkcjonowania PUP wśród pracujących i niepracujących

(średnia ocen wśród korzystających z pomocy PUP)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI n=1050

W indywidualnych ocenach funkcjonowania Urzędu Pracy przeważały negatywne opinie wytykające błędy zarówno organizacyjne jak i podejścia do problemu osób bezrobotnych. Zwracano uwagę m.in. na oferowanie szkoleń w zamian za oferty pracy, długość trwania procedur rejestracyjnych, niskie kompetencje urzędników oraz niepewność oferowanych ofert pracy – zarówno w kwestii aktualności ofert jak i ich bezpieczeństwa. Należy mieć na uwadze, że uwagi te stanowią indywidualne komentarze dotyczące specyficznych zaistniałych sytuacji – poniżej przedstawione cytaty respondentów stanowią subiektywny opis zaistniałych wydarzeń.

*Odkąd skończyłam średnią szkołę, to przez te wszystkie lata oni mi jeszcze nie dali żadnej oferty, na staż mnie nie wysłali, **nigdy nic nie dostałam z urzędu pracy, ale zgłosiłam się, bo ubezpieczenie musiałam mieć.***

Źródło: FGI_2

*Oglądałam w telewizji, jak wysłali ludzi do pracy za granicę i co oni tam mieli, bo nawet pośrednik nie sprawdził gdzie ludzi wysłał. Ja się więc boję iść tam i czytać te oferty. Ja idę głównie po ubezpieczenie, **tam strach podjąć nawet jakąkolwiek pracę jak się nasłuchałam jak wysłali dziewczyny do burdelu i ledwie puciekały.***

Źródło: FGI_2

*Oni idą niby naprzeciw ludziom na rynku pracy, bo organizują te kursy, a tak naprawdę dla kogo oni to robią? Bo **normalny człowiek, to chce iść do pracy i zarobić pieniądze, a dla mnie połowę rzeczy, które oni proponują to jest bez sensu, to jest wydawanie pieniędzy państwowych w błoto.***

Źródło: FGI_2

*No jest tam tak zwana ściana płaczu, gdzie są oferty. Kiedyś to sobie spisałam potem dzwonię, a tam: **Pani, to już nieaktualne.** Jak tutaj pracy szukał mój mąż, to też go wysłali i jak miał 5 ofert, to tak jeździł. Potem wracał do urzędu i 5 kolejnych. I co tam dojechał do tego punktu to słyszał: **ale proszę pana my od tygodnia mamy pracownika.***

Źródło: FGI_1

*Jeśli ja mówię, że moim zaświadczeniem pracy z Anglii jest plik p45 i p60, a pani do mnie, że ona chce świadectwa pracy. Ja próbuję jej wytłumaczyć, że to jest moje świadectwo pracy. No i **z połową urzędników nie da się dogadać - to jest tragedia.** Bo w ogóle trudno powiedzieć czym jest ta instytucja. Ja byłem w tamtym pośredniaku i nie wiem w ogóle do czego on ma służyć. **Na pewno nie służy on do poszukiwania pracy.** Nie wiem może to jest jakieś biuro obliczania statystyk. Oni tam zapisują ludzi, wprowadzają do komputera i wysyłają informacje ilu ludzi w regionie jest bezrobotnych. I to jest w sumie jedyna praca, którą oni tam wykonują. Nigdy nie słyszałem tam o żadnej ofercie pracy dla siebie czy dla znajomych. **To jest jakiś urząd statystyczny.** Nie rozumiem dlaczego ludzie muszą tam przychodzić. Niech sobie zrobią jakieś zamknięte biuro i nazwą to jakimś biurem statystycznym.*

Źródło: FGI_1

Jednym z wskazywanych powodów niezadowalającej skuteczności Urzędu Pracy jest **brak współpracy pomiędzy podmiotami powiązanych działalnością z problematyką bezrobocia.** Odseparowanie działań w zamian kompleksowego podejścia do bezrobotnego obniża końcową skuteczność działań. Celem wzrostu efektywności podejmowanych działań **należy wzmagać współpracę zarówno jednostek publicznych jak i prywatnych – przedsiębiorców.** Jednym z przykładów występujących w tej płaszczyźnie problemów może być ograniczony poziom współpracy pracodawców z Urzędem Pracy – na skutek znacznej nadpodaży pracowników, pracodawcy nie czują konieczności podejmowania dodatkowych działań w celu pozyskiwania pracowników, co przejawia się m.in. w braku aktywności ich współpracy z Urzędem Pracy.

*Jedną z przyczyn takiej nie powiem, że **niskiej skuteczności czy ograniczonej, to jest atomizacja, odseparowanie instytucji publicznych.** Każdy działa na takiej zasadzie separacji, każdy wykonuje swoje działania, myślę tu o : urzędzie pracy, o ośrodkach pomocy społecznej i o innych podmiotach. Mam takie wrażenie, że należało by stworzyć taką sieć powiązań pomiędzy władzami, lokalnym urzędem miasta, starostwem, ośrodkami pomocy społecznej, inkubatorem przedsiębiorczości żeby to było tak, że jest ścisła współpraca pomiędzy tymi podmiotami i wtedy tworzy się taki efekt synergii, czyli taki efekt wartości dodanej, lepsza skuteczność jest gdy te podmioty ze sobą współpracują, niż wówczas gdy każdy realizuje swoje zadania w sposób zatowizowany.*

Źródło: IDI_4

To powiano być narzucone, że raz na kwartał przedstawiciele konkretnych podmiotów mających wpływ na lokalny rynek, powinni się spotykać i ustalić co powinni zrobić w tym roku i to jest taki plan działania. Zanim zostałem kierownikiem byłem doradcą zawodowym i wywodzę się z tej sfery poradnictwa zawodowego i my planujemy. I dla mnie to planowanie jest takim mottem działania, jeżeli instytucje będą planować działania, będą one korzystniejsze dla osób które korzystają z naszych usług. Nie tylko dla osób bezrobotnych ale też przedsiębiorców.

Źródło: IDI_4

Urząd Pracy pozostając instytucją publiczną funkcjonuje w oparciu o konkretne procedury i przepisy. Skutkiem tego jest to, że ocena funkcjonowania danego urzędu jest w pewnej mierze oceną funkcjonowania obowiązujących przepisów. Skuteczność funkcjonowania Urzędu Pracy jest również *de facto* uzależniona od dostępności miejsc pracy oferowanych w ramach danego obszaru. Umiarkowana ocena funkcjonowania Urzędu Pracy wśród badanych mieszkańców jest w znaczącej mierze oceną tych właśnie uwarunkowań, na które sam urząd ma wpływ umiarkowany.

Wśród rekomendowanych kierunków zmian, mających na celu poprawę jakości funkcjonowania Urzędu Pracy, wynikających z przeprowadzonego badania krystalizują się dwa konkretne rozwiązania. Pierwszym jest wzrost współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami związanymi w swojej działalności z poprawą stanu osób bezrobotnych. Konieczność wprowadzenia powyższego rozwiązania została już dostrzeżona – w 2014 r. Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku opracował Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2014-2020, którego jednym z celów strategicznych jest: *Kreowanie współpracy instytucjonalnej w celu uzyskania efektu synergii w zakresie aktywizacji lokalnego rynku pracy*. Podmiotami z którymi zakładany jest wzrost współpracy są m.in. MOPR, GOPS, OHP, samorząd lokalny oraz agencje zatrudnienia.

Drugim sugerowanym rozwiązaniem jest realizacja doradztwa zawodowego wśród młodzieży stojącej przed wyborami szkoły ponadgimnazjalnej, który to wybór w znaczącej mierze determinuje ich przyszłe losy zawodowe. Obecnie doradztwo zawodowe w szkołach jest w pewnym zakresie realizowane przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Rola Powiatowego Urzędu Pracy w tej kwestii jest ograniczona – wynika to z ogólnych uwarunkowań prawnych funkcjonowania urzędów pracy. Wprowadzenie doradców zawodowych do szkół byłoby możliwe jedynie w przypadku wprowadzenia ogólnego rozwiązania systemowego. Inną możliwością, jest pośrednie wprowadzenie doradztwa zawodowego poprzez opisany powyżej wzrost współpracy w ramach podmiotów związanych w swojej działalności z poprawą stanu osób bezrobotnych, realizujących (bądź będących w stanie realizować) doradztwo zawodowe.

Nowe przepisy obowiązujące od 1 czerwca 2014 r. wprowadziły modyfikacje obowiązujących dotychczas narzędzi wsparcia bezrobotnych. Za najważniejszą zmianę uznaje się wprowadzone profilowanie bezrobotnych – podczas rejestracji bezrobotny będzie profilowany ze względu na stopień oddalenia od rynku pracy oraz gotowość wejścia/powrotu na rynek pracy. Od przyznanego profilu uzależniona będzie oferta narzędzi oferowanych bezrobotnemu. Zmiana ta choć korzystna ze względu na dostosowywanie zestawu narzędzi do stwierdzonego u bezrobotnego problemu, bywa dość często krytykowana ze względu na powierzchowność podstawy na której profilowanie to ma się opierać. Sugerowane jest, że zmiana ta doprowadzi do blokowania pozostałych możliwości bezrobotnemu za sprawą krótkiej rozmowy odbytej podczas rejestracji w Urzędzie Pracy.

Wśród pozostałych wprowadzonych zmian znalazły się:

- Względem bezrobotnych:

- Bony dla bezrobotnych w wieku do 30 roku życia (szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe, zasiedleniowe);
- Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej;
- Program Aktywizacja i Integracja – działania w zakresie integracji społecznej osób bezrobotnych.
- Względem pracodawców:
 - Grant na telepracę;
 - Pożyczka na utworzenie stanowiska pracy;
 - Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne za pracowników do 30 roku życia;
 - Dodatkowe formy wsparcia przy zatrudnianiu osób do 30. roku życia (bon stażowy/zatrudnieniowy);
 - Dofinansowanie wynagrodzeń za zatrudnienie pracowników 50+;
 - Świadczenie aktywizacyjne;
 - Finansowanie kształcenia pracodawców i pracowników;
 - Trójstronna umowa szkoleniowa - finansowanie przez urząd pracy szkolenia dla osób bezrobotnych, zamówionego przez pracodawcę.

Ocena skuteczności powyższych rozwiązań będzie możliwa dopiero za kilka lat – po upływie okresu pozwalającego na rzetelną ocenę efektów. Należy jednak zwrócić uwagę na korzystne w świetle zrealizowanych badań zindywidualizowanie narzędzi wsparcia względem zróżnicowania bezrobotnych oraz ukierunkowanie na przedsiębiorcę w celu zwiększenia dostępności miejsc pracy poprzez obniżanie kosztów tworzenia nowych miejsc pracy.

5. Przewidywany popyt na pracę w okresie do 2020 r.

Stan rynku pracy jest determinowany przez wiele współzależnych czynników występujących zarówno po stronie popytowej jak i podażowej. Zarówno diagnoza jak i prognoza rozwoju sytuacji na rynku pracy wymaga wskazania współzależności pomiędzy tymi czynnikami oraz wskazania ich kierunków oraz konsekwencji. Podejście takie umożliwia otrzymanie kompleksowego obrazu aktualnego stanu rynku pracy pozwalającego na określenie prawdopodobnej wizji zmian rynku pracy w przyszłości oraz identyfikacji czynników mogących jej sprzyjać bądź zapobiegać.

5.1. Stan rynku pracy

Zdiagnozowany stan rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, określony na podstawie przeprowadzonego badania, prezentuje się niekorzystnie. Czynnikiem bazowym warunkującym obecny stan jest **brak pozytywnej dynamiki w rozwoju przedsiębiorstw badanego obszaru**. Liczba przedsiębiorstw w obrębie Obszaru Funkcjonalnego Włocławka w ostatnich pięciu latach pozostawała na względnie niezmiennym poziomie. Niepokojącym natomiast jest fakt spadku liczebności firm w ramach samego Włocławka – dominującego miejsca koncentracji działalności gospodarczej w ramach analizowanego obszaru. Warto również zwrócić uwagę na niekorzystny odbiór rozwoju sytuacji gospodarczej wśród przebadanych przedsiębiorców – zarówno w przypadku oceny obecnej sytuacji jak i zmiany obserwowanej w ciągu ostatnich trzech lat oraz zmiany przewidywanej w trzech nadchodzących latach, sytuacja ekonomiczna w poszczególnych branżach była oceniana za korzystną przez mniej niż 50% badanych.

Przekłada się to na zaobserwowaną **negatywną dynamikę liczby wolnych miejsc pracy**. Miarodajny w tej kwestii jest spadek liczby wolnych miejsc pracy we Włocławku – w ciągu ostatnich pięciu lat spadek ten wyniósł ponad 65%. Problem ten jest obserwowany przez samych mieszkańców oceniających dostępność miejsc pracy na rynku lokalnym w interesujących ich branżach – została ona oceniona za korzystną przez zaledwie 12% pracujących oraz 3% pozostających bez pracy.

Bezpośrednim skutkiem powyższego jest **wyższy zarówno względem kraju jak i województwa poziom bezrobocia**. Stanowczo niepokojącym jest, że tendencja ta ulegała w ostatnich latach wyraźnemu pogłębieniu. Należy również podkreślić, że bezrobocie w ramach Obszaru Funkcjonalnego Włocławka w największym stopniu dotyka ludzi młodych w wieku mobilnym.

Pośrednim skutkiem zarówno spadku wolnych miejsc pracy jak i poziomu bezrobocia **jest wzrost wymagań pracodawców względem pracowników**. Poziom spełniania poszczególnych wymagań był znacząco gorzej oceniany przez pracodawców niż przez samych pracowników. Stwierdzoną zależnością jest nie brak osób chętnych do podjęcia pracy, a brak osób spełniających stawiane im wymagania. Należy mieć na uwadze, że w zaobserwowanej sytuacji znaczącego bezrobocia, pracodawcy są w uprzywilejowanej pozycji względem pracowników, wobec których wzrost wymaganych kompetencji nie musi iść wraz ze wzrostem korzyści pracownika – pracodawcy mogą sobie pozwolić na krytyczny dobór pracowników (czasem nawet wbrew rzeczywistym wymaganiom niezbędnym dla danego stanowiska) ze względu na liczbę potencjalnych osób oczekujących na znalezienie pracy.

Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

Powyższe czynniki, w różnym stopniu, przekładają się na **zmiany demograficzne** zachodzące na terenie Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Spośród powyższych zmian należy wymienić **starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny oraz emigracje**. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy stanowi istotną barierę hamującą rozwój ludnościowy obszaru. Z jednej strony zmusza ona pewną część młodych mieszkańców chcących założyć nowe rodziny do emigracji. Z drugiej strony ogranicza ona możliwość zakładania rodzin w ramach Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Obydwie zależności przyczyniają się bezpośrednio do starzenia się społeczeństwa obniżającego w dalszej perspektywie podaż pracowników w wieku mobilnym. Procesy te są obserwowane również w skali ogólnokrajowej, jednak ich nasilenie w ramach analizowanego obszaru jest znacząco wyższe. Przykładowo, prognozy dla Włocławka zakładają do 2030 r. spadek liczby ludności wynoszący blisko 14% obecnej liczby ludności, przy czym za skalę tego spadku w znaczącym stopniu ma odpowiadać ograniczenie liczby ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata).

Jak zostało to przedstawione powyżej, głównym czynnikiem negatywnie oddziałującym na rynek pracy Obszaru Funkcjonalnego Włocławka jest brak pozytywnej dynamiki w rozwoju przedsiębiorstw badanego obszaru. Zmiany, które dotyczyć będą sytuacji na lokalnym rynku pracy będą w znaczącym stopniu pochodną zmian, które dotyczyć będą przedsiębiorstw działających w ramach Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

5.2. Prognoza negatywna – utrwalenie tendencji

W przypadku braku wyraźnego ożywienia przedsiębiorstw, zasygnalizowane powyżej niekorzystne zależności będą się systematycznie pogłębiać. Odływ przedsiębiorców będzie pociągał za sobą ograniczenie wolnych miejsc pracy, wzrost bezrobocia oraz odływ ludności (migracje oraz ujemny przyrost naturalny). W tej sytuacji prognozy dotyczące **liczby pracujących** dotyczyć mogą jedynie ogólnej liczby pracujących, których liczba **będzie systematycznie maleć**, zgodnie z prognozą liczby ludności w wieku produkcyjnym do 2030 r. – w szczególności należy mieć na uwadze, **dynamiczny spadek ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)**.

Prognozowanie dotyczące liczby ludności pracujących w poszczególnych sektorach lub branżach jest względnie losowe – kwestia ta będzie w pełni zależna od likwidacji przedsiębiorstw z poszczególnych branż. Na chwilę obecną można przewidywać, że branżami w których spadek zatrudnienia będzie najwolniejszy będą przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo, co wynika ze znaczącej liczby przedsiębiorstw funkcjonujących w powyższych branżach. Możliwy spadek zatrudnienia będzie rozłożony w czasie, a jego tempo, poza skokowymi zmianami wynikającymi z ewentualnego zamknięcia poszczególnych znaczących przedsiębiorstw, będzie umiarkowane.

Branżami w zdecydowanie większym stopniu narażonymi na spadek zatrudnienia będą branże usługowa oraz handlowa – prognozowany spadek liczby ludności Obszaru Funkcjonalnego Włocławka pociągnie za sobą ograniczenie popytu na usługi co spowoduje ograniczenie popytu na pracowników. Również te zmiany będą rozłożone w czasie, jednak w związku z ograniczonym popytem zewnętrznym lokalnych firm z sektora handlu i usług, ich wystąpienie jest wysoce prawdopodobne a skala znacząca. Analogiczne zmiany dotkną sektor związany z edukacją – ograniczone zapotrzebowanie wynikające z obniżającego się popytu spowodowanego nadchodzącym niżem demograficznym skutkować będzie obniżeniem zapotrzebowania na pracowników w tym sektorze.

Zatrudnienie w rolnictwie, stanowi obecnie niewielki odsetek ogółu zatrudnienia Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Sytuacja ta w perspektywie nadchodzących lat nie ulegnie prawdopodobnie znaczącym zmianom. Należy mieć jednak na uwadze rolę rolnictwa w zatrudnieniu sezonowym – okresowe zatrudnienie w sezonach letnich będzie prawdopodobnie cyklicznie

stymulować lokalny popyt na pracowników. Na skutek malejącej liczby ludności i wiążącego się z tym ograniczania popytu, prawdopodobne jest systematyczne ograniczenie popytu na pracowników – w szczególności w niedużych gospodarstwach rolnych produkujących wyłącznie na rynek lokalny. Jak zostało jednak to zauważone, w tym przypadku skala popytu na pracowników, będzie podlegała znaczącym sezonowym wahaniom.

Spadek liczby pracujących niekoniecznie będzie wprost proporcjonalnie wpływał na wzrost obecnej stopy bezrobocia. Jak zostało to zauważone, odpływowi pracodawców, a więc i miejsc pracy, będzie towarzyszył spadek liczby ludności Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, w tym w wieku produkcyjnym. Skutkiem tego, wzrost stopy bezrobocia będzie wolniejszy od tempa likwidowania miejsc pracy – **ograniczeniu popytu na pracowników będzie towarzyszyła ich malejąca podaż**. Choć w różnych okresach, sytuacja ta w statystykach może przedstawiać się jako stabilizacja, będzie ona oznaczała de facto znaczącą destymulantę rozwoju obszaru.

Bezrobocie, zgodnie z sytuacją obecną, **będzie dotyczyło przede wszystkim osób młodych**. Jak zaobserwowano, obecnie pracodawcy w ograniczonym stopniu zarówno zwalniają jak i zatrudniają nowych pracowników. Skutkuje to i skutkować będzie ograniczonym popytem na młodych pracowników oraz ich problemami związanymi ze znalezieniem pracy. Jedną z konsekwencji będzie praca w zawodach niezwiązanych z ich edukacją, często poniżej posiadanych kompetencji. Trend ten może w pewnym momencie ulec odwróceniu – możliwa jest sytuacja w której, na skutek przechodzenia obecnych pracowników w wieku 40+ na emeryturę, pracodawcy zaczną zatrudniać młode osoby świeżo po szkołach/studiach, posiadające wykształcenie zawodowe. Skutkować to będzie jednak trwałym pogorszeniem sytuacji na rynku pracy grupy osób młodych obecnie – grupa ta (osoby nie pracujące w zawodzie) zdevaluuje do tego czasu swoje umiejętności zawodowe, trwale tracąc możliwość pracy w wyuczonym zawodzie.

5.3. Działania stymulujące rynek pracy

W celu przeciwdziałania przedstawionej powyżej prognozie, **należy dołożyć wszelkich starań względem działań stymulujących wzrost liczby pracodawców funkcjonujących w ramach Obszaru Funkcjonalnego Włocławka**. Głównymi uwarunkowaniami na których należy się oprzeć w projektowaniu i wdrażaniu działań stymulujących są:

- potencjał branż transportowej i logistycznej – korzystne położenie wynikające z otwarcia autostrady A1;
- potencjał turystyczny (obecnie wykorzystany w umiarkowanym stopniu) Zalewu Włocławskiego;
- potencjał specjalizacyjny Obszaru Funkcjonalnego Włocławka w zakresie budownictwa i produkcji materiałów budowlanych;
- potencjał rozwoju branży chemicznej oraz branży metalowej wynikający z długofalowej obecności w OF Włocławek i ich obecnej roli w lokalnej gospodarce;
- potencjał związany z tradycjami przetwórstwa spożywczego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

W celu pełnego wykorzystania zdiagnozowanego powyżej potencjału Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, należy dołożyć wszelkich starań, aby **działania poszczególnych samorządów były spójne i komplementarne**. Istotnym jest, aby działania rozwojowe były spójne ze względu na ich przedmiot – zdiagnozowane branże. Pozwoli to uzyskać efekt synergii wzmacniający efekty końcowe działań całego obszaru.

Działania rozwojowe należy potraktować kompleksowo – **samorządy muszą wspólnie pracować nad przyciąganiem inwestorów jak i utrzymaniem przedsiębiorców już funkcjonujących**. Należy wyjść poza indywidualną perspektywę pojedynczych gmin na rzecz ujednoczenia zarówno wizerunku jak i warunków prowadzenia działalności gospodarczej w ramach Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Działania nie powinny opierać się wyłącznie na przyciągnięciu inwestora – kluczowym będzie współpraca z funkcjonującym przedsiębiorcą. Jedną z zalecanych grup działań jest zapewnienie przedsiębiorcom dostępu do wykwalifikowanej kadry branżowej. Należy dołożyć starań, aby zaangażować przedsiębiorców w procesie edukacji i dostosowywania młodzieży do lokalnego rynku pracy. Edukację należy dostosowywać do grup przedsiębiorstw, a nie do przedsiębiorstw pojedynczych – należy ograniczyć sytuacje, w których przez ograniczony popyt pojedynczego pracodawcy, zatrudnienie u niego znajduje jedynie część uczniów. Sugerowane jest, aby w tych działaniach skupić się na branżach wskazanych powyżej jako potencjał rozwojowy Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Należy mieć również na uwadze dynamiczną zmienność tych działań – profile klas i szkół powinny być na bieżąco dostosowywane do zgłaszanego zapotrzebowania (z uwzględnieniem długości okresu wymaganego do wyszkolenia uczniów).

Z drugiej strony działania powinny koncentrować się na pracy nad uczniem – nie chodzi tutaj wyłącznie o zapewnienie mu oferty edukacyjnej współtworzonej z konkretnymi przedsiębiorcami. Należy mieć na uwadze indywidualną pracę doradców zawodowych z uczniami, celem diagnozowania ich potencjału oraz wskazywania możliwych ścieżek rozwoju. Działania te miałyby na celu również diagnozowanie potencjału rozwojowego grupy osób wykazujących predyspozycje do edukacji na uczelniach wyższych - osobom tym należy dedykować działania wspierające zaprogramowane w sposób umożliwiający im powrót oraz pracę zgodną z wykształceniem w ramach Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

W celu zaktywizowania popytu na pracowników oraz ograniczania poziomu bezrobocia warto również zwrócić uwagę na możliwą do wykorzystania rolę Powiatowego Urzędu Pracy. Zarówno możliwość dofinansowania szkoleń i wyposażenia stanowiska pracy należy wykorzystać jako wartościowe narzędzie aktywizacji rynku pracy promowane na szeroką skalę wśród bieżących i potencjalnych przedsiębiorców.

Pozostałe proponowane kierunki działań aktywizujących działalność gospodarczą OF Włocławek, nieukierunkowanych bezpośrednio na rozwój poziomu i stopnia wykorzystania kapitału ludzkiego, zostały przedstawione w następnym rozdziale charakteryzującym branżę przyszłości Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

Program działań wynikający z powyższych propozycji powinien pozwolić na zahamowanie negatywnych tendencji na lokalnym rynku pracy oraz na pobudzenie pozytywnych zmian skutkujących wzrostem atrakcyjności lokalnego rynku pracy – ograniczeniu zarówno stopy bezrobocia jak i odpływu ludności, wzroście odsetka mieszkańców (w szczególności młodych) pracujących w zawodach zgodnych z wykształceniem. Naturalną konsekwencją tych działań będzie koncentracja pracowników w branżach zasygnalizowanych powyżej.

W planowaniu i realizacji działań związanych z powyższym, **należy ograniczyć perspektywę krótkoterminową nastawioną na szybki, jednokadencyjny efekt**. Działania te będą miały na celu poprawę stanu lokalnego rynku pracy co wymaga długofalowych, wielokadencyjnych działań. Jedynie spójne działania wszystkich samorządów – wszystkich gmin oraz wszystkich organów tych gmin, które w perspektywie wieloletniej mogą ulegać modyfikacjom – nastawione na konkretny wieloletni cel mogą przynieść zamierzony i przede wszystkim trwały efekt.

Realną perspektywą średnio-terminową, wskazaną do realizacji powyższych założeń oraz monitoringu ich pierwszych efektów **wyduje się 2023 r.**, stanowiący ostatni rok dedykowany do wykorzystywania

środków z unijnej perspektywy finansowej 2014-2020. Przedstawione założenia wpisują się w utworzone na rzecz powyższej perspektywy programy operacyjne, przez co należy uznać je za dodatkowe uwarunkowanie sprzyjające ich wdrożeniu, a przez co i poprawie sytuacji na rynku pracy Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

6. Branże przyszłości w rozwoju OF Włocławek

Na podstawie przeprowadzonej analizy zdiagnozowano pięć branż przyszłości w rozwoju miasta – branż charakteryzujących się znaczącym potencjałem rozwojowym, który odpowiednio rozwinięty i wykorzystany może pozytywnie wpłynąć na rozwój Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Wśród branż przyszłości znalazły się:

▪ **Budownictwo i produkcja materiałów budowlanych**

Istotną część przemysłu Obszaru Funkcjonalnego Włocławka stanowią przedsiębiorstwa skupiające swoją działalność wokół robót drogowych i budowlanych oraz produkcji materiałów do nich wykorzystywanych. Grupa ta jest znacząco rozproszona tematycznie, jednak ze względu na wspólny podstawowy przedmiot działalności, należy uznać w niej potencjał specjalizacyjny Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Wśród firm tej grupy wyróżniają się m.in. Budizol Sp. z o.o. S.K.A, firma budowlana; Firma Inżynieryjno – Drogowa "DROGTOM" Sp. z o. o.; HUSAR Budownictwo Inżynieryjne S.A.; INSTAL-PROJEKT Gawłowscy, Ścierzyńscy Spółka Jawna, producent grzejników; Sanitec KOŁO Sp. z o.o., producent armatury; ANWIS Polska Sp. z o.o., producent przesłon okiennych; Brüggmann S.A., producent okiенno-drzwiowych profili z PCW.

▪ **Przetwórstwo chemiczne i metalowe**

Drugim znaczącym elementem przemysłu Obszaru Funkcjonalnego Włocławka są firmy przetwórstwa chemicznego i metalowego. Branże te prosperują w analizowanym obszarze od wielu lat, przez co stanowią korzystny punkt wyjścia do poprawy sytuacji gospodarczej Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Spośród firm branży chemicznej są to m.in. ANWIL S.A., producent nawozów azotowych, tworzyw sztucznych oraz chemikaliów; Zakłady Wytwórcze Cheko Sp. z o. o., producent opakowań z tworzyw sztucznych; D&R Dispersions&Resins Sp. z o. o., producent surowców chemicznych; Brüggmann S.A. (patrz Budownictwo i produkcja materiałów budowlanych), producent okiенno-drzwiowych profili z PCW. Branża przetwórstwa chemicznego jest silnie zdominowana przez Anwil S.A., jednak uwzględniając potencjał rozwojowy i wpływ Anwilu na rozwój Obszaru Funkcjonalnego należy potraktować ją jako branżę przyszłości i dążyć do jej rozwoju w oparciu o potencjał rozwojowy Anwilu. W przypadku przetwórstwa metalowego, spośród najważniejszych firm wymienić można m.in.: Guala Closures DGS Poland S.A., producent zakrywek do opakowań szklanych; DRUMET Liny i Druty sp. z o.o., producent lin i drutów stalowych; Wika Polska Sp. z o. o., producent narzędzi do pomiaru ciśnienia temperatury i poziomu.

▪ **Transport i logistyka**

Znaczącą szansą rozwojową, która ma potencjał pozytywnie wpłynąć w najbliższej przyszłości na rozwój Obszaru Funkcjonalnego Włocławka jest ukończona w tym roku autostrada A1. Trzy węzły zlokalizowane na terenie Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, stwarzają szansę na utworzenie z Włocławka centrum logistycznego o wymiarze regionalnym i ponadregionalnym. Należy mieć na uwadze, że wiąże się to z rozwojem nie tylko centrów logistycznych, ale i z rozwojem bazy usługowej świadczącej usługi dla nowo rozwijającej się branży.

▪ **Produkcja i przetwórstwo spożywcze**

Branżą tradycyjnie i trwale związaną z Obszarem Funkcjonalnym Włocławka jest produkcja i przetwórstwo spożywcze. Spośród głównych przedsiębiorstw należy wymienić firmy takie jak

Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Bakalland S.A.⁵⁹, PPHU Bomilla Sp. z o. o., Kujawska Spółdzielnia Mleczarska (KeSeM), Brześć S.J. Zakład Produkcji Cukierniczej Wiesław Sipa i Wspólnicy, RUN-CHŁODNIA we Włocławku Sp. z o.o. oraz zakłady produkujące do niedawna ketchup Włocławek przejęte w tym roku przez Polskie Przetwory Sp. z o.o. Uwzględnienie produkcji i przetwórstwa spożywczego w grupie branż przyszłości pozwoli na stabilizację rozwoju całego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

▪ **Zrównoważona turystyka**

Sprawne zagospodarowanie obszaru Zalewu Włocławskiego może być szansą na rozwój turystyki Obszaru Funkcjonalnego Włocławka nie tylko w wymiarze terenów bezpośrednio przylegających do Zalewu – przykładowo, uzdrowisko Wieniec-Zdrój, choć niezwiązane bezpośrednio z samym Zalewem, może wykazać znaczące powiązanie z jego infrastrukturą turystyczną. Aby to osiągnąć, należy jednak mieć na uwadze główną funkcję Zalewu Włocławskiego i konieczność uwzględnienia oraz dostosowania się do jego przeznaczenia, determinującego wzrost wszystkich możliwych do rozwoju w jego ramach funkcji

W dalszej części rozdziału przedstawiona zostanie charakterystyka wymienionych powyżej branż obejmująca:

- Czynniki rozwojowe oraz potrzeby inwestycyjne;
- Bariery rozwojowe oraz metody im przeciwdziałania;
- Powiązane instytucje naukowo-badawcze;
- Potencjał rozwojowy klastrów;
- Informacje niezbędne w procesie planowania strategicznego;
- Ocenę potencjału rozwojowego.

Znacząca część elementów charakterystyki poszczególnych branż jest wspólna. Przykładowo, zarówno czynniki rozwojowe jak i bariery rozwojowe w pewnym zakresie się powielają – elementy wyłączone dla poszczególnych branż stanowią tylko część całości charakterystyki. W celu niepowielania treści wspólnej charakterystyki branż przyszłości, zostanie ona przedstawiona łącznie, z uwzględnieniem specyficznych cech poszczególnych branż.

6.1. Czynniki rozwojowe oraz potrzeby inwestycyjne

Głównymi czynnikami stanowiącymi szanse rozwojowe całej gospodarki Obszaru Funkcjonalnego Włocławka są **dostęp do autostrady A1, dostęp do terenów inwestycyjnych oraz dostęp do Zalewu Włocławskiego**. Elementy te były wskazywane zgodnie przez przedstawicieli wszystkich branż przyszłości. Należy mieć jednak na uwadze, że obydwa czynniki stanowią aktualnie potencjał rozwojowy, którego wykorzystanie zależy od zakresu i konsekwencji podjętych działań.

Dostęp do autostrady A1 jest czynnikiem rozwojowym niejako dedykowanym Transportowi i Logistyce. W oparciu o niego, w ramach OF Włocławek możliwym jest zbudowanie znaczącego centrum logistycznego o skali ponadregionalnej. W tym celu koniecznym jest nadanie priorytetu dla powyższej branży w planowaniu rozwoju inwestycyjnego obszaru. Należy przygotować skuteczne narzędzie przyciągające inwestycje z powyższego sektora do OF Włocławek, w tym m.in. poprzez uwzględnianie interesu branży przy opracowywaniu Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego potencjalnych terenów inwestycyjnych oraz przygotowanie korzystnej oferty obniżającej koszty prowadzenia działalności (np. zwolnienia z podatków).

⁵⁹ Bakalland w drugim kwartale 2014 r. przejął zakłady Delecta stanowiące własność Rieber Foods

W stosunku do pozostałych branż czynnik ten ma znaczenie równie istotne – stanowi narzędzie pozwalające na znaczące zwiększenie zasięgu obsługiwanego rynku, przez co na wzrost liczby potencjalnych klientów i konsumentów wytwarzanych w ramach OF Włocławek dóbr i usług. Należy pamiętać, że dostępność komunikacyjna zawsze jest dwustronna. Przykładowo, względem branży Produkcji i przetwórstwa spożywczego pozwala na zwiększenie zasięgu i przyspieszenie transportu wytwarzanych artykułów, przez co dużo łatwiej będzie lokalnym przedsiębiorstwom wyjść poza skalę lokalną – zwiększy się dostępność ponadlokalnych rynków. Z drugiej strony, należy jednak pamiętać, że autostrada zwiększy również dostępność samego Włocławka dla konkurencji prowadzącej działalność w innych obszarach Polski, przez co część firm może odczuć wzrost konkurencji zarówno w płaszczyźnie jakości, jak i ceny oferty.

Należy mieć również na uwadze wzrost zasięgu rynku podwykonawców, jak i rynku dostawców półproduktów wykorzystywanych przez branże przyszłości, co również wiąże się z wykorzystaniem potencjału czynnika rozwojowego jakim jest autostrada A1.

Istotną modyfikacją wpływu powyższego czynnika jest wprowadzenie opłat za korzystanie z autostrady A1 planowane w ciągu najbliższych kilku lat. Zmiana ta wprowadzi dodatkowe koszty wykorzystania tego czynnika, co jednak nie powinno przeważać jego korzyści.

Wzrost dostępności OF Włocławek poprzez autostradę A1 ma szczególnie istotne znaczenie dla branży Zrównoważona turystyka. W tym przypadku mamy co prawda również do czynienia ze wzrostem zasięgu rynku potencjalnych konsumentów, jednak kierunek tychże konsumentów jest skierowany w stronę Włocławka. Na skutek ukończenia autostrady znacząco zwiększyła się dostępność komunikacyjna Zalewu Włocławskiego w skali kraju, przez co możliwym jest jego zagospodarowanie i wykorzystanie jako istotnego obiektu turystyczno-rekreacyjnego obsługującego zarówno aglomerację łódzką jak i warszawską. Przykładowo, w przypadku aglomeracji warszawskiej, Zalew Włocławski, przy odpowiednim rozwoju infrastruktury i przy odpowiedniej promocji może śmiało rozpocząć konkurencję z Zalewem Zegrzyńskim stanowiącym aktualnie jedyny rekreacyjny zbiornik wodny w sąsiedztwie Warszawy. W celu realizacji tego zamierzenia należy podjąć zharmonizowane i kompleksowe działania promocyjno-inwestycyjne w skali całego OF Włocławek. Godną uwagi i wykorzystania jest koncepcja przygotowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego pt. *Koncepcja rozwoju i zagospodarowania przestrzennego terenów wokół zbiornika włocławskiego*.

Z wykorzystaniem Zalewu Włocławskiego wiążą się z jednej strony powyższe działania infrastrukturalne i promocyjne. Z drugiej strony w celu wykorzystania czynnika rozwojowego jakim jest Zalew Włocławski niezbędne jest uwzględnienie jego ponadlokalnego wymiaru i pełnionej funkcji. Koniecznym działaniem warunkującym możliwość wykorzystania czynnika rozwojowego jakim jest Zalew Włocławski jest podjęcie niezbędnych prac inwestycyjnych mających na celu zabezpieczenie zapory wodnej. Nieuwzględnienie prac wymaganych do prawidłowego funkcjonowania i zabezpieczenia Zalewu Włocławskiego może nie tyle ograniczyć rolę tego czynnika rozwojowego co zamienić go w istotne zagrożenie dla rozwoju całego OF Włocławek. Brak podjętych działań może grozić w nieokreślonej perspektywie czasowej nie tyle zaprzepaszczeniu potencjału turystycznego Zalewu Włocławskiego (i zniszczeniu istniejącej infrastruktury), ale przede wszystkim katastrofie zagrażającej życiu i bezpieczeństwu mieszkańców.

Istotnym w powyższej kwestii jest również odciążenie Zalewu Włocławskiego poprzez budowę bliźniaczych stopni wodnych na Wiśle – przykładem działań zmierzających w tym kierunku są działania zmierzające do budowy stopnia wodnego w Siarzewie (pod Ciechocinkiem). Warto przy tym zauważyć, że również i ta inwestycja, pomimo wykazanego pozytywnego oddziaływania, może stanowić element zagrożenia dla potencjału Zalewu Włocławskiego. Budowa drugiego (i kolejnych) stopni wodnych na Wiśle oznacza tworzenie kolejnych zalewów, które stanowią mogą konkurencję dla Zalewu

Włocławskiego. Perspektywa ta stymuluje dwie grupy działań. Z jednej strony, podkreśla to istotność sprawnej realizacji kompleksowej infrastruktury Zalewu Włocławskiego w terminie wyprzedzającym potencjalną konkurencję. Z drugiej strony, w przypadku powstania zalewu pod Ciechocinkiem (i w przypadku powstania kolejnych zalewów w tym regionie) możliwe jest wykorzystanie sytuacji do wypromowania nowego regionu turystycznego o przykładowej nazwie *Kaskady środkowej Wisły* stanowiącego markę o ogólnopolskiej skali oddziaływania.

Istotnym czynnikiem rozwojowym branż przyszłości są również dostępne **tereny inwestycyjne**. Istniejącą bazę terenów inwestycyjnych należy na bieżąco rozbudowywać. Istotnym jest aby oferta terenów inwestycyjnych była kompleksowa zarówno pod względem przestrzennym jak i infrastrukturalnym. Należy dążyć do rozbudowy oferty terenów inwestycyjnych w ramach całego OF Włocławek w oparciu o skomunikowanie z autostradą A1. Budowa i promocja oferty powinna być zadaniem współrealizowanym przez cały OF Włocławek – przykładowo, w przypadku zgłoszenia się inwestora do wybranej gminy OF Włocławek, za wskazane uznaje się przedstawianie mu spójnej oferty terenów inwestycyjnych całego obszaru funkcjonalnego, przy założeniu pewnego podziału funkcjonalnego przyjętego w strategii OF.

Należy również dołożyć wszelkich starań aby przygotowywane tereny inwestycyjne były zaopatrzone w pełne uzbrojenie terenu wymagane pod realizację inwestycji, w tym infrastrukturę komunikacyjną wymaganą w celu jej obsługi. Za przygotowaniem infrastrukturalnym terenów inwestycyjnych powinno stać również wsparcie władz samorządowych. Wśród portfela możliwych do zaoferowania udogodnień znajdują się:

- Zwolnienie z podatku dochodowego – w przypadku rozwoju podstrefy Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;
- Zwolnienie z podatku od nieruchomości – możliwe do zaoferowania na mocy uchwały rady gminy;
- Tereny inwestycyjne „szyte na miarę” inwestora – na mocy porozumienia i konsultacji z inwestorem (nowym lub już działającym) oferowanie terenów pod inwestycję zaopatrzonych w odpowiednie media oraz ustalone warunki zabudowy określone w ramach Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego;
- Budowa konsultowanej w ramach całego OF Włocławek sieci komplementarnych terenów inwestycyjnych, uwzględniających możliwość wykorzystania autostrady A1, opartych na uchwalanych Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.

Zapewnienie w pełni uzbrojonego terenu oraz przygotowanie zachęt inwestycyjnych obniżających koszty prowadzenia działalności gospodarczej sprzyja rozwojowi przedsiębiorstw oraz pozwala na ożywienie lokalnego rynku pracy. Rozwój oferty terenów inwestycyjnych OF Włocławek w oparciu o ponadregionalną dostępność komunikacyjną związaną z węzłami autostrady A1 jest i w najbliższym czasie będzie istotnym czynnikiem rozwojowym analizowanego obszaru. Należy mieć to na uwadze i dołożyć starań, aby rozwój ten ukierunkować na wyznaczone branże przyszłości – pozwoli to nie tylko na rozwój firm z danych branż, ale i na uzyskanie efektu synergii poprzez koncentrowanie podmiotów z danych branż w ramach danych lokalizacji. Czynnikiem ten może potencjalnie zwiększyć potencjał klastrowy branż przyszłości.

Powyższe rozwiązania są dedykowane poszczególnym branżom przyszłości w różnym stopniu, lecz przy odpowiednim zastosowaniu można je wykorzystać wobec wszystkich. Przykładowo, rozwój Specjalnej Strefy Ekonomicznej w znikomym stopniu wsparłby rozwój Zrównoważonej turystyki, dla którego o wiele bardziej pożytecznym byłoby uchwalenie sieci Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego wychodzących swym zasięgiem poza teren jednej gminy, a ukazujących kierunki i warunki rozwoju terenów związanych z Zalewem Włocławskim.

Ogólnodostępnym czynnikiem rozwojowym są też **środki unijne dostępne w ramach perspektywy finansowej 2014-2020**. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z przewidywaniami, pula dostępnych środków w ramach rozpoczynającej się perspektywy finansowej będzie najwyższą z przeznaczonych dla Polski – w ramach następnych perspektyw sumy dostępnych środków będą niższe. Z tego tytułu należy dołożyć wszelkich starań, aby w wykorzystaniu tych środków uwzględnić ukierunkowanie na branżę przyszłości oraz spójność społeczno-gospodarczą Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Środki te należy wykorzystywać w oparciu o z góry przyjętą strategię, której cele powinny być nakierowane na rozwój wyznaczonych branż przyszłości (w zakresie zarówno twardym – inwestycyjnym, jak i miękkim – związanym z rozwojem kapitału ludzkiego) oraz spójności terytorialnej Obszaru Funkcjonalnego Włocławka.

6.2. Bariery rozwojowe oraz metody im przeciwdziałania

Analogicznie do czynników rozwojowych, również i bariery rozwojowe w znaczącej mierze stanowią element wspólny dla całej gospodarki OF Włocławek, w tym dla zidentyfikowanych branż przyszłości. Bariery te koncentrowały się w trzech dużych grupach: **dostęp do wykwalifikowanych pracowników, wielkości rynku zbytu oraz kosztach prowadzenia działalności gospodarczej**.

Problemem wspólnym dla branż przyszłości jest **ograniczony dostęp do wykwalifikowanych pracowników**. Problem ten jest efektem wielu czynników – z jednej strony nietrafionych wyborów edukacyjnych młodzieży oraz oczekiwań finansowych potencjalnych pracowników, a z drugiej strony zbyt wygórowanych oczekiwań pracodawców względem kwalifikacji, zbyt niskiego poziomu wynagrodzeń oraz ograniczonej współpracy z instytucjami rynku pracy.

W stosunku do kwalifikacji i potencjału kadr sytuacja wobec branż przyszłości prezentuje się analogicznie jak w przypadku ogółu firm Obszaru Funkcjonalnego Włocławka – **pomimo znacznej podaży pracowników, rekrutacja nowych pracowników stanowi znaczący problem**. Najważniejszymi problemami w tej kwestii są **problemy ze znalezieniem pracowników z odpowiednim doświadczeniem i kwalifikacjami**, co szczególnie podkreślali przedstawiciele budownictwa i produkcji materiałów budowlanych oraz przetwórstwa chemicznego i metalowego - znaczące problemy w tym aspekcie deklarowało co trzecie przedsiębiorstwo.

Powiązany z powyższym jest **niska ocena przygotowania absolwentów zarówno techników, szkół technicznych jak i liceów ogólnokształcących oraz szkół wyższych do pracy zawodowej**. W każdej z wyznaczonych branż, w stosunku do wszystkich typów szkół, ocena przydatności zawodowej absolwentów była znacząco poniżej oczekiwań. Najniższą przydatnością określili zostali absolwenci liceów ogólnokształcących. Opinia ta podzielana była przez przedstawicieli wszystkich branż. Uwzględniając znaczącą podaż absolwentów liceów ogólnokształcących, należy uznać tę sytuację za niepokojącą. Najwyższą przydatnością, na poziomie dostatecznym, określili zostali zgodnie uczniowie szkół technicznych i zawodowych.

Analogicznie do poziomu oceny przydatności absolwentów oceniane było spełnianie przez potencjalnych pracowników poszczególnych wymagań pracodawców – zdecydowana większość ocen, wśród wszystkich branż przyszłości, nie przekraczała poziomu dostatecznego.

Zarówno aktualny poziom kwalifikacji jak i potencjał kadr w branżach przyszłości jest stanowczo niesatysfakcjonujący. Celem wsparcia rozwoju wymienionych branż, należy nie tyle ukierunkować edukację młodzieży na poziomie ponadgimnazjalnym na wybrane branże, ale wzmocnić zaangażowanie przedsiębiorców z tych branż w proces tworzenia oferty dydaktycznej. Należy umożliwić i stymulować

pracodawców do kształcenia pracowników na etapie szkolnym - możliwość ta powinna być powszechna, dynamiczna i bieżąca.

Należy również mieć na uwadze obniżanie kwalifikacji i potencjału kadr wynikające z emigracji uzdolnionych pracowników, będące konsekwencją niesatysfakcjonującego wynagrodzenia i poziomu życia. Celem przeciwdziałania temu zjawisku należy wspierać najzdolniejszych mieszkańców, zapewniając im możliwość uzyskania stopy życia porównywalnej do poziomu możliwego do uzyskania w metropoliach.

Kierunki działań zmierzających do przeciwdziałania czynnikowi jakim jest ograniczony dostęp do wykwalifikowanych pracowników zostały przedstawione w rozdziale 5.3. Działania stymulujące rynek pracy. W przedstawionych tam działaniach należy kierować się otwartością na współpracę. Należy dążyć do wyjścia poza perspektywę sztywnego koncentrowania się na własnych celach statutowych na rzecz wielokierunkowego powiązania działań i przepływu informacji na linii szkoły-instytucje rynku pracy-pracodawcy.

Istotnym problemem jest również wielkość lokalnego rynku. Również i ten problem dotyka przedstawicieli nie tylko branż przyszłości, ale ogółu przedsiębiorstw OF Włocławek. Czynnik ten jest o tyle istotny, że jego skala ulega pogłębieniu – na skutek zaobserwowanych i prognozowanych tendencji zakładających spadek liczby ludności OF Włocławek, wielkość lokalnego rynku będzie się obniżać. Kierunki działań zmierzających do przeciwdziałania spadkowi liczby ludności czyli de facto obniżaniu wielkości lokalnego rynku zostały przedstawione w rozdziale 5.3 Działania stymulujące rynek pracy.

Czynnikiem potencjalnie hamującym, mogącym przeciwdziałać spadkowi wielkości rynku zbytu, jest również opisana powyżej dostępność autostrady A1, która nie zwiększa wielkości rynku lokalnego, jednak ułatwia dostęp do rynku regionalnego i rynków ponadregionalnych, a wręcz również rynków zagranicznych, co może zostać wykorzystane na korzyść przez przedsiębiorstwa OF Włocławek.

Koszty prowadzenia działalności gospodarczej są barierą dla firm w skali ogólnopolskiej. Ich skala w znaczącym stopniu jest uzależniona od uwarunkowań na poziomie krajowym. Jednak uwzględniając ich istotność i częstotliwość wskazań wśród lokalnych przedsiębiorstw należy dołożyć wszelkich starań w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania. Dostępny na poziomie samorządowym narzędziami do realizacji tego celu jest rozwój oferty terenów inwestycyjnych oraz związanych z nimi udogodnień finansowych dla przedsiębiorców. Rozwiązania te zostały omówione powyżej w ramach Czynników rozwojowych.

6.3. Powiązane instytucje naukowo-badawcze

Powiązane instytucje naukowo-badawcze

Na terenie OF Włocławek funkcjonuje 5 uczelni wyższych, jednak z punktu widzenia współpracy w ramach wyznaczonych branż przyszłości za użyteczną należy uznać wyłącznie Wyższą Szkołę Techniczną oraz potencjalnie Państwową Wyższą Szkołę Zawodową.

Wyższa Szkoła Techniczna jest w szczególności użyteczna z punktu widzenia Budownictwa i produkcji materiałów budowlanych oraz Transportu i logistyki. Wśród kierunków oferowanych przez uczelnie znajdują się Budownictwo, Transport oraz Logistyka. Daje to możliwość zarówno rozwijania współpracy w płaszczyźnie nauka - biznes, jak i dostosowania poziomu i kierunku nauczania do potrzeb przedsiębiorców z powyższych branż.

Potencjałem rozwoju współpracy na polu naukowo-badawczym może charakteryzować się również **Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa**. W aktualnej ofercie brak kierunków kształcenia bezpośrednio powiązanych z branżami przyszłości, jednak za celowe należy uznać współpracę poszczególnych branż mającą na celu dostosowanie oferty edukacyjnej uczelni do realnego popytu rynku pracy. Współpraca ta powinna mieć charakter dynamiczny – uczelnia powinna na bieżąco modyfikować ofertę edukacyjną do potrzeb i stanu nasycenia lokalnego rynku pracy. To samo tyczy się Wyższej Szkoły Technicznej.

Pozostałe uczelnie wyższe działające na terenie Włocławka należy uznać za użyteczne wobec branż przyszłości w stopniu ograniczonym.

Godnym uwagi jest również **wykorzystanie potencjału naukowo-badawczego ośrodków metropolitalnych**, takich jak Toruń, Bydgoszcz, Łódź czy Warszawa. Z racji skali i zasięgu uczelni z powyższych ośrodków, uczelnie te w znacząco mniejszym stopniu byłyby elastyczne wobec modyfikacji kierunków kształcenia zgłaszanych przez przedsiębiorców z OF Włocławek. Ich wykorzystanie powinno w większej mierze polegać na realizacji wspólnych projektów naukowo - badawczych w relacji grupa przedsiębiorstw z branży przyszłości – uczelnia wyższa.

Należy również mieć na uwadze, że współpraca nauka - biznes nie powinna być zarezerwowana wyłącznie dla uczelni wyższych. Warty rozważenia jest **rozwój zarówno elastycznego kształtowania kadr jak i rozwijanie bazy naukowo-badawczej oraz wspólna realizacja projektów badawczych w partnerstwie z lokalnymi ponadgimnazjalnymi szkołami technicznymi**.

Znaczącym **potencjałem naukowo-badawczym charakteryzują się również same firmy**. Szczególnie w przypadku średnich i dużych firm częstą praktyką jest posiadanie własnego zaplecza naukowo-badawczego. Wykorzystanie tego potencjału zależy od nasilenia i strukturyzacji współpracy pomiędzy firmami z poszczególnych branż przyszłości. Bieżąca współpraca na polu naukowo-badawczym firm z poszczególnych branż jest realna w przypadku rozwoju powiązań klastrowych.

6.4. Potencjał rozwojowy klastrów

Idea *klasteringu* nie jest aktualnie rozpowszechniona w województwie kujawsko-pomorskim. W całym województwie funkcjonuje tylko jeden klaster – Bydgoski Klaster Przemysłowy. Klaster to *geograficzne skupisko wyspecjalizowanych podmiotów, połączonych intensywnymi interakcjami, działającymi w pokrewnych lub komplementarnych branżach, jednocześnie współdziałających i konkurujących ze sobą, w tym w szczególności: przedsiębiorstw, organizacji badawczych, instytucji otoczenia biznesu, podmiotów publicznych*⁶⁰.

Budowa klastra pozwala z jednej strony na rozwój poszczególnych członków klastra, a z drugiej strony na rozwój marki, jaką przy odpowiednim rozwoju staje się sam klaster. Skutecznie budowany klaster może stać się zarówno wizytówką jak i drogą specjalizacji danego regionu.

Elementami niezbędnymi do budowy klastra jest grupa przedsiębiorstw skupionych wokół danej branży i ich oddolne, dobrowolne ukierunkowanie na wzajemną współpracę. Niezwykle istotnym jest również wykreowanie lidera klastra, koordynującego długotrwały proces, jakim jest rozwój klastra.

⁶⁰ www.pi.gov.pl/PARP/data/klastry/

Trwałość i skuteczność klastra zależy w znaczącej mierze od dobrowolności i poziomu motywacji podmiotów go budujących. W celu realizacji tej idei należy uświadomić przedsiębiorcom korzyści i możliwości wynikające z jego utworzenia.

Znaczącym potencjałem do budowy klastra na terenie OF Włocławek charakteryzuje się **Budownictwo i produkcja materiałów budowlanych**. Znacząca koncentracja podmiotów związanych w swojej działalności z budownictwem umożliwi zbudowanie w oparciu o nie klastra. Niezwykle istotnym jest poziom współpracy powyższych firm. Współpraca została zadeklarowana przez co drugie przedsiębiorstwo. Współpraca ta jest wielopłaszczyznowa – dotyczy zarówno tworzenia oferty, promocji, jak i dystrybucji, a jej głównym partnerem są firmy z branży.

Aspektem dodatkowo stymulującym budowę klastra w branży Budownictwo i produkcja materiałów budowlanych jest zaplecze naukowo-badawcze – Wyższa Szkoła Techniczna z kierunkiem Budownictwo. Pozostałe możliwości rozwoju bazy naukowo - badawczej zostały przedstawione w podrozdziale 6.3. Powiązane instytucje naukowo-badawcze.

Potencjał do budowy klastra wykazuje również **przetwórstwo chemiczne**. W tym wypadku sytuacja jest jednak odwrotna jak w przypadku budownictwa i produkcji materiałów budowlanych – branża jest zdominowana przez Anwil. Skuteczność budowy klastra zależy w tym wypadku od skuteczności stymulowania Anwilu do roli koordynatora klastra, którym z racji pozycji musiałby zostać. W przypadku skutecznych działań stymulujących, perspektywnym wydaje się budowanie marki przetwórstwa chemicznego w oparciu o Anwil.

Pewnym brakiem w tym wypadku jest brak uczelni wyższej. Zaplecze naukowo-badawcze klastra mogłoby powstać w oparciu o zaplecze naukowo-badawcze Anwilu. Pozostałe opcje rozwoju zaplecza naukowo-badawczego zostały przedstawione w podrozdziale 6.3. Powiązane instytucje naukowo-badawcze. Należy mieć jednak na uwadze, że sprawna budowa i rozwój zaplecza naukowo-badawczego wydaje się realna przy zaangażowaniu Anwilu.

Uwzględniając istniejące zaplecze naukowo-badawcze – Wyższą Szkołę Techniczną z kierunkami logistyka oraz transport - branża przyszłości **Transport i logistyka** również wykazuje pewien potencjał rozwoju klastra. Zaplecze naukowo-badawcze może stanowić bodziec rozwojowy klastra w tej branży. Branża ta wymaga bieżącego monitorowania jej rozwoju i prób ukierunkowania jej w stronę rozwoju opartego o współpracę w ramach klastra. Nacisk na współpracę może jej pomóc w osiągnięciu roli jednej ze specjalizacji OF Włocławek.

W przypadku pozostałych branż perspektywnych potencjał budowy klastra jest niższy. Uwzględniając jednak, że najważniejszym czynnikiem skuteczności budowy klastra jest oddolna i dobrowolna inicjatywa, w przypadku zaobserwowania organizowania się wzajemnej sieci współpracy należy inicjatywom tym udzielić oczekiwanego przez nie wsparcia.

6.5. Informacje niezbędne w procesie planowania strategicznego

Zarówno w planowaniu rozwoju gospodarczego OF Włocławek, jak i w rozwoju pojedynczych podmiotów gospodarkę tę tworzących, niezbędnym jest strategiczne planowanie. Podejście opierające się wyłącznie na bieżącym podejściu do problemu oraz reagowaniu ad hoc jest krótkowzroczne i zagraża losowością rozwoju pojedynczych przedsiębiorstw oraz uniemożliwia skuteczne planowanie rozwoju całego obszaru.

W procesie planowania rozwoju niezbędny jest dostęp oraz przepływ informacji. W układzie jakim jest lokalna gospodarka działa to w dwie strony. Z jednej strony funkcjonują władze samorządowe, których obowiązkiem, oprócz wybrania i przyjęcia kierunków rozwojowych, jest właśnie współpraca informacyjna z podmiotami, które powinny zostać oddolnie zaangażowane w ich realizację. Niezwykle istotnym jest wypracowanie przez władze samorządowe modelu współpracy pozwalającego na dotarcie i przepływ informacji pomiędzy maksymalnie dużą grupą podmiotów mogących zaangażować się w realizację planu rozwoju gospodarczego. Jedynie sprawny przepływ informacji do przedsiębiorstw umożliwi im włączenie i uwzględnienie działań samorządu we własnych planach rozwojowych. Niezbędnym zakresem informacji są przede wszystkim określone kierunki rozwoju oraz konsekwencje podjętych decyzji. Przedsiębiorcy, w szczególności z branż, które uznano za przyszłościowe – istotne ze względu na rozwój gospodarki lokalnej oraz obdarzonych znaczącym potencjałem rozwojowym, powinni posiadać szeroki dostęp do informacji oraz być aktywnie informowani o działaniach stojących za przyjętymi przez władze kierunkami rozwojowymi. Zakresem minimalnym są:

- możliwość i forma uzyskania przez nich wsparcia rozwojowego udzielanego przez władze;
- planowane inwestycje mogące pozytywnie (lub negatywnie) oddziaływać na ich rozwój;
- ich rola i zakres kompetencji w realizacji strategii rozwoju gospodarczego (w tym możliwość i forma oddziaływania na modyfikację oferowanego ze strony władz wsparcia).

Powyższy zestaw stanowi zakres minimalny pozwalający na włączenie planów i działań samorządów w plany rozwojowe poszczególnych przedsiębiorców. Należy jednak mieć również na uwadze drugą stronę przepływu informacji – informacje od przedsiębiorców. W celu skutecznego wdrażania planów strategicznych niezbędna jest aktywizacja przepływu informacji od przedsiębiorców. Przedsiębiorcy muszą sobie uświadomić, że **otoczenie w którym funkcjonują jest systemem naczyń połączonych, w którym współpraca i przepływ informacji gwarantuje uruchomienie dodatkowych procesów stymulujących również i ich rozwój.** W tym celu muszą aktywnie zgłaszać zapotrzebowanie na konkretne działania władz, angażować się w miarę udostępnionych możliwości w realizowane przez władzę działania oraz dostarczać informację zwrotną dotyczącą oceny realizowanych działań. Należy jednak pamiętać, że wszystko powyższe jest możliwe wyłącznie przy umożliwieniu tego przez władzę samorządową. W przypadku braku otwarcia samorządu na współpracę z przedsiębiorcami bardzo szybko można ich zniechęcić do jakiegokolwiek aktywnej współpracy.

Cennym źródłem istotnych dla przedsiębiorców informacji wykorzystywanych przy strategicznym planowaniu rozwoju są również **firmy z branży.** Współpraca samych firm w zakresie przepływu informacji pozwala na ograniczenie ryzyka oraz może zabezpieczyć przed popełnieniem błędów popełnionych już przez innych. Współpraca na tym polu wymaga jednak **zaufania, trwałości i dwustronności.** Współpraca informacyjna nie zaistnieje bez wzrostu zaufania przedsiębiorców względem swoich konkurentów, a to jest uwarunkowane od wzajemności podejmowanych przez firmy działań. Realizacja powyższego byłaby możliwa w oparciu o współpracę w ramach klastrów i wsparcie tego procesu przez władze samorządowe.

Istotną szansą rozwojową dla firm z branż przyszłości umożliwiającą im wzrost skuteczności planowania strategicznego oraz określania ich pozycji konkurencyjnej jest przepływ informacji na liniach władza samorządowa – przedsiębiorcy oraz przedsiębiorcy – przedsiębiorcy. Koniecznym jest uwzględnienie przez władze samorządowe faktu, że **lokalna gospodarka, której rozwój planują, składa się z sumy pojedynczych przedsiębiorstw, od których pojedynczych sukcesów zależy skuteczność ich działań.** Z tego tytułu niezbędna jest bieżąca informacja i konsultacja realizowanych działań.

6.6. Ocena potencjału rozwojowego

Potencjał rozwojowy OF Włocławek, jak zostało to zdiagnozowane, zależy przede wszystkim od zahamowania negatywnych tendencji gospodarczych i demograficznych, których główną przyczyną jest odpływ przedsiębiorców. W tym celu za wskazane uznaje się zogniskowanie działań na wsparciu rozwoju wybranych branż przyszłości, których uwarunkowania wykazują najwyższy potencjał do rozwoju w ramach OF Włocławek:

- Budownictwo i produkcja materiałów budowlanych;
- Przetwórstwo chemiczne i metalowe;
- Transport i logistyka;
- Produkcja i przetwórstwo spożywcze;
- Zrównoważona turystyka.

Branże te ze względu na opisane uwarunkowania, przy dedykowanym im wsparciu władz samorządowych, mają szansę w perspektywie najbliższych lat na utworzenie w ramach OF Włocławek obszarów specjalistycznych o znaczeniu ponadregionalnym i krajowym, podnosząc tym samym rolę i krajowe znaczenie gospodarcze OF Włocławek.

Opracowanie:
AGERON Polska na zlecenie
Gmina Miasto Włocławek
Sierpień, 2014

Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

